

DERIVATION OF CHIDUSHIM: All comments in this document are chidushim that I (Mitchell Rose) myself have noticed in the Torah, unless I explicitly attributed it to another person-or-book. Each comment in this document that I obtained from another person-or-book includes a citation to that person-or-book. Some comments below indicate inconsistencies in *trop* between different chumashim – I (Mitchell Rose) found them by simply reading different chumashim and noticing where they contradict each other. I (Mitchell Rose) acknowledge that I am not a rabbi and am fallable and not well-read on mefarshim, so that many questions and answers I present below might be mistaken.

CITATION LEGEND: Throughout this document, the citation format is in the form X:Y:Z, with X denoting the book (1 = בראשית, 2 = שמות, 3 = ויקרא, etc.), Y denoting the perek, Z denoting the pasuk.

1:1:1

Rashi quotes **Aliyahu Raba**

אמר רבי יצחק לא היה צריך ... שאם יאמרו אומות עולם ... לטעים

which explains that the Torah's story -- of Gd's creation of the world and Gd's granting the land of Israel to the Jews -- is to provide an ARGUMENT to gentiles that we Jews did not STEAL the land but, instead, the Creator of the land gifted it to us.

I believe **Aliyahu Raba's** drash has the following problems:

Problem #1: Most ancient pagans never even heard of Gd or Torah, and (according to some Tanaim in *Meseches Megilla daf 9A*) we were prohibited from translating the Torah into foreign languages. So how would proofs from Gd or Torah carry any weight with pagans. The same Torah that quoted Paroh as saying (when hearing that Gd demands that Jews be freed) **מי יי אשר אשמע בקול לא ידעתי את יי** (2:5:2)

would understand that pagans are not convinced by quotations from Gd and Torah.

Problem #2: Even many Jews themselves don't believe Torah contains Gd's words, so how could we expect a gentile to believe it?

Problem #3: As seen now-a-days, even many Arabs and Christians who do believe in Torah is Gd's word do not accept the Torah's story as a justification for the Jews to possess Israel.

My answer: Therefore, I believe it is more reasonable that the Torah's story – starting with Gd's creation of the world – is meant to (1) IDENTIFY to Jews (not gentiles) WHO is demanding we follow the mitzvos that will be mentioned later in the Torah and (2) ARGUE to Jews (not gentiles) WHY we should keep them. The concept applies to the first statement of the Ten Commandments of “I am the Lord your Gd that took you out of Egypt from slavery” which might be a preface to the other 9 mitzvos that (1) IDENTIFIES WHO is commanding the following 9 mitzvos and (2) ARGUES WHY we should keep those mitzvos. After all, the Torah is called a “contract” (“ספר הברית”) and the 10 commandments are similarly called a “contract” (“לוחות הברית”); and contracts (at least in modern society) include a preamble that IDENTIFIES the PARTIES (including their association with each other) and ARGUES WHY the contract's later-mentioned requirements should be fulfilled.

Years after I conceived of this problem-and-answer to this drash of Aliyahu Raba, I read that Telz Rosh Yeshivah Aliyahu Meir Bloch (in his book “*Peninai Da'as Al Hatorah*”) found a similar problem with Aliyahu Raba's drash and provided a somewhat different answer than I did. Rabbi Bloch's answer is that the Torah story is meant to provide to us Jews (not gentiles) the argument that we did NOT STEAL the land since the land's Creator gifted it to us.

In overview:

- Aliyahu Raba's drash asserts that the Torah's story is an argument to gentiles that we Jews did not steal the land.
- Rabbi Bloch's drash asserts that the Torah's story is an argument to Jews that we Jews did not steal the land.
- My drash asserts that the Torah's story is an argument to Jews that we Jews must keep the Torah's later-mentioned mitzvos.

1:1:5

ויקרא אלקים לאור יום

This pasuk in the Dead Sea Scrolls of Genesis (viewable online) has יומם in place of יום.

1:1:5

יום אחד

Rashi says it says יום ראשון instead of יום אחד to indicate that Gd was the only intelligent being in the world before creating angels. I assume this limud is לאו דווקא, since the pashut pshat is that you can call an item “one” if the other items haven't been introduced yet, such as

1:2:11 האחד פישון ... השני גיזון

4:28:4 שם האחד אלדד ושם השני מידד

1:1:9

ויאמר אלקים יקו המים

This pasuk in the Dead Sea Scrolls of Genesis (viewable online) has, in place of יקו, a word that looks like יקא. Perhaps it is just a misspelling by the scribe.

1:1:11

עשב מזריע ורע עץ פרי עשה

The trop over ורע is

rvi'i (●) in StoneChumash, and

zakaif katone (:) in others

1:1:11

עשב מזריע ורע עץ פרי עשה

High concentration of עs.

וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

This phrase means “and He rested on the 7th day”. It is poetic that the “7th day was chosen as the day of “rest”, since these words have similar roots. Specifically: שֹׁב is sit or stay in Hebrew, שֹׁבֵת is rest in Hebrew, שֶׁבֶת is 7 in Aromatic, שֶׁבַע is 7 in Hebrew. This similarity between “rest” and “7” was first noticed by Emily Dennis of Sinai Synagogue in Cleveland Ohio.

1:2:3

אלה תולדות נח and 1:6:9 אלה תולדות השמים והארץ

I am surprised at *Sifsei Chachamim* for saying the rule applies to 1:2:3 since both *Rashi* and *Sifsei Chachamim* at 1:2:3 say just the opposite, i.e., that “אלה” there agrees with the previous section. However, admittedly, *Sifsei Chachamim* at 1:6:9 DOES state “אלה” there invalidates the previous. I am also surprised at *Rashi* for saying this rule applies to every instance of “אלה”, since it clearly does not.

I surveyed dozens of instances of “אלה” and all of them clearly agree with the items above or with the items below without invalidating any. Even 1:6:9 doesn't appear to me to invalidate the previous list.

Why then does it repeat a known fact (whom Noah's sons were)? To reorient the reader about the facts upon starting a new story.

The Torah does this at at least the following 4 places:

1:2:4 אלה תולדות השמים והארץ

1:11:27 אלה תולדות תרח

1:25:19 אלה תולדות יצחק

1:25:19 אלה תולדות אהרן

1:2:4

אלקים

This is the first occurrence of G-D's name יי in the Torah. Of the 1820 times the name יי appears in Torah, the first 20 (including this) are all אלקים יי. None other are אלקים יי (in the whole Torah) except for the one instance (the 268th time יי is mentioned) : 2:9:30 כי טרם תיראון מפני יי אלקים

1:3:1

והנחש היה ערום מכל חית השדה

This is the first of many times in the Torah that the suffix “מ” means “more than”

נפשי ליי משומרים לבקר שומרים לבקר

The pasuk (Tehilim 23:6) is usually translated as “My soul is to Gd from among the watchers of the morning, watchers of the morning” in which the suffix “ל” means “among”. Rabbi Berger (of Sinai Synagogue in Cleveland, Ohio) instead translates it as “my soul is to Gd **more than** the watchers for the morning watch for the morning” in which “ל” means “more than” as in this pasuk of 1:3:1.

1:2:5

השדה טרם יצמח כי לא יהמטיר

The letters in both boxes are the same, but in different order

1:2:17

כי ביום אכלך ממנו מות תמות

This appears to be contradicted in 1:3:6 where Adam and Chava ate from it and didn't die that day.

1:2:14

ושם הנהר

I see 3 different tropes for this phrase:

- (1) Chitas has no trope for **ושם** and a dash after it (ושם-הנהר) .
- (2) Tikun Simanim & Stone Chumash & Chumash Mishor have a *pashta* \ over **שם** and no dash after it.
- (3) Tikun by La'orVecheftza Publishing has a *pashta* \ over **ושם** and a dash after it.

1:2:25; 1:3:31;

ולא יתבששו... וילבשו

This combination of **בש** here being due to nakedness, and then solving it by Gd **לבש**ing them, perhaps indicates that the word **לבש** comes from **לא בש** in that it stops people's embarrassment from being naked.

Also, perhaps the common thread of "delaying" in **בשש** of **משה** (story of Moshe 2:32:1) with **בשש** meaning "embarrassed" (in this story of Adam & Chava) is that both the delayed person and the embarrassed person are both hesitant.

1:2:28

ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו: והנחש היה ערום

The Torah chose two homonyms that have irrelevant meanings: "naked" and "sly".

1:2:25

ויהיו שניהם ערומים... כי ערומים הם... כי ערומים אנכי... כי ערומים אתה

This episode of the snake contains all 4 occurrences of the word "naked" in Torah. Interestingly, it presents 3 different spellings for the same word:

1st spelling: **ערומים** (1:2:25)2nd spelling: **ערומים** (1:3:7)3rd spelling: **ערומים** (1:3:10)3rd spelling: **ערומים** (1:3:11)

It is also interesting that the first spelling **ערומים** for "naked" is essentially the same as the spelling **ערומים** (1:3:1) for "clever". When I discussed this point with my friend SteveBakerOfCleveland'sHeightsTemple, he pointed out that a book entitled "Beast Crouching at the Door" addresses this issue.

1:3:2-3

ותאמר האשה... אמר אלהים... ולא יגעו בו

Rashi states that this exaggeration by Chava of what Gd prohibited and her subsequent breaking of that prohibition exemplifies a lesson from Mishlai that exaggerating a divine command leads one to fail the command. But isn't that what we do each time we recite a bracha "ברוך אתה יי אשר קדשנו במצוותיו וציוונו" on a rabbinic mitzvah?

1:3:15

הוא יסופך ראש ואתה תשופנו עקב

The sentence structure sounds odd – "he will bash you head and you will bite him heel". The same sentence structure is found in **לֹא נִכְּנוּ נַפְשׁוֹ** (1:37:21) ("Let's not smite him soul" and in **כִּאֲשֶׁר יִקְּם אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וַיַּצְחֵנוּ נַפְשׁוֹ** (5:22:26) "and kills him soul"

1:3:15

הוא יסופך ראש ואתה תשופנו עקב

Rashi says the two **שופ**'s are homonyms that have different meanings (**bash** and **hiss/bite**) and are chosen for poetic reasons. And that **שופ** (hiss/bite) is where the name **שפיפון** gets its name.

In *Baba Batra 7a*, Tosfot says **שופ** means crawl on the ground from the word **rub** **שפשוף**. For example, I see that in *Menachot 77a*, **שף** means **rub** as in rub oil on head.

In *Baba Batra 169a*, the Aramaic word **שופ** means **wait**.

In *Breishit Raba 17:4*, **שף** **עמה כנחש** and *Medrash Braishit 16:10* **שף**, appears to mean **sly**.

Several places in *Medrish Raba*, such as **שף בריקע** in *Braishit 6:6*, use **שף** to mean float.

1:3:16

1) ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך

This phrase is similar to

2) ואל יך תשוקתו ואתה תמשל בו (1:4:7)

DEDUCING THE MEANING OF THE ROOT שוק

The root **שוק** in the noun **תשוקה** might be the same as in the verb **שוקקה**.

Its meaning can be deduced from the following passages it is used in:

- 3) **כי השביע נפש שוקקה** (Tehillim 107:9) ("satisfies a SHOKEK soul")
  - 4) **והנה עיף ונפשו שוקקה** (Isaiah 29:8) ("behold he's tired and his soul SHOKEKs")
  - 5) **ואל אישך תשוקתך** -- מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שיצא בדרך Eruvin 100b ("women SHOKEK for their husband when he about to leave on a journey")
  - 6) **דברים שהאשה משתוקקת עליהו ומאי נינהו תכשיטין** Ktubot 68A ("women SHOKEK for jewelry")
  - 7) **נשא אדם אשה ומשתוקק בה** ("a man weds a woman and SHOKEKs for her")
  - 8) **ממתין ומשתוקק מתי תבוא המצוה לידו לקיימה** Shelah on MesechetYuma ("waits and SHOKEKs when will the mitzvah come to fulfill it")
- Considering the contexts of these passages, the root "שוק" refers to an emotion of long/thirst/hunger/crave for something and not a remantic desire that the first passage might lead one to think.

WHAT PREPOSITION FOLLOWS THE ROOT שוק

In all Hebrew literature, **שוק** is followed by a preposition that prefaces the object of the SHOKEK emotion. And different epochs in literature used different prepositions, as follows:

The most ancient literature, Torah (quotes 1-2), used the preposition **אל**.

Later literature, Talmud (quotes 5-6), used the preposition **על**.

Yet-later literature, Tana Dvay Eliyahu Raba (quote 7) uses the preposition **בה**.

So you can determine the epoch of an author based on the preposition he/she use after SHOKEK. For example, the title "תשוקתו עלי" ("Teshukato Olai") of a recently-published commentary on Shir Hashirim must be following the Talmudic phraseology, based on its use of the preposition **על**.

The phrase "משתוקקת על בעלה" appearing in the first Rashi of **שיר השירים** is borrowed from Talmud (quote 5 above).

ANOTHER MEANING OF THE ROOT שוק

Another meaning of the root "שוק" is "drink" or "provide water" as in the **pasukim**:

- 9) **ובן משק ביתי** 1:15:2 ("and the son who supplies my household")
- 10) **ועל פיך ישק כל עמי** 1:41:40 ("and on by your mouth all my nation will drink")
- 11) **כמשק גבים שקק פו** Isaiah 33:4 ("like watering from cisterns it is watered with it")
- 12) **פקדת הארץ ותשקקה רבת תעשרה** Tehilim 65:10 ("You remembered the land and watered it, greatly enriched it")
- 13) **ארי נהם ודב שקק מושל רשע על עם דל** Mishlai 28:15

is uncertain. It means “roars” per TargumYonatan & Rashi, and “trample” per IbnEzra”. But I think that even in this pasuk, שק can mean “hungers”. A weakness of IbnEzra’s interpretation is that it renders שקק unsymmetric with ארי נהם. A weakness of TargumYonatan’s & Rashi’s & IbnEzra’s interpretations is that no other occurrence of שקק in Tanach matches their interpretations.

1:4:6

למה חרה לך

The word למה appears 45 times in the Torah, and מדוע appears 10 times.

I notice that למה (but not למה זה) is more often said respectfully by a lower person to a higher person, whereas מדוע is more often said by a higher person to a lower person or to himself. Their roots (“for what” and “what knowledge”) would imply they have different connotations, in that:

מדוע means “by what PAST CAUSE” as in מדוע פניכם רעים היום (1:40:7; what CAUSED you sadness) whereas למה means “for what FUTURE PURPOSE”.

Accordingly, Gd in this pasuk is not asking Cain what CAUSED your anger but instead for what PURPOSE is your anger.

1:4:25

ידע עז

imperfect palindrome centered between the two ע

... ויהי כל ימי חנוך חמש וששים שנה. ... 1:05:23

This is the

1:5:5-31

... ויהי כל ימי אדם אשר חי ...

... ויהי כל ימי שת ...

... ויהי כל ימי אנוש ...

... ויהי כל ימי קינן ...

... ויהי כל ימי מהללאל ...

... ויהי כל ימי ירד ...

... ויהי כל ימי חנוך ...

... ויהי כל ימי מתושלח ...

... ויהי כל ימי למך ...

As listed above: When disclosing the total lifespan of each man, the Torah mentions ייהי singular only for חנוך and למך, and ייהיו plural for the rest. I don’t know why.

1:5:29 and 1:6: 6-8

ינחמנו ... נח ... וינחם ... נחמתי ... מצא חן

Several words in one story with the letters נח.

1:5:32

ויהי בן חמש מאות שנה וילד נח את שם את חם ואת יפת

For all men prior to Noach, the Torah states the number of “years so-and-so lived” before siring his son; i.e., using the phrase “וידר so-many שנה”.

In contrast, Noach is the first person whom the Torah mentions how many “years old” he was before siring sons.

In later stories, the Torah later uses the phrase “years old” routinely when describing births in later generations.

1:6:1

ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה

In Torah, the VERB meaning “began” is always החל. It is mentioned 10 times in Torah (conjugated החל 8 times and conjugated החל 1 time and conjugated ותחליבה 1 time).

In contrast, the NOUN meaning “beginning” is always תח, לה, תח, which occurs 4 times in Torah: ואתה תחילת היום and אשר היה שם אהל ה' בתחלתה and ירדנו בתחלתה לשבר אכל and הכסף השב באמתחתינו בתחלתה and

The MODERN-HEBREW VERB for “began” -- התחיל -- is not mentioned anywhere in the Bible, and must have been derived from the noun לה, תח, at some post-Bible time.

1:6:2

בני האלהים

Rashi brings 2 examples from Sefer Shmos that האלהים means people of status.

Another example, that is closer in context but not in Chumash, is in the prayer שמונה עשרה which says “ולא על בר אלהים”

1:6:5

וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום

Why is MAN’s being bad a reason to wipe out ALL living things?

1:6:5

וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום

(1:8:221) כי יצר לב האדם רע מנערו

G’d said the 1st phrase BEFORE the flood, as a reason TO wipe out man.

G’d said the 2nd phrase AFTER the flood, as a reason NOT to wipe out man again.

It is surprising that both phrases essentially say the same reason, but for opposite conclusions.

1:6:9

אלה תולדות נח

Why is this parsha entitled “נח” if the parsha starting with אלה תולדות יצחק (1:25:19) is entitled “תולדות” and the parsha starting with ואלה שמות בני ישראל (2:1:1) is entitled “שמות”?

1:6:11-14

ותשחת... והנה בשחתה כי השחת כל בשר... והנבי משחתם

The word used to portray the punishment is the same word used to portray the sin.

1:6:16

אמה תכל נ... ה מלמעלה

The נ before the ה indicates “she will finish it”. Didn’t the Torah mean to say “you should finish it” תכל ה... תעש ה... “you should make it”?

Perhaps this is poetic license, as in Yaakov telling Esav תבקשנה מידי אחטנה (1:31:39) and as in Yakov saying ואתנה ידעתן (1:31:6).

Or maybe this is passive tense, meaning “she (the boat) will culminate in an amah at the top.”

1:7:2

לא טהרה הוא

The trop under לא is munach ־ in some chumashim and some pashta in others.

1:7:2

לא טהרה הוא

This is the first occurrence of the root טהר, meaning “pure”, in Torah.

The word טהר might be derived from the words, טהר, טהר, טהר, טהר in Aramic, meaning “brightness” & “noon” (which is brightest time of day) (Brachos 59a, Shabbos 63a), since “pure” is mentally associated with “bright”.

1:7:4 ארבעים יום וארבעים לילה

This phrase ("40 days and 40 nights") occurs the following 8 times in Torah:

1:7:4 אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר

1:7:12 נפתחו וידי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה בעצם היום הזה בא נח

2:24:18 אל ההר וידי משה בחר ארבעים יום וארבעים לילה וידבר יי אל משה

2:34:28 וידי שם עם יי ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא

5:9:9 כרת יי עמכם ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא

5:9:11 האש ביום הקהל וידי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה נתן יי אלי את שני

5:9:18 ואתנפל לפני יי כראשנה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא

5:10:10 ואנכי עמדתי בהר כימים הראשנים ארבעים יום וארבעים לילה וישמע יי אלי

1:7:7

ויבא נח ובניו

The trop under ויבא is *munach* ׀ in all chumashim.

The trop over נח

is *revi'i* (●) in TikunSimanim, StoneChumash, SoncinoChumash, and MishorChumash; and

is *zakef-katon* (♣) in Chitas, GutnickChumash, my 1950s LevineEpsteinChumash, and my 1950s HebrewPublishingChumash.

The *revi'i* (●) option is odd, because the trop over the next trop is *ilisha gadola* (O), which does sometimes follow a *zakef-katon* (♣) but (I believe) never follows a *revi'i* (●).

1:7:14

וכל העוף למינחו כל צפור פל כנף

(As I mention below regarding pasuk 3:26:34-35)

In my experience,

כל (with vowel *cholam*) usually HAS a TROP and MEANS the noun "all" (i.e., every thing or the entire thing), whereas

ל (with vowel *komatz*) usually HAS NO TROP and MEANS adjective "all"

followed by a noun.

This phrase apparently means "every bird of every wing".

The *tipcha* ׀ trop under כל indicates a pause after כל, which appears to be in the wrong place since it would render the phrase to mean "all, bird of every wing". I propose that the word in the phrase "bird of every wing" are so tightly bound to each other that the word כל was forced to have a trop *tipcha* ׀ which then forced it to be spelled כל instead of ל.

This is how *Ibn Ezra* (in order to translate כל as a noun) translates another instance of כל that has a *tipcha* ׀ trop under it

איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם

(4:13:2 "every one was a prince among them")

Another passage whose כל and trop seem out-of-place is

ויחיד ימי חייך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך

A similar situation occurs in

(1:50:07) ויעל יוסף... ויעלו אותו כל עבדי פרעה וקני ביתו וכל קני ארץ מצרים

in which the word כל appears 2 times in the same pasuk, both times with the identical meaning, and yet are spelled differently based due to their different trop.

1:8:28

ויקח מכל הבהמה הטהרה

5 הs in a row.

1:9:5

מיד כל חיה אדרשן

The ׀ in אדרשן has a mapik dot in most chumashim, but not in L'orV'echftzah Tikun and Pardes MikraosGedolos

1:9:6

האדם: שופך דם האדם > באדם דמו ישפך... האדם

This phrase has several words in a row with the letters מ and ד.

It is also word-wise symmetric about the >.

1:9:5-6

בפש האדם: שופך דם האדם > באדם דמו ישפך כי בצלם אלקים עשה את האדם
symmetric about ">", and accentuated by "man's soul" corresponding to "Gd's image"

1:9:23

ויקח שם ויפת את השמלה וישמו על שכם שניהם

A lot of words with letters מ ש, the same letters as in Shem's name

1:9:23

לשני אחיו בחוץ: ויקח שם ויפת את השמלה וישמו על שכם שניהם

There are only 2 occurrences of the word שכם meaning "shoulder" (not including

שכמה "her shoulder") in the Torah, here and

ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך (1:28:22)

Both are mentioned with a number (לשני/שניהם and אחד), and both are mentioned with brothers (אחיו/שם ויפת and אחיך)

1:10:09

על כן אֶמַר כנמרד גבור ציד לפני יי

If the word אֶמַר is meant to mean "will be said",

then it should have been conjugated as אֶמַר instead.

I have noticed only 3 other places in Torah that have this odd conjugation to mean "will be":

על כן אֶמַר כנמרד גבור ציד לפני יי (1:10:09)

על כן אֶמַר בספר מלחמת יי את... (4:21:14)

זבח לאלקים יח רחל בלתי ליי לבדו (2:22:19)

כל חרם אשר יח רחל מן האדם לא יפדה (3:27:29)

Perhaps the odd conjugation in each of these 4 cases was done for poetic reasons.

Alternatively, perhaps the conjugation is NOT odd,

and is instead meant to mean "will have been ...".

A similarly unusual conjugation is the following (which are **past**-tense, in contrast to **above** examples which are **future**-tense)

ויספר משה לח תנו... התלאה אשר מצא תם בדרך (2:18:8)

ולא ידע יעקב כי רחל נגב תם (1:31:32)

1:10:11

צא אשור

Ibn Ezra says Ashur is **Yefet's** son, but 1:10:22 lists Ashur as one of **Shem's** sons.

1:10:32

ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול

The trop on מאלה

is *revi'i* (●) in Tikun Simanim, and

is *azla gairash* ׀ in other chumashim.

1:11:31

ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן בנו

ואת שרי כלתו אשת אברם בנו... ויבאו עד חרן וישבו שם

In listing the people Terach brought to Charan, why didn't it mention Nachor also? I assume Nachor moved to Charan too, based on the passages cited below. Perhaps Nachor moved to Charan before or after Terach took the rest of the family to there. And Nochar was still alive, since he fathered children about the time of Akaidas Yitzchak (1:22:20)

The places Aram, Aram Naharaim, Padan Aram, and Charan are probably geograph entities that overlap each other (in that one is in the other), since these names are used interchangeably when referring to Nachor and his son Lavan and grandson Besuel, in the following sequence of passages:

1:11:31 ויקח תרח את אברם... ואת לוט... ואת שרי... ויצאו... מאור כשדים... ויבאו עד חרן וישבו שם

1:24:10 ויקח העבד... וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור

1:25:21 בת בתואל הארמי מפדן ארם... אחות לבן הארמי

1:27:43 ברח לך אל לבן אחי חרנה

1:28:2 קום לך פדנה ארם ביתה בתואל

1:28:6-7 ושלח אתו פדנה ארם... וילך פדנה ארם

1:28:10 ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה

1:29:5 ויאמרו מחרן אנחנו

1:31:18 מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם

1:31:20 ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד לו

1:31:24 אל לבן הארמי בחכם

1:33:18 & 1:35:9 בבאו בפדן ארם

1:35:26 י' לך לו בפדן ארם

1:46:15 ילדה ליעקב בפדן ארם

5:26:5 ארמי אבד אבי

1:15:7 ויאמר אליו אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים

1:11:4

(1:11:3-4; said by people) ויאמרו איש... חכה נלכנה לבנים... ונלכנה לאבן... פן נפיץ

(1:11:6-8; said by Gd) ויאמר יי... הבה נרדה ונלכנה שם שפתם... ויפיץ... ויחזקו לבנות העיר

The words of Gd's response to the people somewhat matches the people's proposal. The people's words "kiln", "bricks" and "build" have the letters לבנה, and so does the words "mix up" and "build" that Gd responded. I assume that the word בהלה (3:26:16) comes from this word of confusion.

1:12:1

לך לך מארצך וממלדתך ומבית אביך

But Avraham was already out of his birthplace. Specifically, he was born in Ur, and was now (when Gd spoke to him) in Charan.

1:12:1

לך לך מארצך

spells מכלכל backwards

1:12:1

לך לך

This is one of several instances where the Torah adds "yourself" to a verb like hillbillies do. The other instances are:

שבו לכם פה עם החמור ; בחר לך אנשים ; אשובה לי ; ברח לך אל מקומך

1:12:15

ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה

Oddly, despite the root word הלל (meaning "praise" being such a key word in Hebrew liturgy for praising Gd, this pasuk is the only place where הלל appears in Torah and it does not even refer to praising Gd but instead praising a woman.

So there might be no literal Torah-based source for the statement (in the Hallel prayer)

ברוך אתה... וצונו לקרא את ההלל

1:12:20

וישלחו אתו

The trop under וישלחו is darga in 2 chumashim (by Hebrew Publishing Co. and Kiryat Sefer Publishing.), but munach in others.

1:13:8 – 1:14:7

האמרי שער כדורעמר ובארבע עשרה עמרה ברשע

כעפר צער ברע שנער ולורעך רעים ערי צער רעי רעיך

This section has a lot of words with the letters ר and ע/א

1:13:5-7

וגם ללוט... היה צאן ובקר ואהלים... כי היה רכושם רב... רעי מקנה לוט

This passage says that when Lot separated from Avraham, Lot had a large bedouin-based estate (=רכוש) that included sheep and cattle and tents and shepherds.

After leaving Avraham, Lot lived among cities of the plain ("בערי הכנר") and moved his tents ("ויאהל") to the outskirts of Sodom, as it says

1:13:12 ולוט ישב [בערי הכנר ויאהל] עד סדם

instead of living out on the open range like all other bedouins.

Lot maintained his livestock-based estate even after the war-between-the-kings, as it says

1:14:16 וגם את לוט אחיו רכשו השיב

I wonder why, just before Sodom's destruction, Lot moved into a very NON-bedouin residence – i.e., in an actual house ("בית"), with a door ("דלת") and roof ("בא לגור"), located within the city ("ק'רת"), as it says

1:19:1 ויבאו שני המלאכים סדמה בערב [לוט ישב בשער סדם]...

1:19:4 ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על [הבית]...

1:19:6 [הדלת] סגר אחוריו

1:19:8 כי על כן באו בצל [ק'רת]

1:19:9 ויאמרו האחד [בא לגור]... ויגשו לשבר [הדלת]

1:19:10 ויביאו את לוט אליהם [הבית] ואת [הדלת] סגרו

1:19:11 ואת האנשים אשר פתח [הבית] הכו בסגורים

And later, when Lot's family fled from Sodom's destruction, what happened to all those flocks and shepherds and tents that Lot had?

A simple answer is that Lot either:

- sold his bedouin-based cattle business and adopted a city-based business, or

- became an absentee boss, by living in the city while his employees lived out on the range.

1:14:1

שנער... אלסר... עילם... גוים

סדם... עמר... אדמה... צבאים... צוער

It is not wonder that the 5 armies lost in battle to the 4 kings, since each of the 5 armies was of a city state, whereas at least 3 of the 4 armies were from an empire (שנער is the Babelonian empire, עילם is the Assyrian empire, and although I never

heard of גוים, its name implies a major country).

1:14:5

ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הוויים בהם ואת האימים בשוה קריתים

According to pasuk 5:2:20:

עמון... ארץ רפאים יחשב אף הוא רפאים יחשבו בה לפנים והעמנים יקראו להם זמזמים

the Refa'im were the previous inhabitants of Amon (before Lot's Amonite children settled there). Also according to 5:2:20, the Refa'im were called Zamzumim, which

sounds like an alternate name for Zuzim. But 1:14:5 indicates that Refa'im and

Aimim were separate peoples.

1:14:7

וישבו ויבאו

The trop under ויבאו is garshaim in one chumash, but azla gairash in all others.

1:14:09

ארבעה מלכים את החמשה

(מלך עילם... גוים... שנער... אלסר)

Rashi deduces that the 4 kings (of אלסר... שנער... גוים... אלסר) must have been very powerful, from the fact these 4 kings defeated 5 kings

(of Sdom, Amora, Adma, Tzoim, Tzo'ar).

I believe that Rashi's derivation is no chidush, since at least 2 (kings of Ailam and Shin'ar) of the 4 kings were kings of empires whereas the 5 kings

were kings of mere cities.

1:14:14

וירק את חנכני ילדי ביתו

Every other letter is ך for 6s in a row

1:14:14

ך

Rashi says this is the second settlement Dan, which is in the north. But that Dan settlement was conquered, settled and named by the tribe of Dan, in the book of Judges, about 150 years after this event. Even the first settlement of Dan was specified only AFTER the Torah was completed. Therefore, during years that the Jews were reading the Torah before the settlement of Dan was named, how did the Jews interpret this pasuk?

1:14:18

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין

Unklus identifies the city of Shalem as Jerusalem. This fact is probably based on Shalem having 3 of the last 4 letters Yerushalaim. It is corroborated by *Sefer Yeshoshua* 10:1 & 13 identifying Jerusalem's ruler, centuries later, as Adonitzedek, which is similar to Malkitzedek, likely due to successive rulers sharing the similar names (such as Paroh for Egypt, and Avimelech of Plashet).

Rashi cites *Medrash Agadah* that Malkitzedek is Shem, and that he brought wine to show he had no hard feelings for killing his grandchildren (I assume because one of the armies was Ailam which is from Shem). But *Sefer Yehoshua* states Jerusalem was occupied by Yevusi (and was even called "Yevus"; *Sefer Shoftim* 10:10) which were Cham's – not Shem's – children. Why would Shem live with them instead of with his own descendants? Perhaps he loved Jerusalem enough to live there, or perhaps Shem's descendants lived in Jerusalem before the Yevusi. Also, if at least some of the 4 kings' soldiers were Malkitzedek's grandchildren, it seems weird for Avraham to give 10% of the spoils from Malkitzedek's own killed grandchildren.

1:14:18– 1:15:1

אל עליון (...קונה שמים וארץ)

This two-word name (**אל עליון**) for Gd is mentioned in this episode 4 times, but nowhere else in the Torah.

(1:14:18) **והוא כהן לאל עליון**

(1:14:19) **ויברכוה ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ**

(1:14:20) **וברוך אל עליון אשר מגן צריך**

(1:14:22) **הרמתי ידי אל עליון קונה שמים וארץ**

Referring to Gd as by the single word **עליון** occurs in two places:

(5:32:8) **בהנחל עליון גוים** (Moshe to the Jews)

(4:24:16) **באם שמע אמרי אל וידע דעת עליון** (Bilam to King Balak)

The first paragraph in Shmoneh Esreh might come from the 4 pasukim above, and from (1:15:1) **אנכי מגן לך** and also from

(2:3:6 and 2:3:15 and 2:4:15) **אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב**

and from (5:10:17) **האל הגדול הגבור והנורא**

1:14:22

ויאמר אברהם אל מלך סדם הרמתי ידי

הרמתי is an odd conjugation. It appears only one other time, at 1:39:15.

(1:39:15) **ויהי כשמעו כי הרמתי קולי ואקרא... ויהי כהרמתי קולי ואקרא**

I call this verb conjugation a GERAND-BASED VERB. See what I wrote at 1:39:15 and **APPENDIX 10** about this conjugation.

1:14:23

לאברהם העברי

This is the first occurrence of the word **עברי** In Torah. Rashi cites *Breshis Raba* as saying Avram was called this because he came from **עבר הנהר**.

Although it is mentioned many times in the Torah, the only other times it is mentioned in *Sefer Breshis* are:

1:14:23 **לאברהם העברי** (said by Torah, in narrating a story)

1:39:14 **איש עברי** (said by Potifar's wife)

1:39:17 **העבד העברי** (said by Potifar's wife)

1:40:15 **ג, נבתי מארץ העברים** (said by Yosef)

1:41:12 **ושם אתנו נער עברי** (said by Paroh's servant)

1:43:32 **לאכל ל את העברים לחם** (said by Torah, in describing Egyptian custom)

We think of **עברי** as meaning only Avram and his children (Jews). But this doesn't

make sense for the following reason: When these quotes were said, Jews constituted only a single family in Canaan. So, why would Potifar's wife describe Yosef as an **עברי** if none of her listeners would know what an **עברי** is? And Paroh's servant's describing Yosef as an **עברי** would be meaningless to Paroh. And why would Yosef refer to his homeland as the "land of the Ivrim" if Ivrim were only a single family? And how could the Egyptians have a custom against eating with a family they never met or heard of? So, perhaps, **עברי** referred to a larger class of people, such as all people coming from **עבר הנהר** and Avram wasn't the only one called that, and, in time (during Egypt enslavement) it came to mean only Jews.

1:14:24

בלעדי רק אשר אכלו הנערים... עבר אשכל וממרא הם יקחו חלקם

Avram here says that Melech Sdom can keep any remainder of the property (**"רכוש"**) after subtracting off the boys' food and Enair, Eshkol and Mamre's portions.

Shouldn't Avram have also mentioned after also subtracting off the "1/10 of everything" he already gave *Malki Tzedek*? A possible answer is that there were 2 types of property, those from Sdom and those from the armies of the 4 kings (even though the Torah mentions the existence of the former but not the later). The **"רכוש"** (property) *Melech Sdom* was referring to was his own city's possessions, and Avraham said *Melech Sdom* can keep them except for portions eaten by the boys and owed to Enair, Eshkol and Mamre. And Avram kept the spoils from the 4 kings and gave 10% of it to Malkitzedek. According to my explanation, the phrase **"מעשר מכל"** (give to *Malki Tzedek*) must mean a tithe from all 4 armies' spoils but not including Sdom's property.

It's interesting that the first 3 letters of **"נערים"** has the same letters as **"עבר"**.

1:15:2

אדנ, י י

The word **אדנ, י** (i.e. counting only this conjugation, not **אדנ, י** or **אדנ, י**) occurs 16 times referring to God.

1:15:2 **אדנ, י י** Abraham asking about God's promise for multitude of children

1:15:8 **אדנ, י י** Abraham asking about God's promise that they inheret the land

1:18:27,30,31,32 Abraham praying to save Sdom

1:20:4 Avimelech to Gd in a dream

2:4:10 Moshe begging Gd not send him to Paroh

2:4:13 Moshe begging Gd to send someone else

2:5:22 Moshe asking Gd why He made matters worse

2:15:17 **מקדש אדני כוננו ידיך** Moshe in Az Yashir

2:34:9 twice in **וזן בעיניך אדני ילך אדני** Moshe praying to spare the nation

4:14:17 **יגדל נא כח אדני** recap of Moshe praying to spare the nation

5:3:24 **אדנ, י יי** Moshe's begging God to let him see Israel

5:9:26 **אדנ, י יי** Moshe's begging God to spare the Jews

The first 2 and the last 2 are the only occurrences of **אדנ, י יי** (read as **אדנ, י אלקים**).

The word **אדנ, י** occurs 3 times referring to people:

1:18:3 Abraham inviting 3 angels to stay and eat

1:19:2 Lott inviting angels to come in and stay for the night

1:19:18 Lott begging angels to spare Tzoar

The trop for אשתך is *rvi'i* in some chumashim and *zakaif katon* in others

1:18:5

וסעדו לבכם

Rashi cites Braishis Raba as teaching that **לבכם** (“your heart”) implies the angels were of one mindset. Sifsai Chachamim states that this is deduced from the pasuk using the word “heart” (singular), as opposed to humans who have differing mindsets and for which the pasuk would normally have used the word **לבבכם** meaning “hearts” (plural).

However, **לבב** does not mean “hearts” (plural), but is instead a synonym for “heart” (singular), as in 5:20:8 **ורוך הלבב**... and 5:4:26 **לבבם זה**.

Also, the Torah uses “heart” (singular) even for multiple humans, as in 1:50:21 **וידבר על לבם** and 2:10:1 **וראת לב עבדיו**... and 1:42:28 **ויצא לבם** and 5:30:6 **לבב זרעך**.

1:18:1

וישא עיניו וירא

There are 7 times in sefer Breshis that mention “and he (or they) raised their eyes and saw”, and only 2 times in the rest of the Torah:

- 1:22:4 Abraham saw 3 angels
- 1:22:13 Abraham saw a ram caught in a bush
- 1:24:63 Yitzchak saw camels coming with Rochel
- 1:33:1 Yakov saw Esav coming
- 1:33:5 Esav saw Yakov's wives
- 1:37:25 Yosef's brothers saw a caravan coming
- 1:43:27 Yosef saw Binyamin for the first time
- 2:14:10 Jews saw Egyptian soldiers chasing them
- 4:24:2 Bilam saw Jews encamped

1:18:8

ויקח חמאה וחלב וכן הבקר

Rashi cites BabaMetziah and BraishisRaba that this implies that Avraham did not serve the bread Sarah made, and that is because it became *tamei* when Sarah became a nidah at that moment. This does not make sense, because the bread becoming *tamei* should not be a reason for Avraham not to serve it to his guests for several reasons:

- 1) Avraham knew they were non-Jews (whether he thought they were Arabs or angels), and non-Jews have no reason to avoid *tamei* food.
- 2) Even Jews are not forbidden by the Torah from eating *chulin tamei*, as Meseches Gittin 62a (7 lines from bottom) states: “**וְטוֹמְאָה וְטוֹהָרָה דְּרַבְבִּינִי**”..(Although Rashi on 1:26:5 states that Avraham kept Rabbinical decrees)
- 3) Sarah’s becoming a nidah would not have rendered the bread any more *tamei* than it would be anyway because through the course of living, both Avraham and Sarah must have become already tamei, and the sole means for purifying, via the red calf sacrifice, was not available for another 400 years.

Rashbam, unlike Rashi, explains that Avraham DID serve the bread, and that the Torah didn’t find it necessary to explicitly state so.

1:18:27

נא

The word **נא** is odd in that its prevalence varies greatly between the books of Torah: It is used about 77 times in Breishis, but only about 18 times in Bamidbar, about 15 times in Shmos, and only 2 times in Dvarim, and no times in Vaykra.

It is odd also for another reason: It can mean both “now” and “please”, but which of them is meant in each can almost never be elucidated from the context. That is because in almost every case, interpreting it as “now” makes as much sense as interpreting it as “please”. Whenever in doubt, Unklus chooses “now”, and only in few cases chooses “now please”. The only passages in which the meaning is clear from the context are the following:

In the following passages, **נא** must mean “please” and not “now”:

- 1:18:27 **הנה נא הואלתי לדבר** (although Unklus translates it as “now”)
- 1:47:29 **אל נא תקברני במצרים**
- 1:22:2 **קח נא את בנך... וישכם אברהם בבקר... ויקח... יצחק**

In the following passages, **נא** must mean “now” and not “please” based on the context of the sentence, although Unklus amazingly translates some of them “now” (כען):

- 1:12:11 **הנה נא ידעתי**
- 1:15:5 **הנה נא עצרני יי מלדת**
- 1:18:4 **יקח נא מעט מים**
- 1:18:21 **ארדה נא ואראה הכצעקתה** (Gd speaking)
- 1:19:7 **הנה נא לי שתי בנות**
- 1:19:19 **הנה נא מצא עבדך**
- 1:24:12 **הקרה נא לפני היום**
- 1:24:17 **הגמאיני נא מעט מים**
- 1:27:2 **הנה נא וקנתי**
- 2:3:3 **אסרה נא ואראה**
- 2:4:18 **אלכה נא ואשבה אל אחי**
- 5:4:32 **כי שאל נא לימים ראשנים**

An interesting pasuk is

1:50:17 **כה תאמרו ליוסף אנא שא נא ... ועתה שא נא** where the first **נא** must (to avoid being redundant) mean “now” because it follows **אנא** which is the standard word for “please”, and the second **נא** must (to avoid being redundant) mean “please” because it follows **ועתה** which is the standard word for “now”. This one pasuk has both STANDARD words for “please” and “now” (**ועתה** & **אנא**) AND the ABBREVIATED word **נא** for both “please” and “now”.

Another place where **נא** follows **אנא** is

Tehillim 118:25 **אנא יי הושיעה נא**

in which translating **נא** as “please” would render it redundant to **אנא**

1:18:27

הנה נא

This phrase “**הנה נא**” occurs 9 times in Torah. All 9 are in Breshis. 4 of them were said by Lot. 4 of them were said by Abraham. 1 of them was said by Sarah. In other words, all 9 were spoken by only either Sarah or her husband or her brother, and by no one else in Torah. All 9 occurrences of this phrase are concentrated into a span of only 8 perakim (perak 12 through perek 19) out of the 187 perakim of Torah.

- 1:12:11 **הנה נא** Abraham to Sarah: I realized you that you are beautiful
- 1:16:2 **הנה נא** Sarah to Abraham: Gd stopped me from child bearing
- 1:18:27 **הנה נא** Abraham to Gd: I started to speak to Gd
- 1:18:31 **הנה נא** Abraham to Gd: I started to speak to Gd
- 1:19:2 **הנה נא** Lot to angels: My masters turn plesae to you servant's house
- 1:19:7 **הנה נא** Lot to Sodomites: I have 2 daughters
- 1:19:18 **הנה נא** Lot to angels: You servant found favor in your eyes
- 1:19:19 **הנה נא** Lot to angels: You servant found favor in your eyes
- 1:27:2 **הנה נא** Abraham to his servant: I am old, I don't know when I'll die

1:18:8

והוא עמד עליהם

Chief Rabbi Jonathan Sacks cites Rabbi Shalom of Belz as teaching that the fact that the angels stood over Avram (**בצבים עליו**) **before** he fed them, and then Avraham stood over the angels **after** he fed them hints that hosting guests makes one above the angels. However, Unklus translates ... **עמד על** here to mean “waited on” (i.e., serving, like waiter), as in 1:24:30 **והנה עמד על הגמלים**. Even in Gamara times, “standing over them” (as in Meseches Pesachim 103b) meant “waiting on (i.e., serving) them”.

It also means “standing idly by” in 3:19:16 **ולא תעמד על דם רעך**.

It also means “stand for” in 5:27:13 **עמדו על הקללה**

1:18:25

חללה לך ... להמית צדיק עם רשע

This statement seems to be contradicted by the fact that Gd kills the righteous with the wicked all the time.

1:19:3

ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו

Rashi cites BreshitRaba as asserting that this episode (of the angels visiting Avraham and Lot) occurred during Pesach. I assume BreshitRaba inferred this assertion from the fact that Lot baked מצות. SifsaiChachamim asks a kashia: Then why did Avraham bake עוגות (whose plain translation is chometzduk cakes) for the angels earlier on the same day? SifsaiChachamim gives a dochek answer that the עוגות that Avraham baked must have been matzah ashira עוגות and not chometz עוגות.

I believe that a much simpler explanation (of why Avraham baked עוגות whereas Lot baked מצות) is the following, and has nothing to do with Pesach: The angels visited Avraham at noon (as the Torah states “in the heat of the day”) so that Avraham had all afternoon for his dough to rise before baking. Whereas the angels visited Lot “by evening” so that Lot had no daylight time for his dough to rise before baking. This concept is supported by the following pasuk from the Exodus story:

(2:12:39) ויאפו... ענת מצות... כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה

which teaches that matzos (instead of bread) are baked when you are rushed and have no time to wait for dough to rise. Lot surely was in a rush to prepare food, for the following 2 reasons:

- (1) daylight was ending ("ויבאו שני המלאכים סדמה בערב" 1:19:01) and Lot could not finish food preparation in the dark in those days; and
- (2) the angels didn't want to be in Lot's home ("ויאמרו לא כי ברחוב גלין ויפצר במאד" 1:19:01) so (Lot figured) the angels would not want to wait hours in the dark for their bread to be ready.

1:19:1 and 15

שני המלאכים... ויאצו המלאכים

These are the only 2 pasukim in this episode that refer to the visitors as "angels". All other times, they are referred to as "men" (אנשים in 1:18:2,16 and 22, and 1:19:5,11 and 12). There is no antecedent for "the 2 angels" since there were referred to as "3" before and as "men" before. Why didn't it instead refer to them as "2 of the angels"?

1:19:5

ויקראו אל לוט ויאמרו לו

This has similar phraseology and trop to both ויקראו אל רבקה ויאמרו אליה (1:24:58) and

ויברכו את רבקה ויאמרו לה (1:24:60)

1:19:14

ויצא לוט... קומ צאו מן המקום הזה

Lott's asking his family to leave Sodom has the same words and trop as Paroh's telling Moshe to leave קומ צאו מתוך עמי (2:12:31)

1:19:17, 19, 22

ההרה המלט... לא אוכל להמלט ההרה... מהרה המלט שמה

This is the only place where the root מלט is used in Torah, although it is used a lot in Nevi'im. I derive that מלט means "escape", in contrast to נס which means "flee". I deduce that מלט cannot mean "flee", based on בנפשך להמלט בית המלך (Esther:4:13, in which Esther could not "flee" to the house of the king, since she was always in it) and ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך (Job:1:15,16,17,19, since others surely "fled" the losing battle although this lone survivor was the only one to "escape").

Conversely, I deduce that נס cannot mean "escape", based on ונסתם ואין רדף (3:26:17, and a similar phrase at 3:26:36, since one can't be said to "escape" if "no one is chasing"), and והמה נסים... ואין מפנה (Nachum:2:9, in which people cannot be said to "escape" if "there is nowhere to turn"), and וינס משה מפניו (2:4:3, where Moshe cannot be said to "escape" from a burning bush), and ינוסו לפניך (5:28:7, where saying your enemies will "escape" from you would not fit the promise of reward), and similarly וינסו משנאיך מפניך (4:10:35), and similarly ינוסו רבבה (5:32:30).

But I still don't know what the difference is between נס and ברח.

1:19:1

ולוט ישב בשער סדום

Rashi explains the Sdomites appointed Lot their judge that day (אחריו היום מינוהו שופט עליהם).

Sifsai Chachamim says Rashi probably derived this from two facts:

- 1) city gates are where judges tend to be, and
- 2) the Sdomites later said (1:19:9) האחד בא לגור וישפט שפט

However, in this quote from 1:19:9, the Sdomites are criticizing Lot for having the gall to judge them (after having only recently moved to town). This criticism would make no sense if, as Rashi states, the Sdomites themselves appointed Lot to judge them.

1:19:9

ויאמרו גש הלאה

Since גש typically means "approach" and הלאה typically means "farther away", the terms appear to contradict each other. So Rashi came up with a contorted interpretation of "come to the side".

A simpler explanation is that הלאה really means "further", so גש הלאה here means that the Sdomites were saying get off your porch and "approach further" so we can get our hands on you.

1:19:1

ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער סדום

Rashi says BraishisRaba asserts that Lot was appointed judge earlier that day.

However, it seems to me that BraishisRaba's assertion is contradicted by the passage ויאמרו האחד בא לגור וישפט שפט (1:19:9)

The only way to interpret what the Sdomites said is: "Lot only recently moved into our city and is already acting like our judge (i.e., by telling us what we can and cannot do)". This statement (by the Sdomites) would make no sense if the Sdomites themselves appointed Lot to be their judge that day as BraishisRaba asserts.

1:19:21

לבתי הַ פֶּכָּה את העיר אשר דברת

The dot (dagesh) in the letter כ sounds unnatural. Examples of words with similar spellings in which the כ is NOT dageshed are as follows:

3:13:10 והיא הַ פֶּכָּה שער לבן

5:21:07 וענו ואמרו דינו לא שַׁ פֶּכָּה את הדם הזה

5:23:02 לא יבא צפוע דכה וכרות שַׁ פֶּכָּה בקהל יי

2:07:20 כִּי הַ פֶּכָּה כל המים אשר ביאר לדם

Tehilim 78:9 הַ פֶּכּוּ ביום קרב

1:19:31

ותאמר הבכירה אל הצעירה... ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ

In this pasuk, the older daughter says there is no man in the land to impregnate us.

Rashi explains that the older daughter mistakenly thought everyone on earth, besides herself and her father and sister, were killed.

My friend SamGelperin of CedarSinaiSynagogue in Cleveland asked a perceptive question: How could the older daughter think everyone else was killed, after she was recently in the city of Tzo'ar, which (as the angel promised) was NOT destroyed and presumably was populated with people.

1:20:1-11

ויגר בגרר... ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחתי היא...

... ויאמר אברהם כי אמרתי... והרגוני על דבר אשתי

Since Avram was militarily strong enough and bold enough to confront and defeat 4 major armies to save his nephew Lot, why didn't Avram confront and defeat Grar, a mere city state, to save his own wife?

1:20:11

ויאמר אברהם כי אמרתי

The trop over אמרתי is a zarka in the Chabad Chumash and Chitas Chumash, and a zakaif katone in most others.

1:20:15

אלף כסף לאחייך הנה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל ונכחת

Two explanations in Rashi are:

- 1) It will cover the eyes of people accompanying you, and prove to all of them that I didn't touch you
- 2) It will cover my eyes that gazed upon you and upon everything you have. (Unklus)

But I think it can also be:

3) It will cover your eyes of all claims you have against me, and all of the 1000 kesef will settle any claims

1:20:6

כי בתם לבבך עשית זאת על כן לא נתתך לגנ' ע אליה

This implies Gd would have let Avimelech touch Sarah had he acted with evil intent. Why did Avimelech's merit protect Sarah and not Sarah's and Avraham's merit?

1:21:14

ותלך ותתע

Rashi says this implies she returned to idolatry. Nasan Spector, in Yeshivas Tifrach, told me that Rav Dan Segal said the implication is from the fact that all of Gd's followers follow a intentional path even when we are not sure of the future; so if Hagar no longer had this hashgacha pratis, then she probably returned to idolatry. But the same word **ותתע** is mentioned with Abraham 1:20:13 (though here Gd is the subject) and Yosef 1:37:13

1:21:14

ותלך ותתע

This doesn't make sense. Since the Torah previous portrayed Avraham as having great wealth and many camels, servants and military men (defeating 4 armies), why didn't Avram at least give Hagar and Yishmael (1) more provisions (than just food and water) and (2) a pack animal to carry provisions and (3) an animal to ride on and (4) an escort to guide and protect her. Also, why wasn't Avraham afraid of the terrible *chilul hashem* that this would cause when people hear about what this first Jew did to his mistress (that he got pregnant) and his son? This looks especially ugly in view of Paroh having sent Avram away from Egypt with animals and servants and an escort for protection, as it says:

(1:12:16) ולאברם הטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנ'ת וגמלים

(1:12:30) ויצו עליו פרעה אנשים (which Rashi and Unklus explain means to protect him)

Also, in the pasuk (1:16:1) ולה שפחה מצרית ושמה הגר

Rashi comments that Hagar was Paroh's daughter, and Paroh thought it better for his daughter to be a maid in Avram's house than a grand lady in another house. Rashi's comment seems to be contradicted by what Avram did to Hagar later in the story: After having a baby with Hagar, Avram (1:21:14, 1) kicked her out and sent her son into the desert with only bread and water as provisions, with no pack animal to carry the provisions nor an animal to ride on nor an escort to guide and protect her, such that she and her son were saved from dying of thirst only by a miracle. If Hagar and Yishmael were truly Paroh's daughter and grandson, why wasn't Avram afraid of the huge *chilul hashem* that this episode would have caused, especially in the eyes of Paroh, especially in view of Paroh having given Avram animals and servants when Avram left Paroh's house. And why wasn't Avram afraid of the revenge that Paroh would seek when Paroh learns what Avram did to Paroh's daughter and grandson?

1:21:19

ותלך ותמלא את החמית

Under ותלך, some chumashim have a *darga* trop and others have a *gairaiash* trop

1:21:22

אלקים עמך בכל אשר אתה עשה

A *tipcha* trop is under בכל in Rosh Hashanah Machzor Rava by publishing company Eshkol, and is instead under אתה in all other chumashim

1:21:30

שבע כבשות ... באר שבע כי שם נשבעו שניהם

The letters **שבע** appear in the words "7", "Ber Sheva" and "vowed", and 2 of those letters also appear in the word sheep. Although the Torah could have used the synonym **כבשות** for sheep (instead of **שבע**), it used the synonym that has the same letter sequence as the preceding word **שבע**

1:22:1

ויאמר אלי

Most tikuns and chumashim have

munach (◌) under ויאמר and

zakaif katon (◌) over אלי.

But my Rosh Hashana Machzor Rava (by Eshkol Publishing) has only a *tvir* (◌) under the אלי.

1:22:1

ויאמר קח נא

נא has a

tlisha kiana (Q) in PardesMikraosGedolos & TikunL'orV'cheftza

tlisha gedola (O) in Chumashim Soncino & Cohen & Stone & Mishor & Chitas

1:22:2

אל ארץ המריה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אלי

many words starting with א/ע

The letters **א** and **ע** are sometimes equated with each other,

as in Pesachim 38b Rabbi Yosi Haglili learning אבינו from ל'חם;

and as in Brachos 32a & Megilah 24b stating many people pronounce them the same;

and as in Shabbos 23b prohibiting switching **א** and **ע** when writing a Torah

1:22:2

קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק

Puzzlingly, Torah has the following 3 instances PAST-tense "LOVED" that should have been conjugated PRESENT-tense "LOVE"

(1) קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק 1:22:02 (Gd to Avraham)

"Take your son that your LOVED" should be "that you LOVE"

(2) ועש לי מטעמים כאשר אהבת 1:27:04 (Yitzchak to Yakov)

"make me deserts in the manner I LIKED" should be "the manner I LIKE"

(3) ואם אמר יאמר העבד אהבת... את אשתי ואת בני י 2:21:05 (slave says)

"I LOVED my...wife & children" should "I LOVE my wife & children"

Also oppositely puzzling, in the following pasuk, why does Torah narrator conjugate PRESENT-tense "Rivka LOVES" that should have been conjugated PAST-tense "Rivka LOVED", since Torah narration is describing what occurred in the PAST and the 1st half of the sentence is already PAST-tense:

ויאהב יצחק את עשו... ורבקה אהבה את יעקב 1:25:28 (Narrator speaking)

"Yitzchak LOVED Esav... and Rivka LOVES Yakov"

Also puzzlingly, why does Torah spell "LOVES" as אהבה instead of the more-standard אהבה in the following 2 places:

ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהבה 1:27:9 (Rivka to Yakov)

ויב א לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהבה אבי 1:27:14 (Torah narrator)

Similarly, in the following pasuk, why does Torah narrator conjugate PRESENT-tense "Esav... IS weary" to something that occurred in the PAST?

ויבא עשו מן השדה והוא עיף 1:25:29

"Esav CAME from the field and he IS weary"

Similarly, why does Torah conjugate "I don't know" and "we don't know" in PAST-tense in the following passages?

ויאמר יי אל קן אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי 1:4:9

ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה 1:21:26

ויאמר הנה בא זקנתי לא ידעתי יום מותי 1:27:2

ויאמר פרעה מי י אשר אשמע בקול... לא ידעתי את יי 2:5:2

לא ידענו מי שם כספנו באמתחתינו 1:43:22

ויאמרו אליו... כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו 2:32:1

ויאמרו לי... כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו 2:32:23

Perhaps the reason is that past-tense conjugation uses fewer words, by enabling the clause's subject ("I" in "I don't know") to be simply appended to the verb as a suffix (ex: "לא ידעתי") as opposed to a separate word

(ex: "אני לא יודע").

1:22:2-9

והעלה נערי... לעלה... הנער... ויבקע עצי העלה... עניו... ויערך... אל תעש

There seem to be many ע in Akedas Yitzhak

1:22:3

ועקדת יצחק (by) וישכם אברהם בבקר

In this and the previous parsha, Avraham was informed 4 times of danger to others, to which his response was successively less insistence.

- When Lot was captured, Avraham physically fought to save him.
- When Sodom was to be destroyed, Avraham verbally argued to save them.
- When Sarah wanted Hagar & Yishmael evicted, Avraham disliked it ("וירע הדבר מאד בעיני אברהם" 1:21:11) and let Sarah do it.
- When Gd told him to sacrifice Yitzhak, he did not argue and arose early to do it himself ("וישכם אברהם בבקר" 1:22:3).

1:22:7

ויאמר אבי ויהני בני

The following are the 9 times, ranked in chronological order, that the word **יהני** (meaning "Her I am") appears in Torah:

ויאמר אליו אברהם ויאמר **יהני** (1:22:1 Avraham answering Gd)

ויאמר אבי ויאמר **יהני** בני (1:22:7 Avraham answering Yitzchak)

ויאמר אברהם אברהם ויאמר **יהני** (1:22:11 Avraham answering angel)

ויאמר אליו בני ויאמר אליו **יהני** (1:27:1 Aisav answering Yaakov)

ויאמר **יהני** מי אתה בני (1:27:18 Yitzchak answering Yaakov)

ויאמר אלי... יעקב ואמר **יהני** (1:31:11 Yaakov answering angel)

לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו **יהני** (1:37:13 Yosef answering Yaakov)

ויאמר יעקב יעקב ויאמר **יהני** (1:46:02 Yaakov answering Gd)

מתוך הסנה ויאמר משה ויאמר **יהני** (2:03:04 Moshe answering Gd)

In 2 instances, **יהני** is spelled **יהני** and appears in the MIDDLE of a pasuk.

In all other instances, **יהני** is spelled **יהני** and appears at the END of a pasuk.

So, probably for poetic reasons, whether it is spelled **יהני** or **יהני** depends on whether or not it appears at the END of a pasuk.

A similar situation (of sometimes with *tzareh* .. and sometimes with *segol*) occurs with words **יהני** & **יהני** and **יהני** & **יהני**.

A similar situation (of sometimes with *tzareh* .. and sometimes with *segol*) occurs with words **יהני** & **יהני** and **יהני** & **יהני**.

1:22:8

ויאמר אברהם אלקים ירא לו השעה לעלה בני

The trop under אלקים is

gairshaim ("") in TikunSimanim & StoneChumash and *zakaif gadol* (!) in CohenChumash & TikunL'orV'cheftza.

1:22:11

ויאמר אברהם אברהם ויאמר יהני

This is similar to ויאמר יעקב יעקב ויאמר יהני (1:46:2) and

ויאמר משה משה ויאמר יהני (2:3:4)

1:22:21

קמואל אבי ארם: ואת כשד

It seems that Kesed, son of Nachor who was Avraham's brother, originated Kaskim, just as this passage implies Kmucl originated Aram.

But in that case, how could Gd tell Avraham **אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים** 1:15:7 ("I took you out of Ur Kasdim") if Kasdim was not a country yet since its originator was Avraham's nephew.

1:23:1

ושבע שנים

Rashi said the repetition of the word "years" here teaches that Sarah was as pretty as a 7 year old. However, if she looked so young for her age, then when Avraham passed her off as his sister as in

אמר יי אחתי היא to Paroh 1:12:13 and in **אחתי היא** to Avimelech 1:20:2

why didn't he pass her off as his daughter, which was actually closer to the truth and more believable because she was already 10 years younger than Avraham and looked much younger than that? Perhaps the answer is that she DID look her age, 127 years old, when she died, but a very beautiful 127 year old.

I assume Rashi's limud is *lav davka*, since the Torah uses the same phraseology (redundantly repeating the word "year" or "years") by the deaths of Terach (1:11:32), Avraham (1:25:7), Yishmael (1:25:17), Yitzchak (1:35:29) and Yakov (1:27:48).

After I wrote the above, I read that Ramban says that Rashi's limud is from MedrashRaba, and Ramban asks the same kasha that I did, and answers that MedrashRaba's drash is NOT based on the redundant repetition of **שנה/שנים** after each number, but instead based on the subsequent redundant word **שני**. Unfortunately, a kashya against Ramban's answer is that the other instances of **שנה/שנים** have redundant word **שני** too, as follows

(1:25:7) **ואלה ימי שני חיי אברהם... מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים**

(1:25:17) **ואלה ימי שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים**

(1:47:8) **ויהי ימי יעקב שני חיי שבע שנים וארבעים ומאת שנה**

(2:6:16) **ושני חיי לוי שבע ושלשים ומאת שנה**

(2:6:18) **ושני חיי קהת שלש ושלשים ומאת שנה**

(2:6:20) **ושני חיי עמרם שבע ושלשים ומאת שנה**

1:23:2

ותמת שרה

The following was prompted by my son EliRose's comments when he and I were studying the parsha at Cedar Sinai Synagogue:

Rashi notes the juxtaposition of this passage, about Sarah's death, with the passage about *akaidat Yitzchak*. Rashi deduces from this juxtaposition that Sarah died from the shock of hearing that her son Yitzchak was about to be killed. This is surprising, since that would make Avraham and Yitzchak 137 and 37 years old, respectively, during the *akaidah* (since Sarah bore him at age 90 and died at age 127). A 137 year old tying up his 37 year old son seems unlikely.

Also, these episodes are not really juxtaposed, since the episode **ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר... ואת מעכה** occurs in-between.

Also, as my son EliRose pointed out, Rashi's deduction disrupts the story line of the *akaidah* episode. The first half of the story line contains the tension of Gd instructing Avraham to kill Yitzchak and Avraham following through. And the second half relieves the tension by three points of good news from Gd regarding this test, that (1) the instruction (to kill Yitzchak) is rescinded, (2) Avraham passed the test and (3) Avraham's descendants will be rewarded. The tone of the story line would be corrupted if a fourth outcome of the test is that Avraham's wife died of shock from it. This is in addition to the fact when Gd was informing Avraham of the different outcomes of the test, He overlooked such a major one.

1:23:2

בקריית ארבע הוא חברון

This phrase and 1:23:19 **פני ממרא הוא חברון** together indicate that Chevron, Mamre and Kiryat Arba are all the same place.

1:23:8 & 10

שמעוני ופגעו לי בעפרון... מערת... ויען עפרון... שער עיר

These words have many **ר**s and **פ**s and **ע**s, which are letters of Efron's name.

1:23:9

מערת המכפלה

The following are the passages in Torah that mention **מערת המכפלה**:

1:23:9 ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו

1:23:11 השדה נתתי לך והמערה אשר בו

1:23:13 ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו

1:23:19 אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא חברון בארץ כנען

1:23:20 ויקם השדה והמערה אשר בו

1:29:9 אל מערת המכפלה אל שדה עפרון בן צחר החתי אשר על פני ממרא

1:49:30 במערה אשר בשדה המכפלה אשר על פני ממרא בארץ כנען

1:50:13 במערת שדה המכפלה... על פני ממרא

Taken together, these passages indicate that

- The cave (**מערה**) was IN Efron's field (**שדה עפרון**) and ALONG the field's EDGE

- Avraham bought the entire field

- Trees were both in the field and along the field's boundary

- The field was in an area called **מכפלה**

- The area **מכפלה** was in front of a place called **ממרא**

- **חברון** = **ממרא**

- **כנען** is in **ממרא**

Rashi provides 2 possible explanations why the cave was called **מכפלה**:

(1) it was double-deckered

(2) multiple couples were buried there.

These explanations are problematic for 2 reasons:

(Reason 1) Since the cave was within a field that is itself within the area called **מכפלה**, it seems unlikely that the entire area was called **מכפלה** due a single cave within it having multiple couples or being double-deckered.

(Reason 2) Rashi's 2nd explanation (that the cave was called **מכפלה** because it had multiple couples) doesn't agree with the fact that the cave didn't have couples in it until decades after Avraham referred to it as **מערת המכפלה**.

Perhaps **המכפלה** denotes "ravine", since **כפול** means "folded" and a ravine appears like a fold in the earth.

1:24:2

ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו... שים נא ירך תחת ירכי

The trop under the last word of this pasuk (**ירכי**) is standard sof-pasuk in most chumashim (StoneChumash & CohenChumash & ChumashMishor & TikunSimanim & TikunLorVhafatzah), but is munach (◡) in HertzChumash.

1:24:10

וילך אל ארם נהרים

It says here the servant went to Aram Naharaim. But Avraham ordered him to go to "my birthplace" (1:24:4) which was Ur (as Rashi says in 1:24:7 and as indicated by 1:11:24 calling Ur Haran's birthplace (which would reasonably make it Avraham's birthplace too). To add more contradiction, in Parshas Toldos, 1:28:5 (along with 7 other pasukim) states Lavan lived in Padan Aram ("**וילך פדנה ארם אל לבן**") and still later 1:28:10 says Lavan lived in Charan ("**וילך חרנה**") and "**ויאמרו מחן אנהנו**" in 1:29:5).

1:24:10-14

עשרה... ערב... העיר... הנערה

Has a high concentration of ע and ר

1:24:11-43

מחון לעיר אל באר המים... עין המים

In this episode (of Rivka by the drawing water), the Torah is not consistent in what the water supply was. It is sometimes called "spring" (עין) and sometimes called "well" (באר), as follows.

1:24:11 ויברך הגמלים מחון לעיר אל באר המים

1:24:13 הנה אנכי בצב על עין המים

1:24:20 ותרח עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו

1:24:29 וירח לבן אל האיש החוצה אל העין

1:24:30 ויבא אל האיש והנה עמד על הגמלים על העין

1:24:42 ואבא היום אל העין

1:24:43 הנה אנכי בצב על עין המים

1:24:21

והאיש משתאה לה מחריש לדעת

This phrase has 3 different trop-sequences in the literature, as shown in the following table:

Chumash Name	והאיש	משתאה	לה	מחריש	לדעת
Chitas & Koren & Mishor	◡	◡	◡	◡	◡
Stone & Gutnik & TikunSimanim & TikunLorVhafatzah	◡	◡	◡	◡	◡
Hertz & Cohn	◡	◡	◡	◡	◡

1:24:22

ויקח האיש בום זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם

has common letters with

עץ ארז ושני תולעת ועוב

1:24:22

ויקח האיש בום זהב בקע has same letters as Yakov.

משקלו ושני צמידים hints to twins (Yakov and Esav)

הידים ירי עשיו hints to Esav, as in

הר שעיר hints to Esav's homeland **זהב משקלם**

1:24:35

ויגדל ויתן לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדים ושפחת וגמלים וחמרים: ותלד שרה

This passage has 8 consecutive words that start with the letter ל, and 10 words among 12 consecutive words that start with the letter ל

Two other pasukim that have 8 consecutive words that start with the letter ל are

4:32:4 **עתרות ודיבן ותעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושכם וגבו ובען**

and 5:16:14

ושמחת בחכך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשורך

1:24:60

ויאמרו לה אחותינו is accented **מלעיל** (on the first syllable)

whereas 1:24:58 **ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה** is accented **מלרע** (on the last syllable).

I assume **ויאמרו** is **מלעיל** to avoid its accent coming right before the accented syllable in the next word. Perhaps that's a general rule. Why is one time **לה** and one time **אליה**? You would expect such close-together and similar statements to share the same phraseology.

See APPENDIX 5 for a full list of cases where the accent is changed to **מלעיל**.

1:24:60

ויברכו את רבקה... את היי לאפלי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו

Why is this blessing in command form "You be" instead of "You will be"?

Maybe poetic license. Or maybe its like the common greeting "Be well" which is in command form.

Of all the blessings in the Torah, this is the most militarily aggressive. Isn't that odd for a 3 year old girl? Also, why would they bless a 3 year old girl who would marry a supposedly passive man, Yakov, with such a militant blessing? Even Esav's blessing (from Yitchak) was more pastoral. I guess that was just Lavan's personality.

The following is a list of blessings in the Torah:

1:14:19 Malkytzedek to Avraham

1:14:20 Malkytzedek to Gd

1:24:26 Eved Avraham to Gd

1:24:60 Rivkah's mom & brother to her

1:27:27 Ytzchak to Esav

1:28:3 Yitchhak to Yakov

1:31:55 Lavan to his daughters

1:32:26 Angel to Yakov

1:27:10 Yakov to Paroh

1/48/15 Yakov to Menasheh & Ephraim

1/49/25 Yakov to Yosef

2/18/10 Yitro to Gd

2/39/43 Moshe to Jews

3/9/22 Aron to Jews

4/6/24 Aron to Jews

4/23:1-4:24/13 Bilam to Jews

5/1/11 Moshe? to Jews

5/33/1 Moshe to Jews

5:11:29 Jews to Jews on Mt Grizim (actually by Gd)

5:31:1 Moshe to Jews

The following are blessings of someone by Gd:

1/1/22 עוף

1:1:28 אדם

1:2:3 יום השביעי

1:9:1 נח ובניו

12:2-3 5 times אברהם

1:25:11 יצחק brief

1:26:3 יעקב

1/28/14 יעקב

1/31/55 יעקב

1/35/9 יעקב

1:24:27

ויאמר ברוך יי

This sounds like Abraham's servant thanking Gd for bringing success in his mission. But that would contradict Rabbi Shimon bar Yochai (Rashbi) in Meseches Brachos 7b line 13 that Leah was the first person in history to thank Gd. Perhaps, Rashbi does not consider blessing Gd as thanking him.

1:24:38

אם לא אל בית אבי ואל משפחתי

The servant says here that Avraham told him to go to Avraham's **family**, whereas Avraham actually only told him (in 1:24:4) to go to Avraham's **land and birthplace**.

1:24:41

אז תנקה מאלתי... והיית נקי מאלתי

The servant here calls his promise to Avraham an **אלה**, whereas Avraham himself called it a **שבועה** : **ונקית משבעתי** (1:24:8)

1:24:65

ויאמר העבד הוא אדוני

Why didn't he more-correctly call Yitzchak **בן אדוני**. He already called Avraham **אדוני אברהם** and referred to Yitzchak as **בן לאדני**, as did Lavan who referred to Yitzhak as **לבן אדניך**. Accordingly, when Rivka heard "he is my master", she probably thought she was looking at her future father-in-law instead of her future husband.

1:25:2

ואת יקשן ואת מדן ואת מדין ואת ישבק ואת

an imperfect wordwise palindrome around the word **ואת**

1:25:3

ובני דדן

The trop is *rvi'i* in most chumash, but is *munach zakaif katon* in a Mikraos Kdolos chumash.

1:25:23

ורב יעבד צעיר

When did we ever see Edom serve the Jews? Only during a brief period during the Chashmonaim rule when Edomite Herod was appointed the king of Israel by Rome.

1:25:24

והנה תומם בבטנה

This is one of many instances in Torah where **א** is omitted from a word.

EXHIBIT 3, at the end of this document, lists all instances in Torah (that I could find) in which **א** is added, omitted, or replaced with a **ל**.

1:25:26

אחות בעקב עשו

This is why they called him Yakov, but his name is hinted in other episodes: **יעקב לבדו ויאבק איש עמו** (1:32:25) and **ועקבני זה פעמים** (1:27:36)

1:25:27

איש ידע < ציד איש שדה

sort of mirror image around the < considering that **ע** in Aramaic replaces **צ** in Hebrew.

1:26:7

אחי תי הוא

When Yitzchak passed off Rivka as his sister by Avimelech, why didn't he pass her off as his daughter instead, which would be more believable since Rashi says she was 37 years younger than him?

Also, when Avimelech took Rivka and later when the Plishtim were taking over Yitzchak's wells, why didn't the powerful militant Esav protect his mom and dad? Perhaps he was too young at the time.

1:26:20

ויריבו רעי גרר

I guess the shepherds of Grar didn't take Avimelech's order (of **הננע באיש הזה ובאשתו מות יזמת**) very seriously. Perhaps Avimelech's warning was not to physically harm Avraham, but stealing his wells is OK.

1:26:23

ויעל משם באר שבע

This is the shortest pasuk in the Torah in letters.

1:26:33

ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע

Rashi says it is called B'er Sheva **על שם הברית** between Avraham and Avimelech. But the grammar sounds more like "7" as though this was the 7th well they dug, and after naming previous ones (1:26:20) **עשק**, **שטנה** and **ר חות**, he ran out of meaningful names, so just called it "7", as the Torah called weekdays **"יום השביעי"** etc and months **"חדש הראשון"** etc.

Alternatively, he called it **באר שבע** because that is what Abraham previously called it and Yitzhak called it the same name, as it says:

והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים ...

... על כן קרא למקום ההוא באר שבע (1:22:25)

וישב יצחק ויחפר ... אשר חפרו בנימי אברהם אביו ויסתמום פלשים ...

... ויקרא להן שמות כשמת אשר קרא להן אביו (1:26:18)

Hence, the **שבועה** in the name **באר שבע** is the one in Abraham's time, and it is simply a great coincidence that Yitzhak made a **שבועה** with the same ruler (or his heir) at the same well.

1:27:6

ורבקה אמרה

The trop for **אמרה** is

ONLY *zakaif katone* (⚡) in KorenTikin & GutnickChumash, but is BOTH *munach* (⚡) AND *zakaif katone* (⚡) in HertzChumash & StoneChumash.

1:27:8

ותאמר רבקה... לך נא אל הצאן

לך נא ראה את שלום אחיך (1:37:14)

ויאמר אליז בלק לך נא אתי שלום אחיך (4:23:13)

These are the only occurrences in Torah where **לך** is followed by **נא**. They are all spelled as **לך**, instead of **לך** as everywhere else. Perhaps to soften the sentiment of the word **לך**, to match the sentiment of the word **"נא"** ("please") that follows it.

1:27:12

אולי ימשני אבי

Yakov guessed his father will find out Yakov is fooling him by sense of feel. But there are other more reasonable ways that Yakov's father would find out Yakov was fooling him: 1) Esav might come home BEFORE the blessing is over. (This option is very likely according to the legend that Gd gave Esav a hard time hunting to delay him, which implies that Esav would be expected to come home much earlier while Yakov would still be with his father); 2) Esav would come home AFTER the blessing is over and his father would find out then (which did happen); 3) Yitzchak would recognize Yakov's voice (which did happen) and not be talked out of it. So why did Yakov mention only the possibility that his father will find out by **feeling** him?

1:27:25

וַיֹּאמֶר ה' גִּי... לִי... גִּי שֶׁ לֹא וַיֹּאכֵל

This is the only place in Torah where וַיִּגַּשׁ is spelled with vowels שֶׁ גִּי... לִי. In all other occurrences of וַיִּגַּשׁ are spelled or וַיִּגַּשׁ לִי ("and he approached") or שֶׁ גִּי... לִי ("and he put forward"). Perhaps וַיִּגַּשׁ is spelled this way here for poetic reasons, since this is the only occurrence where וַיִּגַּשׁ is followed by לֹא. Or to soften its sentiment (as I explained above for 1:27:8 (לֹא בָא)).

1:27:26

בְּנוֹת חַת... בְּנוֹת חַת... בְּנוֹת כְּנַעַן... רְעוּת בְּנוֹת כְּנַעַן

The Torah should make up its mind; were the local girls of חַת or בְּנוֹת חַת. The answer might be that חַת was a son of כְּנַעַן (1:10:15) and so the Chiti tribe might be validly called Canaanite. Since Yakov was currently in B'er Sheva (1:28:10), this teaches us that B'er Sheva was inhabited by Chiti as was Hebron (1:23:2-3).

1:27:28

Rashi says parshas וַיִּזְרֵי begins in the middle of a paragraph (which Rashi calls a "stuma") because the Jew's eyes and hearts were closed with dread of the impending bondage and because God closed off prophesy from Yakov. I have several problems with this. Doesn't "stuma" mean a break of several letters, which this doesn't have. Also, Yakov didn't die in this paragraph but near the end of the parsha. Also, a more practical reason for this parsha starting on in the middle of a paragraph is that the rabbis who partitioned the Torah into parshas had no choice but to start the parsha here, since starting the parsha on the next break (a psucha) would yield a worse ending to the previous parsha and worse beginning to the this parsha, and the next closest break and the previous break would have rendered this parsha exceptionally long or exceptionally short.

1:27:31

וַיִּבְאֵל לְאִבְנֵי

palindrome around the ל

1:27:36

אֵת בְּכָרְתִּי לִקְחָהּ וְהָנָה עֵתָהּ לִקְחָהּ בְּרַכְתִּי

Similarly lettered words near each other, both next to other לִקְחָהּ.

1:27:36

הַן גְּבִיר

Rashi says that according to the bracha, whatever Yishmael acquire will belong to Yaakov. This never occurred. In fact, in parshas Vayishlach, Yaakov gave Esav a lot of gifts and called Esav "my lord".

Another question: Yitzchak said he had no more brachas left to give Esav, and then thought of another (... וְעַל חֶרֶבְךָ), but he didn't have a problem in thinking of another bracha when Yaakov returned, which seems like the best bracha of all: וְאֵל שַׂדֵּי יִבְרַךְ אֶתְךָ וַיִּפְרֹךְ וַיִּרְבֶּךָ... לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ, giving 1) Gd's blessing, 2) many children and 3) the land of Israel.

1:27:28

הַבְּרִכָּה אֶחָת... בְּרִכְתִּי

My new Tikun has a shva under the ב and the ר, while other chumashim have a patach under one or both.

1:27:40

וְהָיָה כִּאֲשֶׁר תִּרְיֹד וּפְרַקְתָּ עָלָיו מִעַל צוּרָךְ

Rashi says תִּרְיֹד means צַעַר, and this whole phrase means: When Jews sin, you (Esav) can complain in צַעַר that they stole your blessing. But the pasuk is missing the main point of Jews sinning.

I believe כִּאֲשֶׁר תִּרְיֹד more plainly means "when you lower yourself" (although I admit that if so the conjugation would have been רַד... כִּאֲשֶׁר תִּרְדֵּי). Yakov means to say that Esav can remove Yakov's yoke from his shoulders, not by fighting it with brute force, but by lowering himself to slip out from beneath it. This is a wise philosophy in life.

I wonder whether this statement by Yakov to Esav תִּרְיֹד is related to Bilam's

statement regarding Yakov and Edom (4:24:18-19) "

וְהָיָה אִדְּמִי יִרְשֶׁה וְהָיָה יִרְשֶׁה שְׂעִיר אִיבִיו יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה חֵיל... יִרְדֵּי מִעֵקֶב וְהָאֵבִיד שְׂרִיד מִעֵיר

1:28:11

וַיִּפְנֶה

Rashi cites Rabosainu translating this as "prayed", since the same word is used when Gd told Moshe אֵל תִּפְנֶה בִּי (Yirmiah 7:16) and Meseches Ta'anis 7b, 5th to last line, states that תִּפְנֶה in this pasuk of Yirmiah means "pray". But that seems wrong, since all other instances of פָּנֵה in Torah mean "attack" or "meet" or "approach", such as in 1:23:8 where Abraham asks to meet Efron, and in 2:5:20 where Jewish elders meet Moshe and Aron, and in 2:23:29 when you meet an ox, and in 4:35:19 in attacking a murderer. In fact, the most similar use of the word is 1:32:1 where angels approached him ("וַיִּפְנְעוּ בּוֹ"). In all of these instances, the meaning of פָּנֵה is far from meaning "praying". Even in Yirmiah's אֵל תִּפְנֶה בִּי, Gd uses the word to mean "don't approach" me and not "don't pray to" me. In fact, the very pasuk (from Yirmiah, 7:15) "וְאַתָּה אֵל תִּתְפַּלֵּל... וְאַל תִּפְנֶה בִּי" indicates "אֵל פָּנֵה" can't mean "don't pray" because that would render it redundant with the "אֵל תִּתְפַּלֵּל" at the beginning of the pasuk.

1:28:11-19

וַיִּפְנֶה בַּמָּקוֹם... שְׁלֹם... אֵין כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְהָיָה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם...

Rashi 1:28:11 gives a first drush that this is Eretz Hamoriah mentioned in Akaidas Yitzchak 1:22:2, and Rashi there (at 1:22:2) states Eretz Hamoriah is Jerusalem. This is apparently (but not necessarily) contradicted by a later Rashi, at the end of this episode (1:28:19) וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאֵלֶּם לֹא שֵׁם הָעִיר לְרֵאשֻׁנָּה which cites a second drush that Luz, which Yakov renamed Bais Ail, is near, but not at, Jerusalem, and that Jerusalem was teleported (קִפְצַת הָאָרֶץ) to Luz.

A kashya against the second drush is as follows: If according to the pasuk, Yakov had been sleeping in an actual city named Luz ("לֹא שֵׁם הָעִיר") how could he rename it; it would like a visitor passing briefly through Cleveland renaming Cleveland with a new name. This question is reinforced by Rashi's second drush implying that the new name (Luz) actually stuck. Perhaps the answer is that Yakov merely gave Luz a nickname without renaming it, like nicknaming Cleveland "The Forest City" or "mistake-on-the-lake" which actually stuck as a nickname without actually renaming it.

A question against the first drush is why would Yakov have walked across the top of the mountain of Jerusalem in order to slept there, and not more-easily circumvented it on his way to Choron, since a traveler normally travels **around** a mountain to avoid walking over it. One answer is that Yakov slept at the foot of the mountain of Jerusalem and just saw the top of it in his dream. But once we use the concept of dreaming of seeing Jerusalem while being at the foot of Jerusalem to avoid the kashya, Rashi's second drush didn't have to present the teleporting concept to explain how Yakov could have seen Jerusalem while in Luz – Rashi could have more-reasonably asserted that Yakov dreamt he saw Jerusalem while sleeping in Luz.

Another question: This pasuk's statement that Bais El and Luz are the same city contradicts Sefer Yehoshua 16:2 "וַיֵּצֵא מִבֵּית אֵל לְזוּהָ" which indicates they are different places.

1:28:12

וְהָנָה שְׁלֹם... וַיִּרְדֵּם בּוֹ

This might hint the name יְרוּשָׁלַם, since וַיִּרְדֵּם is like יִרְדֵּי, and שְׁלֹם is like שְׁלֹם.

1:28:14

יָמָה

Stone Chumash apparently-by-mistake omits a vowel *komatz* that should be under the ם of the word יָמָה.

1:28:13

וַיֹּאמֶר אֱבִי יִי אֱלֹקֵי אֲבֹרָהּ אֲבִיךָ וְאֵלֶיךָ יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה שָׁכַב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנָנָהּ

Many words with א as the first letter of its root.

1:28:19

וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאֵלֶּם לֹא שֵׁם

This pasuk has words similar to:

וַיִּקְרָא שֵׁם בֵּשֶׁם יִי אֵל עֲוֹלָם (1:21:34) when Avraham concluded a treaty with

Avimelech

1:29:22

וַיֵּאָסֶף לְבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֵּה

This is the only incidence in Torah of a marriage party. My friend Drexel Feeling of JonesDay asked me what terms does the Torah use for (i) **getting** married and (i) **being** married. Oddly, there is no specialized terminology for either. The closest term is **חַתּוּנָה**, which refers to being an in-law with someone (not actually married to them). **APPENDIX 2**, at the end of this document, lists all the instances in Torah (that I could find) that refer to the marriage.

Interestingly, just like (as explained above) the word **חַתָּן** that now-a-days means “groom” instead meant “in-law” in Torah, the word **כְּלָה** that now-a-days means “bride” instead meant “daughter-in-law” in Torah, as shown at the end of **APPENDIX 2**

1:31:35

וַיִּחְפֹּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת הַתְּרָפִים

This passage is where Lavan “searched” for his idols.

The rootword **חָפַשׁ** occurs only twice in Torah – here and

וַיִּחְפֹּשׂ בְּגִדּוֹל הַחֵזֶל וּבִקְטָן כְּלָה וַיִּמְצָא הַגִּבִּיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימָן (1:44:12)

in which Yosef’s house-manager searched the saddlebags of Yosef’s brothers.

Interestingly, the trop is the same -- *tilshagedola* (ל) -- in both cases.

1:31:47

וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד

Passages A, B and C (below) indicate Yaakov and Lavan were on “Mount **Gilad**” when they met and talked. Passages D and E state that Yaakov named the monument (of rocks they piled up) “Galaid”. Surprising, the monument’s name, Galaid, has the same consonants as the mountain, Gilad, it was erected on (though different vowels). Either (i) that is a huge coincidence or (ii) the mountain got its name, after this episode, from the name of the monument and passages D and E are explaining how Mount Gilad got its name. But in that case, why is Gilad not pronounced Galaid?

וַיִּשֶׂם אֶת פְּנֵי הָר הַגִּלְעָד 1:31:21 A

וַיִּדְבֹּק אֹתוֹ בְּהָר הַגִּלְעָד 1:31:23 B

וּלְבָן תִּקַּע אֶת אֲחִיו בְּהָר הַגִּלְעָד 1:31:25 C

וַיִּקְרָא לוֹ לְבָן יִגְר שְׁהָדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִּלְעָד 1:31:47 D

עַל כֵּן קָרָא קָרָא שְׁמוֹ גִּלְעָד 1:31:47 E

Interestingly, hundreds of years later, the sons of Menashe’s son Machir (“**בְּנֵי מַכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה**”) conquered Gilad (4:32:39), and Moshe gave Gilad to Machir (5:3:15). A census conducted apparently a few months prior to conquering Gilad mentions only Gilad as Menashe’s child (4:26:29). This means that Gilad was Menashe’s MAIN child. But Gilad was not Menashe’s ONLY child, since **בְּנֵי מַכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה** is mentioned in both 4:32:39 (referring to Machir’s sons conquering Gilad) and 1:50:23 (referring to Machir’s **sons** being born on the lap of their grandfather Yosef). So “Gilad” was at least one of the **בְּנֵי מַכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה** that conquered “Gilad”. What a coincidence!!

An unrelated contradiction is that 1:50:23 indicates “**בְּנֵי מַכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה**” lived during Yosef’s time. But 4:36:1 states that these same “**בְּנֵי מַכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה**” conquered Gilad hundreds of years later. So they must have been hundreds of years old.

1:29:11

וַיִּשָּׂק אֶת צֵאֵן לְבָן אָחִי אִמּוֹ : וַיִּשָּׂק

Poetic effect of 2 words **וַיִּשָּׂק** with same letters but different meanings (“and he watered” and “and he kissed”) near each other. I believe the conjugation of **וַיִּשָּׂק** here for “and [Yakov] kissed” is improper, since it more properly should be **וַיִּנְשָׂק** as it is conjugated 2 pasukim later by “and [Lavan] kissed”. The improper conjugation might have been used here to achieve the aforementioned poetic effect to match “and he watered”.

1:29:12

וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִי אַבְיָה הוּא ... וַיֹּאמֶר לְבָן לֵיעָקֹב הֲכִי אָחִי אַתָּה

It is funny that Yakov facetiously asks “What are you, my brother?” (1:29:15) a month after Yakov exaggeratedly told Rachel he was Lavan’s brother.

1:29:14

אֵךְ עֲצָמַי מִבְּשָׂרִי אַתָּה

This expression of “bone and flesh” to indicate kinship is in one other place, with Adam about Chavah: **עֲצָמַי מִעֲצָמַי וּבִשָּׂרִי מִבְּשָׂרִי** (1:2:23)

1:29:17

וַיִּרְחַל הִיתָה יִפְהָ תֹאֵר וַיִּפְהָ מֵרֵאָה

In the word of **מֵרֵאָה**, the vowel under **א** is a *tzaireh* in Tikun Simanim. I assume this is in error, since the vowel is a *segol* all other chumashim.

1:29:17

וַיִּרְחַל הִיתָה יִפְהָ תֹאֵר וַיִּפְהָ מֵרֵאָה

The only 4 entities in Torah that were called **יִפְהָ/יִפְתָּ תֹאֵר** are Rachel, Yosef, cows in Paroh’s dream, and a pretty female captive (5:21:11) . Of these, only the first 3 occurrences were followed by **יִפְהָ מֵרֵאָה**.

1:29:17

וַיִּרְחַל הִיתָה יִפְהָ תֹאֵר וַיִּפְהָ מֵרֵאָה

In this pasuk, the nouns **מֵרֵאָה** and **תֹאֵר** serve as adverbs to describe the adjectives **יִפְהָ** and **יִפְהָ**. See **Appendix 14** below for my discussion of this type of Torah grammar.

1:30:3

וַתֹּאמֶר הִנֵּה אִמְתִּי בִלְהָה

The trop under **וַתֹּאמֶר** is *zakaif gadol* in some chumashim and *rvi* in others .

1:30:19

וַתִּהְיֶה עוֹד לֹאֵה וְתִלְדַּת בֶּן שִׁשִּׁי לֵיעָקֹב

The trop under **וַתִּהְיֶה** is *maircha tipcha* in Stone chumash and Cohen chumash, and are *mahpach pashta* in Koren Tikun and Gutnick chumash

1:31:26

וַיֹּאמֶר לְבָן לֵיעָקֹב מֶה עָשִׂיתָ

Lavan’s indignant question to Yakov (“What did you do?”) is the same as Yakov’s previous indignant exclamation to Lavan

וַיֹּאמֶר אֵל לְבָן מֶה זֹאת עָשִׂיתָ לִּי (1:29:25) (“What did you do?”)

which implies Lavan getting the same medicine he gave Yakov.

In a similar vein, Rabbi Moshe Berger of Sinai Synagogue noted that Yakov’s being cheated out of marrying Rachel by the older sister misrepresenting herself as the **younger sister** is poetic justice for him cheating Esav out of their father’s blessing by misrepresenting himself as the **older brother**.

1:29:32

וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן

Rashi, based on Gemara Brachos 7a (“Rav Elazar . . .”) says that Reuven is from “see the difference between (**בֵּין**) my son (**בֶּן**) and the son (**בֶּן**) of . . .” that my son did not protest when his bchora was given to Yosef. I assume the **בֶּן** of **רְאוּבֵן** would refer to both the **בֵּין** and the **בֶּן**s. I am surprised at this interpretation for 2 reasons. First, how could Rivka have named Reuven based on an event that would happen decades in the future. Second, why would Rashi and Rav Elazar contradict the Torah’s stated reason in

כִּי אָמְרָה כִּי רָאִה ד’ בְּעַיִי (1:29:32).

1:30:24

וַיֹּאמֶר אֶסְפֵּה אֱלֵקִים אֶת חֲרַפְתִּי: וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יוֹסֵף יִי לִּי בֶן אַחֵר

The pasuk indicates Yosef is named after the wish **יֹסֵף יִי לִּי בֶן אַחֵר** .

Another reason could be that **אֶסְפֵּה אֱלֵקִים אֶת חֲרַפְתִּי** that Rachel mentioned just beforehand.

Several other words, that apply particularly to **יֹסֵף** and that include the letter **יֹסֵף** of his name are:

וַיֹּסֶף פֶּן עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ (1:30: 5&8)

וַיַּעֲשֶׂה לוֹ כְּתֵב פָּסִים (1:37:3)

וַיֹּאמֶר אֵתֵם אֶל מִשְׁמֵר שְׁלֹשֶׁת יָמִים (1:42:17)

סָפַר (meaning recounted) which is the most notable verb in Yosef’s life: Yosef told his dreams to his brothers, Paroh and Paroh’s two servants all recounted their dreams to Yosef,

סָפַר (money) Yosef was sold for money, and he collected all money in Egypt.

and the phrase **וַיֹּאמֶר יוֹסֵף: אֶפְסָן סָפַר** (1:47:15).

However, admittedly, when referring to Yosef’s gathering Egypt’s grain during the plentiful years, it avoids the obvious word for gather – **אָסַף** – and instead uses its synonyms: **וַיִּצְבֹּר** & **וַיִּקְבֹּץ**.

1:30:35

ויסר ביום ההוא את

This trop pause seems wrong. The pause would more logically be after **ההוא** -- not before it.

1:30:36-37 and 1:31:20

לבן ... **מקל לבנה** (Livneh bush) ... **לבנות** (white) **לב לבן**

3 words in Lavan's episode have the letters of his name **לבב**

1:30:43

ויפרץ האיש מאד מאד

The stories of Jews in Egypt and Yakov in Aram Naharaim have the following similarities:

YAKOV'S STORY

EGYPT STORY

ויפרץ האיש מאד מאד (1:30:43) with Yakov is like

כן ירבה וכן יפרץ (2:1:12) in Egypt

attractive sister's description **שבע פרות יפות מראה** (11:2:2,4)

is like attractive cows' description **יפות מראה** (1:41:2)

weak sister's description **ועיני לאה רכות** (1:29:17)

is like weak cows' description **רקות** (1:41:19,20,27)

ויפרץ האיש מאד מאד (1:30:43)

is like **כן ירבה וכן יפרץ** (2:1:12)

worked 7 years for each sister **שבע שנים** **ועבד יעקב ברחל שבע שנים** (1:29:20) and

תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות

is like 7 years of famine for each type of cow

ואבינך התל בך (1:31:7)

is like **אל יסך פרעה התל** (2:6:25)

ויציל אליקים את מקנה אבינך & **אשר הציל יי מאבינו** (1:31:16)

are both like **ויצלתם את מצרים** & **ויצילו את מצרים** (2:12:36) (2:3:22)

והחליף את משכורתי עשרת מנים (1:31:7) hints ot 10 plagues in Egypt.

Yakov's fording a river **מעבר יבק** (1:32:24) after fleeing **ויעבר את הנהר** (1:31:21)

is similar to Jews' fording a river **ים סוף** after fleeing Egypt

First temporary settlement being in Succos (1:33:17; 2:13:20; 4:33:6) in both episodes

Leaving deceptively **לבן** **ויגנב יעקב את לב לבן** (1:31:20)

is similar to Jews deceiving Paroh that they were returning

In both, the chaser was informed on the 3rd day of flight, as it says:

ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב (1:31:22)

like **ויגד למלך מצרים כי ברח העם** (2:14:5; on the 3rd day per Rashi there)

stealing alien gods **ותגנב רחל את התרפים** (1:21:19,30)

is like beating foreign gods **שפטים** **ובכל אלהי מצרים אעשה** (2:12:12)

2 camps **מחנות** (1:32:3) and **לשני מחנות** (1:32:12)

is like 2 camps **מחנה ישראל** **ובין מחנה מצרים**

This episode of Yakov's flight from Lavan also has similarities to his flight from Esav.

In both cases, Yakov:

- misled someone (Esav and Lavan),

- fled (from Esav and from Lavan),

- kissed (Yacov to Rivka when fleeing Esav and Lavan to Yakov and his daughters when fleeing Lavan),

- made a monument of a stone **וירם אתה מצבה** (1:28:18 when fleeing Esav and

גלעד **יגר שהדותא** ... **גלעד** 1:31:45-46 when fleeing Lavan),

- swore (to Gd when fleeing Esav and then to Lavan **ברית** **נכרתה ברית** 1:31:44 when fleeing Lavan), and

- met angels (Yakov saw angels on ladder after fleeing Esav and saw angels in Machanaim after fleeing Lavan)

1:31:6

ואת ג. ה ידעתן

The proper spelling would be **ואת** ("and you" feminine) but the Torah apparently is using poetic license.

The same is probably true for instances of "and I will give" being spelled **וא. ת. ה** as in 1:17:2, 1:34:12, 1:45:18, 1:47:16, 2:24:12, 2:35:26, 4:8:19 and 4:21:16.

This is like the poetic license in **ה. ה. ג. ה** ("behold they") in 4:31:16

1:31:21, 25, 48

וישם את פניו הר הגלעד ... **ויעקב קרא לו גלעד**

It is a coincidence that Yakov named the rock-pile (he made) with the same name as the mountain they were at -- the names have the same consonants but different only in vowels.

1:31:30

בכסף נכספתה

Unklus and Rashi translate "you desired" for your father's house. In accordance with this translation of **כסף** meaning "desire", the poem *Yedid Nefesh* read before *Kabalas Shabas* states "**נכסף נכספתי לראות בתפארת**" meaning "I **desired** to see your glory". However, this could equally mean "you are an embarrassment" to your father's house for stealing my gods. That is because **כיסופה** is Aramaic for "embarrassment" (as in Meseches Shabos 13:2 **כספתייה** meaning "you might embarrass him", and as in many passages in Meseches Ta'anis: 9b, line 6, **ליציל מכיסופא** and **ואכסיפו למימר לי**, 22a, 8th line, **לא מיכסיף**, 21a, 3rd to last line, **דלית ליה** meaning "whoever has no money to pay should not be embarrassed", and 24b, 10th to last line, and 25, 1st and 3rd lines), and it is reasonable for Lavan to use an Aramaic word.

The fact that Unklus here translates **נכסף** as **חמד** (desire) indicates he believes **נכסף** is not Aramaic (but only Hebrew), while **חמד** is Aramaic (besides Hebrew). This agrees with Unkus' translating **חמד** in 1:27:15; 2:20:14; 2:34:24; 5:5:18; 5:7:25 as **חמד**. But this contradicts Unkus' translating **החמדות** in 1:27:15 as **דכיתא** which would have been unnecessary if **החמדות** is already an Aramaic word. It similarly contradicts his translating both **עץ בחמד** 1:2:9 and **ובחמד העץ** 1:3:6 as **מרנג** since he could have translated them as **חמד** if **חמד** is already an Aramaic word.

The root **כסף** appears only once in Torah -- here -- and only 4 times in the rest of the Bible, and the parushim translate it as "desire" in each case:

1) Tehillim 17:12 **דמי נו כאריה יכסוף לטורף** and

2) Tehillim 3:84 **בכספה וגם כלתה נפשי**

3) Iyov 14: 15 **למעשה ידיך תכסף** is

4) Tzfaniah 1:2 **התקוששו וקושו הגוי לא נכסף**

Although I agree that in the first 3, **כסף** probably means to "desire", the 4th (in Tzfaniah), could mean "embarrass" (so the sentence means "Harden yourself, and be hardened, oh nation that is not embarrassed").

1:31:41

ליחמנה

Under the **מ**, one Tikun has a *tzairah* and another has a *segol*

1:32:11

כי בממקלי עברתי את הירדן הזה

This simply means he brought nothing with him but his staff and the clothes he wore, but he must have brought more, since he at least brought oil (יצק שמן על ראשה) (1:28;18). It is odd: Why would a fleeing boy having barely more than a staff and not even a pillow (since he used rock for a pillow) and carrying anything he did have on his back bring such a non-essential thing as oil?

1:19:4

טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על הבית

Why didn't the Torah more-concisely word this phrase as
 ואנשי סדם or אנשי העיר or אנשי סדם?

Similar wording is used in

(1:32:11) הצילני נא מיד אחי מיד עשן כי ירא אנכי אתו

which could have been more-concisely worded

מיד עשן or מיד אחי or מיד אחי עשן

1:32:22

ותעבר המנחות (gift) . . . במחנות (camp)

two different adjacent words with the same letters

1:32:3-4

ויפגעו בו מלאכי אלהים... ויקרא שם המקום ההוא מחנים

...וישלח יעקב מלאכים (messengers) ... לשני מחנות

Rashi explains the name "מחנים" ("2 camps") is for 2 groups of angels, one of Israel and one of chutz la'aretz, he met when leaving Charan.

Another explanation is that Yacov referred to the first group of angels he met going to Charan (מלאכי אלקים ע' לים וירדים בו) (1:28:12)

and the second group he met leaving Charan (ויפגעו בו מלאכי אלקים).

The most straightforward explanation is that it refers to Yacov's own 2 camps

(1:32:8,12) ויחן את העם ... לשני מחנות ... ועתה הייתי לשני מחנות

1:32:7

כאנו

The first word in Rashi is שהיית in one chumash and שהייתי in another chumash

1:32:11

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת

The trop under קטנתי is *zarka* in some chumashim and *azla gairash* in others

1:32:12+

והכני אם על בני

is similar to

לא תקח האם על הבנים (5:22:6)

1:32:29

לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר

This informs Yakov that his new name will be **ישראל**, and the next pasuk starts with a word (**וישאל**) that has all the letters of Yakov's new name **ישראל**, except for replacing **ר** with **ל**, next to Yakov's old name Yakov.

1:32:22-23

ועבר את מעבר יבק... ויעברם את הנחל

This pasages says that Yakov took his entire household (people and belongings) across the "Yabok crossing". The Yabok River projects eastward from a location, on the Jordan River, located midway between the Sea of Galilee and the Dead Sea. And Yakov, to reach his father in Chevron from Padan Aram, would have had to cross the Jordan River at some point.

This passage does not clarify if this crossing by Yakov was

- **southward** across the **Yabok River** (which would require him to cross the Jordan River later)

- or **westward** across the **Jordan River** at the junction where Rabok River flows into the Jordan River.

P.S. We know that Yakov was traveling to his father in Chevron from the pasuk:

(1:35:27) ויבא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית הארבע הוא חברון

1:32:30-31

ויקרא יעקב שם המקום פניאל... ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנאל

The name of the place is spelled in 2 different ways, by swapping a **ל** with a **י**.

Changing **י** in a name to **ל** when the name appears at an *esnachta*, as in

(1:4:18) ועירד ילד את מחזיאל ומחזיאל ילד את מתושאל

and as in

1:39:20 מקום אשר **אסור** spelled **אסיר** pronounced **אסורים** המלך

1:39:22 ויתן... ביד יוסף את כל **האסיר** ם אשר בבית הסהר

But, admittedly, in this case both **פנאל** and **פניאל** are at an *esnachta*.

1:33:3

והוא עבר לפניהם

which means "and he (Yakov) passed before them (his wives & kids)"

Pesachim 7b & 119b & Megilah 21b & Succah 39a all state:

"אמר רב יהודה אמר שמואל כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן"

i.e., "Rav Yehuda said that Shmuel said that (for) all mitzvos (one) blesses on them **עובר** to their performance". Abayai says Shmuel's term "**עובר**" means "**before**" as evidenced by this pasuk (1:33:3) **והוא עבר לפניהם** meaning "he passed before them".

Abayai's assertion surprises me, since the 1:33:3 pasuk is evidence only that **עבר** -- not **עבר** -- means "**before**". **עבר** only means "passed". In fact, **עבר** can even imply "behind" as in **ויעברו ימי בכיתי** (1:50:4) "and the days of crying **passed** (i.e. were **behind** them)"

I am further surprised by Abayai feeling the need to cite an ancient text (the Torah) as evidence of what a contemporary person (Shmuel) meant by a term ("**עבר**").

I am further surprised why, if Shmuel meant to say "before", Shmuel used the ambiguous term "**עובר**" instead of the unambiguous term "**קודם**" as Shmuel used in Eruvin 2a & Yuma 62b

("אמר רב יהודה אמר שמואל שלמים ששחטן קודם שנפתחו דלתות ההיכל")

But one answer is that "**עובר לעשייתן**" does not mean simply "before" but instead "moving to" which implies "**immediately before**".

...Talmud Yerushalmi Brachot 66a contradicts Talmud Bavli by citing Rabbi **Yochanan** (not Shmuel) as saying all mitzvos are done "**עובר לעשייתן**" and citing **Shmuel and Rav Huna** as saying they are done "**בשעת לעשייתן**".

1:33:5

ויאמר מי אלה... ויאמר הילדים אשר חנן אלקים:

is like the pasuk in parshas ויחי in both wording and trop:

1:27:24 ויאמר מי אלה... ויאמר אלקים יחנן בני

1:33:6

ותגשן השפחות הנה וילדיהן...

How were all of Yosef's wives and children together after he split them into 2 camps?

1:33:7-19

חנן... המנחה... מנחתי... כי חנני... ויתן את פני העיר

This section as several words with the letters **חנ**

Of these, **מנחתי** and **המנחה** have 3 letters in common.

1:33:13

והצאן והבקר... ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן

Yakov is saying he is slowed by the sheep and cattle, and his sheep would die if he pushed them even one day. How is this an excuse why Yakov must travel slower than Esav? Esav, too, had many sheep and cattle; he received them from Yakov, including 200 baby sheep. So Esav had to travel as slow as Yakov.

In American vernacular, "my right-hand man" is routinely used to mean the primary person I depend on. So maybe THAT is what Yakov meant by **בן ימין**.

I (Mitchell) reviewed, in the Mandelkern Concordance, all the occurrences of **יָמִין** & **יָמִינָךְ**, etc in Tanach, and I found that it often designates "primary". Examples of this are the 3 instances of **יָמִין** in the episode of Yakov blessing Ephraim & Menasheh. So maybe THAT is what Yakov meant by **בֶּן יָמִין**.

However, in all Tanach, the phrase that comes closest to matching **בֶּן יָמִין** is in the pasuk

עַל בֶּן אָדָם אַ מִצֵּת לָךְ (Tehillim 80:18)

assuming **אִישׁ** is the same concept as **בֶּן**

and the second half of this pasuk indicates that **אִישׁ יָמִינִי** means the person You cling tightly to. So maybe Yakov intended **בֶּן יָמִין** to mean "the son who I cling tightly to".

1:36:06-8

וַיִּקַּח עִשָּׂו אֶת... וְאֵת כָּל קָרְיָתוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל אֶרֶץ מִפְנֵי יַעֲקֹב אָחִיו כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רַב מִשְׁבַּת יַחֲדָו וְלֹא יָכֹלָה אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם לִשְׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מְקִינֵיהֶם וַיֵּשֶׁב עִשָּׂו בְּהָר שֵׁעִיר עִשָּׂו הוּא אֶדוֹם

This passage says that Esav moved his entire household from Canaan to Har Say'ir aka Edom to be away from Yakov due to Yakov's large household.

This appears to contradict the pasukim

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לִפְנֵי אֶל עִשָּׂו אָחִיו אֶרֶץ שְׂעִיר שְׂדֵה אֶדוֹם (1:32:03)

and

וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִשִּׁי... עַד אֲשֶׁר אָבָא אֶל אֲדֹנִי שְׂעִירָה (1:33:14 Yakov told Esav)

which both indicate that Esav lived in Har Say'ir aka Edom before Yakov ever entered Canaan.

1:36:7

כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רַב מִשְׁבַּת יַחֲדָו וְלֹא יָכֹלָה אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם לִשְׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מְקִינֵיהֶם

This phrase, about Yakov & Esav, is similar to the following phrase about Avraham & Lott:

וְלֹא נִשְׂאָה אֹתָם הָאָרֶץ כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רַב וְלֹא יָכֹלָה לִשְׂבֹּת יַחֲדָו (1:13:6)

1:36:43

אֵלֹפֶי מַגְדִּיאֵל... הוּא עִשָּׂו אָבִי אֶדוֹם

Rashi indicates the descendants of Esav's son Magdiel evolved into Rome.

Rashi 4:24:19 similarly states **מַעֲרֵי הַחֲשׂוּבָה שֶׁל אֶדוֹם וְהִיא רֹמָא**.

This concept, that Romans are Edomites and descendants of Esav, is common in Talmudic literature (for example, Mesechet RoshHashana 19a), but geographically does not make sense. I think this concept evolved from the fact that Rome, ~40BCE, appointed Herod, who was 100% non-Jewish and Edomite, as "King of the Jews". Herod ruled Israel the remaining 40 years of his life, and his non-Jewish descendant's reigned (under Roman rule) another ~70 years until the destruction of Jerusalem. The Edomians Herod & his sons were appointed by Rome to be the Roman governors of Israel to ensure the Jews fulfill Rome's bidding. Since a non-Jewish Edomite represented Rome's rule by being for so long, Jews mentally equated Edom with Rome.

1:37:2

נִשְׂאָה אָבִי וְיָבָא יִסְפָּה
palindrome centered on the <

1:37:4

וְלֹא יָכֹלָה דְּבַרְוֹ לְשֹׁלֵם

דְּבַר here means "speak to him".

Similarly in 5:32:7 **שָׂאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֵּךְ** "שאל אביך" means "and he will tell to you"

וַיִּגְדֵּךְ means "and he will tell to you"

To my knowledge, these are the only 2 places in Torah in which the pronoun-suffix (א or ת) following a verb means "to him" or "to you" instead of just "him" or "you".

1:37:15

וַיִּשְׁאַלְהוּן הָאִישׁ לֵאמֹר מֶה תִּבְקֹשׁ

both boxes have the same letters

1:37:16

אִיפֹה הֵם רוּעִים

This is the only occurrence of the **אִיפֹה** form of "where" in the Torah. The others are **אִיה** or conjugations of it. Interestingly, 6 of them are in Breshis and 1 in Shmos, with none in Vayikra, Bamidbar or Dvarim.

וַיֹּאמֶר לוֹ אִיכָּה (1:3:9)

אִי הָבֵל אָחִיךָ (1:4:9)

אִיה שְׂרָה (1:18:9)

אִיה הָאֲנָשִׁים (1:19:5)

וְאִיה הָשָׁה (1:22:7)

אִיה הַקֹּדֶשֶׁה (1:38:21)

וְאִי (2:2:20)

Here, it means "אִיה פֹּה", i.e., "where here?" in contrast to **אִיה** asking where a PERSON is. Hence, intuitively, **אִיפֹה** should also be used when asking where is a place. I wonder what the difference **אִי** (1:4:9) has in meaning.

1:37:20

וְנִרְאָה מֶה יִהְיֶה חֲלֹמָתִי

Rashi states ruach hakodesh said this, since it would be senseless for the brothers to say "Let's kill him... and let's see what will be with his dreams." But it DOES make sense if they were talking facetiously. It is normal for someone to say facetiously "Let's kill him... and let's see what will be with his dreams."

1:37:30

הַיֵּלֶד אֵינָנוּ וְאֲנִי אָנֹכִי בָּא

3 words in a row all with the same 2 (or 3) letter root of **אָנֹכִי** (and "אָנֹכִי")

1:37:34

שְׁמַלְתִּי וַיִּשֶׁם שֶׁקַּח

The letter sin (ש) is very rare, so it is surprising to find it in 3 consecutive words.

1:37:35

וַיִּמָּאֵן לְהַתְנַחֵם

Rashi says Yakov was never consoled because there is a supernatural human tendency not to be consoled if the presumed dead person is really still alive. This may be true, but the more plausible reasons are based on a commonly known tendency which we see in the news occasionally: Yakov felt

- 1) he CAUSED the death by sending Yosef out alone,
- 2) the death was NEEDLESS, since checking how the brothers and sheep were doing was a non-essential errand,
- 3) the body was never recovered, and
- 4) the circumstances of the murder and the victim's thoughts and experience were not known.

1:38:7-17

עַר בְּכֹר יְחֻדָּה רַע בְּעֵינֵי זֶרַע... וַיִּרְעַר רַעְוָה... עֲרֹבָן

Many instances of the letters **ע** and **ר**

1:38:12

גִּזְרֵי צִאֲנוֹ הוּא

Odd trop. And if you say the zarka is really a 2-dots, the pause is in the wrong place.

1:38:16

וַיֹּאמֶר הִבֵּה נָא אֲבוֹא אֵלֶיךָ

Under הִבֵּה is

- a *mapach* trop (<) in Simanim Tikun, and
- no trop in Chitas & Stone chumash

1:38:18

וּמִטָּךְ אֲשֶׁר בְּיָדְךָ

בְּיָדְךָ (meaning "in your hand" singular) should be pronounced **בְּיָדְךָ**, but is pronounced with **וּ** for poetic reasons.

1:38:26

כִּי עַל כֵּן לֹא

four 2-letter words in a row

1:38:29

פרץ...זרח

Both these names have 2 alphabetically consecutive letters surrounding a ר.

1:38:6 ויהי יוסף יפת תאר ויפי מראה²1:29:17 ורחל היתה יפת תאר ויפי מרא²Unklus translates both of these as “pretty in raiva” (whatever that means) and nice in appearance” שפיר בריא¹ B ויא² בחזוא²

However, he translates almost the same two phrases

1:41:2 ויפ² ת¹ אר¹ 41:17 פרות יפות מראה² and

as שפיר למחוי.

1:38:14

ותכס בצעף ותתעלף

when Tamar realized she wouldn't marry Shailah ben Yehuda is similar to

ותקח הצעף ותתכס (1:24:65) when Rivkah met Yitzchak

1:38:16

הבה

One Tikun has a mahpach under this word, which sounds unnatural. But another Tikun doesn't.

1:38:18

ויאמר מה הערבון אשר אתן לך

that Yehuda asked Tamar is similar to

ויאמר מה אתן לך (1:30:31) that Lavan asked Yakov

1:38:25

הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה

Rashi says Tamar was willing to die rather than embarrass Yehuda, and that it is better to die in a furnace than to humiliate a friend. I am amazed, since there are only 3 sins that a person should die before doing, and humiliating a friend is not one of them.

Furthermore, “sending” (“שלחה”) by a messenger (so this was not privately between Tamar and Yehuda), Yehuda's seal, staff and cloth (which would be Yehuda's most well-recognized items) and saying these items belong to the father of my unborn child would make it clear to all that Yehuda was the father and humiliate him. Also, one of the 7 mitzvos of Bnei Noach is to make courts that (presumably) have a judge that 1) is not familially related to the defendant, 2) not related to the crime and 3) hears testimony before declaring the sentence. None of these was done here, so Yehuda broke this one of the 7 mitzvos.

Also, why was Yehuda acting as the morality police regarding Tamar? Yehuda had previously sent Tamar back to her father's house and was (according to the Torah) her never to see his family again. So why did Yehuda care Tamar did?

1:39:1

This chapter has many -- 11 -- pasukim starting with the word ויח, and thats even without counting a few before and after this chapter.

1:39:7

ותשא <> אשת אדני

palindrome centered on the <>

1:39:15-18

ויהי כשמעו כי הרימ² ת¹ קולי ואקרא... ויהי כהרימ² קולי ואקרא

Why did Potifar's wife use 2 different conjugations to express the same verb meaning “I raised”

-- הרימ² ת¹ (GERAND-based conjugation) when talking to household-- and הרימ² (SIMPLE conjugation) when talking to her husband?

And why did she use 2 different forms of the same adverb meaning “when”

-- כי² (meaning “when”) when talking to household-- and כ² (meaning “when”) when talking to her husband?

What I mean by “GERAND-based conjugation” is a verb formed by taking a 2-letter verb (in this case רמ), and then appending ו to it to turn it into a GERAND-noun, and then appending a past-tense suffix (in this case תי) to that GERAND-noun to convert it back into a verb, and then adding prefix ה to make it transitive (aka הפעיל).

In APPENDIX 10 of this document, I list all GERAND-based past-tense verbs that I could find in Tanach. There are many occurrences of this gerand-based conjugation in Tanach including in Torah. They all are based on a 2-letter verb root, and not on a 3-letter verb root.

The GERAND-based conjugation (e.g., הרימ² ת¹) is more complex than the SIMPLE conjugation (e.g., הרימ²). So I wonder why Tanach uses this complex GERAND-based conjugation when it can, and often does, instead the SIMPLE conjugation.

And particularly in this passage of Torah: I wonder why Torah uses a COMPLEX conjugation (הרימ² ת¹) when the Torah COULD, and in fact 3 pasukim later DOES, use the SIMPLE conjugation of (הרימ²).

1:39:19

ויהי כשמע אדניו את דברי אשתו

has similar words (ויהי כשמע... את) and trop (sequence of Q ר ך ך) to

ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחיו (1:29:13)

1:41:17

ותרענה באחו... מן היאר רעות מראה

4 words with עא next to ר

1:41:17

בחלמי הנני עמד

same trop in both

בחלומי והנה גפן לפני (1:40:9)

1:40:12

ויאמר לו יוסף... שלשת השריגים שלשת ימים הם (3 items)

ויען יוסף ויאמר שלשת הסלים שלשת ימים הם (3 items)

1:41:25 ויאמר יוסף אל פרעה... שבע שנים הנה... שבע שנים הנה (13 items)

1:37:9 הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והרח והאור ושר כוכבים משתחיים לי (13 items)

All 4 pasukim report dreams. The first 3 have similar words and trop. In all 4, the number of items in the dream matches the number of days or years until the dream comes true. (In the last one, Yosef was 17 years old, and became king at 40 years old 13 years later)

1:40:13

ישא פרעה את ראש² ה¹ והשיבך על כנ² ה¹

To be grammatically correct, to mean “your head” and “your station”, these words should have been pronounced ראש² ה¹ and כנ² ה¹, as they appear a few pasukim down:

ישא פרעה את ראש² ה¹ מעליך (1:40:19)for example as ראש² ה¹ is properly pronounced a few pasukim down on 1:40:19)

but are pronounced in this way probably for poetic reasons.

1:40:20

ויהי ביום השלישי^{vii} יום הולדת את פרעה1:22:4 ביום השלישי^{vii} וישא אברהם^{vii}2:19:16 ויהי ביום השלישי^{vii} בדהי הבקר^{vii} KadmaVasZla

Similar words and trop

1:40:23

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו

Rashi says that Yosef was punished with another 2 years in prison for not depending on Gd. Sifsei Chachamim says that Rashi concluded this from this pasuk being unnecessary since the following pasuk tells how the wine server didn't mention Yosef to Paroh for 2 years. I disagree. Without this pasuk, we would think that the wine server never forgot Yosef but waited 2 years for an opportune time, since (as we see in the Book of Esther) approaching the king when he doesn't want to hear from you could be punishable. Also, the explanation to why Gd kept Yosef in prison for another 2 years could simply be that 12 years (adding 10 stars and the sun and moon from Yosef's dream) wasn't up yet.

1:41:5

ויישן ויחלם שנית

adjacent words have same letters שני

1:41:5

שבע שבליים בקנה אחד

This sounds like the menorah in the mishkan

וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד in 2:25:32

חי פרעה אם תצאו

חי פרעה כי מרגלים אתם

חי אני נאם ד אם לא

ואולם חי אני וימלא

These are the 4 occurrences in the Torah of using "חי" in an oath. Three of them are followed by "אם", which indicates negative of the following phrase.

1:41:22 (7 sheaves)

שבע שבליים (7 ears)

שבע שני רעב (7 years of famine)

שבע שני שבע (7 years of plenty)

It is poetic that the number (i.e., 7) of ears, famine years and plenty years shares two of the letters of the words sheaves, famine and plenty.

1:41:3-23

Several homonyms in this paragraph (play-on-words):

ר עות ותרג נ ה באחו (1:41:2)

רעות מראה (1:41:3 and 4)

שבע שבליים (1:41:5)

תאר ותרגינה (1:41:18)

דקות שדפות הקדים (1:41:23)

ר קות ר קותקד (1:41:27)

הנה שבע (seven) שנים באות שבע (plenty) גדול (1:41:29)

ותחלינה ותחלינה (1:41:53-54)

ויצבר יוסף בר (1:41:49)

1:41:38-39

ויאמר פרעה... הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו... אחרי הדיע אלקים אותך את כל זאת

How did Pharaoh know who Gd was, considering Gd's worldwide adherents (Jews) constituted just one family? Perhaps Pharaoh learned who Gd was only from his discussion with Yosef.

It is also surprising that, since pharaohs were known as considering themselves god, Pharaoh credited Gd for informing Pharaoh something that Pharaoh did not know.

Perhaps this Pharaoh is the famous **Akhenaten** (shown below) who is known by secular historians as the only monotheistic pharaoh. **Akhenaten** renamed himself **Amenhotep IV** and moved the capital city to Amarna and died ~1336 BCE.

His successor, commonly thought to be **Tutankhamun** (aka King Tut) shown below, obliterated monotheism, which would explain why the pharaoh in Moses' time asked "Who is Gd that I should listen to His voice; I never knew of Gd" (2:5:2).

Akhenaten

Tutankhamun

1:41:45

צפת פננה

Rashi states that the word **פננה**, meaning "revealed" has no match in scripture.

However, it interestingly has a match in English – "epiphany". It is also probably the root of "Epiphanes" which is Antiochus' self-ascribed Greek nickname meaning "god revealed".

1:41:50

וליוסף י לך

3 chumashim have לך with a komatz

and 3 chumashim have it with a patach.

1:41:51

ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי בשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי

Mandelkern Concordance (published 1896 p773 last column) and other commentaries say **בשני** is from the root the **נשש** (with 2 ש's, which is why the ו of this word has a dagesh in it), or is **בשה**.

I assume they deduced this translation from the pasuk:

צור ילדך תשי ותשכח אל מחלך (5:32:18)

in which the the word **תשי** in the 1st clause is equated to the word **תשכח** in the 2nd clause.

1:42:4&29&38 and 1:44:29

פן יקר א בן אסן... יקר א בן אסן... כל הקר רת אתם... וכן ר הו אסן

As mentioned in **APPENDIX 3**:

This episode of Joseph in Egypt mentions the word "occur" 4 times --

-- twice INCORRECTLY WITH an extra א

-- and twice CORRECTLY WITHOUT an extra א, as follows:

כי אמר פן י קר א בן אסן (1:42:04) ("will occur to him")

ויגידו לו את כל הקר רת אתם (1:42:29) ("the occurrences")

והוא לבדו נשאר וקר א בן אסן (1:42:38) ("will occur to him")

ולקחתם גם את זה מעם פני ו קר א בן אסן (1:44:29) ("will occur to him")

It is even more surprising that the 2 statements

...והורדתם את שיבתי ביגון שאלה **יקראו אסן** (narrator quoting Yakov)(1:42:38)

מעם פני **יקראו אסן** והורדתם את שיבתי ברעה שאלה (Yehuda quoting Yakov) (1:44:29)

spell the same word differently, even though they are quoting the SAME statement of Yakov (1:42:38 is Yakov's statement as quoted by the story-narrator, and 1:44:29 is Yakov's same statement as quoted by Yehuda).

One possible answer is that the Torah-NARRATOR used PROPER grammar

יקראו whereas YEHUDA used SLANG pronunciation **יקר א בן**

What is further unusual is that: In almost all other instances where Torah inserts an extra letter (like **א** or **ה** or **ל**) to form an oddly-spelled word, the pronunciation is unaffected by the extra letter. In contrast, **נָּו**, **קָּר**, **אָּנָּה** and **הָּו** are unusual, in that the word is voweled so as to make the extra letter **א** obvious from its pronunciation. The Torah could have easily voweled these words (with added-**א**) to retain the normal (non-**א**) pronunciation, as the Torah did in

מַלְחָמָה **תִּקְרָאָנָה** (2:1:10)

A similar question could be asked about

וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתָךְ הָ 2:29:35

i.e.: Why is the added-**ה** misspelling of **אֹתָךְ** voweled so as to make the added **ה** obvious?

1:42:21

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ

has 10 words in a row whose roots start with **א** or **ע**

1:42:30 and 33

הָאִישׁ אֲדָנִי הָאָרֶץ

I believe this is the only place in the Torah that clearly proves that the plural form of the word **אֲדָנִי** can refer to a single entity.

1:42:37

אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית

Saying “my 2 sons” instead of “2 of my sons” indicates Reuven thought he had 2 sons. But he actually had 4 sons -- **חֲנוּךְ וּפְלֹאֵל חֲצֹרֶן וְכִרְמִי** (1:46:9).

1:43:7

שָׂאֵל הָאִישׁ לָנוּ וּלְמִלְדָּתָנוּ

Under **לָנוּ וּלְמִלְדָּתָנוּ** the trop is *kadma-v'azla* in some chumashim, and is *munach azla-gairaiash* in others.

1:43:9

אֲנֹכִי אֶעֱרַבְנוּ מִיַּד תִּבְקָשׁנוּ

Yehudah compelling Yakov with Yakov's own phraseology with Lavan

אֲנֹכִי אֶחֱטָא מִיַּד תִּבְקָשׁנוּ (1:31:39)

1:44:18

וְאֵל יִחַר אַפִּיךָ

Rashi says this phrase implies Yehuda spoke harshly, based on, according to Sifsai Chachomim, why else would Yosef get angry. That is not good proof, since Avraham also told Gd **אֵל נָא יִחַר לְאֲדָנִי** (1:18:32; when arguing not to destroy Sdom) and Avraham would surely not speak harshly to Gd. Rashi's and Sifsai Chachomim's drush further disagrees with Yehuda's wording -- calling Yosef **אֲדָנִי** and calling himself **עַבְדְּךָ** and saying **נָא** and **כִּי** (both meaning please), and requesting to remain in Egypt as Yosef's slave. So, why then did Yehuda request Yosef not to get angry? Because, in those days, rulers killed people on a whim, such as Achashverosh possibly killing people for simply approaching him without an invitation. Especially here, where Yehuda will try Yosef's patience with a lengthy monologue after apparently stealing the ruler's chalice after the ruler wine and dined them and gave them gifts, the ruler would probably kill all the brothers without letting Yehuda even finish his monologue.

1:45:06

כִּי זֶה שְׁנָתִים הָרַעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעַד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקֹצִיר

In this passage, Yosef tells his brothers that they are 2 years into a 7-year-long famine in which there is (or will be) no PLOWING and HARVESTING.

I understand why farmers would have no crops to HARVEST at the END of the growing season if there was no rain DURING the growing. But why would farmer's not plow (and plant seeds) at the START of the growing season in hopes that rain might coming?

Perhaps the answer is as follows:

According to www.wikipedia.org/wiki/Ancient_Egyptian_agriculture and www.historyforkids.net/egyptian-farming.html, the Nile River would flood the fields in in August and September, and recede in October. The fields were left covered in wet silt, which was easy for farmers to plow up and plant in. In times of drought, there was no flooding, resulting in famine.

Therefore, I assume, Egyptian fields did not receive water DURING the growing season but only (from flooding) BEFORE the the growing season. And in years of no rain, there was no flooding and no wet silt therefore no reason for farmers to plow and plant.

1:45:17

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְזֹאת עָשָׂה (1:42:18) (Yosef to brothers)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֶפְסָה וְזֹאת עָשָׂה (1:43:11) (Yakov to brothers)

וַיֹּאמֶר פֶּרְעֶה אֶל יוֹסֵף אֲמַר אֵל אַחֲךָ וְזֹאת עָשָׂה (1:45:17) (Paroh to Yosef)

וְזֹאת עָשָׂה וְזֹאת עָשָׂה (1:45:19) (Paroh to Yosef)

וְזֹאת עָשָׂה קָחוּ לָכֶם מַחֲתוֹת (4:16:6) (Moshe to Korach)

וְזֹאת עָשָׂה לָהֶם וְחִזּוּ וְלֹא יָמָתוּ (4:4:19) (Gd to Moshe)

6 similar phrases using **וְזֹאת עָשָׂה**.

1:45:18

וְאֶכְלוּ אֶת חֶלֶב הָאָרֶץ ...

Some chumashim have an aliyah break at the end of this pasuk.

Others do not have have an aliyah break here, but instead have one after **וְהִבִּיא אֹתוֹ מִצְרַיִם ...**

1:45:19

וְזֹאת עָשָׂה לָכֶם מִצְרַיִם לְטַפְכֶּם וּלְנִשְׁכֵּיכֶם וּנְשֵׁאתֶם אֶת אֲבִיכֶם וּבָאתֶם (Paroh to Yosef)

וְיִתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגֻלּוֹת עַל פִּי פֶּרְעֶה 1:45:21

וְיִירָא אֶת הָעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לִשְׂאת אֹתוֹ 1:45:27

וַיִּשְׂאוּ... אֶת יַעֲקֹב... וְזֹאת טַפְסָה וְזֹאת נִשְׁכָּה בְּעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח פֶּרְעֶה 1:46:5

Rashi on pasuk C says “עֲגֻלּוֹת” was a hint from Yosef to Yakov of *egla arufa*, *egla* meaning calf. Rashi derived this to explain why pasuk C says Yosef sent them after pasuk A attributed it to Paroh, and also explains why, per pasuk C, seeing them convinced Yakov that his children were telling the truth.

This is hard to believe, since **עֲגֻלּוֹת** here must mean wagons and not mean calves, for 5 reasons:

- 1) all 3 pasukim state the **עֲגֻלּוֹת** were used to carry people -- in fact many people (per pasukim A & D) -- which is done by wagon and cannot be done by calves;
- 2) one calf, instead of multiple calves, would suffice to hint to *egla arufa*;
- 3) if Yosef wanted to give Yakov proof by disclosing secret information that only he and Yakov would know, he would have more simply and unmistakably just **told** his brothers the secret to convey to Yakov;
- 4) it would have been a huge coincidence that the things (wagons) that Paroh instructed to send to Yakov was a perfect homonym for the things (calves) that Yosef actually sent;
- 5) it is unthinkable that Yosef would disobey Paroh's instruction to send wagons by instead sending calves.

So **עֲגֻלּוֹת** must here mean wagons, and not calves as Rashi asserts.

Why then did pasuk C say Yosef sent the wagons after pasuk A stated it was Paroh's instruction. A simple answer is that Yosef did send them as Paroh told him to (what the Torah calls “עַל פִּי פֶּרְעֶה”) which fits perfectly with

1:45:17&19 **וַיֹּאמֶר פֶּרְעֶה אֶל יוֹסֵף ... קָחוּ לָכֶם מִצְרַיִם עֲגֻלּוֹת** and

1:45:27 **וְיִירָא אֶת הָעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לִשְׂאת אֹתוֹ** and .

1:45:21 **וְיִתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגֻלּוֹת עַל פִּי פֶּרְעֶה** and .

1:46:5 **וַיִּשְׂאוּ ... אֶת יַעֲקֹב ... בְּעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח פֶּרְעֶה לִשְׂאת אֹתוֹ**

Then how, per pasuk C, did seeing wagons convince Yakov his children's story was truth? Simple: If a person tells you "Your son is the king of Egypt", you think he is lying to humor you. If then a group of wagons, probably elegant ones since they were Paroh's, shows up at your door to take you to him, you then believe him.

It is a big coincidence that wagons עגלות, which is a homonym for calves עגלות, is a big issue in this story of Yosef, since Yakov referred to Yosef as a פרת (bulls) and שור (bull) in his death-bed blessing and Moshe referred to Yosef as שור (bull) in his farewell blessing.

1:45:23

ולאביו שלח... נשאים משוב מצרים

Why did Yosef send Yakov the best of Egypt instead of simply waiting till Yakov arrives in Egypt? Perhaps only to prove that he is wealthy.

1:45:28

ויאמר ישראל רב

ש. רב The trop for the word

zakef gadol (♩) in TikunL'orV'Cheftza and

T'vir (♩).in and TikunSimanim and StoneChumash

1:45:30-31

Causative phrase:

(clause 1) ועתה כבאי אל עבדך אבי והנער איננו אתנו

(clause 2) ונפשו קשורה בנפשו

(clause 3) והיה כראותו כי אין הנער

Effect phrase

(clause 4) ומת (והורידו עבדיך את שיבת עבדך אבינו ביגון שאלה)

This is a cause-and-effect statement (like an if-then statement) that states: (clause 1) when I return to my father without my brother, (clause 2) since my father's soul is bound to my brother, (clause 3) and my father sees that my brother is not there, then (clause 4, the effect of the previous facts will be that) my father will die. Clauses 1-3, by themselves, comprise half a sentence. They require clause 4 to become complete.

Oddly, the 1st aliyah ends right after clauses 1-2, leaving an incomplete sentence. This is one of several instances in Torah where the aliyah ends at a place that is chosen for pleasantness but poorly placed in terms of story line.

1:46:2

ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני ויאמר אנכי אלהי אלהי יעקב
imperfect wordwise palindrome around "יעקב יעקב",
assuming הנני is similar in a way to לילה

1:46:3

ויאמר אנכי האל אלקי אביך

is similar to

אנכי האל בית אל (1:31:13)

Both of these introductions, from Gd to Yakov, have similar wording "אנכי האל", and both precede Gd's order to move to a different place.

1:46:15

אלה בני לאה... שלשים ושלוש

1:46:26

כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש

1:46:27

ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפש שנים כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים

This episode has 3 types of totals.

The first type of total constitutes the subtotals mentioned in 1:46:15, 18, 22, 25.

They are obtained by counting all of Yakov's living children and grandchildren and his sole living daughter-in-law (Leah) but not counting Yakov himself or his concubines (omitted in accordance with 1:32:23 and 1:31:50 not counting the concubines as wives), as shown in my chart below. These subtotals are 33 for Leah, 16 for Zilpah, 14 for Rachel, 7 for Bilhah, which match the subtotals mentioned this episode.

Although these subtotals happen to add up to 70 which would appear to match the total "70" in 1:46:27, I do not think that is how the total "70" in 1:46:27 was calculated. I believe the total "70" in 1:46:27 was obtained by counting all in Yakov's household ("לביית יעקב") who traveled with Yakov to Egypt, which is obtained by starting with the 70 from subtotals and removing Yosef and his 2 sons (who did not travel to Egypt WITH Yakov) and adding Yakov and his 2 concubines who are part of his household that traveled with him to Egypt, to yield the total "70" in 1:46:27.

Now, 1:46:26 differs from 1:46:27 in that, of the above 70, it counts only those that were "יצאי ירכו". Of the above 70, that excludes Yakov himself, Leah and the 2 concubines, yielding 66 in agreement with 1:46:26.

Rashi's approach introduces a legend of Yocheved being born while passing into Egypt ("בין החומות") in order to overcome the problem that

-- 32 children's names are listed for Leah's subtotal if you DON'T count Air & Onan and

-- 34 children's names if you DO count Air & Onan

-- not the 33 subtotal mentioned in the pasuk. My approach overcomes this problem by counting wife Leah instead of Yocheved. Rashi probably didn't want to count wife Leah in Leah's 33 subtotal since he considered that inconsistent with the concubines not being counted in their respective subtotals. However, counting only wife Leah in the subtotals but not concubines is possible since the concubines sometimes are not counted as wives, as in 1:32:23 and 1:31:50 where the Torah and Lavan respectively count Leah and Rachel as "wives" ("שתי נשיו") but not Bilhah and Zilpah, although in 1:37:2 ("בני בלהה ואת בני ולפה נשי אבינו") the concubines ARE called wives.

Another motivation for Rashi to introduce the Yocheved legend is that Rashi noted that the subtotals for the wives added up to the 70 mentioned in 1:46:27, and Rashi didn't consider (as I suggest above) that the total "70" in 1:46:27 counts a different group of people than does the subtotals.

Rashi states the phrase "ויסבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים", stating Yocheved was born in Egypt, implies she was conceived in Israel. I have 3 kashyas against this: 1) How does that imply Rashi's claim that she was born **בין החומות** 2)

The Torah has never counted fetuses (still in wombs) when counting people before, such as when counting Jews in the desert. 3) The Torah uses similar language elsewhere ("אלה בני יעקב אשר ילד לו בפון ארם" and "ויולד ליוסף בארץ מצרים") apparently without this implication.

	לאה				זלפה				רחל		בילה		total
	שמעון	לוי	יהודה	יששכר	זבולון	דנה	גד	אשר	יוסף	בנימין	דן	נפתלי	
	ראובן												
	חנן	ימאל	גרשון	דוד	חזקיה	סרד	צפון	ימנה	מנשה	בלע	חשים	חזקיה	
	פלדא	ימן	קית	דוד	סד	אלון	חני	ישה	אפרים	בכר		גוני	
	חצרון	אחז	מירי	שלה	יוב	יחזקאל	שוני	ישוי	אשבל	גרא		יצר	
				שמרון	פרץ	יכן	כרמי					שלם	
				זרח				שרה	נעמן				
				חצרון				חבר	אחז				
				חמול				מלכיא	ראש				
									מפס				
									חפס				
									אחז				
# kids & grandkids	5	7	4	6 w/o Er & Onan	5	4	1	8	8	3	11	2	5
# entering Egypt	These add up to 33 (if you count wife Leah and daughter Dinah, but not Er & Onan who were dead)						16 if you count granddaughter Serach but don't count concubine Zilpah			14 if you count Yosef & his sons, but not Rachel			70
										7 if you don't count concubine Bilhah			

Question: In 1:46:26, after limiting the count to "מלבד נשי בני יעקב", what further limitation is there by the added phrase "יצאי ירכו"?

Question: Since the Torah includes Yakov's granddaughters (Serach and Yocheved) in the count in accordance with 1:46:15 בבני ובנותיו, how is it possible that a man with 12 sons and 55 grandsons has only one daughter (Dina) and only 2 granddaughters (Yocheved and Serach) without the Torah making an issue of it?

Admittedly, something I have not done is jive this with the passage in Parshas Shmos וידה כל נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש (2:01:05) in which Torah arrives at 70 people when counting ONLY those that are Yakov's kids & grandkids ("יצאי ירך יעקב").

Another question: In this count, Dan has by far the FEWEST children of all the tribes -- only one child-- yet 200 years later in the census taken by Moshe in Bamidbar, Dan's tribe is the LARGEST (62,700 army-age men) except for Yehuda which has only 1000 more men. Similarly: In this count, Benjamin has the MOST children, but 200 years later in the census taken by Moshe in Bamidbar, Benjamin's tribe is the SMALLEST except for Menashe.

1:46:21

ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד

This pasuk discloses that Binyamin had 10 children at the time of this story.

Up to now, Binyamin always been referred to like a youngster, in that his father (Yakov) would not let him go on journey with his brothers, as it says:

1:42:04 ואת בנימן אחי יוסף לא שלח יעקב את אחיו כי אמר פן יקראנו אסון

and in that people kept referring to Binyamin as "little brother" (אחיים הקטן) and "little one" (הקטן) and "small boy" (ילד קטן) and "the teenager" (הנער) and "my son" (בני), for example:

(brothers said to Yosef) 1:42:13 והנה הקטן את אבינו היום

(brothers said) 1:44:20 יש לנו אב וקן וילד וקנים קטן

(brothers said) 1:44:26 ואחינו הקטן... איננו אתנו

(Yosef talking) 1:42:15&20 בבוא אחיים הקטן הנה... ואת אחיים הקטן תביאו אלי

(Yosef talking) 1:43:29 הוזה אחיים הקטן אשר אמרתם אלי... אלהים יחנך בן

(Yosef talking) 1:44:2 גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן

(story-narrator talking) 1:44:12 ויחפש בגדול החל ובקטן כלה

(Yehudah) 1:44:30 ועתה... והנער איננו אתנו... כראותו כי אין הנער

So it is shocking to discover, only now at the end of the story, that Binyamin is really an old man with 10 children.

1:46:28

ויאמר ישראל רב

The trop under רב is *tvir* in Gutnick, Chitas and Mishor chumashim, and is *zakaif gadol* in others.

1:46:33-34

והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם ואמרתם אנשי מקנה

This is similar in concept and trop as the pasuk:

(2:12:26) והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם ואמרתם ובח פסח הוא

1:47:7-10

ויב א יוסף את יעקב אביו... ויברך יעקב את פרעה... ויברך יעקב את פרעה

This is when Yosef brought his father Yakov to meet Paroh.

Interesting, Yakov blessed Paroh both at the beginning and at the end of the meeting. Between the 2 blessings, Paroh and Yakov discussed Yakov's age.

1:47:31

ויאמר יוסף אל אחיו... ואנידה לפרעה ו א מרה אליו

The trop under אליו is *zakaif katon* in most chumashim and *revi'i* in most others.

1:47:30

אנכי אעשה כדברך

The book "Zahir Tafi" by AvrahamChaimZilber of Tzfat points out that the vowel under ע is

shva (:) in some chumashim (I see in TikunSimanim)*segol* (.) in others (I see in TikunL'orV'Cheftza)

1:47:24

לזרע השדה ולאכלכם

Under השדה is

- *tvir* trop in Hertz Chumash and "M Nathanson Hebrew Publishing Co." Chumash,
- and a weird sideways "S" (probably a typo) in Cohen Chumash,
- and *darga* all other chumashim.

1:47:28

ויאמר ישראל רב

My new tikuk has a *tvir* trop under רב, but other chumashim have a *zakaif gadol* above it.

1:47:28

יחי

Rashi gives 2 explanations why this parsha starts on a stuma. But a more practical explanation is that, when splitting up the Torah into 1 parsha for each week of the year, there is no better location to stop. The parshas in Sefer Breshis have a fairly uniform length. They are all 4.5 -6 columns long, except for this parsha which is short, with only 3.5 columns. Stopping at the next pesucha would have left this parsha shorter yet and starting on a sadder note and the previous parsha ending on a sadder note.

Stopping at the previous pesucha would have left the previous parsha unreasonably short and this parsha unreasonably long and starting out with an odd sentence

(1:46:28) "וְאֵת יְהוּדָה שְׁלַח לַפְּנִי..."

1:47:29

שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי... וְיִשְׁבַּע לִי

This statement by Yakov to Yosef matches the statement by Avraham to his servant:

(1:24:2) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי... וְיִשְׁבַּע לִי

1:48:5

בְּעוֹד כְּבֹרַת אֶרֶץ לְבָא אִפְרָתָה

This matches 1:35:16:

עוֹד כְּבֹרַת הָאָרֶץ לְבֹא אִפְרָתָה

except for the unlined letters.

1:48:20

בְּךָ יִבְרַךְ

The trop on בך is *gairsha'im* (") in my newest tikun, and *rvi'i* in all other books

1:48:22

וְאָנִי

The trop on ואני is *rvi'i* (♦) in my newest tikun, and *gairsha'im* in all other books

1:48:22

שָׁכַם... אֲשֶׁר לִקְחָתִי מִיַּד הָאִמְרִי בַּחֲרָבִי וּבִקְשָׁתִי

This appears to be contradicted by 1:34:25-29 which states that Shimon and Levi – not Yakov -- destroyed the city with their own swords ("אִישׁ חֶשֶׁבֶר"), against Yakov's wishes. And even they did not "take" ("לִקְחָתִי") the city of Shechem but only killed its inhabitants and pillaged it.

1:48:31

וְיֹאמֶר הַשְּׁבֵעָה לִי וְיִשְׁבַּע לִי

This is like the phrase

(1:25:32) וְיֹאמֶר יַעֲקֹב הַשְּׁבֵעָה לִי כִּי־וְיִשְׁבַּע לִי

1:49:1

ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים

Meseches Pesachim 26a quotes Rabbi Shimon ben Lakish saying that what occurred in this episode is the basis for our saying **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד** after Shma. In this episode, when Yakov wanted to reveal the future to his children but divine inspiration left him, he questioned whether one of his children went astray, and his children replied **אחד ... שמוע ישראל** after which Yakov replied **ועד**... **ברוך שם כבוד**... and the since Yakov replied ... **ברוך שם** after Shma, we must recite it after we ourselves say Shma. However, that reasoning is flawed. Raish Lakish's reasoning, if anything, would support our replying ... **ברוך שם** only upon hearing someone else saying Shma. In fact, this story about Yakov actually contradicts our reciting ... **ברוך שם** after our own reciting of Shma, because according to this story Yakov's children themselves did **not** recite ... **ברוך שם** after **they themselves** recited Shma; and neither did Moshe in 5:6:4 when he recited Shma. So our doing so after Shma in davening contradicts what both authoritative sources of Shma did themselves.

This sentence of

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

might be derived from a combination of:

ועד (Tehilim 145:1, at the beginning of Ashrei)**ועד** (Tehilim 145:21, at the end of Ashrei)**ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד** (Yechezkel 1:29)**ועד** (Tehilim 72:19, which we say near end of Pesukai Dezimrah)**ועד** (Daniel 2:20, which is probably

where Y'hai shmai, said in Kadish, is derived from)

ועד**ועד** (Daniel 7:18, referring not to Gd but to

the 4 future kings in his prophesy)

This sentence of ... **ברוך שם** upon hearing Gd's name in Shma is similar to both the response of **ועד** upon hearing Gd's name mentioned in a bracha and also similar to the response of **ועד** in Kadish.

In fact, the sentence of "**ברוך שם ... ועד**" seems to be meant in general as a response for hearing Gd's name from someone else, as Yacov's episode mentioned above, and also in the Temple when the high priest (according to Meseches Yuma 35b, 39b, 41b, 66a; Meseches Taanis 16b,) called Gd's name and the Jewish congregants (not the priest himself) replied **ועד**...

Similar to saying "**ברוך שם ... ועד**" upon hearing Gd's name in Shma is the custom of saying **ועד** upon hearing Gd's name in a bracha. **Aruch Hashulchan** (Orech Chaim siman 124 sif 10) quotes **Tur** who cites Tur's father (the **Rosh**) as requiring **ועד** upon hearing a bracha not meant to motzi someone else. But **Aruch Hashulchan** himself is surprised for 2 reasons: 1) We are already saying "amen" to the bracha (... **אתה**) that already is stating the same thing and 2) if we say it for hearing Gd's name in a bracha we should even more so (because of point #1) say it when hearing Gd's name **not** in a bracha. Similarly, **Piskei T'shuvos** (commentary on Mishna Brura by Simcha BenTzion Rabinovitch who currently lives in Jerusalem) cites

- **Shulchan Hatahor** (Rav Araleh, sif 7) as recommending **not** saying **ועד**, and
- **Gra** (Ma'aseh Rav os 43) as **never** responding **ועד** himself, and
- **Chazon Ish** (Dinim V'hanhagos Hachazon Ish, perek 4, os 28) as **not** responding **ועד** in chazaras hashas (repetition of Shmoneh Esrai)

1:49:21

נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר

Naftali's name is incorporated in the words of the bracha Naftali received.

1:49:26

הור

This is the only occurrence of the noun **הור** in both Tanach and Talmud. All other conjugations of this word refer to the verb "guide". Talmud uses **הוראה**, not **הורה**, to mean "guidance". The Stone Chumash translates **הור** here as "my parents", in accordance with its modern Hebrew translation of "parent", presumably since our parents "guide" us. However, Rashi and Ibn Ezra indicates this word is derived instead from the verb **הורה** (conceive) and noun **הוריון** (conception). I would have expected that the first candidate for this designation would be Yakov's **mother** (who is the parent most closely involved with his conception) and secondarily his father. However, Sifsai Chachamim (sif katan ק here), Targum Unklus, Targum Yonasan and Targum Yerushalmi assert that the plural **הור** here refers only to Yakov's **father** and **grandfather**. That is problematic, since Yakov's grandfather was not involved with Yakov's conception? Also, if Yakov meant to say forefathers, why didn't he more simply use the word **אבות**, which not only more-precisely fits what he meant but also matches his personal phraseology of saying **אביך** twice in 1:49: 25-26 and **אבותי** in 1:49:29. Stone Chumash's translation of "parents" (meaning **mother** and father), besides avoiding the above problems, fits better with the previous pasuk's referral to "breasts and womb". Perhaps the Torah used the less-precise word choice (**הור** for forefathers) for poetic reasons, because **הור** is a pun (by omitting the ו) for "mountains" which mirrors the word **גבעות**, hills, just 3 words down. Several places in Tanach mention **הרים** next to **גבעות**, and the poem Tehilim 114: 6 **גבעות ככני צאן** poetically pairs the word **הרים** with **גבעות**.

1:50:5

אשר כריתי

Rashi says this is from the root **כרה** dug, which would indicate Yakov dug an additional hole in the cave of Hamachpaila. But Meseches Rosh Hashana end of daf 16a, quoting Rebbi, indicates it means "I bought", and Unklus (which predates Rebbi) also translates it "I bought", but didn't Avraham – not Yakov (who said this phrase) – buy it?

1:50:18

אליו וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ואמרו

18 letters are roughly symmetric about the letter ו.

1:50:22

בן פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה עלי שור... ותשם באיתן קשתו

This passage about Yosef shares some phrases regarding Yishmael:

על עין (1:16:7) המים במדבר על העין בדרך שור

ידיה פרא אדם (1:16:12)

ידיה רבה קשת: וישם במדבר פארן... ויקח לו אמו אשה מארץ מצרים (1:21:20-21)

1:50:24

ויפוז ורעי דין

I thought **פוז** was a synonym for **זהב**, but the following passage from Chagigah indicates they are different: **שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פוז** (Chagigah 15a)

I heard an explanation that this means **בפערך**, starting out with reasonable requests and gradually getting worse, but that is apparently only a drasha that could not be the part of the meaning of the word, since the word is used in a place where it couldn't connote that (3:25:43 **לא תדרה בו בפרך** and 3:25:53 **לא ידרנו בפרך לעיניך**

2:1:15

ושם השנית פועה

Logically, there must have been more than 2 midwife's for 600,000 families. Perhaps it mentions only these 2 because only these 2 were asked by Paroh why they weren't killing newborns.

2:1:16

וראיתן על האבנים

Mesechet Sota (daf 11b, 2/3 of the way down at line starting with word "העבריות") cites two possible interpretations of על האבנים (literally "on the rocks").

The first interpretation of על האבנים (literally "on the rocks") is "during childbirth", in that a woman's legs become cold like rocks during childbirth.

The second interpretation of על האבנים (literally "on the rocks") ins "in the craftsman position", in that האבנים can mean craftsman table, and a woman's position during childbirth is a sitting position with her legs apart with the baby coming out in-between,,which simulates the position of a craftsman sitting with his legs apart and a craft table סדן in-between. Both of these interpretations interpret האבנים as something that is irrelevant to childbirth but simulates an aspect of childbirth.

I suggest a third interpretation in which האבנים means two rocks that might have been actually used to support a woman's legs during childbirth, either with the woman in a semi-standing position with her 2 knees resting on 2 rocks (as I have seen in an ancient drawing on the internet) or with the woman lying on her back with her 2 legs supported by 2 rocks which might have been used in place of the modern-day stirrups in a birthing bed.

2:2:1-9

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי ותהר האשה ותלד בן

2:2:4-7 ותתצב אחת מרחק ... ותאמר אחת אל בת פרעה

2:2:8-9 ותלך העלמה ותקרא את אם הילד ... ותקח האשה הילד ותניקוהו

My friend AdivSharabi, of CedarSinaiSynagogue in Cleveland, noticed the following unusual fact regarding the story of baby Moshe and Pharaoh's daughter:

In this story, Moshe's mother is referred to only as האשה and אם הילד, and Moshe's sister is referred to only as אחתה and העלמה, without disclosing their names.

Moshe's mother's name is not disclosed until 4 chapters later, by the pasuk:

2:6:20 ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה

and her name is mentioned only once more in Torah, in pasuk:

4:26:59 יוכבד בת לוי ... ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחתם

This is unusual, because I believe that in all other stories in Torah, if a person's name is disclosed, it is disclosed when that person first appears in the story.

2:2:10

ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משתיהו

מש Three words with ש.

2:2:16

ותבאנה ותדלנה ותמלאנה

Sounds poetic

2:2:17

ויאמר בילדכן את העבריות

The trop by העבריות is both *munach* and *zakaif'katon* in Koren Tikun and Chitas, but only *zakaif'katon* in other chumashim.

2:2:21

ויתן את צפרה בתו למשה

Three wives in the Torah were shephardesses who met their shiduchs when watering their sheep at a well: Moshe's Tziporah, Yitzhak's Rivka and Yakov's wife Rochel. Even Esav's wife was בת באר. In 3 cases, when meeting at a well, one spouse impressed the other by giving water to the others' animals (Rivka, Rochel and Moshe).

Interestingly, some American Indian tribes had a similar concept: The book "Everyday Life Among The American Indians 1800-1900" (page 106) by Candy Moulton states that among Plains Indians, for purposes of courting for marriage, "a common meeting place for young people was the watering hole when a young woman filled her water vessels, making such a meeting appear accidental."

Similarly, it seems like so many of our forefathers married their relatives.

(1) Avraham (like his brother Nachor) married his niece Sarah (the daughter of his brother Haran).

(2) Yitzhak married his cousin Rivka (the daughter of his mother's brother Bsuel).

(3) Yakov married both his cousins Rachel/Leah (the daughters of his mother's brother Lavan).

(4) Esav married his cousin מחלת (daughter of his uncle Yishmael).

(5) Amram married his great aunt Yocheved (daughter of his grandfather Levi, and Meseches Sota 12a 2/3 of the way down, line starting "לוי" states Yocheved was 130 years old at her wedding.). I think there is a Medrash that Jacob's 12 sons all married their half-sisters.

2:2:22

ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכרה

Apparently the גר in גרשם means "sojourner" and the שם means "there".

Another reason for גרשם is that he as was effectively גרש from his birthplace Egypt.

Another reason is that, just before this, bad shepherds chased away his future wife's and her sisters (וגרשום 2:2:17).

Another reason is that Gd soon will tell Moshe גרשם מארצו (2:6:1)

2:2:23

ויועקו

This is the only occurrence of ויעק in the Torah, although it is common in Nach. All other occurrences of "crying out" in Torah use the root צעק.

2:2:25

ותקח צפרה צ'ר ותכרת את ערלת בנה ותנע לרגליו

This is somewhat similar to

וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו (1:32:26)

2:3:5

אל תקרב ה'לם

Unklus translates ה'לם as "הלכא". But I think the ל is a typographical error, since he translates גם ה'לם ראיתי (1:16:13) "הכא"

2:3:6

אנכי אלקי אביך

Shouldn't it say "your fathers" (אבותיך) plural?

2:03:06

ויאמר אנכי אלקי אביך

This phraseology appears 3 times in Torah:

(Gd to Yitzhak) ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי 1:26:24

(Gd to Yakov) ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל תירא מרדה מצרימה 1:46:03

(Gd to Moshe) ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב 2:03:06

2:3:13 & 2:3:15

אלקי אבותיכם

Why not OUR fathers "אבותינו"?

2:3:14

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֲנִי אֶהְיֶה אִתְּךָ

Rashi cites Meseches Brachos interprets this as I will be with the Jews in this hardship as I will be with them in other hardships. Targum Yonasan interprets this as I will exist like I have always existed; although this interpretation does not match the conjugation of אֲנִי. I suggest a third interpretation that I will be with you Moshe as I will be with your successor Yehoshua, in line with what Gd told Joshua in Sefer Yehoshua 1:5 and 3/7: **כִּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִמָּךְ עִם מֹשֶׁה אֲנִי אֶהְיֶה עִמָּךְ**

All three interpretations (Rashi's, Targum Yonasan's and mine) yield an answer from Gd that does not match Moshe's question of "What shall I tell the Jews your name is if they ask?"

2:3:16

וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם.... אֲנִי אֶעֱלֶה אִתְּכֶם מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי...

< וְהִזְכִּירְתִּי אֶל אֶרֶץ וְבַת חֶלֶב וְדִבְשָׁה

In this pasuk, Gd told Moshe to inform the Jews that Gd will bring them to Canaan. In 2:4:30, Aron told the Jews this. It is ironic that this promise was never kept to the vast majority of the Jews who heard it, because almost all of them died before entering Israel. You might say that Gd's promise was invalidated by the Jews breaking the Mount Sinai covenant when they sinned with the Golden Calf. But Gd did not make this promise of bringing the Jews to Israel contingent on the Jews keeping a future covenant. Also, the Midrash says the Jews did not sin directly with the Golden Calf, only the *Erev Rav*, and the Levites did not sin at all, yet most of them probably died of natural causes over the 40 years.

Accordingly, Gd's promise has 2 halves: "I will bring you 1) from the hardship of Egypt 2) to the land of Canaan". The first half of the promise (freedom from Egypt) was fulfilled only to the current generation since the next generation, which entered Israel, was not freed from Egypt, and the second promise was fulfilled only to the next generation since the current generation died in the desert. Only those who were under 20 years old during *yetzias Mitzraim* and who lived past 60 years old lived to see both promises fulfilled.

You might answer that Gd promised this to the nation as a whole, and that the promise is technically fulfilled in terms of THE NATION (instead of PEOPLE), in that THE NATION (the earlier group of Jews) saw half the promise fulfilled and the same NATION (the later group of Jews) saw the other half of the promise fulfilled. But that does not agree with the word "אֲנִי אֶעֱלֶה אִתְּכֶם" being plural, which indicates I will bring ALL OF YOU who I am talking to. If the promise was to bring THE NATION out of Egypt and to Israel, Gd would have said "אֲנִי אֶעֱלֶה אִתְּכֶם" or "אֲנִי אֶעֱלֶה אִתְּכֶם".

The actual answer is probably that this is not a promise but a statement of fact or a statement of intention.

2:4:20

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת אֲרֻשָּׁתוֹ וְאֶת בְּנָיו

"And Moshe took ... his sons" (plural). This is problematic because only ONE son, Gershom, was introduced so far (The 2nd son, Eliezer, is mentioned first only at 2:18:3-4), and further because a few lines later (2:4:25) refers to "her son" implying Tziporah had only ONE son at this time.

2:4:23

אֶת בְּנֵי בְכֹרֶךָ יִהְיֶה בְּדֶרֶךְ בְּמִלּוֹן וַיִּגְשֶׁהוּ

has the same letters as וְכָל בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה (2:13:15)

2:4:24

וַיִּהְיֶה בְּדֶרֶךְ בְּמִלּוֹן

has the same letters as מִלְּבָנִי

2:4:24

וַיִּבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ

Rashi says this was because Moshe did not circumcize Elazar his son. However, perhaps it was to warn Moshe not to resist ("מִנְּאִי")going. This is suggested because in the section above, Gd became angry (וַיִּחַר אָף) with Moshe's repeated objections and told him to tell Paroh **וְאִם מִנְּאִי אֶתְּךָ לִשְׁלַח הִנֵּה אֲנִי הֹרֵג אֶת בְּנֵי בְכֹרֶךָ** which sounds like a veiled threat to Moshe himself about *his* eldest son.

2:4:19

כִּי מָתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמִּבְקָשִׁים אֶת נַפְשִׁיךָ

Wasn't only Pharaoh trying to kill Moshe, as it says וַיִּבְקֶשׁ לְהָרֵג אֶת מֹשֶׁה (2:2:15)?

2:4:25

וְתִקַּח צִפּוֹרָה צֵר וְתִכְרַת אֶת עֶרְלַת בְּנָהּ... וַיִּרְפָּה

אֶרֶץ מִצְרַיִם

The letters of Tziporah's name are incorporated in the sentence about her.

2:4:26

וַיִּרְפָּה מִמֶּנּוּ אֶת אֲמֵרָהּ

The trop by אֲמֵרָהּ

is only *zakaif katon* (ז) in KorenTikun & Chitas & GutnickChumash & TikunSimanim, but is both *munach* & *zakaif katon* (ז) in StoneChumash & PardesMikraosGedolos. (Same situation as in 2:5:25 **הֵם יִלְכוּ** above)

2:5:3

אֱלֹקֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָא עָלֵינוּ [נִעְתָּה] נִלְכָּה בְּאֶרֶץ שְׁלֹשַׁת יָמִים בְּמִדְבָּר

This is what Gd commanded Moshe to say.

But what Moshe said is as follows (in 2:3:18):

אֱלֹקֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָא עָלֵינוּ נִלְכָּה בְּאֶרֶץ שְׁלֹשַׁת יָמִים בְּמִדְבָּר

Differences between the 2 versions are highlighted above using brackets.

2:5:7

לֹא תִאֲסֹפֶן לַחַת תִּבְנֶה

Ibn Ezra notes that this is a misspelling, since the proper spelling of תִּאֲסֹפֶן (meaning continue) is with a 1 in place of the א. Ibn Ezra adds that א and 1 are commonly interchanged (i.e., switched). However, I believe Ibn Ezra might be mistaken, since I have seen only א replaced by a 1, but never 1 replaced with a א.

2:5:7

הֵם יִלְכוּ

The trop by יִלְכוּ

is only *zakaif katon* (ז) in KorenTikun & Chitas & GutnickChumash & TikunSimanim, but is both *munach* & *zakaif katon* (ז) in StoneChumash & PardesMikraosGedolos. (Same situation as in 2:5:25 **הֵם יִלְכוּ** above)

2:5:26

אֶת אֲמֵרָהּ

Under אֲמֵרָהּ are both *munach* and *zakaif katon* tropes in some chumashim, and only a *zakaif katon* trope in others

2:5:22

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְיָ... לֵמָּה הָרַע תָּחַ לְעַם הַזֶּה

The verb הָרַע occurs 6 times in Torah.

Of those, the conjugation הָרַעְתִּי and הָרַעְתָּ occur 4 times, EACH accented on the LAST syllable:

(1) לֵמָּה הָרַעְתָּ לִּי לְהַגִּיד לְאִישׁ 1:43:6 said by Yaakov to the brothers

(2) לֵמָּה הָרַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתִּי 1:44:5 said by Yosef to his brothers

(3) הָרַעְתָּ בְּחִצְצֵר תִּי 4:10:9 (meaning "call out") said by Gd

(4) וְלֹא הָרַעְתָּ אֶת אֶחָד מֵהֶם 4:16:15 said by Moshe to Gd

And the conjugation הָרַעְתָּ occurs 2 times:

(5) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְיָ... לֵמָּה הָרַעְתָּ לְעַם הַזֶּה 2:5:22 said by Moshe

(6) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְיָ לֵמָּה הָרַעְתָּ לְעַבְדְּךָ (4:11:11) said by Moshe

which are INSTEAD accented on the NEXT-TO-LAST syllable I wonder why there is a difference in accentuation.

2:6:22

וישב משה אל יי ואמר אדני למה הרעתה לעם הזה

The first part of this passage is like

וישב משה אל יי ואמר אבא חטא העם הזה חטאה הגדלה 2:32:31

and the second part of this passage is like

ויאמר משה אל יי למה הרעתה לעבדך 4:11:11

2:7:11

ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלטהם כן

The word for "magic incantation" appears only 4 times in Torah.

Here (regarding תנין), it is spelled WITH ה.

The other 3 times it is spelled WITHOUT ה:

(regarding כנים) ויעשו כן החרטמים בלטהם 2:08:14

(regarding צפרדע) ויעשו כן החרטמים בלטהם 2:08:03

(regarding דם) ויעשו כן חרטמי מצרים בלטהם 2:07:22

(This issue is also mentioned in APPENDIX 3)

2:7:18

ובאש היאר

The pshat is "and the river will stink", but within those words are incorporated "fire" and "light"

2:7:19

ויאמר ד' אל משה.... ובעצים ובאבנים

This is the second longest pasuk in the Torah. It has 154 letters and spaces.

2:9:6

ויעש יי את הדבר הזה ממחרת

The trop under ממחרת is both *munach* and *zakaif katon* in Koren tikun and Chitas and Stone and Gutnik chumashim, but is only *zakaif katon* in Hertz, Soncino and Cohen chumashim

2:9:22

ברד

This plague's name has the same letters as the plague of דבר

2:10:7

שלח את האנשים... הטרם תדע כי אבדה מצרים

I think this is the only place where Paroh's servants spoke to him assertively in command conjugation "Send the people".

2:9:33-34

ומטר לא נתן ארצה... וירא פרעה כי חדל המטר

Why does it say "and rain didn't hit to ground"? Rain was not previously mentioned as part of the plague, but only ברד hail and אש fire and קל noise.

2:10:7

טרם

This word appears 17 times in Torah and always precedes a simple verb phrase -- never a noun or infinitive. And that verb phrase is always conjugated in future tense (except in one place "טרם כלה לדבר" 1:24:15) even when meant as past tense

(ex: "טרם אכלה" meaning "before I finished" and "טרם ישכבו" meaning "before they slept"). Rashi translates טרם "still have not"; i.e., "Did you still not realize that Egypt is lost?". This is instead of translating טרם "before", i.e., "Must you first know that Egypt is lost before sending the people?". The translation has an consequence (*nafka minah*) in this pasuk of whether the magicians thought Egypt WILL BE lost if the Jews are sent out or is ALREADY lost. How did Rashi know טרם means "still not" and not "before"? Perhaps from the pasukim:

2:9:30 and ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני יי אלקים

1:2:5, וטרם ידעה בארץ וכל עשב השדה השדה טרם יצמח

which would be incomplete sentences if you translate טרם "before")

2:10:11

לא כן לכו בא הגברים

The trop is לא כן (●) לכו בא (●) in TikunSimanim & ChamashMishor

and is לא כן (●) לכו בא (●) in Hotza'aL'orV'hafatza Tikun & StoneChumash & SoncinoCumash

2:10:28

אל תספ ראות פני

is silumilar to

לא תספון לראות פני (1:45:23) in Yehudah's explanation to Yosef

2:10:28

(2:10:28) כי ביום ראותך פני תמות:

(1:2:17) כי ביום אכלך ממנו מות תמות:

Both pasukim have same words and trop

2:11:4

ויאמר משה כה אמר יי כחצ'ת הלילה אני יוצא בתוך מצרים ומת כל בכור

According to Rashi: Although the phrase כחצ'ת הלילה here means "at/about midnight" (depending whether כ is translated as "at" or "about"), grammatically speaking, חצ'ת is not a noun (meaning "midnight") but is instead a gerund-type verb meaning "splitting", so כחצ'ת grammatically means "at/about splitting of the night". Rashi gives a couple of examples for such a gerund, but a full list of examples is presented in APPENDIX 4 (at the end of this document)

On a different issue: I believe that the כ in כחצ'ת הלילה in this pasuk does not contradict the כ in בחצ'י הלילה in the pasuk

(2:12:29) ויהי בחצ'י הלילה וי' הכה כל בכור בארץ מצרים

(meaning "and it was in the half (חצ') of the night & Gd killed each firstborn of...")

for 2 reasons:

- חצ'ת is not equivalent to חצ'י,

- and Gd "going out in the midst of Egypt" (followed by "firstborn dying") is not equivalent to Gd "killing each firstborn"

2:11:5 & 2:12:29

מבכר פרעה הישב על כסאו

We know from the fast of the first born on Erev Pesach that the first born of each mother was killed. So Paroh should have had multiple first borns from his presumably multiple wives, concubines and mistresses, unless Paroh was truly monogamous?

2:11:3

מצרים בעיני עבדי פרעה

palindrome centered on צ

2:12:11

ואכלתם אתו בחפזון

Why did Gd say to eat it fast, ready to leave if (according to what Moshe told them later) ואתם לא תצאו אש מפתח ביתו עד בקר (5:12:22) they had all night to eat it.

2:12:20

מחצות... מחצות

2:12:22

בסך

Half the chumashing have בס' with a patach, and half have בס' with a komatz

2:12:25 – 2:13:14

... כי יאמרו בניכם מה העבודה הזאת לכם

ABOUT THE QUESTIONS FROM THE FOUR SONS OF PESACH SEDER

In 4 instances, the Torah instructs a parent what explanation to give to his/her son, each time using a different phraseology. The Pesach Hagadah attributes the 4 different phraseologies to 4 different kinds of sons – wise, evil, simple and too-young-to-ask – that a parent might have. The Hagadah further asserts that each son's question is prompted by what he sees at the Seder table.

The 4 instances are listed below. In each instance, the parent's explanation is preceded by Moshe's instructions for the parent to do something, and prompted by the son's question.

Problems with the Hagadah's interpretation are as follows, in decreasing order of severity:

1) The 4th instance is nowhere near any mention of Pesach.
2) The Hagadah states one son's word "לכם" implies he is evil (by excluding himself from the seder experience), but according to that reasoning the wise son's wording "צוה יי אתכם" is worse (by denying an obligation to keep any Pesach law).

3) The question attributed to the evil son comes from the 1st instance, but the answer the Hagadah prescribes answering him comes from the 2nd instance.

Therefore, the Hagadah's interpretation is probably an *asmachta b'alma*.

The contexts of the 4 instances instead indicate the following explanation:

In the 1st instance: Moshe 1) gives the evening-long Paschal lamb procedure (take it, slaughter it, wipe its blood, stay home all night) to be followed that year (7th); 2) says this will save you from the last plague; 3) calls this Paschal lamb procedure "העבודה"; 3) instructs to be performed in future years (לדורות) too; and 4) says when your child asks what is this "העבודה", then 5) answer that it is the Paschal offering that saved us from the last plague. In short, the son's question and the parent's answer relate to why we perform the לדורות Paschal lamb procedure.

In the 2nd instance: Moshe instructs to 1) hold the 7-day law לדורות of eating matzah and not chametz; and 2) tell your son it is tied to Gd taking me out of Egypt. In short, the parent's answer explains why we keep the 7-day holiday לדורות. (This explanation is implied by *Ibn Ezra*.) This is the only instance where providing the explanation to your son is a requirement whether your son asks or not.

In the 3rd instance: Moshe 1) gives the laws of sacrificing or redeeming first-born; and 2) says when your son asks "What's this?"; 3) you should answer that I sacrifice and redeem the first-born because Gd took us out of the Egypt. In short, the parent's answer explains why we sacrifice or redeem first-borns. This is confirmed by phraseology in the parent's answer matching mentioning sacrificing or redeeming first-borns.

In the 4th instance: Moshe 1) received the 10 commandments; 2) called them "עדות וחקים" that Gd commanded"; 3) warned Jews to keep them for their "own good"; and 3) when your son asks what are these "עדות וחקים" that Gd commanded"; 4) then answer that these "עדות וחקים" were given for our "own good" by Gd who took us out of Egypt. In short, the son's question and the parent's answer relate to why we keep the 10 commandments (and by-extension all of Gd's commandments).

In short, the parent's explanation (that we do this because Gd took us out of Egypt) explains:

(in the 1st instance) why we keep the evening-long Paschal lamb procedure;

(in the 2nd instance) why we eat matzah and not chametz for 7 days

(in the 3rd instance) why we sacrifice and redeem first-born

(in the 4th instance) why we keep the 10 commandments.

In each instance, the parent's explanation is tied to the instructions (from Moshe) that precede it. This explanation is confirmed by the phraseology in each parent's explanations and (in 2 instances) the phraseology the sons' question, matching the phraseology of Moshe's prior instructions.

INSTANCE 1

Instructions from Gd

First Gd instructs Moshe on taking a sheep/goat, sacrificing it, wiping blood on doorposts, eating it, Egyptian 1st born to be killed, and keeping Pesach holiday in future (2:12:1-20)

Instructions from Moshe regarding the same things

ויקרא משה לישראל משכ צאן... ושחטו... ונתנו על המזוזות... לא תצא עד בקר

ועבר יי... וראה את הדם... [פסח] יי על הפתח ולא יתן המשדחת לבא אל [בתיכם] [לנצח] (2:12:23)

ושמרתם... עד עולם... את העבודה הזאת (2:12:24)

Question (attributed in Hagadah to evil son)

כי יאמרו בניכם מה העבודה הזאת לכם (2:12:25)

Answer (attributed in Hagadah to none of the sons)

ואמרתם וכן פסח הוא ליי אשר פסח על [בתי] בני ישראל... [בגפם] את מצרים ואת בתינו הציל (2:12:27)

Then, 2:12:29-42 Killing of first born; traveling from Ramses to Sukos

INSTANCE 2

Instructions

2:12:43-2:13:16 Gd instructs Moshe & Arahon on laws of future Pesach holiday, including:

ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה (2:13:3)

היום אתם [וצאם] בחדש האביב (2:13:4)

כי יביאך אל ארץ... ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה (2:13:5)

שבעת ימים תאכל מצת... מיום השביעי חג (2:13:6)

מצות יאכל שבעת ימים... לא יראה חמץ... לא יראה שאר (2:13:7)

Unsolicited Explanation (attributed in Hagadah to explaining to son too young to ask)

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים (2:13:8)

INSTANCE 3

Instructions

(ויאמר משה...) והיה כי יביאך (2:13:11)

והעברת כל פסח רחם ליי... [הזכרים] ליי (2:13:12)

וכל פסח חמר תפדה... וכל בכור אדם בנך תפדה (2:13:13)

Question (attributed in Hagadah to simple son)

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת (2:13:14)

Answer (attributed in Hagadah to answering simple son)

ואמרת אליו בחזק יי הוציאנו... על כן אני זבח ליי כל פסח רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה (2:13:14)

INSTANCE 4

Instructions

ויקרא משה אל כל ישראל שמע את החקים ואת המשפטים (5:5:1)

Followed by 10 COMMANDMENTS (5:5:6-18)

ואתה עמל עמדי ואדבריה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים (5:5:28)

וזאת המצוה והחקים והמשפטים אשר צוה יי (5:6:1)

שמור תשמרן את מצות יי... ועדתו וחקיו אשר צוה... למען ייטב לך (5:6:17-28)

Question (attributed in Hagadah to wise son)

כי ישאלך בנך מחר לאמר מה חזקת [החקים והמשפטים] אשר צוה יי אתכם (5:6:20)

Answer

ואמרת לבנך עבדים היינו... ויוציאנו ממצרים ביד חזקה (5:6:21)

וייתן יי את ת ומפטים גדלים והעים... לעינינו (5:6:22)

ואותנו הוציא... לתת לנו את הארץ (5:6:23)

ויצונו לעשות [החקים] האלה ליראה... לטוב לנו כל הימים (5:6:24)

2:13:8

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים

According to the usual meaning of the word בעבור being "in order that", Rashi translates this pasuk as "and tell your son, in order that I keep Gd's commands, Gd took me out of Egypt." *Ibn Ezra* notes that this rationale seems backwards, and answers it by explaining that Gd saved us from slavery only so we can serve him.

Another answer is to say that

1) "וזה" is the subject, not the object, of "בעבור" (i.e., the subject follows the verb, which the Torah does all the time), and

2) "בעבור" means "because of" (instead of the more usual "in order that" or "on behalf of") as in

לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם (1:8:21) and

בעבור האדמה חתה... ב' שו' אכרים חפר ראשם (Yirmiah 14:4) and

הכניע יי את יהודה בעבור אחז (Divrai Hayamim 2: 27: 19)

so that "בעבור זה" means "This is because..."

Another answer is that the Torah switched cause-and-effect in this pasuk, as it apparently did in

כי תשתר עלינו גם השתרר (4:16:13) (which would

(which literally means "as you will rule us you also did rule us?", but which apparently meant to mean "as you ruled us will you also rule us in the future?")

But another interpretation (which admittedly does not match the tense-conjugation) is "As you (Moshe) will rule us, should he (Aaron) also rule us"

2:12:8-11

ואכלו את הבשר בלילה הזה.....ואכלתם אותו בחפז

In Meseches Pesachim 120b, this passage is a basis for a disagreement between Rabbi Elazar ben Azariah (REBA) and Rabbi Akiva (RA) regarding the deadline to finish eating Paschal lamb.

REBA holds the deadline is midnight, based on Gd commanding to eat the Paschal lamb בלילה הזה ("ואכלו את הבשר בלילה הזה"), and בלילה הזה being the time when Gd killed the first born ("ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור" -- 2:12:12) at midnight. However, REBA's reasoning is problematic, because Gd did not kill the first born until midnight, but killed them instead starting from midnight (as Moshe stated (2:11:14)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְיָ כַּחַצְתָּ הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְתוֹךְ מִצְרַיִם וּמֵת כָּל בְּכוֹרִ.

RA holds the deadline is daybreak, based on Gd commanding to eat the Paschal lamb בלילה הזה ("ואכלתם אותו בחפז" (2:12:11) ("בחפז" ("בחפז" to leave Egypt. However, RA's reasoning is problematic. According to RA's reasoning (that Paschal lamb is eaten during time the Jews were rushing to leave), the start time of eating Paschal lamb should be some time after midnight, since the Jews left Egypt some time after midnight.

Relating to the issue, I assembled, below, all the pasukim I could find (numbered A-S) that indicate the time sequence of what happened when during exodus from Egypt:

A 2:11:14 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְיָ כַּחַצְתָּ הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְתוֹךְ מִצְרַיִם וּמֵת כָּל בְּכוֹר

B 2:12:8 ואכלו את הבשר בלילה הזה ... ולא תותרו ממנו עד בקר והגתר ממנו עד בקר באש תשרפו

C 2:12:11 ואכלתם אותו בחפז

D 2:12:12 ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור

E 2:12:14 והיה היום הזה לכם לזכרון ... לדרתיכם

F 2:12:17 ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם ...

G 2:12:17 ושמרתם את היום הזה לזכרתם חקת עולם ...

H 2:12:22 ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר

I 2:12:29 וידהי בחצי הלילה וייה הכה כל בכור

J 2:12:30 ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ... כי אין בית אשר אין שם מת

K 2:12:31 ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו

L 2:12:34 וישא העם את בצקן טרם יחמץ

M 2:12:37 ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה

N 2:12:39 ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים

O 2:12:41 וידהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יי

P 2:12:42 ליל שמרים הוא ליי להוציאם מארץ מצרים ...

Q 2:12:42 והוא הלילה הזה ליי שמרים לכל בני ישראל לדרתם ...

R 2:12:51 וידהי בעצם היום הזה הוציא יי את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם

S 5:16:3 שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחפז יצאת מארץ מצרים

2:12:37

ערב רב

2:12:23

ופסח על הפתח

2:12:11

בחפז פסח

2:12:16

יאכל לכל

2:12:34

טרם יחמץ

This is similar to טרם יצמח (1:2:5) since יחמץ and יצמח have the same letters.

2:12:41

בעצם ... יצאו כל צבאות ד' מארץ מצרים

and similarly 2:12:51

בעצם ... הוציא ... מארץ מצרים על צבאותם

have abnormally high number of the letter צ

2:12:37

מרעמסס סכת

3 consecutive Os

2:12:34 & 39

וישא העם את בצקן טרם יחמץ משארתם צררת שמלתם על שדמם.....

וישאלו ממצרים.... וישאלום ויבצלו.... ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה.....

ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים ענת מצות כי לא חמץ

כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם

The passage indicates the Jews took uncooked dough with them when they left Egypt, and then baked later. *Ramban* and *Or Hachaim* assert the Jews tried to keep the dough from rising on the journey (to obey Gd's prohibition against chametz) by continuously agitating the dough. This contradicts the *Hagadah's* interpretation ("מצה זו אנו אוכלים... ולא הספיק בצקם להחמץ"), and *Sforno*, that the Jews **preferred** the dough to rise but had to bake it before it had a chance to rise.

In summary: The 2 reasons, given by the commentaries, why the Jews baked matzah instead of bread is that 1) they ran out of time and 2) Gd commanded them to. A more practical reason, thought of by Jeffrey Pickholtz of Cedar Sinai Synagogue in Cleveland, is that bread goes stale in a couple days whereas matzah lasts for years; so matzah is the natural choice when embarking on a trip through the desert.

2:12:34 & 39

וישא העם את בצקן טרם יחמץ משארתם צררת שמלתם על שדמם.....

וישאלו ממצרים.... וישאלום ויבצלו.... ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה.....

ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים ענת מצות כי לא חמץ

כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם

The passage indicates the Jews took uncooked dough with them when they left Egypt,

2:12: 39

כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם

I was amazed -- why did having to leave Egypt on on short notice take the Jews by surprise? Weren't they told to eat the Paschal lamb with your belt and shoes on and staff in hand and that Paroh's servants will beg Moshe to leave after killing of the first born and that this day (15th of Nisan) will be the day that future generations will recognize this day as when you left Egypt ("כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם" (2:12:17). I found that, amazing, these notifications that the Jews would leave Egypt on the 15th of Nisan is included in what Gd told Moshe and what Moshe told Paroh, but not what Moshe told the Jews, so perhaps the Jews truly didn't know they would leave Egypt on the 15th of Nisan.

2:13:17

בחם ... ינחם

2 homonyms ("let them" and "they will regret") near each other

2:13:18 & 2:14:7

וּחְמֻשִּׁים עָלָיו ... שְׁלִישִׁים עָלָיו (vachamushim) (shalishim)

2 cases near each other in which having an adjective which is homonymous with a number. Also, both instances are followed by עָלָיו.

2:14:4

כי אני יי ויעשו כן

This is a rare instance in which there is no trop between *etnachta* trop and *sofpasuk*

2:14:6

עמו לקח עמו

2 homonyms ("his nation" and "with him") near each other

2:14:13

עוד עד עולם

2:14:14

לחם לחם

2:14:15

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה מָה תַעֲשֶׂק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְעוּ

Gd here is essentially saying "Why call out to me? Just go."

However, Moshe had not called out to Gd.

2:14:22 & 29

2:14:22 וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הָהָם בִּיבֵשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם

2:14:29 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֵשָׁה בְּתוֹךְ הָהָם וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם

These 2 pasukim say the same thing, as indicated by my lines above connecting similar words between the pasukim. The only difference between these pasuk is their use of different verbs to mean essentially "went" -- וַיָּבֹאוּ vs הִלְכוּ

The 1st pasuk is stated BEFORE the Egyptians are drowned, and the 2nd pasuk is stated AFTER the Egyptians are drowned.

The 2nd pasuk seems out of place, because it SAYS the Jews walked on the dried river bed, however it says this AFTER the Jews had already LEFT the river bed and the river bed was no longer dried.

One answer is that the 1st pasuk is part of the story, whereas the 2nd pasuk is summarizing what the Jews realized just occurred that prompted them to praise Gd in the following passages.

2:15:19

וַיֵּשֶׁב יִי עֲלֵהֶם אֶת מֵי הָהָם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֵשָׁה בְּתוֹךְ הָהָם

The last line of the poem appears like this in all Torahs:

הֵם [space] וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֵשָׁה בְּתוֹךְ הָהָם [space]

In this last line-of-text, the WORD "water" (הֵם) appears to the left and right of the WORDS "Jews walked on land" (וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֵשָׁה) This is a REPRESENTATION in-calligraphy of what ACTUALLY OCCURRED in-reality.

What occurred in-reality is expressed by the 2 pasukim:

2:14:22 וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הָהָם בִּיבֵשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם

2:14:29 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֵשָׁה בְּתוֹךְ הָהָם וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם

which states ACTUAL water appeared to the left and right of ACTUAL Jews walking on land.

This drash is my embellishment of what was pointed out to me by my friend AriAurbach of Cleveland's JFX shul.

2:15:20-27

וַתִּקַּח מִרְיָם בָּרִים מִיָּם... תַּמְרֵי... מִיָּם סוּף... <

מִיָּם... מִתְּהַ... כִּי מִרְיָם הֵם... וּשְׁבַעִים תַּמְרֵי יָם

Many words incorporating a selection from the 3 letters of Miriam's name: מִרְיָם

2:15:25

וַיִּשֶׁם (He put) שָׁם (there)

2:15:26

וַיִּאֲלָקֶךָ

The word אֲלָקֶךָ (not counting the 2 times referring to the golden calf) appears 232 times in the Torah, usually preceded by Gd's real name יי. It is interesting how greatly the 5 books of the Torah differ on how often they mention אֲלָקֶךָ and their propensity to precede it with Gd's real name יי

Chumash	Total # of אֲלָקֶךָs	# preceded by יי	# not preceded by יי	% preceded by יי
Breshis	2	1	1	50%
Shmos	9	9	0	100%
Vayikra	8	0	8	0%
Bamidbar	0	0	0	-
Dvarim	213	213	0	100%

2:16:8

לָכֶם בַּעֲרֹב בָּשָׂר לֹאכֵל וְלֶחֶם בִּבְקָר

symmetry:

"lechem (לָכֶם) in the evening" and "lechem (לֶחֶם) in the morning"

2:16:13

הַשִּׁלֹּ

Slav is mentioned in 2 places, here and in 4:11:32, and is spelled the same (without a yud) in both places. My Chumash says you read it as though it is spelled WITH a yud, but how would that change the pronunciation? Also, shouldn't it have omitted the prefix ה (meaning "the") since this is the first time slav is mentioned in the Torah.

2:16:17

וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמִּרְבָּה וְהַמִּמְעוֹט

I assume the syllable breakdown in the word וַיִּלְקְטוּ is וַיִּ / לְ / קְ / טוּ

All chumashim put a zakaif-katone trop sign (:) over the last syllable טוּ. Which indicates the primary accent is on טוּ.

Tikun Simanim puts an accent mark (') under the first letter (וַיִ'). Which (I think) indicates a secondary accent under the first syllable וַיִּ.

In contrast, all other books I've seen put NO accent mark (') on this word. Which (I think) indicates the secondary accent is under the middle syllable לְ.

2:16:23

אֵת אֲשֶׁר תֹּאפֹךְ אִפּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בַשִּׁלֹּ

This pasuk describing mann sounds like the food "tofu" (transliterated תֹּאפֹךְ) both phonetically and in cooking and taste characteristics.

2:17:12

עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֵעָה וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיִּשְׁמְּנוּ תַּחְתּוֹ וַיִּשְׁבּ עָלֶיהָ... עַד בָּא הַשֶּׁמֶשׁ

כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתי (1:28:11)

2:17:16

כִּי יָד עַל כֹּסֶה

5 2-letter words in a row

2:17:25

עַד אֶתְּחַלֵּם מֵאֵתָם

When making a choice between synonyms for "when" (between מתי and אנה), the Torah chose the one that matches the following word "מאב" ("refuse")

2:18:4

וַיִּצְלַנִי מִחֶרֶב פָּרֹעַ

Rashi cites the Mchilta that Moshe's neck became like marble when Paro wanted to kill him. The Mchilta probably infers this from the extra word חֶרֶב. But the words וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פָּרֹעַ (2:2:15) implies that Moshe was never caught in the first place, and if Paro *did* catch Moshe to try to kill him, why would he let him go?

2:18:5

אֵל הַמִּדְבָּר

Stone and Stone chumashim have zakef gadol trop, all others have pashta zakef katon.

2:18:10

וַיַּעֲשֵׂה וַיִּחַשֶׁעַ

Both boxes have same letters

2:20:9

בעב הענן בעבור ישמע העם את דעברי עמך

There are a lot of ע's in this pasuk. Also, the phrase has a mirror image:

הע < > בעבור centered about the < > if you disregard the

2:20:9-13

The REGULAR-TA'AM text, of all chumashim, is

ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך... לא תרצ ח לא תנאף

The TA'AM-ELYON text, of all chumashim except Artscroll, is

ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך...: לא תרצ ח: לא תנאף

The TA'AM-ELYON text of Artscroll's Siddur and Shavuot Machzor is

ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך...: לא תרצ ח: לא תנאף

As shown above:

In the REGULAR-TA'AM text of this passage, the word **תרצ ח** has TIPCHA ( ), and is therefore voweled with a patach ( ), whereas in the TA'AM-ELYON text, the word **תרצ ח:** has SOF-PASUK (:), so its patach is replaced with komatz ( ).

Likewise, in the REGULAR-TA'AM text the word **כל** is preceded by TIPCHA ( ), and is therefore spelled **כל** WITH a mapik, whereas in the TA'AM-ELYON text, the word **כל** is preceded by MUNACH ( ), so its mapik is removed.

That is the case in essentially all chumashim. The only exceptions (that I Mitchell Rose could find) are Artscroll's Shavuot Machzor and Siddur, in which the Artscroll publisher (presumably) forgot to remove the mapik from the word **כל** in the TA'AM ELYON text.

2:20:17

ויאמר משה אל העם אל תיראן כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים...

ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו

If you read this pasuk without analyzing it, it seems self-contradictory, because it says "DON'T FEAR... so that Gd's FEAR WILL BE ON YOUR FACE so you won't sin". (By the way: The first "FEAR" is a verb, and the second "FEAR" is a noun.)

Of course, what Moshe meant to say is "Don't fear [currently dying from hearing GD], . fear sinning against Gd in the future". Moshe omitted the phrase [currently dying from hearing GD] from his statement, because that phrase is understood from what the people told him in the previous pasuk

2:20:18

ומשה נגש אל הערפל

לפרעה: וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן

because גשן and נגש have the same letters, and לפרעה is הערפל backwards.

2:21:1

ואלה המשפטים

Rashi says that every instance of "אלה" invalidates the previously stated items. *Sifsei Chachamim* brings several examples of "אלה" where this rule does not hold true, and could think of only 2 examples of "אלה" where this rule does hold true:

2:21:5

ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת

has 10 words in a row whose root starts with a א or a ע

2:21:13

וכי יגף שור איש

The trop under יגף

is *munach* in Koren Tikun and Chumash Mishor, and is *darga* in TikunSimanim and Stone Chumash and Chitas.

2:21:31

או בן יגח או בת יגח

Under the בן יגח in ג, my 2 newest tikuns have a *komatz* ( ), and my oldest tikun and chumashes have a *patach* ( ).

2:21:35

וכי יגף שור איר

The trop under the יגף is *darga* (Z) in all chumashim except for Soncino tikun.

2:22:5

כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעיר'ה... ובער בשדה אחר

According to Meseches Baba Kama 2b, last line, the noun **בעיר'ה** means "his animals" and the verbs **יבער** and **בער** mean graze. This is in line with **בעיר** meaning "animals" in 5 other locations in Torah (1:45:17; 4:20:4&8&11; 5:28:48), and in line with **ושלח את בעיר'ה** being Aramaic for **בהמה**. The Gemara states that **בעיר'ה** teaches the tort subcategory of an animal **trampling**, and **ובער** teaches the tort subcategory/category (according to Shmuel in Baba Kama 3b, last 16 lines) of an animal **chewing**. This is a case where a noun **בעיר** is used as a verb (in the same way that the noun Google is used as a verb in "google a name", and as the noun **כוכן** is used as a verb in "כחתן יכהן פאר" in Yeshaya 61:10; and as the English noun "tail" is used as a verb "to tail" someone; and as the Hebrew noun **זנב** (tail) is used as a verb (attack the rear as in **רוזנב בך כל נחשלים**)

The Amora Rav translates the word **מבעה** (one of the 4 tort categories listed) in the first mishna Baba Kama as slang for "man" (based indirectly on **בע** meaning "seeks") and Shmuel translates it as slang for "tooth" (based indirectly on **בע** meaning "hidden"). However, both of their translations are problematic for four reasons:

- 1) both translations do not match **מבעה**'s conjugation, as the Talmud there acknowledges;
- 2) the root **בע** is rare in Tanach and totally absent from Torah;
- 3) the root **בע** in Tanach is never used to mean either man or tooth; and
- 4) **מבעה** is not found in the pasuk

כי יבער איש... ושלח את בעיר'ה... ובער בשדה אחר

that its tort category is derived from, which is inconsistent with the other three tort category names (**הבער**, **בור**, and **שור**) all matching the respective key word in the pasuk that the tort category was derived from (specifically, category **שור** covers **שור**, category **בור** covers **בור**, and tort category **הבער** (fire) covers

כי תצא אש... המבעיר את הבערה.

Therefore, it is clear that **מבעה** in the mishna is a misprint or mispronunciation of

מבער (meaning "make graze"). **מבער** is much more likely than **מבעה** because it

- 1) HAS correct conjugation;
- 2) IS common in Torah;
- 3) IS used to mean "graze/chew"; and
- 4) IS the key word in the pasuk that teaches this tort category.

The reason that the Gamara assumes **יבער** and **ובער** in the pasuk

כי יבער איש ושלח את בעיר'ה... ובער בשדה אחר

refer to "grazing" instead of the more common meaning of "burning" is probably because the Tanaim felt that if it referred to burning, it would be redundant to the next pasuk of

כי תצא אש ומצא קצים ובאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את הבערה (when fire will spread and consume cut grain or standing grain or a field the burning of the burn shall pay). But according to that translation, the word "vineyard" in the pasuk is problematic, because people don't send their cattle to graze in a vineyard.

I believe it would not be redundant if **יבער** and **ובער** meant "burn". That is because the first pasuk would address a scenario where the person was burning his field or vineyard (to clear it for replanting) with a torch and accidentally touched the flame to his neighbor's field, whereas the next pasuk addresses a scenario where the person touched a fire to only his own field and the fire, by itself, spread to the neighbor's field. According to my translation (of the word "vineyard" is not problematic for this translation (of **יבער** and **ובער** meaning "burn") because people do burn a vineyard to clear.

2:22:5

חמור

The trop under חמור

is (right-pointing) *tlisha ktana* in Ktav Tikun and Hotza'aL'orV'hafatza Tikuns and Chitas, and

is a (left-pointing) *tlisha gkola* in Koren Tikun and Tikun Simanim and Stone Chumash Chumash Mishor.

2:22:8

על שור על חמור על שם על שלמה

The trop over חמור

- is a right-pointing *tlisha ktana* (Q) in my Tikun Hotza'ah L'or V'hafatza and Tikun Hebrew Publishing Co. (of 1950s),

- and is a left-pointing *tlisha gkola* (O) in Tikun Simanim & Stone Chumash.

2:22:11

ולקח בעליו ולא ישלם: ואם נבם יגבם מעמו ישלם לבעליו: אם

Wordwise palindrome

2:22:19

ז' בח לאלקים [ח.ר.ם] בלתי ליי לבדו (2:22:19)

Passive verbs are verbs in which the subject noun receives the action.

Future-tense passive verbs are supposed to be spelled with a *tzareh* ("ai" sound) before the last letter. However, I found the following 5 exceptions in Torah, in which the future-tense passive verb has an unusual spelling in which the last vowel is *patach*.

ז' בח לאלקים [ח.ר.ם] בלתי ליי לבדו (2:22:19)

כל חרם אשר [ח.ר.ם] מן האדם לא יפדה מות יומת (3:27:29)

על כן [ח.א.מ] כנמרד גבור ציד לפני יי (1:10:09)

על כן [ח.א.מ] בספר מלחמת יי (4:21:14)

והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל [ח.ע.מ.ד] חי (3:16:10)

a similarly-unusual spelling (in this case of a past-tense transitive verb) is:

ולא ידע יעקב כי רחל [ח.ג.ב.ת.ם] (1:31:32)

2:22: 23-24

נערה בתולה ... מארשה ... שער העיר ... רעזו ובערת הרע

Many words with letters ער.

2:22:34

וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם

Rashi on this phrase explains that this means

תמיד תמיד ... ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה

But doesn't this contradict pasukim

פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים (2:34:7) and

פקד עון אבת על בנים ועל שלשים ועל רבעים לשנאי (2:20:5)

which indicates Gd doesn't punish more than 4 generations for a sin?

2:22:22

אם ענה תענה אתו

ה is spelled תענה

ה תענ in some chumashim and

ה תענ

2:23:29

לא אנרשנו מפניך בשנה אחת פן תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדה: מעט מעט אנרשנו מפניך

is like 5:7:22:

ובשל ה' אלקיך את הגוים האל מפניך מעט מעט לא תוכל ככלתם מזהר פן תרבה עליך חית השדה

2:24:12

ההרה והיה

5 הs in 8 consecutive letters

2:25:4-5

ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים

There sequence of the following 2 phrases, labeled (A) and (B)

⚡ or : ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים (phrase A)

וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים (phrase B)

occurs identically 3 times in Torah:

(1) in 2:25:4-5 in which Gd describes what materials the Jews should bring

(2) in 2:35:6-7 in which Moshe describes what materials the Jews should bring

(3) in 2:35:23 in which the Torah narrator describes what materials the Jews brought

Interestingly, in the 3rd occurrence, there is a esnachta trop (⚡) between phrases (A) and (B).

In contrast, in the first 2 occurrences, there is a sof-pasuk trop (⚡) between phrases

(A) and (B), which leaves each phrase as a separate pasuk that lacks an esnachta (⚡). I wonder why Torah doesn't make the 3rd occurrence match the first 2 occurrences, which would render the 3rd occurrence's trop-sequence easier to remember and have render the 3rd occurrence less stilted.

2:25:9

המשכן

This is the first time the word משכן is mentioned. Many words relating to the

Mishkan end with a ך :

עשרון, יין, שבתון, לרצון, און, בוק, ענן (על המשכן), <

< חלבהן, שמן, עשרון, דשן, צאן, קרבן, זכרון, פעמן, <

< חשן, כן, שלחן, ארון, אבן, ארגמן, כהן, אהרן, המשכן

2:25:17

ועשית שנים כרבים ... משני קצות הכפרת ... על שני קצותיו ... והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ... הארץ מלמעלה

has words similar to those in Sefer Yeshayahu perek 6 (that is Haftorah for parshas Yisro)

שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד

בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעפה

וחטאתך תכפר

This works mainly because שרפ (angel) has the same letters, in reverse order, as פרש (spread wing). And כס and כס have the same letters and mean almost the same thing.

2:25:20

והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו

The Holy Ark that held the tablets had a motif in which 2 winged figures (called kruvim) were positioned at opposite ends of the aron and extending their wings toward each other.

Amazingly, the coffin (sarcophagus shown below) of Egypt's King Tut, who lived 3300 years ago which is about the time of Moses, had a similar motif. Like the Holy Ark motif, the King Tut coffin motif had winged figures at opposite end of the coffin that extended their wings toward each other.

Admittedly, there are differences between the respective motifs of the Holy Ark and the coffin: Unlike the Holy Ark's motif, King Tut's coffin motif had 4 figures (instead of 2), that were debossed on the coffin's stone side (instead of projecting upward from a golden cover).

Sarcophagus of King Tut

(<https://thebanmappingproject.com/tombs/kv-62-tutankhamen>)

2:26:1-37

The names of Mishkan components tend to have one ק plus a פ or כ:

קערה מכבד מזרק כרכב כרוב כפרת פרשת כיוור קרש קרס קיר קנגתיו קרקע כפתר

and also many verbs involved in avodas hamishkan

בכך מקטיר הקריב (Aaron & Moshe blessed) זרק (forgive) כפר

and other words involved in the Mishkan

ירכתי ארכו בר. ת קטרת ככר רקח רקם ק. ב. ב כרעים יקרע בקר קרבן

2:26:6, 8, 11, 12, 13, 14,23

אשה אל אחתה. אחת וחברת. וסרח העדף ביריעת האהל: והאמה מזה... תחשים

has similar wording to (considering Zilpah an אמה (maid) :

ובריעה ושרח אחתם חבר: אלה בני זלפה... ללאה... חשים 1:46:17

2:28:1-

Parshas Tetzaveh has many doubled letters and doubled letter groups

2:26:18

מאה באמה

Consecutive words with common letters

2:26:12-13

וסרח העדף ביריעת האהל חצי היריעה העדפת תסרח על אחרי המשכן

The root עדיף is recited 9 times in Torah, conjugated as nouns, verbs, and adjectives.

The following quotations include each occurrence of the root עדיף, along with an indication (in parentheses) of its conjugation (whether noun, verb or adjective) as I (MitchellRose) determined based on its context:

Regarding collecting manna in the desert:

(2:16:18) ולא העדיף (verb) המרבה

(2:16:23) ואת כל העדף (noun) הניחו לכל למשמרת

Regarding Yovel year:

והשיב את העדף (noun) לאיש אשר מכר לו

Regarding counting first-borns and Levites in the desert:

המאמים העדפים (adj) על הלוים... ולבניו פדוים העדפים (noun) בהם...

(4:3:46-49) ומאת העדפים (noun) על פדוים הלוים...

Regarding building the Mishkan:

(2:26:12) וסרח העדף (?) ביריעת האהל חצי היריעה העדפת (adj) תסרח על אחרי המשכן

(2:26:13) והאמה מזה והאמה מזה בעדף (noun) בארך יריעת האהל יהיה סרח על צדי המשכן

Stone Chumash's translation

The phrase (2:26:12, above) of וסרח העדף ביריעת האהל

is translated by Stone Chumash as “and the extra overhang of the curtains of the Tent” in which Stone Chumash assumes

- העדף is an adjective (“extra”) that describes the סרח (“overhang”),

- and the סרח (“overhang”) is a section of the יריעת (“curtains”).

Stone Chumash's translation jives with the trop indicating that the העדף is more associated with סרח than it is to ביריעת.

I believe that a problem with Stone Chumash's translation is that, thinking analytically about the tent, what is “extra” about the tent is NOT the OVERHANG but is instead the portion of the CURTAIN that extends beyond the end of the tent.

My translation

Therefore, I believe it would be more analytically correct to translate

וסרח העדף ביריעת האהל

as “and the overhang which comprises the extra portion of the curtains of the Tent”

in which the עדף

- is a noun (“extra portion”)

- and is made into the form of a סרח (“overhang”)

- and is a portion of the יריעת (“curtains”)

My translation (in which עדף is a section of יריעת) is corroborated by the next pasuk stating “בעדף בארך יריעת האהל”

However, admittedly, my translation is contradicted by the trop.

Unfortunately, the Torah's repetition of the Mishkan's design, at the end of Sefer Shmos, provides no help, since it omit any mention of the סרח העדף

Translation of יריעת

On a related note: Stone Chumash translates the word יריעת as “curtains”.

I believe a more-precise translation of יריעת is “sheets”, since “curtains” by-definition hang vertically downward, whereas a significant portion of the Mishkan's יריעת stretched horizontally across the Mishkan.

All occurrences of the term יריעת in Torah are in the context of the Mishkan, so there is no OTHER context of יריעת in Torah for us to compare its translation to.

2:27:18

מאה באמה

Consecutive words with common letters

2:27:5

ונתתה א' תה תחת **כרכב** המזבחThe only other instance of the word **כרכב** in Torah is:**כרכב** 2:38:04 ויעש למזבח מכבר... תחת **כרכב**Targum Unklus and Targum Yonasan and Rashi translate **כרכב** as circumference or circumferential depression (like circumferential grooves made by a lathe).**כרכב** has similar letters to "kirkos" which is Greek for "circle", which is (I assume) the source of the English words "CIRCle" and "CIRCumference".

2:28:8

שני ושש משור

4 ש's in 8 letters

2:28:8

שני ושש משור

4 ש's in 8 letters

2:28:11 & 2:39:6

מסבת משבצת Consecutive words with common letters considering **ס** and **ש** are similar

2:28:11-12

ושמת (vsamto)... **שמח** (shmos)

2:28:18

נ' פח ספיר ויהלם The vowel under the ך of **יהלם**is **komatz** ( ) in Stone and Gutnick chumashim and Hotza'ahL'orV'hafatzahTikun and TikunSimanim, andis **patach** in Hertz chumash.and Koren tikun.

Where this pasuk is repeated in 2:39:11, the trop under the ך

is **patach** in KorenTikun, andis **komatz** in other chumashim.

2:28:20

והטור הרביעי תרשיש שהם וישפח The word **וישפח** occurs only twice in Torah:2:28:20 **והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפח** משבצתם וזהב ידיו במלואתם2:39:13 **והטור הרביעי תרשיש שהם וישפח** מוסב'ת' משבצת זהב במלואתםIn both cases, Tikun Simanim spells it **ווישפ'ה**, and all other chumashim spell it**וישפ'ה**

2:29:21

וקדש הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתוI believe this is the only instance of the root **קדש** being conjugated **ש'ק'ד**.Probably because this is the only instance in which the subject (**הוא**)is not **sanctifying something else** (verb **ש'ק'ד**)and is also not **having been sanctified BY something else** (verb **ש'ק'ד**)but instead verb for **being holy**.

2:29:22:26, 27 and 3:8:29

מאיל המלאים

2:29:26

יהיה ויהיה

2 consecutive words with same letters

2:29:33

ואכלו אתם אשר כפר בהם

has similar sounding phrases and trop with 1:47:22

רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה

2:29:35

ועשית לאהרן ולבניו **ככה** ככל אשר צוית א' תכה

It is interesting to see 4 כ's in the span of only 5 letters

2:29:35

ועשית לאהרן ולבניו ככה ככל אשר צוית **את כה**The word **את כה** is a misspelling of **את ה**, by replacing **ה** with **ה**, which changes the word's spelling AND pronunciation, perhaps intentionally misspelled to poetically match the preceding word **כה**.The only other place in Torah that misspells **את ה** is(4:22:33) **אולי נטתה מפני כי עתה גם את כה** הרגתי ואותה החייתיin which **את כה** is a misspelling of **את ה**, by replacing **ה** with **ה**,

which changes the word's spelling but NOT its pronunciation.

Similarly, in ShmuelA 18:10, **ה צמא** is misspelled **ה צמא** (also, probably for poetic effect)

2:37:8

כרוב אחד מקצה מזה**כרוב** has a *pashta trop* in most chumashim, and no trop in TikunLakorimChodosh

2:30:28

ואת כל פליו ואת הפיר ואת פנו4 words start with the same letter **כ**. Also, **כל כליו** are consecutive words with same letters

2:30:25

רקח שמן משחת קדש

mirror around the ך

2:32:2-3

2:32:02 **ויאמר אלהם אהרן פ'רקו** בומי הזהב... **י'תפ'רקו** את בומי הזהב...

MY QUESTION 1:

וייתפרקו is **התפעל** conjugation, meaning the people **פרקed themselves**.Why then is Aaron's **instruction פ'רקו** NOT in **התפעל** conjugation too such as **ה'תפ'רקו** or **פ'רקו** ?Even further, **פ'רקו** is not spelled as an INSTRUCTION (imperative conjugation) at all, but instead as simple-past-tense verb. A simple-present-tense instruction (i.e., imperative) verb would have been spelled **פ'רקו**.A simple might be that perhaps our mesorah of placing a komatz ( ) under the **פ** is mistaken and it should have instead been a cheereek ( ).

MY QUESTION 2:

Rashi interprets **וייתפרקו** as "they unburdened themselves of their nose-rings", from the same root as "unburdening" a donkey, but using **התפעל** conjugation to indicate "they unburdened **themselves**". Rashi deduced that **פרק** must mean "unburden" (as opposed to "remove") by its appearing here in **התפעל**-form meaning the people **פרקed** themselves.However, the only other instance of the root **פרק** in Torah is in Yaakov's blessing of Yishmael: **ע'לו מעל צוארך** (1:27:40). Which indicates the root **פרק** means "removing" the BURDEN/LOAD (e.g., yoke). This disagrees with Rashi's interpretation that the verb **פרק** means "unburdening" the donkey/person that CARRIED the burden.A simple answer might be that **פרק** might be like the English word "unload" whose object (according to its dictionary definition) can be EITHER the load being removed OR the carrier (e.g., person or donkey) being unburdened.

2:32:4

אלה אלקיך ישראל אשר העלוך4 adjacent words sharing letters **א** (or **ע**) and **ל**.

2:32:19

ומחלת ויחר... הלחת וישבר אתם תחת ההר ויכת ויטחן

6 adjacent words with the letter ח

2:32:7

אשר הָעָלָה יָדְךָ מֵאֲרֶזְיָם

Since the verb הָעָלָה here clearly means "you raised", in **past-tense**, shouldn't it be vowelized הָעֵלָה, as all other past-tense instances of this root, such as

מֵאֲרֶזְיָם (2:33:1) **past-tense**

בַּחֹךְ (4:14:13) **past-tense**

הָמַעֲטָה (4:16:13) **past-tense**

וְלָמָּה (4:20:5) **past-tense**

לָמָּה (4:21:5) **past-tense**

Wouldn't the vowel הָ make it **future-tense**, as in

וְהָעָלָה יָדְךָ אֶת הַבְּרִיתָה 2:40:4 **future-tense**

Admittedly, something that complicates my point are the following passages that spell **future-tense** with הָעָלָה instead of הָעֵלָה as my theory would expect:

וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף... וְהָעָלָה יָדְךָ אֶת עֲצָמֹתַי מִזֶּה 1:50:25 (**future-tense**)

וַיִּקַּח מֹשֶׁה... וְהָעָלָה יָדְךָ אֶת עֲצָמֹתַי מִזֶּה אֲתֹכֶם 2:13:19 (**future-tense**)

אֲבִיבִים שְׁלֹמֹת תִּבְנֶנּוּ... וְהָעָלָה יָדְךָ אֶת עֲצָמֹתַי לִי 5:27:6 (**future-tense**)

2:32:15-19

וּשְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ... וַיִּחַר אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׁבֵּר אֶת־חֻצֹת הָהָר

This is the Torah's account of Moshe breaking the tablets. It states: "the two tablets were IN his HAND...and he threw from his HAND the tablets and he broke them"

In contrast, Moshe's account of this episode, in 5:9:15-17, states: וּשְׁנֵי לַחַת הָרַב עַל שְׁתֵּי יָדַי... וְאֶת־פִּי בִשְׁנֵי הַלַּחַת וְאֶשְׁלִיכֶם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֶשְׁבֵּר לְעֵינֵיכֶם "the two tablets were ON my TWO hands...and I grabbed the two tablets and I threw them from ON my TWO hands."

My friend SamSchvartz of CedarSinaiSynagogue in Cleveland noticed that the 2 accounts contradict each other, in that Moshe grabbed the tablets with ONE hand in the Torah's account, but with TWO hands in Moshe's account. Besides the Torah's account, but with TWO hands in Moshe's account. Besides the Torah's account, since a person can neither grab 2 stone tablets (unless they are incredibly small) with one hand nor throw them with one hand.

In the Torah's account, the mesorah adds a ך to the 2nd יָד, changing it from singular to plural. This renders it consistent with Moshe's account, but inconsistent with the prior phrase (וְהָעֵדֻת בְּיָדוֹ) in its own account.

Another inconsistency is that the tablets were IN Moshe's hand(s) in the Torah's account, but ON Moshe's hands in Moshe's account. I don't know why.

Another question is: Why do both accounts mention that the tablets were thrown "from his/my hand(s)"? The phrase "from his/my hand(s)" seems unnecessary, since the only way to throw something is by hand, and especially since both accounts previously stated the tablets were in/on Moshe's hands.

Another question (which somewhat answers the prior question) is: Why does Moshe's account say "and I grabbed the 2 tablets (and threw them)". Why did Moshe have to "grab" them if they were already "on" his hands? One commentary explains that "on" implies the tablets were flying above Moshe's hands, which is why Moshe had to grab them to throw them. But that explanation contradicts the Torah's account that the tablets were "in" Moshe's hand.

2:32:15

וּשְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לַחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵהֶם מִזֶּה וְלָמָּה הָיָה כְּתָבִים :וְלָחַת תְּ

..... מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלַּחַת

wordwise palindromes

2:32:16

וְהַלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים
wordwise palindrome centered on the הָמָּה

2:32:23-25

מֵעַבֵּר יָבֵק... וַיִּזְחַר יַעֲקֹב... וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ

The Torah used a verb וַיֹּאבֵק that has the letters of יַעֲקֹב's name

2:32:21

מִה עֲשֵׂה לָךְ הַעֵם הַזֶּה כִּי הִבֵּאתָ עָלָיָה חֲטָאָה גְדֹלָה

Moshe's question to Aron is the similar wording to Avimelech's question to Avraham (1:20:9) מִה עֲשֵׂיתָ לָנוּ וְמִה חֲטָאֵנוּ לָךְ כִּי הִבֵּאתָ עָלָינוּ וְעַל מַמְלַכְתִּי חֲטָאָה גְדֹלָה

2:32:65

וַיִּגַּף יְיָ אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲהֲרֹן

has 10 words in a row whose roots start with א or ע

2:33:11

וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹחַן בָּעַר לֹא יִמֵּשׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל

This is the first mention in Torah of the name יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹחַן.

Why is this name spelled בֶּן נֹחַן with a *chirik* vowel instead of בֶּן נֹחַן a *segol*?

Commentary MetzudasDovid on the first pasuk of Sefer Yehoshua answers: That is because בֶּן נֹחַן sounds more-connected to the next word than בֶּן נֹחַן.

I read in another commentary in Sefer Yehoshua (that I can no longer find now) that the same reason answers why the name בֶּן נֹחַן is not spelled בֶּן נֹחַן.

Perhaps MetzudasDovid means to say that the prefix בֶּן, when tightly adjoined to what follows, sounds smoother when pronounced with a *chirik* than with a *segol*.

I (Mitchell) found a similar situation, where Torah spells בֶּן נֹחַן with a *chirik* instead of בֶּן נֹחַן in a *tzaireh*, in the pasuk:

וַיִּתֵּן ה' בֶּן נֹחַן בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית הַסֹּהַר (1:39:21)

and I assume the answer is simply that בֶּן נֹחַן sounds smoother than בֶּן נֹחַן.

2:33:14

וַיֹּאמֶר פָּנֵי יָלֹם וְהִנֵּחֹתִי לָךְ

Ibn Ezra translates פָּנֵי as my anger. He attributes this to the "Gaon". I am surprised Ibn Ezra didn't instead cite the original source, both Rabbi Yosi in meseches Brochos 7a line 16 and Rabbi Shimon bar Yochai (Rashbi) meseches Brochos 7b line 11. I am also surprised that Ramban writes that "according to all the mefarshim this means I myself will go" which discounts Rabbis Yosi and Shimon bar Yochai. Even Rashi, Targum and Rashbam translate פָּנֵי as my shechinah without mentioning Rabbis Yosi and Shimon bar Yochai. Furthermore, Rabbi Yosi translates וְהִנֵּחֹתִי as "I will talk with you" (i.e., "First my anger will leave, and then I will talk to you.") which the Torah meforshim disregard.

2:33:20

כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי

This appears to be contradicted by

וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל... וַיִּרְאוּ אֶת הָאֱלֹהִים (2:24:10-11)

2:33:22

וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וּשְׁמִי בְּנִקְרָת הַצֹּהַר וְשִׁכְתִּי כְּפִי עֲלֶיךָ עַד עֲבָרִי

The root of the word וְשִׁכְתִּי is שָׁכַח (meaning "cover").

However, all other spellings of "cover" in Torah is instead כָּסָה, which are:

- וּשְׁמֵת שֵׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת וְשִׁכְתָּהּ עַל הָאָרֶץ אֶת הַפִּרְכָּת (2:40:3)

- סָכַח in uncountable places

- וְהָיוּ הַכְּרִבִּים... כְּכִסִּים בְּכִנְפֵיהֶם עַל הַכִּפְרֹת (2:25:20)

2:34:4

וַיִּפֹּס לְ שְׁנֵי לַחַת אֲבִיבִים כְּרָאשֵׁינִים

The word שְׁנֵי has no trop in some chumashim, and a *tlisha ktana* trop in others

2:35:7

וַעֲרַת אֱלֹהִים מֵאֲדָמִים וַעֲרַת תּוֹחִשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים

Many אs and עs

2:35:1-

<חשבי מחשבת חרש ח מ ש מחשקים>

<נחשת וח ש ב ח ש ב האפוד חרשת וחשקים חמשה נחשת

Many occurrences of the letters שח

2:35:27

הביאו את אבני השדה ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן

8 adjacent words with letter א

2:39:7 & 2:28:12

אבני זכרון לבני ישראל

2 adjacent words with letters בני

2:34:7 & 34:14

ונקה לא ינקה ... קנא שמו אל קנא הוא

Considering ונקח and קנא are similar and לא and אל and similar, the first phrase is almost a mirror of the second.

2:34:27

כתב לך את הדברים האלה... כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל

In Meseches Gittin 60b, Rabbi Yochanan interprets this pasuk as “Write for yourself these words because based on the spoken (orally transmitted) ones of these words I cut a covenant with you and with Israel” which implies that Gd’s covenant with the Jew is not based on what is written plainly in the Torah but instead on the oral law.

This interpretation relies on “על פי” as meaning “on the mouth of”, which requires some imagination to contort the literal meaning “on the mouth of” into meaning “on the mouthed words of”. Interpreting על פי, instead, as an idiom for “in accordance with” fits the context of the pasuk much more smoothly and naturally.

There are three instances where term על פי is followed by something that is unrelated to a mouth (what I’ll call a 1st category), such that על פי must mean “accordingly to” because interpreting it as “on the mouth of” would sound ridiculous: על פי השנים הנותרות (3:27:18 “years”)

על פי אשר תשיג יד הנדר (3:27:8 “accessibility”)

על פי הגורל תחלק (4:26:56 “lot”)

The term על פי is almost always followed by something that actually has a mouth (what I’ll call a 2nd category), which is almost always Gd, and less frequency humans Moshe, Aaron, Paroh, and witnesses, so that it can plausibly be interpreted to mean “on the mouthed words of”, like Rabbi Yochanan’s interprets here. And also, in one episode, a “well”

(על פי הבאר (1:29:2,3,8,10) which also has a mouth so that על פי means “on the mouth of”, which agrees with Rabbi Yochanan’s interpretation here.

There are only three instances where על פי is followed by “words” that have no mouth but are mouth-related (what I’ll call a 3rd category):

על פי הדברים האלה 2:34:27 (the present pasuk)

ועשית על פי הדבר 5:17:10

על פי התורה אשר יורוך 1:17:11

2:35:1

אלהם אלה

Both boxes have same letters

2:35:28

ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים

and 2:35:30

< בני ישראל ראו קרא בשם בצלאל בן אורי ...

These 2 psukim have many instances of מש and of אור

2:35:25

וכל אשה ח כמת לה בידה טו ויביאו מטה

2:35:35 מ ל א אתם ח כמת לה לעשות כל מלאכת ...

These are the only 2 instances in Torah of the phrase חכמת לב.

I wonder why they are voweled differently under the ח.

In contrast, the phrase חכם occurs 5 times in Torah, and is consistently voweled with חם.

2:36:2

ויקרא משה אל בצלאל ואל אחליאב ואל

Many occurrences of אל

2:39:25

רמבים: פעמן ורמן פעמן ורמן

5 consecutive words with letters מנ

2:39:33

ויביאו את המשכן אל משה את

Both boxes have same letters

2:39:11

יהלם

The trop under the ם

is patach in KorenTikun,

and is komatz in other chumashim.

See also 2:28:18 where this pasuk is repeated.

2:39:12

וישפה

This word is spelled ה וישפ in Tikun Simanim

and is spelled ה וישפ in Stone Chumash & others

2:40:13

והלכשת את אהרן את בנדי הקדש

The trop over אהרן

is both munach & zakaif-katone (⚡) in TikunSimanim

but is only zakaif-katone (⚡) in StoneChumash & HertzChumash

3:4:17

את פני הפרכת

Some chumashing have את פני הפרכת

and others have את פני הפרכת

and one (Hertz Chumash) has את פני הפרכת (which I think is not a difference in nusach a instead a typographical error), which Sinai Synagogue’s Martin Flox found with me.

3:4:20

ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת

The trop for ועשה לפר

- is zarka (⬤) in KorenTikun & GutnickChumash & TikunSimanim, and

- is pashta zakaif-koton (⚡) in HertzChumash & TikunHotzaahLeorVehafatzah.

3:5:7

ואם לא יגיע ידו דישה

The words and trop here are the same as in 3/5:11, 3/12:8 and 3/25:28

3:5:22-26

על אחת מכל אשר יעשה... על אחת מכל אשר יעשה

I am surprised that the 2 occurrences of the same phrase (על אחת מכל אשר יעשה), which even occur near each other, are given different trop, as follows:

3:5:22 או מצא אבדת... על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה

3:5:26 וכפר עליוז הכהן... על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה

3:7:3

ואת כל חלבו

Bill Hartstein (of Cedar Rd Syn. In Cleveland) and I found that some chumashim have תִּאָּ and others have תִּאָּ.

3:7:17 & 19 (also 3:19:6 & 3:20:14)

באש תשרף

Reversing the order of the second word yields **באש פרש** (manure stinks)

3:7:36

אשר צוה יי

Some chumashim have tlisha g'dola over the "אשר" and others have tlisha k'tana.

3:8:10

ויקח משה משמן המשחה ומן

is similar to 3:8:30 **ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן** ומן

3:8:17

ואת הפר ואת ערו ואת בשרו ואת פרשו > שרף

palindrome cented on the <>

3:8:17

ואת עור הפר ואת בשרו ואת פרשו שרף באש

5 adjacent words ר as is also

3:4:11 **ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו**

3:08:31

עבֹדֶה שֶׁלֶּךָ לֵאמֹר אֵת הַבָּשָׂר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

(This is what Moshe instructed kohanim for consecration ceremony)

In this pasuk, the plural-command-verb "cook" בשֶׁלֶךָ is vowelized לֵאמֹר

I am puzzled:

Why isn't it instead vowelized as it would be for other verbs, such as

שֶׁלֶךָ מִן הָאֹהֶל

Or at least why isn't vowelized as in the other instance of the plural-command-verb "cook" in the pasuk

עבֹדֶה שֶׁלֶּךָ לֵאמֹר וְאֵת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ (2:16:23; what Moshe told Jews regarding manna)

Admittedly, this spelling DOES agree with the spelling of the plural-command-verb "bless" in the phrase

וְיִבְרַךְ אֶת כָּל בְּרִית כֹּהֵן (found in Tehillim 134:2 & 135:19-20 & in daily davening)

3:10:1

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתמו

This has similar wording and trop to:

ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו (1:34:25)

3:10:4

אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל

5 adjacent words with the letter אל

3:10:6

יבכו את השרפה אשר שרף יי

The tipcha grop is under **אשר** in the Mishor humash, and under **שרף** in all others.

3:10:8-11

וידבר ... ביד משה

A rvi'i aliyah stop

- is before this paragraph in one chumash (that identifies no publisher),

- but is after this paragraph in all other chumashim.

3:11:16

ואת אלה תשקצו מן העוף

The other place that unkosher birds are specified is 5:14:15. The birds, and even the trop, match fairly closely. But here we have **והדאה**, and there it has instead the **ראה** and the **רה**, and here is **רה** and there it is **רה**.

3:11:46

להבדיל

This word appears 4 times in Torah:

passage 1) 1:1:14 **להבדיל בין היום ובין הלילה**

passage 2) 1:1:18 **ולהבדיל בין האור ובין החשך**

passage 3) 3:10:10 **ולהבדיל בין הקדש ובין החל**

passage 4) 1:1:18 **ולהבדיל בין הטמא ובין הטהר**

all with the same type of trop: *zakaif gadole* over the 1st and 3rd passages, and *zakaif katone* over the 2nd and 4th passages. It is also unique that the the 2nd and 4th passages are almost the only passages in Torah in which *zakaif gadole* is not preceded by a *mapach*, *pashta* or *munach*.

3:12:16

אשה כי תזריע וילדה זכר...

This section explains a rule that a woman must stay away from holy things for 40 days after giving birth to a boy.

Interestingly, at least one American Indian tribe had a similar concept: The book "Everyday Life Among The American Indians 1800-1900" (page 86) by Candy Moulton states that among the Eastern Aleuts, women were isolated for 40 days after giving birth.

3:13:47

והבגד כי יהיה בו

בגדו has the alphabetically-consecutive letters **והבגד**

3:14:3-46

עַרְבָּ ... צִרְעַת ... אֲרוּ ... עֵץ ... אֹזֶב 3:14:4 & 46

3:14:3 **נָגַע הַצִּרְעַת ... וְצוּהָ ... צִפְרִים**

3:14:44 **הִנֵּנִי בְּבֵית צִרְעַת ... וְנִתֵּן**

Many occurrences of the 3 letters **ע** (or **א**), **י** (or **צ**), and **ב**

3:14:7

הזהו על המטהר

The trop for **הזהו** is *rvi'i* in Soncino shumach and Soncino tikun, and is *garsha'im* in most others.

3:14:19

על המטהר

The trop for **על המטהר**

is *maircha* (✓) in TikunSimanim

and *zakaif gadol* (!) in StoneChumash

3:14:52

וחטא את הבית

The trop for **הבית** is

revi'i in Tikun Simanim & StoneChumash & GutnikChumash

and *zakaif katone* in HertzChumash. The *zakaif katone* sounds more correct.

3:15:6

והישב על הכלי אשר ישב הזב יכבס בגדיו

Rashi says the future tense of **ישב** inticates a **כלי** that is normally sat on. But there are several other pasuking that use this phraseology without indicating normal usage, such as **וכל אשר יגע בו הזב** 3:15:11, or 3:11:33, or 3:15:4,9 or 17, although they are not perfectly analogous.

3:15:17

וכָּבַס

Trop is *maircha* in TikunSimanim, and is *tvir* in SoncinoChumash

3:15:19

...ואשה כי תהיה זבה...

This pasuk starts the rules of staying away from a menstruating woman.

Interestingly, some American Indian tribes had a similar concept: The book "Everyday Life Among The American Indians 1800-1900" (pages 95, 100, 110) by Candy Moulton states that among Indians of the Southeast menstruating girls isolated themselves; and among Interior Plateau Indians menstruating girls were isolated in menstrual huts; and among Fox Indians menstruating women spent time each month in the menstrual lodge.

3:15:26

כל המשכב אשר תשכב עליו כל ימי זובה

אשר has no trop in StoneChumash,and has *pashta* (״) trop in TikunSimanim

3:16:2

כי בענן אראה

The word בענן

has both *munach* and *zakaiakatone* in both Stone & Hertz chumashes, but has only *zakaiakatone* in Gutnick & Koren & Steinsaltz chumashes & TikunSimanim and TikunLu'orVucheftza.

3:16:31

(3:16:31) שבת שבתון ודא לכם ועביתם את נפשתיכם חקת עולם

(3:23:32) שבת שבתון ודא לכם ועביתם את נפשתיכם ..

...בתשעה לחודש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם

These 2 passages are identical, except that the first one refers to שבת שבתון as feminine, whereas the other refers to שבת שבתון as masculine./

3:17:3

או אשר ישחט

A chumash published by M'irat Ainain publishing company has ישחט with a *patach*. All other chumashim have ישחט with a *komatz*.

3:17:5

את זבחיכם אשר הם זבחים כל פני השדה

The trop under אשר is *pashta* in Koren tikun, and *mapach* in Gutnik chumash, and *munach* in other chumashin

3:17:8

ולא יזבחו עוד את זבחיכם לשעירים

This pasuk refers to demons as "שעירים", which is Hebrew word for goat. This conforms with the English culture's portrayal of the devil as a donkey. Another association of goat with devil is that on the sin offerings on each holiday is a goat. (Bamidbar chapters 28-29)

3:17:11

כי נפש הבשר בדם הוא ... כי הדם הוא בנפש יכפר

I find the following 3 pasukim in Torah that explain the association of "blood" with "soul".

They make 3 mutually-contradictory statements:

-- the soul is in the blood

-- the blood is in the soul

-- the blood IS the soul

I remember that, 50 years ago in Yeshivat Tifrach, Rabbi Zvi Friedman resolved this seeming-contradiction to our Gemara class, but by now I forgot what he said.

(3:17:11) כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על המזבח ...

(3:17:11) ... לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא בנפש יכפר

(3:17:14) כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא ואמר לבני ישראל דם ...

(3:17:14) ... כל בשר לא תאכלו כי נפש כל בשר דמו הוא כל אכליו יכרת

(1:9:4) אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו

3:18,22,25

איל העלה איל המלאים האליה

Many words with the 3 letters י, ל, א

3:19:17-18

3:19:17 לא תשנא את אחיך בלבבך חוכת תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא

3:19:18 לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יי

Torah uses 4 synonyms for the term "fellow Jew", which are listed below in decreasing order of prevalence:

1) אחיך/אחיו which is used too many times to count, all in sefers Vayikra & Devarim

2) רעך/רעהו which is used 19 times, spread through the last 4 sefarim of Chumash

3) עמיתך/עמיתו which is used 11 times -- all in sefer Vayikra

4) בני עמך which is used only 1 time -- in sefer Vayikra

All 4 of these synonyms mean essentially the same thing -- "fellow Jew", and I do not know what difference in innuendo there might be between them.

Torah uses all 4 of these terms interchangeably. In fact, so interchangeably, that all 4 of them are mentioned in the span of just 2 pasukim -- 3:19:17-18, quoted above).

And, in fact, so interchangeably that 3 of them are used when describing the same sin -- of gyping:

נפש כי... עשק את עמיתו 3:05:21

לא תעשק את רעך 3:19:13

לא תעשק שכיר... מאחריך 5:24:14

And, similarly, 2 of them are used when describing the same sin of price-gouging in 2 neighboring pasukim:

אל תונו איש את אחיו 3:25:14

ולא תונו איש את עמיתו 3:25:17

And, similarly, 2 of them are used when describing the same sin of false testimony:

ולא תשקרן איש בעמיתו 3:19:11

לא תענה ברעך עד שקר 2:20:13

ולא תענה ברעך עד שוא 5:05:17

And, similarly, 2 of them are used when describing the same sin of adultery:

ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע 3:18:20

ואיש אשר ינאף את אשת רעהו 3:20:10

3:19:28

לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך: ושרט לנפש לא תתנו בשרכם

The 3 prohibitions of 1) Don't shave your face 2) Don't shave your head and 3) Don't cut your skin are mentioned in the following 3 pasukim:

3:19:28 לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך: ושרט לנפש לא תתנו בשרכם

3:21:5 לא יקרץ קרחו בראשם ופאתי זקנם לא יגלחו ובבשרכם לא ישרטו שרש

5:14:1 לא תתגדדו ולא תשימו קרחו בין עיניכם למת

Splitting up the pasukim according to prohibition is as follows, which shows that use different verbs & nouns for each action.

	Don't shave your head	Don't shave your face	Don't Cut	a Cut
3:19:28	פאת ראשכם לא תקפו	פאת ראשכם לא תשחית	לא תתנו בשרכם	שרט
3:21:5	לא יקרץ קרחו	לא יגלחו	פאתי זקנם	לא ישרטו
5:14:1	--	--	בין עיניכם	לא תתגדדו

3:20:17

והיא תראה את ערותו

The ודא has no trop in the Lubavich Gutnick chumash (but is instead connected by a dash to the next word), but has a *pashta* in all others

3:21:8

והבדלתם בין הבהמה הטהרה

5 ה s in a row.

3:21:8

כי את לחם

Some chumashim have trop *tvir* and others have *maircha*

3:21:15

ולא יחלל

Some chumashim have trop *tvir* and others have *maircha*

3:23:20

על שני כבשים

The tipcha under שני I believe makes more sense than under על, since “2 sheep” goes together more than “on 2”

3:23:36

עצרת ... ביום השמיני (referring to Shmini Atzeres)

The word עצרת appears 3 times in the Torah, this and:

ביום השמיני עצרת (4:29:35; referring to Shmini Atzeres)

וביום השביעי עצרת (5:16:8; referring to Pesach's last day)

The word עצר, including all its conjugations in Tanach, is used to mean 1) **stop/withhold** (such as rain in Kriyas Shma and womb as with Sarah and Avimelech's household), 2) public **assembly**, and 3) **remain** (such as strength). עצרת in the context of these 3 Torah pasukim could indicate 1) stop of the week-long Pesach and Succos holidays (which is suggested by the fact that עצרת is not mentioned for any of the single-day holidays, 2) work stoppage (which is suggested by each occurrence of עצרת being followed by the phrase “don't do work”, and 3) public assembly. Rashi chooses interpretation #3 (public assembly). But Meseches Ta'anis 12b appears to choose interpretation #2 (work stoppage), by stating: From where do we derive that a public fast for rain should include work stoppage? From Yoel 1:14 and 2:15: עצרה קדשו צום קראו עצרה where עצרה, like Torah's עצרת, means a day of no work. (By the way, Rashi in this Talmudic passage notes that עצרת is mentioned in the Torah by Shmini Atzeres and Shavuot, but I don't find עצרת mentioned for Shavuot but only for Shmini Atzeres and Pesach's last day). I am surprised that this Talmudic passage chose the Torah's use of עצרת to derive the meaning of Yoel's עצרה, since עצרת in Torah has an ambiguous meaning (it does not necessarily mean work stoppage as the Talmud assumes but instead (as explained above) could mean public assembly (as Rashi interprets it) or a long holiday's last day, and the conjugation is different (עצרת instead of עצרה). The meaning of Yoel's עצרה should instead be derived from the Sefer Melachim's use of עצרה in

Melachim B, 10:20 ויאמר יהוה קדשו עצרה לבעל ... ויבאו כל עבדי הבעל, which uses the same conjugation and has an unambiguous meaning (of public assembly).

3:23:40

וענף עץ עבת וערבי נחל

4 consecutive words starting with the same letter ע.

3:23:40

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמר וענף עץ עבת וערבי נחל

Rabbi Moshe Berger of Sinai Synagogue reasoned that the reason for taking all of these plants of nature is to show that even all of nature praises Gd, and the we wave them (despite not being commanded by the pasuk to) to symbolize them (all growths of nature) as a metamorphic symbolism of all of nature praising Gd in unison.

3:24:14-23

הוצא את המקלל ... ורגמם אתו כל העדה ... ויציאן את המקלל ... וירגמם אתו אבן

It is NO surprise that in Torah, FUTURE-tense verbs with prefix vav (ו) are often spelled as PAST-tense, and PAST-tense verbs with prefix vav (ו) are often spelled as FUTURE-tense.

What IS surprising that this tense-switch occurs for the SAME root (רגם) even in the SAME episode, as follows:

3:24:14 (Gd says "the people WILL stone him")

3:24:23 (Narrator says "they DID stone him")

3:25:3

Several passages in this perek regarding Shmitah and Yovail are similar to passages in chapter 23 regarding the holidays:

3:25:3

שש שנים תורע

3 שs in a row.

3:25:8

ולבמתך

Over this word, some chumashim have *pashta* & *zakaif katone*, and others have only *zakaif katone*.

3:25:8

שבע שבת שנים שבע שנים שבע

6 consecutive words starting with ש.

3:25:21

ועשת את התבואה

The trop for התבואה is

both *munach* and *zakaif katone* in my new Tikun, and only *zakaif katone* in the Mishor chumash.

3:25:23-30

והארץ לא ת, מכל צמתת כ, י, ל, י הארץ ... אשר לא ח'מה, צמתת ק, קבה אתו

Why is the initial vowel in the word לצמתת a *chirik* in the first occurrence of לצמתת and a *patach* in the second occurrence of לצמתת?

Perhaps for poetic reasons, to arrange for the initial vowel לצמתת to be the same as the initial vowel of the word(s) that neighbor it. In other words: The initial vowel in the words (ל, י & כ, י) that precede and follow the first לצמתת is a *chirik*, and the initial vowel in the word (קבה) that follows the second לצמתת is a *patach*.

3:25:37

את כספך

The trop is both *munach* and *zakaif katone* in some chumashim, and is only *zakaif katone* in the Mishor chumash.

3:25:28

ואם לא מצאה ידו די השם לו והיה

symmetric about the י, considering צא (leave) corresponds to שב (return)

3:25:38

את כספך

Some chumashim have *pashta* over את, while others instead have no trop over את and a dash between את and כספך.

3:25:37

את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך

The phrase תתן לו is voweled with a tzaireh (וּ).

This is odd, since all other occurrences of תתן לו and תתן לו in which תתן has no trop are voweled with a segol (וּ), for example

1:15:02 ויאמר אברהם אדניי יי מה תתן לי

1:28:22 וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך

1:30:31 ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה

1:38:16 ותאמר מה תתן לי כי תבוא אלי

2:22:28 בכור בניך תתן לי

5:02:28 ומים בכסף תתן לי ושתיתי

5:15:14 אשר ברכך יי אלהיך תתן לו

5:18:04 וראשית גז צאנך תתן לו

3:25:47

עמך ומך אחיך

2 consecutive words sharing letters

3:26:2-3

את שבתתי תשמרן ומקדשי תיראו אני יי : אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרן

Suprisingly, this passage has 2 occurrences of the same word (תשמרן), in phrases of similar wording and identical trop, and spelled with different vowels.

3:26:6

בארצכם ורדתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב וירדו מכם

phrase-wise

3:26:34-35

או ירצה הארץ את שבתתי כ' ל ימי השמה ... כ' ל ימי השמה תשבת

(As I've written above regarding the word כל in pasuk 1:7:14):

I found that,

כל (with vowel cholam) usually HAS a TROP and MEANS the noun "all", whereas

ל (with vowel komatz) usually HAS NO TROP and MEANS "all" followed by a noun.

I was not sure which was the determining factor in which vowel to use, the MEANING or the TROP.

This passage indicates that whether there is-or-isn't a TROP is the determining factor how to spell כל.

That is because in this passage, both occurrences of the word כל has the same MEANING and differ only in whether they have a trop.

3:26:43

בהשמה מזה והם

Neglecting the 1, there are have 3 מהם in a row

3:27:10

לא יחליפנו

The trop under יחליפנו is zakaifkaton in some chumashim, and is rvi'i in others

3:37:10

לא יחליפנו

The trop over יחליפנו is rvi'i in some chumashim and is zakaifkaton in others.

4:2:19

לא עלה עליה עול

4 consecutive words with the letters א/ע and ל

4:3:12

כל בכור פטר רחם מבני ישראל וחזו לי הלוי :

The phrase וחזו לי הלוי occurs the following 3 times in Torah:

(1) כל בכור פטר רחם מבני ישראל וחזו לי הלוי :

(2) ואת בהמת הלויים תחת בהמתם וחזו לי הלויים אני יי :

(3) והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל וחזו לי הלויים :

The word וחזו in passage (2) is accented on the LAST syllable (מלרע), which follows Hebrew grammar rules.

However, the same word וחזו in passages (1) and (3) is accented instead on the ה (מלעיל), which is against Hebrew grammar rules, but probably that way for some poetic reason.

APPENDIX 5 below lists all cases where the accent is changed to מלעיל.

4:3:16

ויפקד אתם משה על פי יי

Rashi quotes Medrash Tanchuma as teaching that, when Moshe was about to visit each family's tent to conduct the census, Moshe asked Gd how he (Moshe) would know how many babies are INSIDE each tent. And that Gd solved this problem by (when Moshe stood outside the respective tent) Gd's voice (as indicated by the phrase "per Gd's mouth") informed Moshe how many babies are in the tent.

I don't understand why Moshe couldn't either

(1) simply enter the tent and count the babies inside,

or (2) more-simly, just ask an adult outside the tent how many babies are inside the tent or (3) most-simply, follow the half-shekel method that Gd instructed for counting men 20-50 years old in parshas KiSisa 2:30:12-14:

2:30:12-14 כי תשא את ראש בני ישראל... זה יתנו כל הע בר על הפקדים מחצית השקל

and later referenced in parshas Pekudai:

מחצית השקל... לכל העבר על הפקדים (2:38:26)

4:3:30

אליצפן

This name is mentioned once in Shmos, once in Vayikra, and once here in Bamidbar. The other 2 places don't have the yud in the middle.

4:3:30

אל מישאל ואל אליצפן בני עוזאל

5 occurrences of "אל" in 6 consecutive words

4:4:26, 33

ואת מתריהם... ביד איתמר

The trop on both איתמר and מתריהם is both munach and zakaifkatone in some chumashim (Hertz & Cohn chumashim), and is only zakaifkatone in other chumashim (Stone, Chitai & Gutnick chumashim & Simanim Tikun) .

4:5:15

עשרית האפה and also in 3:5:11, 3:6:13 and 4:28:5

Why doesn't the pasuk use the shorter term עומר, which is equivalent to an אפה in accordance with (2:16:36) "מלא העמר... והעמר העשרית האפה הוא" ?

Perhaps because an omer means "basket" the size of 1/10 eifah, and in 2:16:36, the Jews tended to collect the 1/10 eifah in a basket, but in these psukim regarding the Mishkan service of Vayikra and Bamidbar a basket is not used.

4:5:15

אמן אמן

Rashi mentions reasons for the woman to say אמן twice.

Another reason is for the woman to imply that she is sure, which is the same reason (that the Torah itself gives) that Pharo's dream was conveyed twice

(1:41:32) ועל השנית החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר... וממחר... לעשותו

A question against this is why weren't the Jews instructed to say אמן twice when standing on Mount Grizim and Mount Aival (5:27:15) ואמרו כל העם אמן ?

4:5:15

כי מנחת קנאת הוא(4:5:17) מנחת קנאת היא

Two instances of the same phrase, that differ in gender of מנחת.

4:5:18-24

ופרע את ראש האשה ונתן על כפיה ... והשקה את האשה

has similar words to:

פרעה ... את ראש שר המשקים ... ויתן הכוס על כף פרעה 1:40:20

4:5:24, 27

המרים המאזניים למרים

3 words have similar letters

4:5:23

האלת האלה

both words have similar letters

4:6:26

ישא יי פניו אליך וישם לך שלוםSee APPENDIX 11 below, which lists the many meanings that the phrase ישא פנים can have. This pasuk appears at the end of this list.I believe that ישא פנים, as in this pasuk, means "show favor" to a person.

4:7:3

ושני עשר בכרSome chumashim (Koren & Simanim Tikun) have no trop under ושני, but most others (ex: Chitai, Hertz, Stone, Cohen & Gunick chumashim) have a *munach* trop under it.

4:7:85

כל כסף הכלים אלפים וארבע מאות בשקל הקודשThe word כל (with *cholam*) usually means noun-"all" and has a trop,whereas כל (with *komatz*) usually means adjective-"all" and has no trop.The כל in this passage is an exception, in that it has a *cholam* and yet means adjective-"all"

4:7:89

ובבא משה... וישמע את הקול מ דבר אליו מעל הכפרת אשר על ארץ העדת

The simple translation of the phrase וישמע את הקול מ דבר אליו would be "and he (Moshe) heard the voice SPEAKING to him".However, "speaking" is spelled מ דבר and not spelled דבר.Rashi answers this kashia by asserting that מ דברis a contortion of מ דבר meaning "speaking to one's self",

and that this phrase really means

"he (Moshe) heard Gd's voice speaking to itself (Gd's self)".

Targum Unklus, in at least partial agreement with Rashi, translates

מ דבר as "קול דמתמליל" ("voice speaking to itself")

I suggest the following more-direct interpretation:

מ דבר is the action of speaking, whereas מ דבר means "spoken to"In other words, an entity that מ דברs "speaks" to the entity that מ דברs.

My suggestion is supported by the following:

The correlation between מ דבר and מ דבר is the same as the correlationbetween מ טהר and מ טהר

The passage

והעמיד הכהן את האיש המ טהר 3:14:11

clearly means "the kohen that purifies stands-up the man who is purified"

So מ טהר means "purifies", while מ טהר means "being purified"

In the same manner,

מ דבר means "speaks", while מ דבר "being spoken to"

So, in conclusion, the phrase

וישמע את הקול מ דבר אליו

means "and he (Moshe) heard the voice being spoken to him (Moshe)"

I found that my suggested-translation is how StoneChumash translates this passage.

4:8:2

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרת

This passage means "Speak to Aaron and say to him".

The phrase "Speak to Aaron" seems superfluous, since "saying" something to Aaron presumes "speaking" to him".

Similarly, in the next pasuk which states

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה כאשר צוה יי את משה

אל מול פני המנורה העלה נרתיה

and the phrase כאשר צוה יי את משה

both appear redundant to the phrase כאשר צוה יי את משה.

The same question applies to each Torah passage that states a woman "became pregnant and bore", since bearing (a child) presumes becoming pregnant.

4:8:3-3

אל מול פני המנורה יאירו שבעת נרות ...

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נר תיה

Rashi, Sforno and Avi Ezer state that this pasuk indicates the wicks of the 3 right-hand candles and the 3 left-hand candles faced the middle candle, based on מנורה

meaning the menorah's trunk since the trunk is the main part of the מנורה.

Although interpreting מנורה as the menorah's trunk is problematic, the commentaries felt obliged to make this interpretation due to the following: Candles are commonly considered component parts of the מנורה, so the natural interpretation of אל מול פני המנורה as "opposite – or facing – the face of the מנורה" is senseless, since a part cannot be "opposite – or facing" an item that it itself is part of. I would be saying a building's windows "face -- or are opposite -- the face of the building".

I believe the awkwardness can be resolved by interpreting אל מול פני המנורה as "facing away from of the menorah's face" which effectively means "on the side of the menorah's face". Also, "face" means "front" since (as Rashi 4/28/25 states) the side, of an item, that is visible to people is called "face". Also, candles in those days were not symmetrical like modern candles but instead had a handle at one end and wick protruding from an elongated nose at the opposite end. So this pasuk is saying that each candle should be oriented with its nose and wick along the front of the menorah. This interpretation resolves all issues without imposing an awkward interpretation.

The same phrase אל מול פני is found in both 2:38:25 and 2:39:18, both stating: ואת שתי קצות שתי העבות ת ... על כתפות האפד אל מול פניו

According to my approach, this pasuk means the 2 קצות are on the the side of Aaron's face (פניו). Rashi interprets this pasuk instead as the 2 קצות are facing – or opposite – the ephod's front face (פניו).

4:9:18

על פי יי יסעו בני ישראל ועל פי יי יחנו כל ימי אשר ישכן הענן...

על פי יי יחנו ועל פי יי יסעו את משמרת יי שמרו על פי יי ביד ... (4:9:23)

2 similar pasukim, in the same paragraph, that switch the order of "travel" and "encamp"

4:9:1

וידבר יי אל משה במדבר סיני

This passage has, preceding its *tlisha-gedola trop* (ו over the word (סיני), 5 tuneless words (which I define as having only *munach* trop or no trop). That might be the greatest number of tuneless words preceding any *tlisha-gedola trop* than anywhere else in the Torah.

4:10:2-8

עשה לך שתי חצצרות... ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצצרות והיו

Merely 2 trips after this command to make חצצרות (trumpets), the Jews arrived in חצצרות which sounds similar to חצצרות. That is because the Jews received this command in Midbar Sinai and then moved to Midbar Paran (1:10:12) which they named Kivros Hata'ava (1:11:34), and from there they moved to חצצרות (1:11:35).

4:10:9

בארצכם על הצר הצר אתכם והרעתם בחצצרת

4 adjacent words with the letters צר

The following 3 concepts share the same letters:

- 1) **what** Gd commanded to make (spelled 3 ways: חצוצרת, חצצרת, חצוצרת),
- 2) **purpose** (הצר הצר)
- 3) **where** they traveled right afterward (רות חצ per 4:11:35) share letters.

4:9:10

איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם

This passage has, preceding its *pawzair trop* (פ over the word וסיני), 5 tuneless words (which I define as having only *munach trop* or no *trop*). That might be the greatest number of tuneless words preceding any *pawzair trop* than anywhere else in the Torah.

4:10:12

ויסעו ממדבר סיני וישכן הענן במדבר פארן

is apparently contradicted by 4:33:18 stating ויסעו מחצרת ויחנו במדבר פארן. Perhaps they left פארן and returned there later.

4:10:12

כן אם אל ארצי ואל מולדתי אלך

This quote, of what Yisro told Moshe, is similar to what Eved Avraham told Lavan 1:24:4

כן אם אל ארצי ואל מולדתי אלך

4:11:11

ויאמר משה אל יי למה הרעת לבדך ולמה לא מציתי חן בעיניך

The phrase “למה הרעת” (“Why did you do bad”) occurs in 3 places in Torah:

The first of them is stated by Yakov

(1:43:06) ויאמר ישראל למה הרעת לי להגיד לאיש העוד לכם אח

The other 2 places are stated by Moshe to Gd, each of them states למה twice:

(2:05:22) וישב משה אל יי ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני

(4:11:11) ויאמר משה אל יי למה הרעת לעבדך ולמה לא מציתי חן בעיניך

4:11:4

והאספספ אשר בקרבו התאוו תאוה

This section has many occurrences of אספ as follows:

(4:44:4) והאספספ אשר בקרבו התאוו תאוה

(4:11:16) ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש

(4:11:22) אם את כל דגי היל יאסף להם ומצא להם

(4:11:24) ויאסף שבעים איש מזקני העם

(4:11:25) ויתנבאו ולא יספו

(4:11:30) ויאסף משה אל המחנה

(4:11:32) ויאספו את השלו

(4:12:14) מחוץ למחנה ואחר תאסף

(4:12:15) והעם לא נסע עד האסף מרים

4:10:15

ועל צבא מטה בני יששכר

The trop over צבא

is *pashta* & *zakaif katone* (פ) in all books I saw (Stone & Hertz & Mishor chumashim & in Tikunim Simanim & L'OrVehafatza), and is *zakaif gadol* (!) only in Cohen Chumash.

4:11:18

ואל העם תאמרו

The trop over תאמרו

is *rvi'i* (ר) in some chumashim (Koren Tikun; Tikun Simanim; Tikun L'or Vehafatzah; Mikraos Gdolos Me'iros), but is *kadma v'azla* (ר) in most others (Hertz Chumash; Gutnick Chumash)

4:11:27

אלדד ומידד

Their names mean "from dod" and "to dod". Sinai Synagogue's Rabbi Moshe Berger noted that these names fit the figurative analogy for prophets (which this passage states these men became) in that prophets are known to go "to" the source, metaphorically called "דד" (nipple), to receive the message and then leave "from" the source to spread the message to the people.

Another symbolism for "דד" (nipple) in their names is the "nipple" of a nurse made that Moshe figuratively calls himself in his statement that led to this episode:

(4:11:12) והאנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר שאדו בחקך כאשר ישא ואמן את הניק

4:11:21

ויאמר משה שש מאות אלף רגלי ... בשר אתן להם

In this pasuk, Moshe is asking how he can possibly implement Gd's plan, since the plan would entail feeding about 600,000 people, which is about the number counted in the census. Moshe appears to grossly understate the number of people to be fed, based on the following: The number of people to be fed would be ALL Jews, whereas the 600,000 found in the census counted only non-Levite males over 19 years old. That census left out all males younger than 20 years old and all Levites and all females. So the number of Jews to be fed would have been about a couple million, which is a lot more than Moshe's estimate of 600,000.

4:11:32

ויקם העם כל היום ההוא וכל הלילה

The word היום has a *telisha ketana trop* (Q), which indicates a pause before the next word ההוא. That appears grammatically incorrect, since ההוא is the adjective for היום.

4:12:10

מצרעת כשלג ... אל בא רפא בא לה...

is followed by

ויסעו מחצרות ויחנו במדבר פארן 4:12:16

The place they traveled FROM "מחצרות" is spelled similar to Miriam's illness "מצרעת", and the place they traveled TO "פארן" is spelled similar to the prayer for a remedy "בא רפא").

This concept, of the place name being similar to what occurred either IN the place or PRIOR TO the place, is found in other places, such as the following:

In 1:22:17-21, מדבר פארן (where Yishmael lived) was the place Yishmael was healed ורפא and has letters matching Yishmael's characteristic אדם פרא אדם.

In 1:21:31, באר שבע was the place Avraham made a שבוע with Avimelech.

In 4:10:2-10, חצ צרות were made just before moving to חצרות (4:11:35).

In 4:20:13-14, Gd was sanctified ("ויקדש בם") in ש ד ש.

In 4:20:23, אהרן died in הור הור.

4:12:11-13

אל בא תשת עלינו חטאת אשר בואלנו ואשר חטאנו: אל בא תדי כמת ...

< ... ויצעק משה אל יי לאמר אל בא רפא בא לה

Aaron made 2 requests both starting with the phrase "אל בא" ("Please don't"), and Moshe's response starts with same phrase, albeit differing in vowels, "אל בא" ("Gd please"). And even the word "בואלנו" ("we erred") has the letters of "אל בא" in it.

4:12:12

חטאת אשר בואלנו ואשר חטאנו אל בא

This phras has 7 As in 7 consecutive words.

4:12:13

אל בא רפא בא לה

This phrase is similar to אל בא אם בא מצאתי חן (1:33:10) spoken by Yakov to Esav.

4:12:10-15

מצרעת כשלג ... והנה מצרעת ... ירק ירק ... שבעת ימים חסגר שבעת ימים ... ותסגר מרים has words similar to 3:13:47-54: נגע צרעת ... והיה הנגע ירקרק ... והסגיר את הנגע שבעת ימים ... והסגירו שבעת ימים שנית

This is my most fascinating find in the Torah. It is a word-wise palindrome:

This is a word-wise palindrome centered about the word רפא.

This palindrome counts אָבִי “her father” as mirroring – as being opposite of – אִמִּי “his mother”. This also counts מֶרֶץ (meaning “womb”) as having same spelling as מֶרַח (meaning “pity”), which mirrors – as being opposite of – יֶרֶק (meaning “spit”).

This palindrome also assumes **א** mirrors **ה**, as IbnEzra states in 4:11:20 that Bible sometimes interchanges **א** with **ה**. Examples of interchanging **א** with **ה** that I, Mitchell Rose, found are listed in APPENDIX 3.

This palindrome is interrupted by the 4 words highlighted in red, “and half its flesh was eaten and he (Moshe) CRIED OUT”. Sinai Synagogue’s Rabbi Moshe Berger pointed out that this interruption (of the palindrome) is a known effective poetic technique, in which an impassioned phrase (in this case an impassioned cry) breaks a well-ordered pattern as a way of highlighting the impassioned phrase.

I found 2 other cases of a wordwise mirror about the word **רפא** although their palindromic phrases are not so long. They are:

(1:20:17) אברהם אל האלקים וירפא האלקים את אבימלך
where Avimelech corresponds to Avraham, and

 (5:32:39)
where **אני** and **אני** match each other because they have the same letters.

Similarly around the word ויתפלל in

4:11:2 **וַיַּעַק** הָעַם אֶל מֹשֶׁה וַיִּתְּפֹל מֹשֶׁה אֶל יי **וַתִּשְׁקַע**

if we liberally assume that הָעַם “the nation” mirrors יי “Gd”,
and **וַתִּשְׁקַע** shares 3 letters with **וַיַּעַק**.

4:12:14 -16

This episode has a lot of repeating phrases as follows:

4:13:31

והאנשים אשר עלו עמו אמרו

The word **אשר**

has a *pashta* trop in Soncino Tikun and Gutnick Chumash, but has no trop in most other chumashim.

4:14:3

הלוא טוב לנו שוב מצרימה

The unique spelling and unique trop on **הלוא** of **זכ**

are also found in the haftara of Rani Vesimchi **הָלֹא יְהוָה אֵל** (Zechariah 2:20)

4:14:11

עד אנה ינאצני

Why didn't the pasuk instead use the phrase **עַד מָוֶה** used in 3 places (2:10:3; 2:10:7 and 4:14:27)?

Perhaps for a poetic reason: **אֶנֶּה** shares two letters with **יִנְאֲנִי**.

4:14:14

וְעַנְבֹךְ עֵמֶד עֲלֵיהֶם וּבַעֲמֹד עֵנָן

5 consecutive words starting with **у**

4:14:35

יתמו ושם ימתו

Symmetric about the word **וְשָׁם**, since **תָּמָּ** (i.e., end) and **מָתָּ** (i.e., die) have the same letters (in opposite order) and similar meaning.

4:14:37

וימתו האנשים

The trop under **האנשים** is

zakaif katon in Soncino & Simanim & L'OrV'hafatzah Tikuns and Gutnick Chumash, but is

both *munach* and *zakaif katon* in Stone & Cohen chumashim

4:14:42

אל תעלו

The trop under **תעלו** is

zakaif katon in Soncino & Simanim Tikuns and Gutnick Chumash, but is both *munach* and *zakaif katon* in Stone & Cohen chumashim & L'OrV'hafatzah Tikun

4:14:45

וירד העמלק והכנעני הישב בהר ההוא

This passage indicates Amaleki and Canaani "lived in the a mountain", which somewhat contradicts the spies' statement 4:13:29 "Amalek lives in the Negev ... and the Canaani live on the sea and along the Jordan" and more strongly contradicts Gd's statement 4:14:25 that "The Amaleki and the Canaani live in the Emek"

4:14:44

ומשה לא משו

4:14:45

ויכום ויכתום עד החרמה

Rashi says they named this place Charma (destruction) in honor of the Canaanites destroying the Jews. But wasn't Charma named later, in

4:21:3 **ויקרא שם המקום חרמה** after the Jews' victory over the Canaanites and named in honor of the Jews destroying the Canaanites? Perhaps these are 2 different Charmas.

4:15:39

ציצת

By coincidence, four items that we Jews have about us to remind us of Gd's commands have doubled letters: tzitzis **ציצת**, and (5:6:9) heart **על לבבך**, head tefillin **לשטפת**, and mezuzah **על מזוזות**.

4:15:39

ולא תתור

My old tikun has *azla geresht* trop, and my new tikun has *mapach pashta* trop.

The simple meaning is "and you shall not turn". It is also a pun for "and you shall not spy", pursuant to the affair of the spies in which the verb **תרו**

(**זייתרו את ארץ כנען**) is a central word and which brought anger and punishment to the Jews punishment. So Gd is hinting we should not do that type of thing again"

4:16:1

ויקח קרן

4:16:1

ויקח קרן ... ויקומו ... קראי מועד ... ויקהלו ... קדשים ... קטרת ... הקדש

A high concentration of קs.

4:16:3

כל העדה כלם קדשים

This complaint of Korach is the same expressed by Miriam

הרק אך במשה דבר יי הלא גם בנו דבר

4:16:1-35

דתן ואבירם ... מחתתו ... ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת ... < ואש יצאה מאת יי ותאכל את החמישים

The episode of Dasan and Aviram is amazingly similar in wording, actions, punishment, and protagonist names to episode of Aron's sons Nadav and Avihu:

< 3:10:1-2 ויקחו ... בדבד ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש <

< וישימו עליה קטרת ... ותצא אש מלפני י ותאכל איתם

with the interesting difference that with Aharon's sons, Moshe commanded their uncle to remove their bodies, whereas with Dasan and Aviram, Moshe commanded to remove their machtos

4:16:6-18

(A) 4:16:6-7 **קחו לכם מחתות ... ותנו בהן אש וישימו עליהן קטרת לפני יי מחר**

(B) 4:16:17 **ויקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטרת**

(C) 4:16:18 **ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת**

OVERVIEW OF THE 3 PASSAGES

The above 3 passages, labeled A-C, all include the phrase "put incense on them", and 2 of these passages mention "fire".

Pasuk (A) recounts what Moshe **initially instructed** Korach' group, which states "give fire in them (i.e., in the spatulas) and put incense on them (i.e., on the spatulas)".

Pasuk (B) recounts what Moshe **later instructed** Korach' group, which -- like pasuk (A) -- states "put incense on them (i.e., on the spatulas)", but without stating "fire".

Pasuk (C) recounts what Korach's group **actually did**, which -- like pasuk (A) -- states "they gave fire in them (i.e., in the spatulas) and they put incense on them (i.e., on the spatulas)".

GENDER OF "SPATULA" and "FIRE"

The word "spatula" (**מחתה**) is feminine, as indicated by its plural form in pasuk (A) being **מחתות**, which is why the terms **בהן** and **עליהן** in pasuk (A) are feminine.

The word "fire" (**אש**) is feminine too, as indicated by **ואש יצאה** (4:17:35 in this parsha).and **תצא אש** (in 2:22:5 & 3:9:24 & 3:10:2)

QUESTION

So, I wonder why the term **עליהם** ("on them" i.e., on the spatulas) in pasukim (B) and (C) is masculine, considering that

- the word "spatulas" is feminine,

- and even "fire" is feminine (in case you think that **עליהם** refers to fire too),

- and the term "on them" was feminine in an almost-identical phrase in pasuk (A).

4:16:30-32

The Torah used 3 synonyms to express the same thought:

ופצתה ... ותבקע ... ותפתח

The word **פצתה** (with that particular conjugation) only refers to the ground opening:

האדמה ... אשר פצתה את פיה (1:4:11) by Cain

ופצתה האדמה את פיה (4:16:30) by Korach

אשר פצתה הארץ את פיה (5:11:6) by Dasan and Aviram

Most other conjugations of this word **פצ** are recited near the word "land":

נפצה כל הארץ (1:9:19)

ויפץ ד' אתם משם על פני כל הארץ (1:11:8)

ויפץ העם בכל הארץ (2:5:12)

The only occurrence of **פצ** that is NOT near the word "land" is:

קמה ד' ויפצו איבך (4:10:35)

4:16:15

ויהר למשה מאד ויאמר אל יי אל תפן אל מנחתם

In this pasuk, in the episode of Korach, Moshe uses the root **פנ** to mean "turn with favor" in a phrase referring to Gd turning to someone's offering.

The only other place in Torah that refers to Gd "turning with favor" to someone's offering is **וישע יי אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה**: (1:4:4), which uses the root "**שע**" (instead of the root **פנ**) to mean "turn with favor".

I believe this is the only place in Torah of the root "**שע**".

I wonder why the Torah chose the root "**פנ**" in one place and "**שע**" in the other.

Only 3 other places in Torah mention "turn with favor", and they all refer to turning to sin, and they all use the root **פנ** (instead of **שע**):

1) **אל תפנו אל האלים** (3:19:4)

2) **אל תפנו אל האבת ואל הידענים** (3:19:31)

3) **והנפש אשר תפנה אל האבת ואל הידענים** (3:20:6)

4:17:6

וילנו כל עדת בני ישראל ממחרת

The trop under **ממחרת** is both *munach zakaifkatone* in my Simanim Tikun, and just *zakaifkatone* in other chumashim.

4:17:9

וְאֵל כֹּל הַ

with a patach under the vav. Shouldn't it instead be a vav for future tense?

4:17:2-5

זר (stranger) and זר (disperse) and ירע (descendent)

4:18:2

שבת הלי... וילוו עליך בישרתוך

The Torah poetically chose the verb "accompany" which incorporates "Levi" in it.

4:18:12

כֹּל חֶלְבֵי בַּיֶּצֶר וְכֹל חֶלְבֵי בִּתְרוֹשׁ וְדָגַן רִאשִׁיתוֹ אֲשֶׁר יִתְּנוּ לִי לֶךְ בְּנִתְּתִים

It is puzzling that these 2 instances of כֹּל share the identical meaning (i.e., "ALL fat of oil" and "ALL fat of wine and grain"), but their TROPS differ, which causes their VOWELS to differ. (i.e., כֹּל's vowel is always *cholam* when it HAS a top, and is always *komatz* when it has NO trop.)

4:18:17

אך בכור שור אצ בכור כשב

The word אצ has no trop in some chumashim and has *tlisha ktana* in others

4:18:19

אתך

The ך has a *komatz* ( ) in a slight majority of chumashim, and has a *shva* ( ) in others.Similarly, 2:29:35 spells אתכּה with an appended *komatz*.

4:19:2

זאת חקת התורה

Rashi gives one reason for the choice of the word חק instead of מצוה. Alternatively, a poetic reason for choosing this wording for the introduction of the red-cow rules is that חקת is backwards for חקת which means "you (singular) shall take", and תורה is Aramaic for "cow", so חקת התורה is a pun for "and you shall take a cow", which matches the wording of the subsequent red-cow command it is introducing: "ויקחו אליך פרה" which also means "and you(plural) shall take a cow"

4:19:2

פרה אדמה תמימה אשר אין בו מום אשר לא עלה עליה עול

This pasuk hints to the nicknames of several Jewish ancestors:

Yaakov ישראל תם

Esav פרא אדם

Yosef בן פרת

Noah תמים

Pharoah פרעה

4:19:5

פרשה ישרף

mirror around the ה

4:19:5-17

<(5) ושרף את הפרה... על פרשה ישרף... (6) שרפת הפרה... (5) ושרף אתה >

<(9) אפר הפרה... (10) אפר הפרה... (17) מעפר שרפת החטאת >

(pasuk numbers in parentheses)

The letters פּ appear many times in this section

4:19:18

בעצם

The trop under the ב is *patach* in most shumashim, but *komatz* in Soncino & others.

4:19:5

על פרשה ישרף

Mirror around the letter ך.

4:20:1

(4:20:1) ותמת שם מרים ... מים ...

(4:20:10-13) שמעו בא המרים ... מים וירא וירם משה ... פעמים מים רבים ... מי מריבה

The letters of Miriam's name are incorporated in several words in the 2 pasukim mentioning her death and in the subsequent episode of Moshe's hitting the rock.

Similarly, just after the section about Miriam leading singing:

(2:15:20) ותקח מרים הנביאה את התף בידה...

the Jews came to מרה where they they could not drink the water:

(2:15:23) כי מרים הם

which includes the letter of Myriam's name. And just after that to Ailimah which had

(2:15:27) שבעים תמרים

which includes the letter of Myriam's name

4:20:5-8

הרע הזה לא מקום זרע ... וירא ... בעירם

Several adjacent words with combination א/ע and ר

4:20:12

4:20:12 ויאמר יען לא האמנתם בי להקדישני...

4:20:13 ... המה מי מריבה ויקדש בם

These 2 phrases initially appear to contradict each other. In the first, G-d says Jews did not מקדש Him, and the second say's G-d was מקדשed with them. The answer is, as Rashi implies: Although the Jews did not מקדש Gd, He מקדשed Himself by punishing Moshe and Aron by not letting them enter the holy land.

4:20:13

וישב העם בקדש

The name of the place matches what occurred there: קדש is where:

4:20:12-13 ויאמר יען לא האמנתם בי להקדישני... <

< ... המה מי מריבה ויקדש בם >

4:20:13

המה מי מריבה

The name of the place matches what occurred there: מי מריבה is where מרים died

4:20:23-24

ויאמר יי ... בהר הזה: יאסף אהרן אל עמיו

The name of the place matches what occurred there: הר הזה is where אהרן died

4:21:1

וַיִּשֶׁבֶט מִמֶּנּוּ שְׁבִי

To my knowledge, this is the only word that has a *shva* ( ) under the last letter where the last letter is not ך

4:21:9

בַּחֹשֶׁךְ בַּחֲשֵׁת... בִּשְׁךְ הַנַּחֲשׁ... בַּחֲשֵׁת הַנַּחֲשֶׁת

The 3 words snake, bite and copper all have the same 3 letters (with ח and כ considered equivalent)

4:21:11

4:21:11 מִמְּזֹרַח הַשָּׁמֶשׁ

5:4:41 מִזֹּרְחָה שֶׁמֶשׁ

5:4:47 מִזֹּרְחָה שֶׁמֶשׁ

2:22:2 זֹרְחָה הַשָּׁמֶשׁ

The root זרח שמש appears in 4 combinations in the Torah, with/without ה suffix and ה prefix.

4:21:29

אֲבָדְתָּ עִם כְּמוֹשׁ

The tipcha trop, indicating end of phrase, is under אֲבָדְתָּ, which would indicate the interpretation "You lost, nation of Kmosh". In contrast, Rashi's interprets it "You lost a nation, Kmosh", which would have put the tipcha trop under עִם.

4:22:3

יגור מואב

Rashi says **יגור** means fear and brings an example from Eeyov. But he could have brought closer examples:

אשר יגרת מפניהם (5:28:60)

לא תגורו מפני איש (5:1:17)

4:22:2 – 4:24:25

וירא בלק בן צפור .. וגם בלק הלך לדרכו

This episode about Bilam covers a single long paragraph in Torah. Interestingly, within this Bilam-related paragraph, almost no prophesy sentences (spoken by Bilam) start with the letter **ל**, in contrast to the rest of this paragraph and the rest of Torah in which almost all pasukim start with a **ל**. Details are as follows:

Out of all 5847 pasukim in Torah, 4162 (i.e., 71%) of them start with **ל**.

Out of the 19 prophesy statements in this Bilam-related paragraph, only 2 (i.e., 10%) of them (4:24:18 **והיה אדום ירשה** and 4:24:19 **לירד מעקב**) start with **ל**

All (i.e., 100%) of the remaining 76 pasukim of this Balak-related paragraph, start with a **ל**.

Similarly in the 25 pasukim of Yakov's prophetic blessing of his sons (1:49:3-27) only 2 (1:49:15 **וירא מנוחה** and 1:49:23 **ל'מררו**) start with **ל**.

Similarly in the 43 pasukim of Moshe's poem 5:32:1-43 **האזינו**, none start with **ל**.

Similarly, few prophesy statements of Moshe's monolog **וזאת ברכה** start with **ל**.

4:22:5

בלעם בן בעור

This episode has an exceptionally high number of names ending with **ור**, often preceded by **ל** and **ע**:

בלעם בן בעור (4:22:5) who was from

פתור and whose name is like the Edomite kings

בלע חנן בן עכבור (1:36:32) and **בעל חנן בן עכבור** (1:36:38) and also like Zoar's nickname

בלע (1:14:2), and was requested by

בלק בן צפור to curse the Jews, but an angel wouldn't let him

עבור (4:22:26), and he ultimately was told

לא תאב, so he advised making Jews sin with

בעל פעור, with

כוכבי בת צור, which caused Gd to tell Moshe to

צבור את המדיינים (4:25:17)

Words with **ל** or **ע** along with **ר** tend to be bad:

פרעה, **זרע**, **צרעת**, **צור**, **פעור**, **ארור**, **ערל**, **רעב**, **רעל**, **רע**, **איש בער**,

בלע בן בעור is almost the same as first king of Edom listed in 1:36:32 **בלע בן בעור**

באדום, which itself is similar to Benjamin's son **בלע** (1:46:21) It seems like evil or

lowly people tend to have the letters **פרע** in their names:

עפרון, **ער**, **בעל פעור**, **פרעה**, **בלע בן בעור**, **בלעם בן בעור**

4:22:8

וישבו שרי מואב עם בלעם

Rashi deduces from this that the Midyanite officers went home. But that is not a necessary deduction, since there are several times where a group is called only by its major part, as in 2:13:5 and 2:13:11 where Gd first lists all the nations in Israel

כי יביאך יי אל ארץ הכנעני והחתי ...

and later only bothers to mention the main nation **הכנעני**.

4:22:17

ולכה נא קבה לי

Under **קבה** is a *mapach* trop in the Koran tikun, and no trop in other chumashim.

4:22:21

ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו וילך

This phrase is similar to **וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ... ויקם וילך** (1:22: 3)

4:22:37 through 4:24:22

The story of Balak/Bilam includes 4 segments:

1) Bilam's initial meeting with Balak

2) Bilam's 1st attempt to curse Jews

3) Bilam's 2nd attempt to curse Jews

4) Bilam's 3rd attempt to curse Jews

These 4 segments share a common sequence of recurring pasukim, which makes the laining of parsha difficult to memorize.

These requiring pasukim are listed in APPENDIX 6 at the end of this document.

4:22:22

לשטן לו ... אתנו

The root **שטן** is mentioned only 3 times in the Torah:

(1) here,

(2) **יצאתי לשטן** (4:22:32),

(3) and **ויקרא שמה שטנה** (1:26:21)

Note that **שטן** does not mean devil but to “oppose” or “bedevil”.

4:22:23

ויך בלעם את האתון

The trop of **האתון** is

zakaif-katone (כ) in Soncino Tikun, but is

both **munach** & **zakaif-katone** (כ) in Stone & Herz & Gutnick & Cohen chumashes & TikunSimanim

4:23:7

וישא משלו

This phrase is stated 7 times by Bilam and by no one else, in pasukim 4:23,8, and 4:24:3, 15, 20, 21, 23.

4:23:7

מן ארם יבחני בלק מלך מואב מהררי קדם

Bilam calls his hometown Aram here, but 1:22:5 instead calls Bilam's hometown **פתור**.

However, later, 5:23:5 (**מפתור ארם נהרים לקללך**) indicates **פתור** is a suburb of **ארם נהרים**.

4:23:19

לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם

This is not contradicted by 1:6:7 **כי נחמתי כי עשיתם יי ... ויאמר יי ... וינחם יי**

because Bilam meant Gd won't fail to fulfill His promise after regretting even though He can regret.

4:24:8

וחציץ ימחץ

Rashi says Unklus translates “Gd will split (**ימחץ**) his midsection (**וחציץ**)”. But I see Unklus instead translates “the Jews will inherit their land”. Rashi also suggests an alternative translation “and Gd's arrows will smite”, but this does not match the grammar, since “arrows” is plural and “smite” is singular. I suggest a third translation “and he will split their arrows”, which does match the grammar. Either way, this is a play on words, since the verb **וחציץ** and the noun **ימחץ** indicate “half”; and the verb **גרם** and the noun **ועצמותיהם** are homonyms, since **עצם** and **גרם** both mean “bone” in Hebrew and Aramaic respectively.

4:24:8

אל מוציאן ממצרים כתועפת ראם לו

This is identical to Bilam's sentence in the last perek

4:23:22 **אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו**

except for **מוציאם** instead of **מוציאו**

4:24:8

ועצמותיהם יגרם וחציץ ימחץ

Rashi says the root **גרם** means “bone”, and translates “he will debone their bones”, removing the meat from inside and out, and leaving only the bone. This is another Aramaic word in the Torah, since **גרם** is Aramaic, not Hebrew, for bone.

4:24:9

מברכך ברוך:

This bracha is one of those recited by Yitzchak in blessing Yakov in 1:26:29.

It was also part of Gd's bracha to Avram אברך מברכך ומקלך אאר 1:12:3.

That is a coincidence, since Bilam never heard Yacov and did not use nechashim (ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים).

4:24:18-19

והיה אדום... וירד מעקב והאבד שרד מעיר

Rashi translates "he will rule".

But it might mean "he will lower" referring to Edom/Esav and referring to Yakov's telling Esav 1:27:20:

והיה כאשר תרד ופרקת עלו מעל צוארך

4:25:8

ויבא אחר איש ישראל אל הקבה

The trop over ויבא is *tlisha ktana* in some chumashim and *tlish gdola* in others

4:25:9

כרע שכב כארי וכלביא מי יקמנו

Bilam's blessing about all Jews is similar to Yakov's about Yehuda

כרע רבין בארדה וכלביא מי יקמנו 1:48:9

Oddly, these 2 pasukim are the only instances of the word כרע in the Torah

4:25:18

המ כ ה ביום המגפה

The trop under ה ביום is

is tipcha (ノ) in SoncinoTikun & Gutnick chumash & "Artscroll Complete Siddur"

but is tvir (ヰ) in Stone and Hertz chumashim

In both versions, the ה ביום is NOT dageshed.

The problem with the tipcha (ノ) version is that it results in unusually-large number of syllables between marcha-tipcha (ノ).

2 problems with the tvir (ヰ) version are that

- (Problem 1) the ה ביום should be dageshed. Since (in my experience), ה ב immediately-following a tvir (ヰ) is always dageshed.

- (Problem 2) it results in a tipcha (ノ) missing a preceding tipcha (ノ). This is unusual, since tipchas (ノ) are (in my experience) always preceded by tipcha (ノ) even when also preceded by tvir (ヰ). Examples are:

1:26:12 וימצא בשנה ההיא

4:22:19 שבו נא בזה גם אתם הלילה

4:22:11, 17 and 4:23:8, 27 and 4:25:8

קבה

This word is used many times in chapters 22 and 23 of parshas Balak, and only once in the rest of the Torah ("הקֶבֶה" "the stomach" 5:18:3) In chapter 22, it is used 10 times to mean "curse", and in chapter 23 it is used once to mean "cubicle" and once to mean "stomach". This might be to metaphorically portray Pinchas' stabbing of the lovers' stomachs in a cubicle as stabbing the intended curse (קבה) that was plaguing the Jews.

4:26:26

לאֵלֶּן מִשְׁפַּחַת הָאֶלְנִי לִיחְלָאֵל מִשְׁפַּחַת הַיְּחִלְאֵל אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַבּוֹלְבִי

imperfect wordwise palindrome

4:26:35-36

This 2nd census of the Jews lists Menashe as having 52,700 and later Ephraim as having 32,500. Whereas in the 1st census, in 4:1:33-35, it lists Ephraim first with 40,500 and Menashe second with 32,200. This prompts many questions: Why the change in order of listing them -- probably to list the larger tribe first? Why did Ephraim's population drop by 20%, while Menashe's population rose by 64%? And in fact Menashe dropped from being larger than Menashe to being smaller than Menashe. Why did Yosef, when blessing the two brothers, state that Ephraim will have a larger population than Menashe, when that will not be true when entering Israel?

4:26:40

ויהיו בני בלע ארד ונעמן משפחת הארדי לנעמן משפחת הנעמי

The phrase משפחת הארדי לנעמן

The trop over לנעמן

is BOTH *munach* (ノ) & *zakaif katone* (ヱ) in Stone & Cohen & Shilo chumashimand is ONLY *zakaif katone* (ヱ) in Artscroll & Mishor & Chitas chumashand is *zakaif gadol* (ヱ) in PardesMikraosGedolos & the 1960s

HebrewPublishingCompanyTikun

In TikunSimanim the trop is *zakaif katone* (:) over הארדי and both *munach* (ノ) & *zakaif katone* (:) over לנעמן.

4:31:6

וכלי הקדש

The trop for these two words is:

- *munach* then *zakaif katone* in Koren Tanach, Tikun Simanim, and Chumash Mishor- *maircha* then *tvir* in Chitas and Cohen Chumash- only *tvir* in Stone Chumash, Gutnick Shumash and Hertz Chumash

4:31:29

ויאמרו אל משה עבדיך נשאו

The trop נשאו is *zakaif katone* in Koren tikun and *revi'i* in all others

4:31:17

הן הנה

It is interesting that הן here is a slang contraction for הנה "behold", and הנה here is a poetic embellishment for הן "they". In other words, the spelling of these 2 words was swapped.

4:31:35

ונפש אדם מן הנש... שנים ושלשים אלה 4:31:35

The trop for שנים is

- *maircha* (ノ) in Chitas & SimanimTikun and StoneChumash,- and *tvir* (ヰ) in ChumashMishore & KorenTikun

4:31:35

מן הנשים

Under מן is no trop in Stone chumash, and is *pashta* trop (ノ) in all others

4:31:35

ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו

The trop over נשאו is

- *zarka* (ノ) in Stone & Gutnick chumashim,- and *munach* & *zakaif katone* (ヱ) in Soncino tikun

4:31:49

עבדיך נשאו

The top for נשאו is

- *zakaif katon* (:) in the KorenTikun and SimanimTikun and MikraosGedolosMe'iros,- and *revi'i* (ノ) in chumashim of Mishor & Artscroll & Stone & Chitas

4:32:3

וחשבון ואלעלה ושכם ונבו ובען

This pasuk has the same place names as the pasuk

וחשבון ואת אלעלה ואת קריתים ואת נבו ואת בעל מעון ואת מוסבת שם ואת שבמה 4:32:37

אלעלה ends with a ה in the first pasuk and with an א in the second.

A place is called בען in the first pasuk and בעל מעון in the second.

A place is called שכם in the first pasuk and שבמה in the second.

Perhaps those slight name changes are what is meant by מוסבת שם ("name changed") in 4:33:38v

if you consider that your heart (לבבכם) is at your side (בצדכם)

4:33:55

והיה אשר תותירו מהם לשכים בעינים ולצנים בצדיכם

Rashi and Targum Yonasan translate צנים as a type of shield, though Rashi adds that this shield includes “thorns”. The only other occurrence of צנים is Sefer Yehoshua 23:13 והיו לכם לפח ולמוקש ולשטט בצדיכם ולצנים בעינים (Note that the Torah says “צנים in your sides” whereas Yehoshua says “צנים in your eyes”), where Rashi explains צנים is plural for צנה which is a shield that surrounds the warrior on three sides, and derives this from Tehilim 5:13 בצנה רצון תעטרו (עטר meaning “encircle”). One problem with Rashi’s explanation is that the plural of צנה is both צנות and צנים (with one נ) n Tanach (Mishlei 22:5; Amos 6:2), and not צנים (with 2 נs). Another problem is that of all things one would choose to figuratively imply a pain in one’s “sides” and “eyes”, a 3-sided shield is unlikely to be one of them. Another problem is that another pasuk, Tehilim 35:2 הצחק מגן וצנה וקומה בעורתי והרק חנית indicates צנה is NOT a shield, by requesting a single warrior grasp (החזק) a מגן AND a צנה, and it would be silly to ask a warrior to grasp two different types of shields when coming to save you. Similarly, Yechezkel 23: 24 צנה ומגן וקובע ישימו עליך סביב states enemies will surround Jews with ומגן AND צנה but no weapon (although admittedly I don’t know what קובע is). Also, צנה cannot be “armor”, since Tehilim 35:2 indicates it is something that a warrior “grasps” (החזק). Also, Tehilim 26: 5 והקים עליך צנה “and he (Nevuchadnezar) will raise a צנה against you”, which implies a sharp weapon (although Rashi gets around this by explaining צנה here as “shield-wearing warrior”. Therefore, I believe the plain interpretation of all this is that צנה is some type of sharp weapon, and צנים are “thorns”, and both words share a common derivation. So, the Torah and Joshua are simply saying “thorns in your sides” and “thorns in your eyes”. But I admit that my interpretation does not fit Tehilim 5:13 (above), but keep in mind that עטר can mean “adorn” instead of “encircle” as Rashi assumes. So what type of sharp weapon IS a צנה? It can’t be a spear, because DivraiHayamim 2:25:5 בחור יוצא צבא אחו רמח וצנה states “each boy grasping a spear AND a צנה”.

4:34:11

וירד הגב ל ומחה

The trop over הגבל is zakaiḥkatone in TikunSimanim and is revī’i in another chumash.

4:35:6, 11

ערי מקלט

This means “cities of gathering in”, since קלט means “cities of gather in”. It might also be a pun for ערי מקטל “cities of killing”, by switching the last 2 letters, since קטל is Aramaic for “killing”.

4:35:11

והקרייתם לכם ערי מקלט תהינה לכם 4:35:11

We see from here that the root “קרי” means “to build a city”.

This pasuk is the only occurrence of the root קרי in verb form.

This root in noun form is found in the place-names: שוה קריתם 1:14:5 and קרית ארבע 1:23:02 and קרית סיחון 4:21:28 and קרית חצות 4:22:39 and קריתם 4:32:37.

Perhaps the place called שוה קריתם (that was destroyed by the 4 kings that captured Lot) means “Equal Cities”, and the place called בשוה קריתם 1:14:05 means “Double Cities” (in the same vein as Minnesota’s “Twin Cities” and New York’s “Five Towns”).

4:35:19

ג אל הדם הוא ימית את הרצח

Stone Chumash explains that the avenger (ג אל הדם) who will kill the murderer should be a close relative of the victim.

Interestingly, some American Indian tribes had the same concept: The book “Everyday Life Among The American Indians 1800-1900” (page 85) by Candy Moulton states that among Maidus Indians, in case of murder, “blood revenge most often occurred where the family or kin of the slain person killed the murderer”, and among the Iroquois the family of the murder victim could kill the murderer.

4:36:6

לטוב בעיניהם תהינה לנשים

Apparently, the gender is wrong; it should have said בעיניהם. The only 2 male groups mentioned here are shevet Menasheh and future husbands. So it must mean “in the eyes of the men who want to marry bnos Tzafchad” or “in the eyes of shevet Menasheh”.

4:36:09

ולא תסב בחלה ממטה למטה ה אחר

Torah always spells מט, when meaning “staff” or “tribe” not followed by a noun, with a segol vowel ה מט.

In contrast, Torah always spells מט, when meaning “tribe of” followed by a noun, with a tzareh vowel; for example מט ה לוי and מט ה אביה.

In the present phrase of למטה אחר (meaning “to another tribe”), the word מט does not mean “tribe of” and is not followed by a noun, but is instead followed by an adjective אחר meaning “another”. So I would expect מט here to be spelled with a segol and not tzareh. For example, the only instance in Torah where מט is followed by an adjective is: כי מט ה אחר לראש בית אבותם (4:17:18), which IS spelled with a segol as I expected.

An answer to this question would be to translate אחר as the noun “another”, such that מט ה אחר would mean “tribe of another” (instead of “another tribe”).

5:1:1

אלה הדברים

Why is this book called Devarim and not the book of Hadvarim? Similarly, why is parshas Mishpatim not called parshas Hamishpatim? Or parshas Shmini not called parshas Hashmini, or parshas Metzora not called Hametzora, or Zos Habracha sometimes called Zos Habracha. In summary, why do parsha names drop the prefix ה but not ב or ל or מ?

5:1:6

אלינו בחכם לאמר רם לכם

mirror around לאמר, considering “to us” and “to you” as corresponding words.

5:1:8 (same 5:30:20)

לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם

7 words in a row that start with ל

5:1:9 ואמר אלכם בעת

5:1:30 ואמר אלכם באתם

5:1:29 ואמר אלכם לא תערצון

5:1:16 ואצוה את שפטיכם בעת

5:1:18 ואצוה אתכם בעת

The phrase ואמר אלכם occurs only 3 times in the Torah. They are followed by בעת, תערצון and באתם respectively. All 3 are related, in that the first two are similarly-lettered (considering א and ע are similar), and the 3rd is a pun of the 2nd, since בעת is Aramaic for “terror/panic” (ex: Shmuel 1:16: 14-15 מבעתך... and in Megilat Esther נבעת ודמין) and ערצ is Hebrew for fear. Even the other 2 pasukim starting with ואצוה is followed by the same word בעת.

5:1:21 עלה ר ש

5:3:32 החל ר ש

5:3:27 עלה רא ש

All 3 are similar. What is the difference between ש ר and ש ר ?

5:1:30--5:4:10

Moshe's farewell speech to the Jews who were about to enter the promised land

In this section of Torah, Moshe gives a farewell speech to the generation of Jews who are about to enter the promised land.

My friend, SamSchvartz of CedarSinaiSynagogue in Cleveland, noticed an apparent problem with 3 passages (presented below) from Moshe's farewell speech:

Those 3 passages essentially state that "YOU witnessed WITH YOUR OWN EYES the exodus from Egypt and assembly at Mount Sinai."

However, essentially everyone from the generation that Moshe was addressing was born AFTER the exodus from Egypt and assembly at Mount Sinai. And essentially everyone who DID witness (with their own eyes) the exodus from Egypt and assembly at Mt. Sinai had already died in the desert.

I cannot think of an answer to Sam Schvartz's question.

5:1:30

י אלֵיכֶם... הוּא יִלְחֶם לָכֶם כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם

5:11:2-7

לֹא אַתְּ בְּנִיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּ וְאֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת...
מַעֲשֵׂיוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם...
כִּי עֵינֵיכֶם הָרְאוּ אֶת... אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יְיָ הַגָּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה

5:4:9-10

וְשָׁמַר בְּנִפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ...
יָמֵינוּ אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּחֲרֹב

5:1:42

וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי אֱמֹר לָהֶם לֹא תַעֲלֹוּ וְלֹא תִלְחָמוּ:

TikunSimanim has trop

אֱמֹר לָהֶם לֹא תַעֲלֹוּ וְלֹא תִלְחָמוּ:

whereas Stone Chumash & SoncinoCohenChumash have

אֱמֹר לָהֶם לֹא תַעֲלֹוּ וְלֹא תִלְחָמוּ:

5:2:21

עִם גָּדוֹל וְרַב וְרַם כְּעֵנֶיךָ

Under כְּעֵנֶיךָ is a komatz in some chumashing (including Koran tikun) and a patach in others.

5:2:36

מִצְרַעַר אֲשֶׁר עַל שֵׁפֶת נַחַל אֲרָן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּנַחַל וְעַד הַגִּלְעָד:

TikunSimanim has trop

וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּנַחַל וְעַד הַגִּלְעָד:

whereas Stone & SoncinoCohen chumashes have

וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּנַחַל וְעַד הַגִּלְעָד:

5:2:37

רָק אֶל אֶרֶץ בְּנֵי אֲמֹן לֹא קִרְבָּת

has the same wording (reaching a limit to acquisition) and trop (segol then tipchah) as

רָק אֲדָמַת הַכְּהָנִים לֹא קָנָה

5:3:?

This section has many places whose names include the letters ו/א and ר:

עַר אֶרֶצֶר שְׁעִיר עַרְשׁ אֲרָן עֶרְבָה אֲדָרְעִי עִיר

5:3:5-14

כָּל חֵבֶל אֲרָגָב

I have explained above how the the word כָּל

- usually is, when having a SINGING TROP, spelled כָּל and means the ADJECTIVE "each" or "any" (which is singular)

- and usually is, when having NO SINGING TROP, spelled כָּל and means the NOUN "all" or "the entire" (which can be singular or plural).

This passage breaks that general rule by including כָּל spelled both ways even though preceding the same phrase (חֵבֶל אֲרָגָב)

שִׁשִּׁים עִיר 5:3:5

יָאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְקָח־אֶת-כָּל-חֵבֶל אֲרָגָב: עַד-גְּבוּל 5:3:14

כָּל חֵבֶל אֲרָגָב לִי לְהַבְשִׁן 5:3:13

This issued is also discussed later in APPENDIX 13

5:3:5-14

שִׁשִּׁים עִיר 5:03:05

כָּל חֵבֶל הָאֲרָגָב לְכָל הַבִּשְׁן הַהוּא יִקְרָא אֶרֶץ רַפָּאִים 5:03:13

יָאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְקָח אֶת-כָּל חֵבֶל אֲרָגָב עַד גְּבוּל הַגִּשְׁוֹרִי וְהַמַּעֲכָתִי 5:03:14

The word כָּל with cholam usually means "every one",

whereas כָּל with komatz usually means "all" .

The root אֲרָגָב appears in only the above 3 places in Torah.

I am puzzled

why both instances of חֵבֶל אֲרָגָב (without ה) are preceded by כָּל with komatz

whereas the instance of חֵבֶל הָאֲרָגָב (with ה) is preceded by כָּל with cholam

5:3:10

וְכָל הַבִּשְׁן עַד סִלְכָּה וְאֵד רַעִי עִיר מִמְּלַכַת עוֹג בִּשְׁשֹׁן

imperfect symmetry about the <

5:3:25-26

אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה... וְיִתְעַבֵּר יְיָ בִּי

This story poetically repeats the root "עבר". In these 2 pasukim, Moshe tells the story of his asking Gd for permission to "pass" into Israel ("אֶעֱבְרָה") and in response receiving Gd's anger ("יִתְעַבֵּר") which is similarly lettered. Even further, this occurred after asking the same thing from Emorite king Sichon with a dialog that uses the word עֵבֶר many times:

5:2:26-28:

סִיחֹן מֶלֶךְ חִשְׁבוֹן דְּבַרִי שְׁלוֹם לְאֹמֶר: אֶעֱבְרָה בְּאַרְצְךָ... וְשִׁתִּיתִי רֶק אֶעֱבְרָה בְּעִגְלִי

סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי לֹאמֹר: אֶעֱבְרָה בְּאַרְצְךָ לֹא נָתַן 4:21:22

and, before that, asking the same thing from Edom:

נֶעֱבְרָה נָא בְּאַרְצְךָ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶךָ... עַד אֲשֶׁר תַּעֲבֹר בִּי 4:20:17

4:20:18-21

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱדֹם לֹא תַעֲבֹר בִּי... רֶק אֵין דְּבַר בְּרַגְלִי אֶעֱבְרָה... <

< וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲבֹר וַיֵּצֵא אֱדֹם לְקִרְאָתוֹ... וַיִּמָּאֵן אֱדֹם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ

and followed by Gd saying Joshua will pass:

יְהוֹשֻׁעַ... הוּא יַעֲבֹר 5:3:28

In summary: Moshe first asked Edom "May I pass through your land", and then asked Emori "May I pass through your land", and then asked Gd "May I pass into the promised land", and in response received Gd's "anger" which is a homonym for "pass", and said that Joshua, instead, will pass.

5:3:36

וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּנַחַל וְעַד הַגִּלְעָד

Some chumashim have mapach under וְהָעִיר and pashta under אֲשֶׁר,

while other chumashim have pashta under וְהָעִיר and nothing under אֲשֶׁר.

5:4:6

אשר ישמעון את כל החקום האלה ואמרו רק עם חכם ונבון

If, according to Rashi 4:19:2, a חק is a law that no one knows the reason for, then how can this pasuk claim a gentile will deduce from our חקים how wise we are? Based on the contexts where the word of all the pesukim that חק is used in Torah, I deduce that it instead means a law that is kept on a regular schedule, like keeping the holidays, as opposed, for example, to משפטים, which depend on judgements from judges or rabbis on a sporadic basis. That is why חק occurs often as חק עולם, and why חק's other meaning is "daily allotment" as in "ואכלו את חקם"

5:4:22

ואתם עברים

The word עברים has

both *munach* & *zakaif katone* tropes in PardesMikraosGedolos & Chitas, and only *zakaif katone* in TikunSimanim

5:4:25

והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע בעיני אלקיך להכעיסו

The word ועשיתם appears twice in the SAME passage and both occurrences have the SAME meaning. And yet they are accented differently (in that the 1st is accented on the LAST syllable and the 2nd is accented on the MIDDLE syllable).

5:4:36

מן השמים השמייעך את קולו ליסוד ועל הארץ הראך

When choosing which verb to use "hear" and "show", the Torah poetically chose the verb that matches the associated noun: השמים השמייעך and הארץ הראך

5:4:38 להוריש גוים גדלים ועצמים ממך

5:7:7 כי אתם המעט מכל העמים

5:7:17 רבים הגוים האלה

These phrases indicate that each gentile nation in Israel was **bigger** than the Jews. How could that be true? Since there were about 600,000 young Jewish men, there must have been about 2 million Jews in total. Each of the 7 gentile nations in Israel being greater than 2 million would yield at least 14 million gentile inhabitants.

5:04:42

(5:04:42) אשר ירצח את רעהו בבלי דעת והוא לא שונא לו מתמל שלשם

(5:19:04) אשר יכה את רעהו בבלי דעת והוא לא שונא לו מתמל שלשם

(5:19:6) ולו אין משפט מות כי לא שונא הוא לו מתמל שלשם

The verb שונא (meaning "hate") appears 31 times in Torah, each time as a transitive verb, in that the recipient of the hate is expressed as the verb's direct-object.

There are only 3 exceptions, all in Sefer Devarim, in which שונא appears as an intransitive verb meaning "have hate" in that that the recipient of the hate is expressed as an indirect-object preceded by "ל" (meaning "for"). These 3 exceptions are listed above. All 3 appear in passages that say the same thing (that the person seeking refuge previously had no hate for the victim).

5:4:42

אשר ירצח את רעהו בבלי דעת והוא לא שונא לו מתמל שלשם

(5:04:42) לנס שמה רצח

(5:19:04) וזה דבר הרצח אשר יבוס שמה ודי אשר יכה את רעהו בבלי דעת והוא לא שונא לו מתמל שלשם
These passages are essentially the same.

5:4:49

וכל הערם העבר הירדן

5:5:3

כי אתנו אנחנו אלה פה

Chumash published by Mishor publishing has פה in פה with dagesh. I think that is a misprint, since other chumashim have it with no dagesh, which better matches the trop.

5:5:14

ועשית כל מלאכתך (in 10 Commandments)

The regular trop for this passage is

ועשית כל מלאכתך

and the taam elyone trop for this passage is

ועשית כל מלאכתך.

Notice that כ was changed to כ in response to the choice in trop.

This is evidence that the Torah decides mapik based on what trop was chosen, as opposed to choosing the trop based on whether mapik was chosen.

5:5:12-15

שמור את יום השבת לקדשו...זכרת...לעשות את יום השבת

Meseches Pesachim 117b says Rav Acha bar Yakov taught a rule that one must mention leaving Egypt in Shabbos kiddush, based on a *gezairah shavah* of the word "remember" between 2 pesukim -- "in order that you remember the day you left Egypt all days of your life" (5:16:3) and "Remember the Shabbos day to sanctify it" (2:20:8).

I am puzzled: Why did Rav Acha bar Yakov depend on a *gezairah shavah* to derive this rule when this rule is taught more explicitly by the passage 5:5:12-15:

"שמור את יום השבת לקדשו...זכרת כי עבד היית מצרים וצאך...משם
...על כן צוך...לעשות את יום השבת"

5:5:17

לא תרצח ולא תנאף ולא תגנב ולא תענה ברעך עד שוא

This pasuk in 10 Commandments in parshas Va'eschanan differs from the pasuk in 10 Commandments in parshas Yisro, by omitting prefix ו and replacing שוא with שקך:

(2:20:13) לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקך

Other differences between the 10 Commandments here and in parshas Va'eschanan are presented in Appendix 1 (entitled

5:5:6-18

Passage containing the 2nd version of THE TEN COMMANDMENTS

Torah has 2 versions of the Ten Commandments.

APPENDIX 1 (below) presents the differences between the 2 versions.The 1st version (in 2:20:2-10) is the **Torah's account** of what Gd said at Mt Sinai.

The 2nd version (in 5:5:6-18) is the Torah's account of **Moshe's recollection** of what Gd said at Mt Sinai.

The 2 versions differ from each other. The differences between the 2 versions are shown in APPENDIX 1 at the end of this document, entitled "APPENDIX: SIDE-BY-SIDE COMPARISON OF TORAH'S 2 VERSIONS OF THE 10 COMMANDMENTS". In APPENDIX 1, each difference between the 2 versions of the Ten Commandments is highlighted in larger font.

As indicated in that Appendix, the 2nd version differs from the 1st version in the following ways:

- The 2nd version includes the word "and" more often than the 1st version.
- The 2nd version, regarding **honoring parents**, adds "as Gd commanded you"
- The 2nd version, regarding **Shabbat**, adds:

זכור שמור

"in order that your slave and maid will rest like you"
includes "your ox and your donkey" among those who rest
inserting "all" before "your animals"
twice adding "as Gd commanded you"
"in order that you benefit"

reason for Shabbat is to remember exodus from Egypt, as opposed to 1st version asserting specialness of 7th day due to Gd resting after creating the world

- The 2nd version omits prefix ו in לא תגנב ולא תנאף ולא תרצח- The 2nd version calls **false witness** an "עד שוא" instead of "עד שקך"

- The 2nd version, regarding **coveting**, mentions "wife" before "house" (whereas the 1st version mentions "house" before "wife")

- The 2nd version, regarding **coveting**, adds "his field"

- The 2nd version refers to **coveting** as תאוה for house and חמד for wife, vs the 1st version using חמד for both house & wife

5:5:19

קול גדול ולא יסף

Targum Unlus and Targu Yonatan translate יסף as “ended”, probably based on the root סוף meaning “end”. Similarly, Mesechet Sota 10b (13th line from end on the way down on line starting ממנו) asserts that יסף in both this pasuk 5:5:19 and pasuk (1:38:26 עוד לדותה... ולא יסף) means “end”. (Rashi cites a disagreement among authorities in whether יסף means “ended” or “continued”).

However, the word סוף (with a 1 in middle) meaning “end” is not in the Torah and appears only 5 times in all of Tanach: 3 times in *Kohelet* (3:11 and 7:3 and 12:13), once in *Dirvrai Hayamim* (20:16) and once in *Yoel* (2:20). So the word סוף might not have existed until well after the Torah was written. All other verbs in Torah with the letters “ספ” mean “continue” (for example ויספו הש טרים לדבר אל העם ואמרו) “

5:20:8 which by context must mean “continue”). So this passages means “loud voice that did not continue” due to Gd cutting his announcement short when the Jews asked that He stop speaking and Moshe take over. Which matches well with the phraseology that the Jews used to ask not to “continue” hearing Gd’s voice and Gd agreed:

“לאמר לא אסף לשמע את קול יי... ויאמר יי אלי הטיבו אשר דברו” (5:18:16)

Other commentaries translate this phrase as “great voice that did not repeat”, in other words nothing like it was ever heard again. For the same reason, even though ולא יספו in the pasuk ויתנבאו ולא יספו (4:11:25) sounds better as “without end”, which is what both *Targums* translate it, it probably means “repeated” which is Rashi’s 2nd interpretation and Ibn Ezra’s interpretation.

A big weakness to my theory is the following occurrences of “ספ” meaning “terminate”:

(1) האף תספה צדיק עם רשע... האף תספה ולא תשא (1:18:23-24)

(2) פן תספה בעון העיר (1:19:15&17) and

(3) פן תספו בכל חטאתם (4:16:26)

which make most sense if ספ means terminate. But ספ could also be an abridged form of אסף אל עמיו (meaning “die” in terms of “gathered in” or “ensnared”) in which the א is dropped in a manner I discuss in EXHIBIT 3.

5:5:28

עמד עמד

both words have similar letters

5:6:7 (also 5:11:19)

בם בשבתך בביתך בדרך ובשכנך ובקומך

7 consecutive words that start with ב, and 6 that end with ך.

5:6:8

וקשרתם

has the last 4 letters in the alphabet קרשת

5:5:23

כל בשר אשר שמע קול

The trop under שמע is

munach (◡) in StoneChumash

and munach&maircha (◡◡) in MikraosGedolosPardes and Chitas

5:6:8

לטפת

In all of Tanach, the word טפת occurs in only the following 3 pasukim, all in the same context:

(2/13/16) והיה לאות על ידכה ולטפת בין עיניך כי בחוק יד הציאנו

(5/6/8) וקשרתם לאות על ירך והיו לטפת בין עיניך: וכתבתם

(5/11/8) וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטפת בין עינים "ולמדתם

Rashi (derived from Rabbi Akiva in Meseches Sanhedrin 4b) asserts this word is derived from טט meaning “two” in Copt and פת meaning “two” in African. Copt is the ancient name for Egypt from which EGyPT and CoPTic Christians got their modern names, and the Coptics call their own ancient Coptic language “Gepti”. My Coptic friend told me that טט means “two” in Coptic language, just as the Rabbi Akiva said 1800 years ago. Similarly, I found that “DyaD” (assuming “D” similar to “ט”) means “two” in both ancient Greek and Latin. An African friend who knows the Swahili African language told me that, in Swahili, טט has no meaning although ט. ט. ט means three.

Other possibilities I thought of are that:

--“טט” is from “head” (tete) in French.

--“DiaDem” (assuming “D” similar to “ט”) means “headband” in ancient Greek and Latin and even modern languages.

And פת is either

1) from “patta” for strap in modern Hindi and “pattika” in Sanskrit (ancient Hindi),

2) from “piton” meaning “peak” in French, or

3) from “pitum” meaning protrusion in Yiddish, or

4) from “pidta” meaning amulet in Thai, similar to the gem פטודה in Hebrew, or

5) from “פּוּתָה” meaning “forehead” in Aramaic (as in Meseches Ta’anis middle of

25a “a ray of light emanating from his head (מאפּוּתָה) meaning He flicked me with His fingers on my forehead (אפּוּתָה)”).

Another possibility I propose is that טפת is a contraction of אותות ומפתים (interchanging ת with ט). These words have a special connection to tefillin *shel rosh* because they are mentioned 4 times in the Torah with reference to eyes (עינים):

(5/6/22) ויתן אות ומפתים גדלים ורעים בפרעה... לעיניו

(5/7/19) אשר ראו עיניך והאתת והמפתים והיד החזקה והזרע

(5/29/2) אשר ראו עיניך והאתת והמפתים הגדלים ההם

(5/34/11) לכל האתת והמפתים אשר שלחו... לעיניו

These words אותות המפתים also have a connection to tefillin *shel yad* because in the other 2 times they are mentioned, i.e. without context to eyes (עינים), they are mentioned along with hand (יד) and arm (זרוע):

(5/4/23) באתת ובמפתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרע נטויה

(5/26/8) ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים

5:7:22-27

איכה אוכל... זכר חזק... מעט מעט... והגם מדומה... שמם מחמת השמים... תביא תועבה... שקץ תשקצו... ותעב תעבנו

Many word-couples, either both words sharing the same root, or similar sounding

5:6:22

אותות ומפתים

The trop over ומפתים is

- tlisha ketana (Q) in StoneChumash

- and tlisha gedola (O) in MikraosGedolosPardes & TikunSimanim & TikunVhafatza & Chitas

5:7:2

וגם את הצרעה... : לא תערין

5:7:18-21

לא תירא... לפרעה... ראו... והזרע... ירא... הצרעה... הנשאים... תערין... וגורא

high concentration of occurrences of ע/א next to ר

5:8:12

פן תאכל ושבעת ובתים טבים תבנה וישבת : ובקרך וצאנך ירבה

6 consecutive words with the letter ב. The first 3 בs in a row are next to ט/ת, then one next to ש, then one next to ר, then one next to ק, which is in reverse alphabetical order.

5:8:12

ושבעת ובתים טבים תבנה וישבת

5 consecutive words with ט/ת and ב

5:8:13

ובקרך וצאנך ירבה וחסך וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה

5:8:13

ובקרך וצאנך ירבה וחסך וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה

5:8:13

והבגד או השתי

בגדו has the 5 alphabetically-consecutive letters והבגד

Ever better, sefer Yirmiyah 3:7 has 6 alphabetically-consecutive letters אבגדהו in the phrase וירא בגדוה

5:8:15

החלמיש

This is the rock that produced water. Spelled backwards, החלמיש is שים לחה (give witness)

5:9:4-5

לרשת את הארץ והארץ וברשעת הגנים האלה יי מורישם ...

< ובישר לבבך ... לרשת את ארצם כי ברשעת הגנים האלה יי אלקך מורישם מפניך >
a lot of words with combinations of the last 3 letters of the alphabet רשת

5:9:4

ויי מורישם מפניך

My older Tikun has the tipcha under מורישם. My newer Tikun has the tipcha under ויי

5:9:12

סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם מסכה

Has the same phrases as 5:9:16:

עשיתם לכם עגל מסכה סרתם מהר מן הדרך אשר צויתם אתכם

but in reversed order and with "עגל" missing

5:9:13

עם קשה ערף הוא : הדרך

The word "neck" ערף shares the letters רפ meaning "weaken", which is an antonym of "harden" קשה

5:9:14

ואעשה אותך

Under אותך ,

half chumashim have both *munach* and *zakaif katone*, and half chumashim have only *zakaif katone*

5:9:25

את ארבעים היום

Under את, the Koren Tanach and Mishor chumash have segol (,) and no trop.

All other chumashim have tzairah (.) and a munach trop.

5:10:9

על פן לא היה ללוי

The trop under פן is *rvi'i* (◆) in Stone & Hertz Chumashes and is *garshaim* (") in TikunSimanim & GutnickChumash.

5:10:26

ומלתם את ערלת (לבבכם וערפכם לא תקשו ועד)

This has similar words and trop to

ונמלתם את בשר ערלתכם (והיה לאות ברית)

5:11:17

ועצר את השמים ולא יהיה מטר

This is like the Mlachim 1:8

בהעצר השמים ולא יהיה מטר

Rav Yosef in Meseches Ta'anis 3b states that ועצר את השמים cannot connote cessation of rain, since that would be redundant with the following phrase ולא יהיה מטר, but instead connotes cessation of clouds and wind. The Gemarah notes that this apparently contradicts an assumption that wind and rain never cease. This assumption (that wind and rain never cease) is itself deduced from Rabbi Yehoshua ben Levy's statement that the world cannot exist without wind and rain. The Gemarah overcomes the contradiction by qualifying that **normal** wind and **חורף** winds **never** cease, while ועצר את השמים means Gd **will** cease **strong** wind and **אפלי** clouds. Rashi translates **חורף** as **pre-rain** clouds, and translates **אפלי** as **post-rain** clouds. Rashi probably deduces this from the fact that all other times the Gemarah mentions these 2 words, **חורף** refers to early or fast-growing crops and **אפלי** refers to late or slow-growing crops.

Regarding Rashi's translation of **אפלי**: **אפלי** would more reasonably mean "dark" (not **post-rain**) in this situation. That would match both the Hebrew word **אפלה** meaning dark (as in **חשך אפלה**) and the context of the Gemarah's statement that **השמים** means **אפלי** clouds will cease, since **dark** clouds are needed to bring rain, whereas **post-rain** clouds are useless.

Second, a simpler explanation exists why ועצר את השמים can mean "cessation of clouds" without contradicting the fact that clouds never cease: Clouds never cease **permanently** in **all** places, but a drought can occur temporarily, which ועצר את השמים refers to.

Third, Rav Yosef's deduction (that ועצר את השמים cannot connote cessation of rain since that would be redundant with the following phrase ולא יהיה מטר) is contradicted by Tehillim 78:22-23 ודלתי שמים פתח: וימטר עליהם. Since this clearly means "the gates of heaven opened and rained" (since "gates" and "open" preclude ועצר meaning wind and rain), the corresponding sentence וימטר עליהם surely means "and He will stop the heavens (from dropping rain) and there will not be rain".

5:12:18

כי אם לפני יי אלקיך תאכלנו במקום אשר יבחר יי אלקיך בו

ועלתה יבמות ואמרה מאן יבמי 5:25:7

5:28:14 ולא תסור מכל הדרים אשר אנכי מצוה אתכם היום ימין...

These are the only 3 occurrences (that I am aware of) in Torah of the trop sequence of *pashta* followed by *kadma-ve'azla*

5:12:21

לשם שמן שמן לשם

3 consecutive words, each having a different meaning, but with the same 3 letters

5:12:21

המקום אשר יבחר יי אלקיך לשום שמו ויבחרת

Similarly, in 5:14:24 which states:

המקום אשר יבחר יי אלקיך לשום שמו שם כי יברכך

This phrase is repeated, with variations, many times in this parsha of **ראה**. In fact, most subjects in parshat **ראה** relate to the special place – ultimately Jerusalem – with which Gd will associate his name. Reading from left to right, each word adds a letter to the previous (Similar to the Breslover Chasidims' phrase: N Nach Nachm Nachman):

First **שם**then **ושם**

and then **ושלם** which includes ALL THREE letters of the original name of Jerusalem, **שלם** (as in 1:14:18 **שלם** **צדק מלך שלם**). It even has the LAST FOUR letters of later spelling of Jerusalem, **ירושלם** (in which **י** is omitted). However, admittedly, if this were intentional by the composer, I don't know why the first 2 letters (**י**) of Jerusalem were omitted. This is made more compelling by the phrase:

Sefer Melachim A 9:3 **הבית הזה אשר בנתה לשום שמי שם**

which mentions the just-build Temple in Jerusalem, and even more compelling by the phrase:

Sefer Melachim A 11:36 **ברושלם העיר אשר בחרתי לי לשום שמי שם**

which mentions the city name "Jerusalem" along with the word "**לשום**" that has Jerusalem's last 4 letters.

5:12:30

ואעשה-פֿ: לא-תעשה-פֿ ליי אלקיך

Why does the 1st **פ** have a dagesh? I think it shouldn't have a dagesh, since it is joined by a dash to a preceding **ה**.

Why does the 2nd **כ** NOT have a dagesh. It should have a dagesh even more than the 1st **כ** since it is NOT joined to the preceding **ה**.

I have the same question for:

ידד תהיה-פֿ 5:13:10

and **כי לא יהיה-פֿך** 5:15:4**ואף לאמתך תעשה-פֿן** 5:16:17

5:13:6

והנביא הזה... ובערת הרע מקרבך

This is the longest pasuk in the Torah. It has 158 letters and spaces.

5:13:13-5:14:2

מחרון... רחמים... מן החרם... רחבה... לפי חרב... חרב החרם... < תיקרת... מחרון... רחמים... ורחמך... קרחה... בחר... בחר

In this paragraph, Gd commands the Jews regarding sinful city (**עיר הנדחת**) to 1) destroy it, 2) not take its spoils, and 3) not rebuild it. This paragraph has an unusually high number of words with the letters **חר**. The only other city I am aware of that received the same 3 commands is **ירחו** which also has the letters **חר** in it.

5:12:29

לרשת אותם מפניך וירשת

2 words with the same letters but different meanings: "drive out" and "inherit"

5:12:30

לא תעשה-פֿן**פֿן** is voweled

פֿן (without *dagesh*) in Hertz & Stone chumashim & Me'orot's Mikra'ot Gedolot, and **פֿן** (with *dagesh*) in most other chumashim

5:12:31

כי כל תועבת יי אשר שנא... כי גִם את בנייהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם

Interesting, the word **גִם** (meaning "also") occurs 88 times in the book of Breshis, but only 3 times in all Vaykra and even those 3 are close to each other:

3:25:45 **וְגִם מִבְּנֵי הַחוֹשִׁים**3:26:24 **וְהִכִּיתִי אֶתְכֶם גִּם אֲנִי**3:26:44 **וְאִף גִּם זֹאת בְּהִיוֹתָם**

It is as though Breshis and Vayikra have different writing styles. **גִם** (including **וגִם**) appears about 20 times in each of the other three books of the Torah.

The word **גִם** has 4 usages in Torah:

Context 1) **גִם** usually just means "also", in which the subsequent noun following **גִם** is additive to, and subsequent or pursuant to, the base noun preceeding the **גִם**

Context 2) The second most common use of **גִם** is the phrase "**גִם...גִם...גִם**" meaning "**both** [1st noun] **and** [2nd noun]" (as in **גִם תִּבְנֶן גִם מִסְפֹּר** to mean "**both תִּבְנֶן and מִסְפֹּר**"), in which neither noun is subsequent or pursuant to the other.

Context 3) The third most common use of **גִם** is where it preceeds a single noun depicting two items and it means "both"; this occurs at least the following three times in Torah:

1:27:45 **לְמָה אֲשַׁכֵּל גִּם שְׁנֵיהֶם** meaning "both of you"; and5:22:22 & 5:23:19 **גִּם שְׁנֵיהֶם** meaning "both of them"; and

4:22:33 **כִּי עַתָּה גִּם אֶתְכֶם הִרְבֵּיתִי וְאוֹתוֹ הִחַיִּיתִי** ("as now I would have both killed you and let him live").

Context 4) Rarely, **גִם** means "even", where it cannot mean "also" because its subsequent phrase is not in addition to a previous base noun. Two examples are 1:32:19 **וְהִנֵּה גִם הוּא אַחֲרֵינוּ** which means "and behold he is **even** behind us"; and Tehillim 23: **גִם כִּי אֵלֶךְ בְּנֵי אֵימָה לֹא אֵירָא** which means "**even** as I walk in the valley of shadow-of-death".

In the present pasuk (5:13:31)

כל תועבת יי... עשו לאלהיהם כי גִם את בנייהם ואת בנותיהם ישרפו באש

גִם could mean "even" (i.e., "they do all abhorant things to their gods, as they **even** burn their sons & daughters in fire") as in the 4th context of **גִם** which does not require a prior base noun. Or **גִם** could mean "both" (i.e., "they do all abhorant things to their gods, as they burn **both** their sons **and** daughters in fire") as in category 3 which does not require a prior base noun.

Rabbi Akiva (cited Rashi) apparently interprets **גִם** here to mean "also". And since the previous passage contains no prior base noun that "their sons and their daughters" could be in addition to, Rabbi Akiva was compelled to suggest "their parents" as being an unstated base noun that **גִם** adds to. However, if Rabbi Akiva interprets **גִם** here to mean "even" (as in context 4 above), then he would not have been compelled to find an unstated noun since a category 4 **גִם** does not require a base noun.

I find that in contrast to **גִם** (without a **ל**) throughout the Torah and **וגִם** (with a **ל**) occurring outside the range 1:30:6 – 2:6:5 which always apply to nouns, the occurrences of **וגִם** (with a **ל**) occurring within the range 1:30:6 – 2:6:5 apply always to verbs, as in:

וְגִם נִצְבָה (1:37:7) and **וְגִם שָׁמַע בְּקוֹלִי** (1:30:6).

5:12:31

כי כל תועבת יי אשר שִׁנָּה עשו לאלהיהם

The word **שִׁנָּה** presumably means "hates" (present tense).

But the word "hates" is, everywhere else in Torah, spelled **שָׁנָה**.

Perhaps **שִׁנָּה** in the above passage is past-tense ("hated"); although that answer does not fit this passage's context well.

5:12:31

כי כל תועבת יי אשר שנא עֲשֵׂה לאלהיהם כי גִם את בנייהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם

The plain meaning of this passage, including the prior pasuk, is essentially: "Beware that you do not follow the gentiles' ways, because those gentiles do all abominations to/for their gods and even burn their childrens to/for their gods"

Question 1: The word **עֲשֵׂה** means "they DID (past-tense) all abominations". If the gentiles "DID" abominations, in the **past** and **not now**, then why does the prior pasuk warn Jews not to follow gentiles' ways now?

Question 2: Why is **ישרפו** conjugated in future-tense ("WILL burn"), instead of **שורפים** ("burn") in present tense. Perhaps this passage uses future-tense to mean "wont to do", just as English vernacular uses future-tense to mean "wont to do"

5:13:1

את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתם תשמרו לעשות לא תספ עליו ולא תגרע ממנו
We apparently transgress the plain meaning of this command each time we make a bracha **אשר קדשנו** on a mitzvah miderebanan such as lighting Chanuka candles.

5:14:1

לא תגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת

This passage instructs Jews not to practice the 2 pagan mourning customs of cutting one's self or shaving one's self bald.

Interestingly, these are 2 pagan mourning customs were practiced by at least some American Indian tribes. The book "Everyday Life Among The American Indians 1800-1900" by Candy Moulton states:

p.91 - Among **Wiyot** Indians, relatives of the deceased cut their hair in mourning
p.102 - Among **Northwest Coast** Indians, as signs of mourning, people cut their hair
p.99 - **Paiute** Indians in mourning cut off their hair and also cut long gashes in their arms and legs
p.110 - Among **Arapahos**, in mourning, both sexes cut their hair, refrained from adornment and painting themselves, ate little and wore old clothing. For most **Plains** tribes, mourning called for women to slash their legs, men to cut their hair. and to fast.
p.109 - mourning for **Mandan** tribe involved slashing of legs of women, cutting off fingertips, or cutting off ends of hair braids for men.

Also interesting is that some American Indian tribes had a mourning period of 1 year, like Jews do, as mentioned in Candy Moulton's book:

p.94 Among Indians of the **Northeastern US**, a year after the death, a feast for the deceased was held, marking the end of mourning
p.94-95 Among **Huron & Shawnee** Indians, mourning for a spouse lasted a year
p.112 Among **Illinois** Indians, widows and widowers generally mourned for a year.
p.111 Among **Fox** tribe, mourning lasted up to a year, and included avoiding dancing, amusements and laughter

5:14:24

וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו

Rabbi Eliezer in Mesches Makos 19b interprets this pasuk as "If you will be too far from Jerusalem (to carry the ma'aser) or you cannot eat it". Rabbi Eliezer explains his reasoning for this interpretation, that the verb **שאתו** is nothing but 'eating' as it states (with Joseph and his brothers) (1:43:34)

"וירש משאות מאת פניו אלהם אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות".

Rabbi Eliezer's point seems unreasonable on 4 grounds:

Ground 1: based on the context of THIS pasuk (regarding ma'aser) itself: The pasuk does not say "or you cannot..." but instead "because you cannot ...", which Rabbi Eliezer has not explained away.

Ground 2: based on the context of the pasuk regarding Yosef: In that pasuk, the verb-root **שא** cannot mean eating. Admittedly, both Targum and Rashi appear to translate the NOUN **משאות** (in Joseph's episode) as "portions of food". However, the preceding verb "... **וירשא** ..." surely CANNOT be translated as "ATE" since that would result in the pasuk saying

"and he (Joseph) ATE portions of food from before him to them, and Binyamin's food was 5 times the size of the food of all the other brothers",
which would be ludicrous.

Also, Ibn Ezra and Kli Yakar indicate **משאות** here has nothing to do with food at all, but instead refers to non-food gifts.

Ground 3: all other instances of "**שאת**" in Torah would be laughable if translated as "ATE". For example, **בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אותו** (1:46:5) cannot mean "with the **עגלות** that Paroh sent to EAT him" ("him" meaning Yakov). Similarly, Moshe saying " **לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה כי כבד ממני** " (4:5:14) cannot mean "I cannot EAT this whole nation".

Ground 4: I am puzzled why Rabbi Eliezer, in trying to prove that the verb **שאת** refers to food didn't instead cite "**א כל כאשר ויכלון שאת**" (1:44:1), which is just a few lines below the phrase he did quote and which more logically implies his point because 1) this phrase explicitly mentions "food" (in contrast to the phrase he did quote for which "food" is neither explicitly stated nor definitely implied) and 2) it uses the same verb conjugation "**שאת**" as the "**שאתו**" in the pasuk (relating to ma'aser) he is applying it to, and 3) even has the same preceding word "**ויכל**" as in the ma'aser pasuk; although his proof would still have weaknesses, but with fewer weaknesses than the phrase he did quote.

Meseches Makos 19b a few lines further quotes Rabbi Asi as stating that the Torah used the word **שאתו** instead of **ליטלו** to teach 2 things; under the assumption that

Torah had the option to use the word **ליטלו** (instead of **שאתו**) to mean "to carry it".

This is surprising for 2 reasons:

Reason 1: **ליטלו** is an Aramaic word that is never used in the Torah, but instead only in Nach, and even then only in a few places; so **ליטלו** was not an option in Torah.

Reason 2: **ליטלו** where it is used (in Nach) does not mean to carry from one place to another as does **שאתו** but instead "throw" as indicated by Yona (1:12) using both words together (so they cannot mean the same thing) by saying "**שאוני והטילני**", which clearly means "carry me (to the edge of the shop) and throw me (into the sea)". And especially cannot mean "eat me and carry me" as Rabbi Eliezer's rationale would have us believe. Nor can it mean "carry me and carry me" as Rabbi Asi's rationale would have us believe.

Reason 3: **ויתלו את הכלים אשר באניה אל הים** (Yona 1:5) clearly means "throw".

I believe 100s of years AFTER Tanach, in the Gemara's time, in Aramaic, it meant "to carry about" as in **מטלטלין** which is closer to **שאתו**.

5:15:4

לא יהיה בך אביון

The **ב** has a dagesh. Since its trop connects it to the word before it, it should reasonably not be dageshed, as in **לא יהיה בך חטא** (5:23:23) which has almost the same trop and the **ב** is NOT dageshed.

5:15:11

כי לא יחדל אביון מקרב הארץ

means "poor will not cease". The Torah chose the synonym for "cease" **יחדל** that incorporates the word "poor" **דל** in it.

5:15:15

כי יברכך

Most chumashing have a tlisha ktana under the **כי**, whereas my new tikun has no trop under it.

5:15:16

יראה כל זכורך

Most chumashing have a tlisha ktana under the **יראה**, whereas my new tikun has no trop under it.

5:16:3

תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות ... למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך

Amazingly, Rashi apparently argues with the Tanaim Rabbi Azariah and Chachamim in the Pesach Hagada. Rabbi Azariah and the Chachamim indicate that **תזכר** means you will "mention" -- which is a grammatically incorrect interpretation -- the exodus from Egypt (either all days and nights, or all days of your life and of Meshiach). However, Rashi indicates **תזכר** means "remember" which is a grammatically correct interpretation.

I am surprised that both Rabbi Azariah and the Chachamim in the Hagadah felt that the word **כל** is extra. Without **כל ימי חייך**, would mean some or all of the days of your life, whereas **כל ימי חייך** specifies all the days of your life.

Speaking of Rabbi Azariah, he says "I am **כבן שבעים שנה**" and commentaries say the letter **כ**, meaning "looks like", indicates he wasn't really 70 years old but rather much younger -- only 18 years old -- and looked like 70. However, usually, when **כ** is used before a number or adjective, it means "about". For example, when Gd said He would kill the first born Egyptians **במצות הלילה** He meant "about" midnight, and did not mean He will kill them some other time of day that "looks like" midnight. Similarly, when the Torah says the "**כשש מאות אלף רגלי**" left Egypt, it meant "about" 600,000 left Egypt, and did not mean a different number left Egypt that just "looked like" 600,000. Also, according to the commentaries' interpretation of Rabbi Azariah's comment that he "looked like" 70 years old, his statement is out of place, because what does the way he looks have to do with "and I never knew . . .". In contrast, interpreting his statement the conventional way as "I am about 70 years old" fits well with his following phrase "and (in all those years) I never knew ...".

5:16:15-16

בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך

Some chumashim spell it לֹבֵב and with a *mahpach* trop (◁), and others spell it לֹבֵב and with no trop.

This follows a generality I have found that the spelling of the word לֹבֵב is dictated by whether it does or doesn't have a trop.

It is always spelled לֹבֵב when it DOES have a trop,

and is always spelled לֹבֵב when it does NOT have a trop.

This is the only instance I am aware of in Torah in which a discrepancy (between different chumashim) in a word's trop causes a discrepancy in the word's spelling.

5:16:16

יראה כל זכורך

On this phrase, half the chumashim have a *tlisha ketana* and then *kadma v'azla*, and the others have only a *kadma v'azla*

5:17:5

את הדבר הרע הזה אל שעריך

Under the ר in הרע is a *patach* in Soncino Cohn Chumash and my older Tikun, but is a *komatz* in Tikun Simanim

5:17:6

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת

This is the only occurrence in Torah of the word שנים (with ם) preceding a noun ending in ם.

All other occurrences meaning "2 things" use the word שני (without ם) as in

על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר 5:19:15

5:17:8

דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגנע לנגנע דברי ריבת

Wordwise palindrom, with למשפט poetically matching דין.

5:17:14-15

כי תבא אל הארץ... ואמרת אשימה עלי מלך...

מקרב אחיך חשים עליך מלך

לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא

This passage says the following:

"When you come to the land...and you say I will **place** a king over me...

place a king over you from among your brethren. you cannot **put** over you a stranger that is not your brethren"

QUESTION 1:

Why did the passage twice use the verb "place" (שים) to indicate "appointing" and later switch to "place" (תת)

I do not know the answer to this question to this.

QUESTION 2:

Rambam (Hilchos Malachim perek 1 halacha 5) derives, from the phrase "Place a king over you", that you may not place a **queen** over you; i.e., a queen ruling over Jews is prohibited.

Why didn't Ramban derive the queen-prohibition instead from the phrase "place from among our brothers/brethren" and therefore NOT from among your sisters?

I believe the answer is that the term "your brothers/brethren" (אחיך) in Torah explicitly refers to BOTH men and women in the phrase

"your brother Jew or Jewess" (5:15:12 העברי או העבריה)

whereas no occurrence of "king" (מלך) in Torah refer to a woman.

But then you may ask a kasha:

We see that many male-related words in Torah refer to women too, such as: "sons" in the phrase "בני ישראל" refers to females too, and

"brethren" אחיך refers to females too (as we have just shown above), and

"man" (איש) many times in Torah refers to females too (as in

2:16:29). אל יצא איש ממקמו ביום השביעי

So why can't מלך refer to female too?

5:18:3

וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם

has the same wording (gifts to kohens) and trop (tlisha ktana then kadma vazla) as 1:27:23 כי חק לכהנים מאת פרעה

considering משפט and חק are synonyms.

5:18:15 and 5:18:18

נביא מקרבך מאחריך כמני יקים לך יי

נביא אקים להם מקרב אחיהם כמון

This apparently contradicts ואלא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו יי

(5:34:10), but it can be explained by 5:34:10 meaning someone like Moshe in terms of leadership qualities, while 5:18:15 and 5:18:18 mean someone like Moshe in terms of connection to Gd.

5:18:18

כל אשר אצוני

The ן in אצוני is mapik (a dot in it) in my Tikun Simanim and my older Tikun, but NOT mapik in Soncino Cohn Chumash

5:19:10 & 13

ולא ישפך דם נקי 5:19:10

לא תחוס עינך עליו ובערת דם הנקי 5:19:13

ואל תתן דם נקי 5:21:8

ואתה תכער הדם הנקי 5:21:9

להכות דם נקי 5:27:25

These are the 5 times that דם נקי is mentioned in Torah.

All are located in Sefer Dvarim.

The vowel under דם is *komatz* in all chumashim in 5:21:8 & 5:21:9.

However, the vowel differs between chumashim in 5:19:13 & 5:27:25, as shown below.

The trop under דם has apparently no bearing what vowel is chosen.

	5:19:10	5:19:13	5:21:8	5:21:9	5:27:25
trop under דם	◻	◐	◻	◻	◻
TikunSimanim; ChumashMishor	◻	◻	◻	◻	◻
Chitas; HertzChumash; MikrosGdolosGurAryai	-	-	◻	◻	-
My Tanach & StoneChumash	-	◻	◻	◻	◻
GutnikChumash; JudaicClassicsSoftware; StoneChumash, TikunSimanim	◻				

5:20:6

ומי האיש אשר ארש אשה ולא

palindrome centered about the <א>

5:20:7

ומי האיש אשר ארש אשה ולא

4 consecutive words with the letters שא

5:20:8

ומי האיש א הירא ורך הלבב ילך ויש ב לביתו

This passage explains the rule that man who is afraid and weak at heart is excused from going to battle and may return home.

Interestingly, at least one American Indian tribe had the same concept: The book "Everyday Life Among The American Indians 1800-1900" (page 102-103) by Candy Moulton states that among Plains Indians, "when on the war trail...if a warrior felt uncomfortable or uneasy about a coming engagement, he could leave his companions and return to the village with no loss of honor."

5:21:1

כי ימצא חלל באדמה

Under the ב in באדמה is a *patash* in my older Tikun, and a *komatz* in the Simanim Tikun and Soncino Cohn Chumash and Stone Chumash and Gutnick Chumash

5:21:23

In Rashi: למלך

One version of Rashi uses the word למלך and another uses the word לשר

5:21:2

ומדדו אל הערים

Uses the same letters of דם which appears 4 times near the paragraph's end.

This paragraph of Eglu Arufa has similarities to

1:9:6 שופך דם האדם באדם דמו ישפך

5:21:3,4,7

ע בד בעל העיר העגלה יעבד יורע וערפו וענו ועינינו לעמך תבער תעשה

These 3 pasukim have many occurrences of ע, especially at their beginning and many of them also have ר.

5:21:8-9

(5:21:8) ואל תתן דם בנק

(5:21:9) ואתה תבער הדם הנק

See what I wrote for 5:19:10

5:21:15-17

וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשניא

The word שנואה (meaning "hated" or "unloved") occurs only 5 times in Torah, comprising:

-- twice in the passage 1:29:31-33:

וירא יי כי שנואה לאה... ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יי כי שנואה אנכי

-- and 5 times in the passage 5:21:15-17:

כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה

...והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשניא

...לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכר

...כי את הבכר בן השנואה יכיר

My friend SamSchvartz of CedarSinaiSynagogue in Cleveland asked why the ל (in שנואה) is switched to a י in one of those cases.

My friend DavidSeltzer of CedarSinaiSynagogue in Cleveland answered that the ל is switched to a י because it occurs at the end of a pasuk, just like other occurrences in which a letter is switched when occurring at a *sof-pasuk* or *etnachta* (for example ע ר ב becoming ע ר ב at a *sof-pasuk*).

However, I (Mitchell Rose) believe David Seltzer might be mistaken, since (to my recollection), in those other occurrences in which a letter is switched when at a *sof-pasuk* or *etnachta*, I believe that the switched letter is always a vowel and never a consonant, so that the Torah-spelling (i.e., how the word is spelled in the Torah) is NOT changed. Which is in contrast to this case of switching שנואה to שניא, in which the Torah-spelling itself IS changed.

Another example of the Torah-spelling switching a ל to a י is 1:4:18:

ועירד ילד את מחיאל ומחיאיל ילד את מתושאל

5:22:15

ולקח אבי הנערה

Until this point, the female was called "אשה".

From this point on, she is called "נערה".

5:22:16-19

נתתי לאיש הזה לאשה מאה כסף

This has similar words to:

1:26:11 הנוגע באיש הזה ובאשתו מאה שערים

5:22:16-19

אנשי עירו באבנים ומת ובערת הרע ויראו

Several words with the letters א/ע and ר

5:22:22

ויחר אף אלקים כי הולך הוא

Oddly, in this pasuk, Gd is angry at Bilam for going with the Balak's messengers after Gd told him to do just that (5:22:20 קום לך אתם). A similar thing happened to Moshe, in that Gd told him to go to Egypt (2:4:19 לך שוב מצרים) and after Moshe did just that, Gd wanted to kill Moshe (2:5:24 ויבקש המיתו).

By the way, other similarities between the Bilam and Mosh stories are that:

- 1) both went with a donkey (female אתון with Bilam, and male חמור with Moshe), and
- 2) Gd told both that He would tell them what to say when they get there, and
- 3) both went with a staff (מקל with Bilam, and מטע with Moshe)

5:22:23-24

כי יהיה נער בתולה מארשה... ובערת הרע מקרבך

11 out of 42 words in this paragraph have the letters א/ע and ר :

ובערת הרע רעוה שער העיר בעיר מארשה נער

5:22:29

כאשר עשו לי בני עשו

עשו and עשו have the same letters

5:23:5

מפתור ארם נהרים לקללך

Unklus translates נהרים as the פרת Euphrates. This might be because parshas Balak says Bilam lived על הנהר and Unklus might have deduced from על הנהר נהר פרת (5:11:24) that the word "נהר" indicates Euphrates if no other name is designated.

And this is corroborated by the pasuk where Yakov fled Lavan ויעבר את הנהר

(1:31:21).

5:23:5

אשר לא קדמו... ואשר שכר עליך את בלעם

The verb שכר is singular even though לא קדמו is plural. Perhaps because all the Midyanites should have greeted you with bread and water, but only Balak hired Bilam. Or perhaps because the Amonites gave up early according to Rashi and only the Moabites continued with Bilam.

5:23:5

ואשר שכר עליך את בלעם לקללך

Why is Balak's hiring Bilam to curse us a reason to shun Amon when his curse failed and no money was paid, as indicated by 5:24:11 ויהנה מנעך יי מכבוד? Rashi explains that this refers to Bilam's advice to cause Jews to sin, but that contradicts this pasuk.

5:25:5

ולקחה לו

All chumashim have *tvir* trop under לו, except for one chumash

5:25:5
 יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה...

This section explains the rule of **יבום**, called Levirate in English, in which a childless widow marries her dead husband's closest relative.
 Interestingly, some American Indian tribes had the same concept: The book "Everyday Life Among The American Indians 1800-1900" (pages 100 & 102) by Candy Moulton states that most Interior Plateau Indians practiced levirate, and among Northwest Coast Indians widows married their husband's brother or his maternal nephew.

5:25:18
 אשר קרך בדרך ויונב כך כל הנחשלים אחריך
 Rashi translatea **נחשלים** as weak people (as Sifsai Chachamim that **חשל** means **חלש**) whereas Unklos translates it as "stragglers". The stragglers translation is indicated by the words **אחריך** and **יונב** and fits well with **בדרך** (traveling).
 However, the stragglers translation, along with the word **בדרך**, contradicts the fact explained in Sefer Shmos, that Amalek did NOT occur when the Jews were "traveling" but instead while "encamped" in Refidim (2:17:1 **ברפידים** "ויתנו"), and not just upon arriving in Refidim but after having been there at least long enough to engage in the **מטה ומריבה** episode (which entailed Jews complaining about thirst, Moshe praying for help, instructions from Gd, Moshe drawing water from a rock, and the Jews drinking).
 Targum Yonosan interprets **הנחשלים** as the tribe of Dan. He probably derives this from two facts: 1) The first 3 letter of **נחשלים** is **נחש** (snake), which is what Jacob (5:1:29:17) likened Dan to. 2) The Torah (4:10:25) calls Dan **לכל המחנות** **א** **אחריך** meaning they were in the rear which matches **א**.

5:27:25
 להכות דם נקי
 See what I wrote for 5:19:10

5:28:4
 לא בלו שלמתיכם מעליכם
 שמלתך לא בלתה מעליך (5:8:4)
 These two pasukim express the same fact, but differ regarding singular/plural, and the synonym used for "dress" (**שלמה** / **שלמה**)

5:28:6
 אבנים שלמות תבנה את מזבח יהוה אלקיך ויהעלית עליו עולת יהוה אלקיך: וזבתן שלמים עליו
 symmetry about **עליו**

5:28:37
 לשמה למשל
 symmetric about the **ל**

5:28:22
 ויבחרו ויבחרו ויבחרו
 3 repetitions of **וחר** in 2 consecutive words

5:28:22
 ובחרו ובחרו ובחרו
 3 repetitions of **ובחר**

5:28:30
 אשה תארש ואיש אחר
 The 3 hardships in this tochacha -- losing fiancé, house, and vineyard -- are the same as in the announcement before battle:
 5:20:4 **מי האיש אשר בנה בית** ... but there the order is different, with fiancé moved from the beginning of the list to the end of the list.

5:28:30
 אשה תארש ... (1) **אשה תארש** ... (2) **בית תבנה ולא תשכ בו** (3) **כרם תטע ולא תחלונו**
 These 3 punishments match the 3 hardships that get a soldier excused from battle, mentioned in 5:20:5-7 but in a different order:
מי האיש אשר (2) **בנה בית** ... **ומי האיש אשר** (3) **נטע כרם** .. **וחלונו** **ומי האיש אשר** (1) **ארש אשה**

5:28:30
 ישגלגלה
 The crude word for sex **שגל** is the same as mistress **פלגש** spelled backwards minus the letter **פ**

5:28:61
 גם כל חל וכל מכה אשר לא כתוב
 (5:07:15) והסיר יי ממך כל חל
 These are the only 2 occurrences of the word **חל** in Torah.
 Surprisingly, that have different vowels after **ח**.

5:29:09
 אתם נצבים
 This parsha appears to me to have more extra-long pasukim than any other parsha, with 5:31:21 being the longest.
 5:29:17 **כן יושבכם** או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה והם מעם י אלהיו ללכת לעבד את אלהי העמים הם יושבכם שר פיה ראש ולענה
 5:29:21 ואמר יהוה האלהים בנים אשר יקמו מאחריכם והנביא אשר יבא מאריך חזק וראו את מכות הארץ והוא את חוליה אשר וזה יי בה
 5:29:22 נפית ומלח שרפה כל ארצה לא חורע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמזכרת סתם ועמדה ארמיה וצבים אשר וקף י באפו ובחמיו
 5:30:09 וחזקו יי אלהיך בכל מעשה ידך כפי בנך ובפי במוקד ובפי ארמך לעבד כי יושב יי לישש ידך לשוב כאשר שש על אבניך
 5:30:16 אשר אנכי נעזר היום לארבעה את יי אלהיך ללכת בדרך ולישמר מצותי וחקוני ומשפטי ודתי ורבותי וסבך יי אלהיך בארץ אשר אתה בא שמה לרשתה
 5:30:20 לארבעה את יי אלהיך לשמע בקול ולדבק בו כי הוא חזק ואך ידך לשבט על הארמה אשר נשבע יי לאבותי לאבותי לצאת ולעקב ליתן להם
 5:31:07 ויקרא משה ליהושע ואמר אליו לעזי כל ישראל חזק ואמן כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע יי לאבותי ליתן להם ואותה תחוללה איהם
 5:31:12 וקח את העם האנשים והנשים והטף ונך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יי אלהים ותשמרו לעשות את כל דברי הוזהרה הוזהרה
 5:31:13 ובניכם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את יי אלהים כל היום אשר אתם חיים על הארמה אשר אתם עובדים את הוזהרה שמה לרשתה
 5:31:16 ואמר יי אל משה וכן שבע עם אבניך וקם העם הזה ורבו ארתי אלהי נבר הארץ אשר אתם עובדים בקרנם ועובדי חפץ ברייתו אשר סרתי אתו
 5:31:17 וחדה אפי בו ביום ההוא וענבים והסרתי פני מים והיה לאכל ונצא רעות רעות וצדחת ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלהי בקרם נצאני רעות האלה
 5:31:21 וזה כי תצא את רעות רעות וצדחת ונענה השרה הוזהרה לפיז לעד כי לא תשבע מפני רועי כי ידעת את צדתי אשר חא עשה היום במסע אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי
 5:31:29 כי ידעתי אחרי מותי כי השתחשחתי וסרתי מן הדרך אשר צויתי אתכם וקצת אתכם הוזהרה בארצות העמים כי תעש את רועי בעניי יי להכעיסו בעמשה דיים

5:29:15
 כי איהם ידעתם
 The trop under **אתם** is *tvir* in one Tikun (Publisher Le'or Vechafitza) and *tipcha* elsewhere.

5:30:4
 בדרך
 Under the **ב** is a *komatz* in one chumash and a *patach* in another.

5:30:25
 אעברה נא
 Rashi says **נא** "now", but Targum Unklus translates **נא** "now".
"נא" is used in several places where, by its context, it must mean "now":
 1:13:9 **נא עיניך**
 1:15:15 **הבט נא השמימה**
 1:16:2 **הנה נא עצרני ד' מלדת**
 1:18:21 **ארדה נא ואראה**
 1:27:2 **הנה נא וקנתי**
 2:3:3 **ויאמר משה אסרה נא ואראה**
 Interestingly, **"נא"** is mentioned 73 times in Sefer Breshis, but only 37 times in the rest of the Torah: 16, 0, 19, and 2 times in sefers Shmos, Vayikra, Bamidbar and Devarim, respectively.
 I suppose **"נא"** meaning "please" is derived from the word **הנאה** pleasure, just as "please" is derived from "pleasure" in English. Or it is derived from **נאה** nice

5:30:4
 אם יהיה בדרך בקצה השמים > משם קבצו יהיה
 Symmetric about the >

(ii) but He will not even listen to you (which even a close person can do).

5:32:13

וַיֵּאָדָם כָּל תְּנוּבַת שָׂדֵי

The word שָׂדֵי is mentioned in Torah only once, and is commonly translated as “field”.

LorenNaomiGoldbergMitchell in Cleveland worked with me to deduce the etymology of שָׂדֵי and how it differs from the more-common word for “field”

שָׂדֵי הַ

The word שָׂדֵי appears 13 times in Bible, in the following phrases:

- (Phrase 1) “animals of שָׂדֵי” appears in Yeshayahu 56:9; Yoel 2:22, Tehilim 8:8 & 104:11

- (Phrase 2) “fruits of שָׂדֵי” appears in Devarim 32:13, Aicha 4:9

- (Phrase 3) “gulleys of שָׂדֵי” appears in Hoshea 10:4 & 12:12

- (Phrase 4) “wanderers of שָׂדֵי” appears in Tehilim 50:11 & 80:14

- (Phrase 5) “watchers of שָׂדֵי” (“שומרי שָׂדֵי”) (appears in Yirmiyahu 4:17

- (Phrase 6) “rock of שָׂדֵי” appears in Yirmiyahu 18:14

- (Phrase 7) “exulted will be שָׂדֵי and all that are in it” (“יעלו שְׂדֵי וְכָל אֲשֶׁר בִּי”) appears in Tehilim 96:12 (which is recited in Kabalat Shabbat prayer).

Five characteristics can be gleaned from these 13 occurrences of שָׂדֵי in Bible.

- (Characteristic 1) Phrases 5 & 7 indicate שָׂדֵי is a noun.

- (Characteristic 2) Phrase 7 indicates שָׂדֵי is singular and masculine.

- (Characteristic 3) Whereas half the occurrences of שָׂדֵי in Bible have prefix הַ (meaning “the”), NO occurrence of שָׂדֵי in Bible has prefix הַ.

- (Characteristic 4) Whereas about 90% of the phrases of שָׂדֵי in Bible include a noun-specifier (which specifies which “field” it is referring to, such as “the field” or “our field” or “field of...”), NO phrase of שָׂדֵי in Bible includes a noun-specifier.

- (Characteristic 5) All of the occurrences of שָׂדֵי seem to refer to fields out in the wild of nature.

LorenNaomiGoldbergMitchell of Cleveland initially proposed that since שָׂדֵי means “field” then שָׂדֵי must mean “my fields”, in the same way that since אֶשֶׁל means “sacrifice” then אֶשֶׁל must mean “my sacrifices”. But she then realized that that proposal is contradicted by Characteristics 1 & 4 above.

She and I concluded that an elucidation of שָׂדֵי vs הַ שָׂדֵי that fits all the Characteristics 1-5 above is that שָׂדֵי is a generic term for the general concept of fields in nature, whereas הַ שָׂדֵי is a specific term for a field, just like “mankind” is a generic term for all people whereas “man” is a specific term for a person. So, שָׂדֵי does not need a noun-specifier (“the”, “my”, “of”) for the same reason that “mankind” does not need a noun-specifier.

This leads to the question of the etymology of Gd’s name שָׂדֵי. I theorize it could be derived from the word “field”, and mean “Gd of the field” i.e., “Gd of nature”. My theory is not weakened much by Gd’s name starting with שָׂ and field starting with שָׂ, since a “grain field” is called שָׂדֵי מֶה (as in “וּמִשְׁדֵּי מֶת עֲמֹרָה” 5:32:32, and in 6 passages in Nevi’im) which DOES start with a שָׂ.

5:32:24

וְשָׂן בְּהֵמָה מֵת אֶשְׁלָה בָּם עֵם

Oddly, this is the only plural-conjugation in Torah of the word בהמה.

The singular word בהמה

- is always spelled with a TSAIREH when NOT preceding a descriptive noun (e.g., בְּהֵמָה מֵת וּרְמֵשׁ, 1:1:24),

- and is always spelled with a SEGOL when it IS preceding a descriptive noun (e.g., וּלְבֵהֵמָה הַמֵּת הָאָרֶץ 4:3:41 & בְּהֵמָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, 5:28:26)

So why is this plural conjugation בהמות spelled with a segol? Perhaps to poetically match the segol in the preceeding word וְשָׂן.

5:32:45

וַיְחַל מֹשֶׁה

The trop over מֹשֶׁה is

a rvi'i in Soncino & Stone & Chitas chumashim ,
and zakaifkaton in Chumash Mishor and Tikun Simanim.

5:32:5

וּפְתַלְתַּל

"twisted" being used to mean very bad is also used in 1970s English slang. Similarly, Kohelet (5:12 and 5:15) uses the word “sick” to mean “bad” or “sickening” in the phrase “רָעָה חוֹלָה”

5:32:48-52

וַיְדַבֵּר יי אל מֹשֶׁה... כִּי מֵנִגַּד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשִׁמְהָ לֹא תִבּוֹא

This paragraph (in the book of Devarim) recounts the same episode as 4:27:12-14 (in the book of Bamidbar) in which Gd informs Moshe that Moshe will not enter the promised land.

APPENDIX 9 shows these 2 versions side-by-side, to help clarify the similarities and the differences between them.

5:33:21

וַיֵּרָא רֹאשִׁית לּוֹ כִּי שֵׁם חֻלְקֵת מִחֻקֵּק סִפּוֹן

Essentially all mefarshim interpret חֻלְקֵת מִחֻקֵּק as Moshe’s grave, since חֻלְקֵת means “property of”, and מִחֻקֵּק means “law-giver” (as in Yakov’s blessing 1:49:10, see below), and סִפּוֹן means “hidden/buried” (i.e., grave). (By the way, the etymology of מִחֻקֵּק to mean lawgiver might be derived from either the root חֻק meaning “law” or the root חֻק meaning “carve/inscribe/engrave” since laws were inscribed)

However, this more-smoothly refers to the ancient city of Petra, which is in Gad’s territory and was the property of some carver (מִחֻקֵּק) who carved out the city which is “hidden” (סִפּוֹן) in the ground. In fact, a Google search shows Petra often referred to as the city that is “carved from stone” and “the hidden city”. One problem with this theory is that (archeologists believe) Petra was founded about 1000 years **after** the Torah was written.

The other 2 pasukim in Torah that mention מִחֻקֵּק are:

1) לֹא יִסֹּר שִׁבְט מִיְּהוּדָה וּמִחֻקֵּק מִבֵּין רִגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה (1:49:10; Yakov’s brachah)
2) אִזּוּ יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל... בְּאֵר חִפְרוֹה שְׂרִים כְּרוּה גְדִיבֵי הָעַם בְּמִחֻקֵּק בְּמִשְׁעָנָם (4:21:17-18)

I believe that מִחֻקֵּק in pasuk 1 is a noun “carver” – one who is **carving out** the law, whereas מִחֻקֵּק in pasuk 2 is a verb “**carving out**” a well. Rashi believes שְׂרִים & גְדִיבֵי הָעַם are Moshe & Aaron who produced the well.

5:33:19

כִּי שִׁפְעַי יִנְקוּ וְשִׁפְנֵי תִמּוֹנֵי חוֹל

(5:33:19) חֻלְקֵת מִחֻקֵּק סִפּוֹן

(5:33:21) צִפְנַת פְּעֻנָּה (1:41:45)

All three words -- וְשִׁפְנֵי and סִפּוֹן and צִפְנַת -- mean “hidden”, but spelled with שָׂ, ס, and צ. I believe the צ is Hebraic spelling; ס is a common Aramaic substitute for צ; and the less-common שָׂ is used in place of ס for poetic reasons so that וְשִׁפְנֵי will resemble the word שִׁפְעַי preceding it.

5:33:21

וַאֲתָה מֵרִבְבוֹת

(5:33:2) וַיֵּתֵא רֹאשִׁי עִם

Both words וַאֲתָה and וַיֵּתֵא mean “and he went”. I believe these two closely-located passages are the only occurrences of the root אָתַא in the Torah, ending with an א in one and with a ה in another. This root אָתַא is a common Aramaic word for “go”, and matches the Russian word “iti” meaning “go”.

5:33:26

אֵין סְאֵל יִשְׂרָאֵל

5:33:28-29

עֵרַפּוּ מִלֵּךְ אֶשְׁרָאֵל יִשְׂרָאֵל

Has the letters of יִשְׂרָאֵל three times, once in order and once scrambled.

Similarly in Tehilim 146:5:

וְשִׁתְּנִתִּין אֶשְׁרֵי שְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹן

in which the boxes labeled “1” are synonyms, and the boxes labeled “2” are synonyms.

5:33:29

טל : אשריך ישראל מי כמודך

Imperfect palindrome around the ך.

5:34:1

Why is this marked שביעי, since there is no aliyah break here at any time of the year?

5:34:1

אל הר נבו ראש הפסגה אשר על פני 5:34:1
ולא קם נביא עוד כמשה אשר ידעו יי פנים אל פנים 5:34:10
והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני 4:12:3

The words in 5:34:1 describing the location of Moshe's grave are similar to the words in 5:34 10 and 4:12:3 describing Moshe's attributes.

5:34:10

ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו יי but it

What great compliment is it that no prophet like Moshe had yet arisen if this statement was written either while Moshe was still alive (accordingly to some authorities) or soon after he died (according to other authorities)?

IN THE MEGILA

The Megila has many words with the letters **שנ**:

ישנו עם הקבץ שבית... משתה בשים מכל הנשים
וישנו את תמרקה ... בשושן הבירה בשנת שלוש
מכלים שונים ... כרשנא ... מרסנא...ראשנה...וישנה
שנים עשר חדש ... הנשים שבית ... כלשונו ... ובשלוח ספרים
בשאה חן בעיניו ... בשיאו על השרים ... נדדה שנת המלך
שני סריסי המלך...היהודי משנה למלך בכל שנה ושנה

Megila 2:9

לתת

The vowel under the middle letter is *tzaireh* in the Stone chumash and *segol* in others

ARAMAIC WORDS IN THE TORAH

1:30:34 **הן** (Aramaic for “yes”; what Lavan answered Yakov)
 1:31:30 **בכסף נכספה** (Aramaic for “desired” or “embarrassed; what Lavan told Yakov)
 1:31:48 **יגר שהדותא** (Aramaic for “witness mound”; what Lavan called Yakov)
 1:41:45 **צפנת פענח**
 2:24:11 **שפרה** (name, meaning “pretty”)
 4:23:8 **יגרם** (verb derived from **גרם** -- Aramaic for “bone”)
 5:28:38 **חסל סדור פסח** meaning “end” as in **חסלנו הארבה**
 5:32:2 **ואתה** (“and comes” in Aramaic, also in Russian “iti”)
 5:33:21 **ויתה** (“and comes” in Aramaic, also in Russian “iti”)
 4:32:32 **נחנו** (Aramaic for “we”)
 5:32:36 **אולת יד** (Aramac for “go” or “gone”)

SYNONYM PAIRS WITH SAME LETTERS

כשב כבש
יאל איל
עף יעף
תום מות
שתק שקט
צעק זעק
עלו עלץ
ספון צפון (5:33:21)
סכל כסיל (“fool” “foolishness” in Koheles, in which **ס** and **כ** swap positions)
יִרְעָפוּ טל (Mishlai 3:20) **טל יִרְעָפוּ** (5:32:2)
סכיל סכלות שכלות (Kohelet)
שרר שרר (as in Megila בביתו)
גבהה (high) **גבעה** (hill) (Yirmiah:2:20)
פרא (wild ass= onager) **פרה** (onager)
כס (cover as a canopy) **כס** (cover as a table cloth)
שלמה שמלה (noted by Sifsai Chachamim at 5:25:18)
חלשים נחשלים (according to Sifsai Chachamim at 5:25:18; but not Unklus)
קבר (grave/tomb) = the same letters as **רקב** (decay)
פלגש (mistress) = the same letters as **שגל** (crude term for sex)
שכל (smart) = **סכל** (dumb) antonyms

POEMS IN THE TORAH

Poem Characteristics: Poems tend to:

- Not start pasukim with letter **ל**.
- Use rare words, and phraseology not easily understood.
- End words with **מו** or **לו** if the root verb ends in **א** or **ע**.
- Each point is said twice, but in different words.

Poems in the Torah start at:

1:4:23 ... **ואמר למך**
 2:15:1 **אז ישיר** ...
 4:21:14 **על כן יאמר בספר מלחמת ד' את זהב בסופה** ... **ונשען לגבול מואב**
 4:21:17 **אז ישיר ישראל** ... **עלי לי באר ענו לה באר חפרוה** ... **במשענם**
 4:22:14 **את זהב בסופה** ... **ונשען לגבול מואב**
 4/22/18 **עלי באר** ... **במשענתם**
 4:22:27 **על כן יאמרו המשלים באו חשבון** ... **עד מידבא**
 5:32:1 **האזינו השמים**

LENGTH OF PASUKIM

The average number of characters (letters + spaces) in Brshis, Shmos, Vayikra, Bamidbar and Dvarim is 63.3, 65.5, 65.0, 61.3 and 70.8 respectively. This corroborates what Rabbi Moshe Feinstein wrote in one teshuva that the pesukim in the last half the Torah are longer on average than those of the first half.

PESUKING WHERE A NAME SOUNDS LIKE A VERB USED WITH IT

1:4:4 **והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבן**
 1:16:11 **ישמעאל כי שמע יי אל ענין**
 1:17:20 **ולישמעאל שמעתך**
 1:21:17 **ישמעאל כי שמע אלקים אל קול הנער** Gd about
 1:38:07 **ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי** (Yehuda's son Air)
 1:17:17 **יצחק** Avraham on hearing about future birth of
 1:18:12-15 **יצחק שרה ותצחק שרה** ... **לא צחקתי** ... **כי צחקתי** Sarah on hearing about
 1:19:14 **יצחק** Lott the day after Avraham was informed about
 1:21:6 **יצחק עשה לי** ... **יצחק לי** Sarah about
 1:21:9 **יצחק** Yishmael with
 1:26:8 **יצחק** ויהי **יצחק מצחק** Yitzhak with his wife
 1:27:38 **וישא עשו קלו ויבך**
 5:22:29 **כאשר עשו לי בני עשו**
 1:25:26 **אחות בעקב עשו ויקרא שמו יעקב**
 1:27:36 **ויעקבני זה פעמים**
 1:32:25 **יעקב לבדו ויאבק איש עמו**
 1:37:5 & 8 **ויספ עוד שנא אתו** (referring to יוסף)
 1:15:2 **משק ביתי הוא דמשק אליעזר** referring to Avraham's servant
 1:14:15 **וירדפם... משמאל דמשק** (referring to Damesek Eliezer)
 1:24:24 **בת בתואל**
 1:38:07 **ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי**
 2:2:17 **ויבאו הרעים ויגרשום**
 2:2:22 **ויקרא את שמו גרשם**
 4:16:1 **ויקח קרח**

APPENDIX 1
SIDE-BY-SIDE COMPARISON OF
TORAH'S 2 VERSIONS OF THE 10 COMMANDMENTS
(Pasukim 2:20:2-18 and 5:5:6-19)

This appendix is discussed above under the heading 5:5:6-18

(In the comparison below, each word and letter that appears in only 1 of the 2 versions is highlighted in larger font)

אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים	2:20:02
אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים	5:05:06
לא יהיה לך אלהים אחרים על פני	2:20:03
לא יהיה לך אלהים אחרים על פני	5:05:07
לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ	2:20:04
לא תעשה לך פסל כל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ	5:05:08
לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי	2:20:05
לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים ועל שלשים ועל רבעים לשנאי	5:05:09
ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי	2:20:06
ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי	5:05:10
לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את שמו לשוא	2:20:07
לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את שמו לשוא	5:05:11
זכור את יום השבת לקדשו	2:20:08
שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוה יי אלהיך	5:05:12
ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך	2:20:09
ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך	5:05:13
יום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך	2:20:10
יום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך	5:05:14
ובחמתך וגרך אשר בשעריך	2:20:10
ושורך וחמורך וכל בחמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמורך	5:05:14
כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם ויום השביעי על כן ברכו יי	2:20:11
זכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך יי אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה	5:05:15
על כן ברכו יי	2:20:11
על כן ברכו יי	5:05:15
על האדמה אשר יי אלהיך נתן לך	2:20:12
על האדמה אשר יי אלהיך נתן לך	5:05:16
לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר	2:20:13
לא תרצח ולא תנאף ולא תגנב ולא תענה ברעך עד שוא	5:05:17
לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך	2:20:14
לא תחמד אשת רעך ולא תתאזהר בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמורו וכל אשר לרעך	5:05:18

APPENDIX 2: ALL INSTANCES IN TORAH (THAT I COULD FIND) THAT REFER TO THE MARRIAGE

1:29:22

וַיֵּאָסֶף לְבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּחָה

This is the only incidence in Torah of a marriage party. My friend DrexelFeeling of Jones Day asked me what terms does the Torah use for (i) **getting** married and (i) **being** married. Oddly, I found there is no specialized terminology for either. The closest term is **חַתּוּבָה**, which refers to being an **in-law** with someone (i.e., not being a spouse but instead being a RELATIVE OF the spouse). The following are all the instances in Torah (that I could find) that refer to the marriage.

A. MARRIAGE FROM THE GROOM'S PERSPECTIVE

A.1. TOOK A WOMAN (לָקַח אִשָּׁה)

1/25/1 וַיֵּסֶף אַבְרָהָם... וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשֵׁמָּה קְטוּרָה

1/26/34 עָשׂוּ... וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת יְהוּדִית

1/38/5 וַיִּקַּח יְהוֹדָה אִשָּׁה לְאָר בְּכֹרֹו וְשֵׁמָּה תָמָר

5/20/07 וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרֶשׁ אִשָּׁה וְלֹא לִקְחוֹ יָלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ

A.2. MADE A PARTY & TOOK SO&SO

1/29/22 וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּחָה: וַיְהִי בָעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת לֵאָה

A.3. HE TOOK SO&SO

2/2/1 אִישׁ מִבֵּית לֹדִי... וַיִּקַּח אֶת בַּת לֹדִי

A.4. TOOK FOR HIMSELF A WOMAN (לָקַח לוֹ)

1/11/28 וַיִּקַּח אַבְרָם וּנְחוּרָה לָהֶם נָשִׁים

1/6/2 בְּנֵי הָאֱלֹהִים... וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים

A.5. TOOK FOR HIMSELF FOR/AS A WOMAN (קָח לוֹ לְאִשָּׁה)

1/12/19 וַיִּקְרָא פְּרָעָה... לְמָה... וַיִּקַּח אֶתָּה (Sarah) לִי לְאִשָּׁה

1/24/67 יִצְחָק... וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וְתָהִי לִי לְאִשָּׁה

1/28/9 וַיֵּלֶךְ עָשׂוּ... וַיִּקַּח אֶת מִזְחָלֶת בַּת יִשְׁמָעֵאל... לִי לְאִשָּׁה

1/34/4 וַיֹּאמֶר שָׂכָם... קָח לִי אֶת הַיְלִידָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה

2/6/20 וַיִּקַּח עֲמֶרְם אֶת יֹזְבֶד בַּת דָּדָתוֹ לִי לְאִשָּׁה

2/6/23 וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת אֵלִישֶׁבַע בַּת עֲמִינָדָב... לִי לְאִשָּׁה

2/6/25 וְאַלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִכְּבוֹת פּוֹטִיאֵל לִי לְאִשָּׁה

5/22/13 כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְבָא אֵלֶיהָ וְשָׂנְאָהּ (episode where man hates his wife & defames her)

5/25/5 אַחִים... אִשְׁתִּי הִמָּת... וְלִקְחָהּ לִי לְאִשָּׁה וַיְבַמָּה

B. MARRIAGE FROM THE BRIDE'S PERSPECTIVE

B.1. WAS FOR/AS A WIFE

1/20/12 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם... וְתָהִי לִי לְאִשָּׁה Sarah to Abraham

1/24/67 וַיָּבֹא יִצְחָק... אֶת רִבְקָה... וְתָהִי לִי לְאִשָּׁה Rivka to Isaac

2/6/20 וַיִּקַּח עֲמֶרְם אֶת יֹזְבֶד בַּת דָּדָתוֹ לִי לְאִשָּׁה

2/6/22 וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת אֵלִישֶׁבַע... לִי לְאִשָּׁה

4:36:6 לְבָנוֹת צִלְפָּחָד לֹאמַר לְטוֹב בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים אֲךָ לְמִשְׁפַּחַת מֹטֶה אֲבִיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים

4/36/8 וְכָל בַּת יִרְשֶׁת בְּחֻלָּה... מִמִּשְׁפַּחַת מֹטֶה אֲבִיהָ תִהְיֶינָה לְאִשָּׁה

4/36/11 וְתִהְיֶינָה... בָּנוֹת צִלְפָּחָד לְבָנֵי דָדֵיהֶן לְנָשִׁים

5/21/11 (אִשָּׁת יִפֶּת תֹּאֲרֶה) וְלִקְחָתָהּ לִי לְאִשָּׁה

5/21/13 (אִשָּׁת יִפֶּת תֹּאֲרֶה) וְהִיתָהּ לִי לְאִשָּׁה

5/22/19 (episode where man hates his wife & defames her) וְלִי תִהְיֶינָה לְאִשָּׁה

5/22/29 (episode where man assaults an unmarried woman) כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵר... וְלִי תִהְיֶינָה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עָנָה

5/24/1 (prohibiting twice-divorced woman from then marrying her 1st husband) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה

5/24/3 כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרֹן אֲשֶׁר לָקְחָהּ לִי לְאִשָּׁה

5/24/4 (prohibiting twice-divorced woman from then marrying her 1st husband) בְּעַל בְּרִאשׁוֹן... לְשׁוֹב לִקְחָתָהּ לְהִזָּוֶת לִי לְאִשָּׁה

5/25/5 (law of YIBUM) יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ וְלִקְחָהּ לִי לְאִשָּׁה וַיְבַמָּה

B.2. WAS FOR A MAN

5/24/2 וְהָלַכָה וְהִיתָה לְאִישׁ אֲחֵר

B.3. SHE WAS FOR HIM FOR/AS A WOMAN

1/25/20 Rivka to Isaac וְתָהִי לִי לְאִשָּׁה

C. MARRIAGE FROM THE WOMAN'S FATHER'S/OWNER'S PERSPECTIVE

GIVE FOR A WIFE (תן לאשה)

- 1/16/3 ותקח שרי אשת אברם את הגר... [ותתן] אתה לאברם אישה [לד לאשה]
 1/30/4 רחל... [ותתן] לו (to Yaakov) את בלהה שפחתה [לאשה]
 1/30/9 ותרא לאה... ותקח את זלפה שפחתה [ותתן] אתה ליעקב [לאשה]
 1/38/14 ויגד לתמר... כי גדל שלה והוא [לא בתנה] לו (to Shailah) [לאשה]
 1/41/45 ויקרא פרעה שם יוסף... [ותתן] לו את אסנת... [לאשה]
 5/22/16 את [בתי נתתי לאיש הזה לאשה] וישנאה (case where man hates his wife & defames her)

D. HUSBAND

D.1. MY MAN (איש)

- 1/29/32
 1/29/34
 1/30/15
 1/30/20
 Hoshea 2:0 & 18
 Shmuel B 14:6
 Mlachim B 4:1

D.2. MY MASTER (אדון)

ותצחק שרה בקרבה לאמר... [ואדני] זקן

D.3. OWNER (בעל)

- 1/20/3 והיא ב' עלת [בעל]
 5/22/22 כי ימצא איש ש' כב עם אשה ב' עלת [בעל]
 2/21/3 אם [בעל] אשה הוא
 2/21/22 כאשר ישית עליו [בעל] האשה
 3:21:4 לא יטמא [בעל] בעמיו להחלו
 Yoel 1:8
 Shmuel B 11/26
 Mishlai 12/4
 Mishlai 31/11
 Mishlai 31/23
 Mishlai 31/28
 Hoshea 2:18 (along with בעל)

E. IN-LAW (חתונה)

- 1/34/9 והתחתנו [אתנו] (they will intermarry with us)
 5/7/3 ולא תחתנו [בם]... בתך לא תתן לבנו (don't intermarry with them)
 Yehoshua 23/12
 Shmuel A 18/21,22,23,26-27
 Ezra 9/14
 DivraiHayamim B 18/1

F. CLING (דבק)

- 1/2/24 each man to his wife
 1/19/19 evil to Lot
 1/31/23 Lavan to Yacov
 1/34/3 Schechem's soul to Dina
 4/36/7&9 each Jew to his family plot
 5/4/4 & 5/11/22 & 5/13/5 & 5/30/20 Jews to Gd
 5/13/18 your hand to spoils (of *ir hanidachat*)

Interestingly, just like (as explained above) the word חתן that now-a-days means “groom” meant “in-law” in Torah, the word כלה that now-a-days (and in Yeshiyahu 49:18 ככלה) means “bride” instead meant “daughter-in-law” in Torah, as in:

- 1:11:13 ואת שרי [כלתן] אשת אברם בנו
 1:38:11 ויאמר יהודה לתמר [כלתן]
 1:38:16 כי לא ידע כי [כלתן] הוא
 3:18:15 ערות [כלתך] לא תגלה אשת בנך הוא

APPENDIX 3:

ALL INSTANCES IN TORAH (THAT I COULD FIND)

THAT OMIT 8, OR ADD 8, OR ADD 1, OR ADD 7

OR THAT REPLACE $\aleph$ WITH $\beth$, OR $\beth$ WITH $\aleph$, OR $\beth$ WITH $\beth$

These are all instances in Torah that omit נ:

בבכנה (1:25:24) where א is omitted, which (as apparent from Unklus) is similar to the Aramaic spelling of the word that, too, leaves out the א (and replaces it with a ך). Other examples of leaving out an א are:

טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה (1:31:39 Yakov to Lavan) which omits א in אחטנה (meaning “I will be resonding for it)

יה כסא על כס יה 2:17:16 which omits א in כסא

שרשת גבלת (2:28:22) which omits ר in שרשת גבלת (2:39:15)

וינצח במחנה (3:24:10) which omits א as in וינאץ (4:32:19) and נאצו (4:16:30).

תעבו ולא תובו (3:25:17) which omits ע in תעבו

הרובני (4:26:7; 5:3:12 & 15; 5:4:43; 5:29:7) read without א, although it is written with א

ולמה לא מצתי חן בעיניך (4:11:11) is a misspelling of מצאתי by omitting א

לחטאת אחד לח ט ת (4:15:24) which omits א in לחטאת

(מ.. ר.. אשית ועד (5:11:23) (omits א from אשית ועד

ראשית עיני יי אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרתי שנה 5:11:12 which omits א from ראשית

היוצאת ובשלייתה היוצת מבין רגליה (5:28:57) which omits א in היוצאת

ונטמ תם in א (3:11:43) which omlits א in תם

The following 4 Torah passages omit א from the root פלא as in וְהִפְלֵא יְיָ אֶת מִכְתָּר 5:28:59

- (1) והפלא י את מכתך פלא (2:33:1) which omits א from the root פלא as in והפלא י את מכתך פלא 5:28:59
- (2) והפלא י את מכתך פלא 5:28:59 which omits א from the root פלא as in והפלא י את מכתך פלא 5:28:59
- (3) והפלא י את מכתך פלא 5:28:59 which omits א from the root פלא as in והפלא י את מכתך פלא 5:28:59
- (4) והפלא י את מכתך פלא 5:28:59 which omits א in והפלא י את מכתך פלא 5:28:59

ותִּזְרַנִּי חֵיל (Shmuel II, 23:40) which omits the א in וּתִזְרַנִּי.

רַמְּךָ (‘‘will say’’ Isaiah, 24, 9, omitting א
פלא and והפלה which omits the א in פלא.

תמר (misspelling of תמר meaning “you say”) SeferShmuel chelek2 19:14

וַיֹּאמֶר (Shmuel II, 6:2) which omit א from וַיֹּאמֶר

ש ל א ת (Sefer Shoftim's story of Chana & Eli) (which omits א in ת ל א ש) אשר שאלת...שאלתי אשר שאלתי

Similarly, Tehillim has the following instance that omits **ע** **בְּשֶׁמֶן רֵעֵן** (“I am absorbed with oil”) omits **ע** from **בְּלִעְתִּי**

The following are instances that add $\aleph$:

תוספו 2:05:07 is misspelling of לא תאספון לתת תבן לעם ללבו הלבנים

(since "continue" is spelled WITHOUT א as in אל תסוף דבר אלי 5:03:26, whereas "gather together" is spelled WITH א)

סְפֵר יוֹנָה (Sefer Yona in sailors' prayer) misspell בִּקְרִי by adding א -- noted by my friend SamSchvartz of CedarSinaiSynagogue in Cleveland

לא שלח יעקב את אחיו כי אמר פן יקר־אנו אסון (1:42:4) is a misspelling of יקר־נו ("will occur to him")

והוא לבדו נשאר וקראתו אסון (1:42:38)

as opposed to the **correct** spelling of “occur” (i.e., **without א**) as in the same episode:

ולקחתם גם את זה מעם פני וקראתו אסון (1:44:29)

ויגידו לו את כל הקראת אתם (1:42:29)

וקראת אתכם (5:31:29) is a misspelling of וקרת (“and will occur”) by adding **א**

אנה מלחמה (2:1:10) is misspelling of תקרנה (“will occur”) by adding **א**

ותקראנה אתי כאלה (3:10:19) is misspelling of ותקרנה (“and occurred”) by adding **א**

All 31 words in Torah that have the root לקראת (i.e., לקראתו, לקראתי, לקראתו, לקראת, לקראתו), have an added **א** since they mean “to meet” which I thought should be spelled לקרת.

Except for the 1 instance (of the 31) that לקראת in the pasuk וירא בלעם... ולא הלך... לקראת נחשים (4:24:01) which means “to call” which **SHOULD** be spelled with an **א**

Stated conversely, all 30 instances of the term “to meet” are spelled לקרת.

So perhaps maybe I am wrong, in that maybe the correct spelling of “to meet” IS לקראת WITH an **א**.

The word לקרת (i.e., without **א**) appears nowhere in Torah.

The following are instances in Torah that add an unneeded **א** before **א**:

A **ל** is added to the root “בא” (meaning “come” or “go”) respectively in Breshis, Shmos, Vayikra, Bamidbar, Dvarim about 26 times, 3 times, 5 times, 1 time, 13 times.

Examples are: ואתה תבא אל אבתיך בשלום, ויהי השמש לבוא (1:15:12), ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה (1:12:11)

A **ל** is added to the word “לא” (meaning “no”) only 1 time: ותאמר אל אביה... כי לא אוכל לקום מפניך 1:31:35

The word “הלא” (meaning “is it not?”) – spelled **without** added **ל** -- appears 17 times in Torah.

The word “הלא” (meaning “is it not?”) – spelled **with** added **ל** -- appears 12 times in Torah (8 of them in Breshis), as follows

הלא אם תטיב שאת 1:4:07 (Gd to Kain)

הלא נכריות נחשבו לו כי מכרנו 1:31:15

מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלא לנו הם 1:34:23 (Chamor & his son Shechem to townspeople)

ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רעים בשכם 1:37:13

ויאמר אלהם יוסף הלא לאלקים פתרנים ספרו נא לי 1:40:08

ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד 1:42:22

הלא זה אשר ישטה אדני בו 1:44:05 (Yosef's servant to the brothers)

ויאמר להם יוסף... הלא ידעתם כי נחש ינחש איש אשר כמני 1:44:15

ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו 2:33:16 (Moshe to G)

ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה... אם לא יגיד ונשא עונו 3:5:1 (mentioned in MesechesSofrim ch6)

הלא טוב לנו שוב מצרימה 4:14:03 (Complainers to Moshe in episode of the spies)

הלא אנכי את נך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה 4:22:30 (donkey to Bilam)

הליי תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלא הוא אביך קנך (האוינו) 5:32:06 (Moshe in the poem)

ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה 1:12:11

ויהי כבוא אברם מצרימה 1:12:14

ואתה תבא אל אבתיך בשלום 1:15:15

ויאמר בן אברהם יי למה תעמד בחוץ 1:24:31 (Lavan to Avraham's servant)

ותנח בגדו אצלה עד בן אדניו אל ביתו 1:39:16 (regarding Yosef with Potifar's wife)

ויכינו את המנחה עד ב' יוסף בצהרים (Yosef's brothers) 1:43:25
 עד השנה התשיעת עד ב' תבואתה תאכלו ישן (regarding Shmitah year) 3:25:22
 תב' is spelled this way (with extra ו) more times than the correct spelling of תב' א

The following are instances that replace ו with ה:

ה ויתגל בתוך אהל' (5:21:7) is a misspelling of אהל' by replacing ו with ה
 וש' לח את בעיר' (2:21:4)
 כי ה' וא כסות' לבדה (2:22:26)
 ראשית תבואת' (Yirmiah 2:3)
 והי' תוצאתיו (4:34:04) misspelled תוצאתיו by replacing ו with ה
 ונסכו' ריח ניחח ונסכו' יין רביעת ההין (3:23:13) misspelling ונסכו'
 ב' ר' ע' (meaning "in its yelling") (2:32:1723:13) misspelling וישמע יהושע את קול העם ב' ר' ע'
 2:32:25 וירא משה... כי פר' ע' אחרן לשמצה בקמיהם

The following are instances that replace ו with ה:

ה ידינו לא שפכו' (5:21:7) is a misspelling of שפכו' by replacing ו with ה
 יקרחו' לא יקרחו' קרחו בראשם (3:21:5) misspelling of יקרחו'

The following instances replace א with ו:

ויבו (Sefer MalachimA 12:12) replaces replaces א with ו
 מ' (1:20:6), which (as apparent from Unklus) replaces א with ו which is the Aramaic way of spelling it.

The following instance replaces ו with א:

אשר ל' א' כרעים ממעל לרגליו לנער בהן על הארץ (3:11:21)(mentioned in MesechesSofrim ch6)
 וקם הבית אשר בעיר אשר ל' א' חמה לצמיתת לקנה אתו לדרתיו לא יצא (3:25:30)(mentioned in MesechesSofrim ch6)
 אם רעה בעיני אדניה אשר ל' א' יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל למכרה (2:21:8)(mentioned in MesechesSofrim ch6)

The following are instances that replace ה with א:

א כי יקרא קן (mean "when a nest will occur") is a misspelling of יקרה ("will occur") by replacing ה with א
 מ' (ben Mefiboshes ben Shaul) (ShmuelB 9:12 & DivraiHayamimA 8:34) and מ' (MalachimA) switch א and ה
 א (in MalachimA 11:11-14) is a misspelling of ה by replacing ה with א
 ה' היא ברפת (5:3:11 in the poem העזיבו) in which proper spelling is ברפת as
 כמט' לחץ (Book of Aichah,) in which proper spelling is לחץ
 של' and של' (Shmuel a 1:1) where the city name Shilo is spelled both ways

The following are instances that omit ו:

ב'יד ויסף את כל האסיר' (1:39:22)
 ובגפן שלשה שריג' (1:40:10)
 ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם 1:03:07
 וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה 1:25:24
 ויאמרו החרטמם אל פרעה אצבע אלקים הוא 2:08:15
 כי היה השחין בחרטמם ובכל מצרים 2:09:11
 ויהיו ת' אמם מלמטה 2:26:24
 והיו תואמם מלמטה 2:36:29

4:06:05 עד מלאת הַיָּמִם ׀ אשר יוֹר

הַמְדָּבִיבִים 1:37:36 in which ׀ (between מ and ד) is not only missing from the spelling but also missing from pronunciation and instances of תְּמִימִם ׀ (for example וְאֵילָם שְׁנַיִם תְּמִימִם ׀ 2:29:01) that are too many to list here.

The following add an unnecessary הַ after an ending-komatz (ד):

4:27:13 (Gd to Moshe) וְרָאִיתָ ׀ אֶתְּהָ וְנֹאסַפְתָּ אֶל עַמֶּיךָ

2:18:20 (Yisro advising Moshe) וְהִזְהַרְתָּ ׀ אֶתְּהָם אֶת הַחֲקִים וְאֶת הַתּוֹרָה

2:19:23 (Moshe to Gd) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יי לֹא יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל הָרִי סִינַי כִּי אַתָּה הָעֵד תָּהָ בְּנוֹ לֵאמֹר

(4:11:11) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יי לְמָה הָרַעְתָּ ׀ לַעֲבֹדְךָ (2:5:22) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יי ... לְמָה הָרַעְתָּ ׀ לָעָם הַזֶּה

2:5:22 (Moshe to Gd) לְמָה הָרַעְתָּ ׀ לָעָם הַזֶּה

4:11:11 (Moshe to Gd) לְמָה הָרַעְתָּ ׀ לַעֲבֹדְךָ

4:14:19 סִלַּח נָא לַעֲזֹן הָעָם הַזֶּה כִּגְדֹל חַסְדְּךָ וְכֹאשֶׁר נִשְׁאַתָּ ׀ לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנָּה

2:15 (In the song אֲזַיִר שִׁיר) מִי כִּמְכָּה בְּאֵלָם יי מִי כִּמְכָּה בְּאֵדָר בְּקֹדֶשׁ

1:43:30 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי בִּכְמוֹרוֹ רָחֲמֵי אֶל אַחִיו וַיִּבְקֹשׁ לְבָכוֹת וַיֵּבֶא הַחֲדָרָה וַיִּבְךְ שְׁׁמָה הַ

1:49:31 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" וַיִּבְרְכוּ אֶת אַבְרָהָם וְאֶת שְׂרָה אִשְׁתּוֹ שְׁמָה קִבְּרוּ אֶת יִצְחָק

2:29:42 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" עָלֶיךָ תִּתְּמִיד לְדִרְתִּיכֶם... אֲשֶׁר אֹעֵד לָכֶם שְׁׁמָה הַ לְדַבֵּר אֵלֶיךָ שְׁׁמָה

2:29:43 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" וּבְעֵדֵי שְׁׁמָה הַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי

2:30:36 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" בְּאֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר אֹעֵד לָךְ שְׁׁמָה הַ קֹּדֶשׁ קִדְשֵׁי תֹהִיָּה לָכֶם

4:17:19 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" לְפָנֵי הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֹעֵד לָכֶם שְׁׁמָה הַ

5:12:11 since ther שְׁמָה means "to there" -not "there" ... לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שְׁׁמָה הַ שְׁׁמָה הַ

2:28:24 וְגַם תִּתְּ הַ אֶת שְׁתֵּי עֲבֹתָהּ הַזֹּהֶב עַל שְׁתֵּי הַטְּבַעֲתַי אֶל קְצוֹת הַחֹשֶׁן

The word for "magic incantation" (both WITH middle-הַ and WITHOUT middle-הַ)

is spelled the following 1 time **WITH** הַ

2:07:11 וַיִּקְרָא גַם פֶּרַעַה... וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטְמִי מִצְרַיִם בְּלִטְיָהֶם כֵּן (תִּנְיָן) (regarding

and is spelled the following 3 times **WITHOUT** הַ

2:08:14 וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטְמִים בְּלִטְיָהֶם (כְּנִים) (regarding

2:08:03 וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטְמִים בְּלִטְיָהֶם (צִפְרָדַע) (regarding

2:07:22 וַיַּעֲשׂוּ כֵן חֲרָטְמִי מִצְרַיִם בְּלִטְיָהֶם (דָּם) (regarding

and I do not know which spelling (with הַ or without הַ) is correct.

The following replaces ׀ with ׀:

4:32:07 replaces ׀ in תְּבוּאָן with ׀ וְלִמָּה תְּבוּאָן אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

The following omits הַ:

(3:25:21) misspelling of הַ שְׁׁתֵּי הַ בִּשְׁנֵה הַשְּׁשִׁית וְעַ שְׁׁתֵּי הַ אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים

הַאֵל meaning הַאֵלָה. This occurs in too many places in Torah to mention

The following append an unnecessary הַ:

2:15:01 אֲזַיִר שִׁיר מֹשֶׁה... אֲשִׁירָה לִי כִי גָאָה גָאָה

2:35:26 (instead of אֶתְּן) וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׂא לְבֶן אֶתְּן גַּם בְּחִכְמָה טוֹאֵת אֶת הָעוֹזִים

5:32:20 וַיֹּאמֶר אֶסְתִּירָה פָּנֵי מֶהֱ אֶרְאֶה מֶה אַחֲרֵיהֶם

1:31:6 וְאֵת־נָח יִדְעֶתָן כִּי בְּכָל־כַּחַי עֲבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן

1:30:28 וַיֹּאמֶר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֵת־נָח

1:17:2 וְאֵת־נָח בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וְאֶרְבֶּה אוֹתְךָ בְּמֵאֵד מְאֹד

1:34:12 הָרְבוּ עָלַי מְאֹד מִהֵר וּמִתָּנָן וְאֵת־נָח כֹּאשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי

1:45:18 וּבֹאוּ אֵלַי וְאֵת־נָח לָכֶם אֶת־טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶכְלוּ אֶת־חֶלֶב הָאָרֶץ

1:47:16 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הִבּוּ מִקְנֵיכֶם וְאֵת־נָח לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם

2:24:12 עֲלֵה אֵלַי הִהְרֵה וְהִי־הָ שֵׁם וְאֵת־נָח לֶךְ אֶת־לַחַת הָאֵבֶן

4:08:19 וְאֵת־נָח אֶת־הַלּוֹיִם נִתְּנִים לְאַהֲרֹן

4:21:16 אֲשֶׁר אָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲסֹף אֶת־הָעָם וְאֵת־נָח לָהֶם מִיָּמִים

2:29:35 (Gd to Moshe) instead of אֶת־נָח וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כֹּכָה כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־נָח

1:34:23 מִקְנֵהֶם וּקְנִינֵם וְכָל־בְּהֵמָתָם הַלּוֹא לָנוּ הֵם אֲךָ־נָח אוֹתָם לָהֶם וַיֵּשְׁבוּ אִתָּם

4:22:33 (Angel to Bilam) instead of אֶת־נָח אֲוִלִי נִטְהָר מִפְּנֵי־כִי עָתָה גַּם־אֶת־נָח הִרְגֵנִי וְאוֹתָהּ הַחַיִּיתִי

4:23:03 (Bilam to Balak) הִתִּיצֵב עַל־עֲלֹתְךָ וְאֶל־נָח אֲוִלִי יִקְרָה יְיָ לְקִרְאָתִי

1:24:56 (Avraham's servant to Rachel's family) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵל־תֹּאחֲרוּ אִתִּי וַיִּי־הַצְלִיחַ דְּרָכִי שְׁלֹחֹנִי וְאֶל־נָח לְאֹדְנִי

1:30:25-26 (Yakov to Lavan) שְׁלֹחֲנִי וְאֶל־נָח אֵל־מִקְוֵי וְלֹאֲרָצִי ... תִּנָּה אֶת־נָשִׁי וְאֶת־יְלָדֶיהָ אֲשֶׁר עֲבַדְתִּי אִתְּךָ בֵּהָן וְאֶל־נָח

1:33:12 (Esav to Yakov) וַיֹּאמֶר נִסְעָה וּנְלַכְהָ וְאֶל־נָח לְנִגְדֶךָ

1:45:28 (Yakov) וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנִי חִי אֶל־נָח וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת

2:04:18 (Moshe to Yisro) אֶל־נָח בָּא וְאֶשׁוּבָה אֵל־אֲחִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם

1:27:03 (Yakov to Esav) (where the appended ה is not even pronounced) וְעָתָה שָׂא נָא כְּלִידֶיךָ תְּלִידֶיךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצֹא הִשְׁדֵּה וְצוּדָה לִי צִידָה

(meaning "go") in place of לֶךְ (too many instances to cite) לָכֶה

2:30:4 וְהָיָה לְבָתִּים לְבָדִים לִשְׂאֵת אִתּוֹ בְּהֵמָה מִהֶמָּה

2:36:1 אֲשֶׁר נָתַן יְיָ חֲכָמָה וְתִבְיוֹנָה בְּהֵמָה מִהֶמָּה

1:43:4 (Yakov's sons to Yakov) מִשְׁלַח אֶת־אֲחֵינוּ אִתָּנוּ בְּרִדְהָ וְנִשְׁבְּרָה לֶךְ־אֵל־כָּל־

1:21:23 (Avimelech to Avram) כַּחֲסֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גִּרְתָּ־בָהּ

5:17:14 כִּי תָבֹא אֵל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבַּתָּהּ בָּהּ

The following add an unnecessary י:

2:37:08 מִן־חֲכַפְרֵת עָשָׂה אֶת־חֶכֶר בִּים מִשְׁנֵי קִצּוֹתָיו

2:39:04 כְּתַפְתָּ עָשׂוּ לוֹ חֲבֵרֹת עַל־שְׁנֵי קִצּוֹתָיו חֲבֵרֹתָיו whereas the correct spelling is קִצּוֹתָיו as in:

2:25:19 מִן־חֲכַפְרֵת תַּעֲשׂוּ אֶת־חֶכֶר בִּים עַל־שְׁנֵי קִצּוֹתָיו , as in

2:28:7 שְׁתֵּי כְּתַפְתָּ חֲבֵרֹת יִהְיֶה לוֹ אֵל שְׁנֵי קִצּוֹתָיו וְחֲבֵרֹתָיו

2:27:4 וְעָשִׂיתָ עַל־חֲרֹשֶׁת אַרְבַּע טַבַּעַת נְחֹשֶׁת עַל־אַרְבַּע קִצּוֹתָיו

APPENDIX 4:
THE PHRASES “וַיְהִי כֹּ...” AND “וַיְהִי בֹּ...” AND “וַיְהִי בֹּ...”
all indicating WHEN something occurs

GRAMMAR DEFINITIONS

GERUND: A gerund is a noun formed by modifying a verb (in English by appending “ing” to a verb). For example, the gerund “going” in English is formed by appending “ing” to the verb “go”. The corresponding gerund in Hebrew is “בֹּא” formed by modifying the verb “בָּא”.

NOUN-PREFIX: A noun-prefix is a letter that precedes a noun.

DIFFERENCES BETWEEN כֹּ/כִ/כֵּאֲשֶׁר : The prefix “כֹּ” means “during” and precedes a noun. For example, “כֵּבֹא אַבְרָם” meaning “during Avram’s going” in which “Avram’s going” is the noun. In most cases, the noun following the prefix “כֹּ” is a gerund-type noun.

Unlike prefix “כֹּ” which means “during” and is followed by a **noun**, the words כֵּ/כֵאֲשֶׁר mean “when” (instead of “during”) and are followed by a **verb** (instead of a noun). For example, “כֵּאֲשֶׁר תִּרְדּוּ” means “when you will lower” and “כִּי יֵרְאוּ” means “when they will see”.

THE PHRASE “וַיְהִי כֹּ...”

The phrase “וַיְהִי כֹּ” with prefix-כֹּ occurs 16 times in Torah. All 16 occurrences are listed below.

This phrase “וַיְהִי כֹּ...” always means “and it WAS during”, and is always followed by a noun. The noun is a gerund-type noun in 13 of the occurrences and a non-gerund-type noun in 3 of the occurrences.

3 CASES WHERE THE NOUN IS A NON-GERUND

and it WAS during heat of the day --	וַיְהִי כֹּ חֵם הַיּוֹם	1:18:01
and it WAS during middle of the night --	וַיְהִי כֹּ חֲצִית הַלַּיְלָה אֲנִי יּוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם	2:11:04
and it WAS during half the night --	וַיְהִי כֹּ חֲצִי הַלַּיְלָה וַיִּי הֵכָה כָּל בְּכוֹר בָּאָרֶץ מִצְרַיִם	2:12:29

13 CASES WHERE THE NOUN IS A GERUND

and it WAS during Avram’s COMING --	וַיְהִי כֵּבֹא אַבְרָם מִצְרַיִם וַיִּרְאוּ הַמִּצְרַיִם אֶת הָאִשָּׁה	1:12:14
and it WAS during their MOVING them --	וַיְהִי כֵּחֲצִיָּאֵם אֹתָם הַחֻצָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ עַל נַפְשָׁם	1:19:17
and it WAS during SEEING --	וַיְהִי כֵּרְאוֹת אֶת הַנּוֹס וְאֵת הַצִּמְדִּים עַל יְדֵי אֲחֵתוֹ	1:24:30
and it WAS during her SEEING --	וַיְהִי כֵּרְאוֹתָהּ כִּי עֹזֵב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיִּנָּס הַחֻצָּה	1:39:13
and it WAS during RETRACTING his hand --	וַיְהִי כֵּמָשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אֲחִיו וְתֹאמַר מֶה פָּרַצְתָּ	1:38:29
and it WAS during my RAISING my voice --	וַיְהִי כֵּהִרְמִי קוֹלִי וְאֶקְרָא	1:39:18
and it WAS during his HEARING --	וַיְהִי כֵּשִׁמְעוּ כִּי הִרְמִיתִי קוֹלִי וְאֶקְרָא	1:39:15
and it WAS during his Lord’s HEARING --	וַיְהִי כֵּשִׁמַּע אֲדֹנָיו אֶת דְּבַרִּי אֲשֶׁתוֹ	1:39:19
and it WAS during their HEARING --	וַיְהִי כֵּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהִהָרֵב בְּעַר בָּאֵשׁ	5:05:20
and it WAS during Aaron’s SPEAKING --	וַיְהִי כֵּדְבַר אַהֲרֹן אֶל כָּל עַדְתֹּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	2:16:10
and it WAS during RESTING --	וַיְהִי כֵּנוּחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יִסְפוּ	4:11:25
and it WAS during his COMPLETING --	וַיְהִי כֵּכֵלָתוֹ לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּתְבַקֵּעַ הָאֲדָמָה	4:16:31
and it WAS during the COMPLETING --	וְהָיָה כֵּכֵלָת הַשְׁטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וּפְקֻדוֹ	5:20:09
and it WAS during Moshe’s COMPLETING --	וַיְהִי כֵּכֵלֹת מֹשֶׁה לְכַתֵּב אֶת דְּבַרֵּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת	5:31:24

APPENDIX 4 (continued)**THE PHRASE “וְהָיָה כִּ...”**

The phrase “וְהָיָה כִּ...” appears 27 times in Torah, all listed below.

In contrast to the phrase “וְיָהִי כִ” described above, the phrase “וְהָיָה כִ/כִּ/כִּאֲשֶׁר” always refers to a **single** instance in **future** and means “and it WILL be during/when”. With the only exceptions being in 2 passages (2:33:8 & 9 below) referring to **continuous** instances in the **past** and meaning “it used to be”:

CONTINUOUS instances in the PAST followed by GERUND-type noun

וְהָיָה כִּצֵּאת מֹשֶׁה אֶל הָאֹהֶל יִקְוּ כָּל הָעָם וְנִצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ	2:33:08
וְהָיָה כִּבָּא מֹשֶׁה הָאֹהֶל יֵרֵד עֲמוּד הָעֵנָן וְעָמַד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדִבֶּר עִם מֹשֶׁה	2:33:09

SINGLE instance in the FUTURE followed by GERUND-type noun

וְהָיָה כִּרְאוֹתָיו כִּי אֵין הַנֶּעַר וּמֵת	1:44:31
וְהָיָה כִּשְׁבֹתוֹ עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לּוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר	5:17:18
וְהָיָה כִּקְרִבְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וּנְגַשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל הָעָם	5:20:02
וְהָיָה כִּכְלַת הַשְּׁטָרִים לְדִבֶּר אֶל הָעָם וּפָקְדוֹ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם	5:20:09

SINGLE instance in the FUTURE followed by VERB

וְהָיָה כִּאֲשֶׁר תִּרְיֵד וּפָרַקְתָּ עָלָיו מֵעַל צֹאֲרֵךְ	1:27:40
וְהָיָה כִּאֲשֶׁר יֵרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֹּר יִשְׂרָאֵל	2:17:11
וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ אֶתְךָ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת	1:12:12
וְהָיָה כִּי יִקְרָא לָכֶם פְּרַעְזָה וְאָמַר מִה מַּעֲשִׂיכֶם	1:46:33
וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וּנְסִיף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוֹ	2:01:10
וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מִה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם	2:12:26
וְהָיָה כִּי יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֶצֵּא מֵעַמְּךָ	5:15:16
וְהָיָה כִּי תִלְכּוּן לֹא תִלְכוּ רִיקִים	2:03:21
וְהָיָה כִּי תֵלֶךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב יְיָ עִמָּנוּ וְהִטְבַּנוּ לָךְ	4:10:32
וְהָיָה כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵתֵן יְיָ לָכֶם כִּאֲשֶׁר דִּבֶּר וְשִׁמְרַתֶּם אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת	2:12:25
וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֵךְ יְיָ אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לָךְ	2:13:05
וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֵךְ יְיָ אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כִּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ וּלְאַבְרָהָם וְנִתְּנָה לָךְ	2:13:11
וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֵךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לָךְ לֵיצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר לָךְ	5:06:10
וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֵךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ בְּאֶזְנוֹתָ לֵאמֹר לָךְ לֵיצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר לָךְ	5:11:29
וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵתֵן יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ לָךְ נַחֲלָה וִירֶשְׁתָּהּ וְיִשְׁבַּת בָּהּ	5:26:01
וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ	5:30:01
וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בֶּןְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה זֹּאת	2:13:14
וְהָיָה כִּי יִצְעֶק אֵלַי וְשִׁמְעֵתִי כִי חָנוּן אֲנִי	2:22:26
וְהָיָה כִּי יֵאָשֶׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חֲטָא עָלֶיהָ	3:05:05
וְהָיָה כִּי יִחְטָא וְאָשָׁם וְהָשִׁיב אֶת הַגּוֹלָה אֲשֶׁר גָּזַל	3:05:23
וְהָיָה כִּי תִמְצָאן אֶת רַעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעֲנַתָּה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנֶיךָ לְעַד	5:31:21

APPENDIX 4 (continued)**THE PHRASE “וַיְהִי בִּ...”**

The phrase “וַיְהִי בִּ...” with prefix-בִּ, appears 35 times in Torah, all listed below.

They all refer to one or more instances in the **future** and mean “and it WILL be during” followed by a noun.

it WAS on that day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי יִצְחָק וַיְגִדּוּ לוֹ עַל אֲדֹת הַבָּאָר אֲשֶׁר חָפְרוּ	1:26:32
it WAS on the 3 rd day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּהֲיוֹתָם כְּאֲבִיבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב ... אֶחָד דִּינָה אִישׁ חָרְבוּ	1:34:25
it WAS on the 3 rd day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְדָּתָא אֶת פֶּרְעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל עַבְדָּיו	1:40:20
it WAS on the 6 th day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לִקְטוֹ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֶמֶר לְאֶחָד	2:16:22
it WAS on the 3 rd day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּהֲיִית הַבֶּקֶר וַיְהִי קָלֹת וּבִרְקִים וַעֲנַן כָּבֵד עַל הָהָר	2:19:16
it WAS on the 8 th day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל	3:09:01
it WAS on the 7 th day	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעֵם לִלְקֹט וּלֹא מִצָּאוּ	2:16:27
it WAS in the days of Amrafel	וַיְהִי בְּיָמֵי אֲמֶרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר אֲרִיזָה מֶלֶךְ	1:14:01
it WAS on the day Gd spoke	וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא דִּבֶּר יי אֶל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	2:06:28
it WAS on the day of Moshe's completing	וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא מֹשֶׁה לֹחֲקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ	4:07:01
it WAS in those days	וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיְגִדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֲחָיו ... וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עִבְרִי	2:02:11
it WAS in those days	וַיְהִי בַּיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה וַיִּזְעַק	2:02:23
it WAS in that very day	וַיְהִי בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַהוּא יָצְאוּ כָל צְבָאוֹת יי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	2:12:41
it WAS in that very day	וַיְהִי בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַהוּא הוֹצִיָא יי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צְבָאוֹתָם	2:12:51
it WAS in the 1 st month	וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁנֵה הַשְּׁנִית בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַחֹקֶם הַמִּשְׁכָּן	2:40:17
it WAS in the 2 nd year	וַיְהִי בִּשְׁנֵה הַשְּׁנִית בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּעֲשָׂרִים בַּחֹדֶשׁ נִעְלָה הָעֲנַן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדֻת	4:10:11
it WAS in the 601 st year	וַיְהִי בְּאַחַת וּשְׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בְּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמִּים ... וַיִּסָּר נֹחַ	1:08:13
it WAS in the 40 th year	וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בַּעֲשֵׁתִי עֶשֶׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה ... כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יי אֱלֹהִים	5:01:03
it WAS in the morning	וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח בִּלְקָא אֶת בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בַּמּוֹת בַּעַל	4:22:41
it WAS in the morning	וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַהֲנֵה הָיָא לֵאמֹר אֶל לִבְנֵי מִזָּה זֹאת עֲשִׂית לִי	1:29:25
it WAS in the morning	וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַתִּפְעֵם רִחוּוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חֲרַטְמֵי מִצְרַיִם	1:41:08
it WAS in the evening	וַיְהִי בָעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת לֵאָה בְּתוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלָיָהּ	1:29:23
it WAS in the evening	וַיְהִי בָעֶרֶב וַתַּעַל הַשֶּׁלֹּ וַתִּסַּס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֶּקֶר הִתְהַלְּכָה שִׁכְבַּת הַטָּל	2:16:13
it WAS in the morning watch	וַיְהִי בַּאֲשֶׁמֶרֶת הַבֶּקֶר וַיִּשְׁקֶף יי אֶל מַחֲנֵה מִצְרַיִם בַּעֲמֹד אֵשׁ וַעֲנַן	2:14:24
it WAS in that time	וַיְהִי בַּעֲת הַהוּא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ ... אֶל אֲבִירָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמָּךְ	1:21:22
it WAS in that time	וַיְהִי בַּעֲת הַהוּא וַיִּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֲחָיו וַיֵּט עַד אִישׁ עַדְלָמִי וַשְׁמִי חִירָה	1:38:01
it WAS during their being in the field	וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קָן אֶל הַבָּל אֲחָיו וַיְהַרְגֵהוּ	1:04:08
it WAS during their traveling	וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שְׁנַעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם	1:11:02
it WAS during Gd's destroying	וַיְהִי בַּשַּׁחַת אֱלֹהִים אֶת עָרֵי הַכֹּכַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים ... וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט	1:19:29
it WAS during the time of heating	וַיְהִי בַּעֲת יָחַם הַצָּאן וַאֲשָׁא עֵינָיו וַאֲרָא בַחֲלוֹם וַהֲנֵה הָעֵתִידִים הָעֹלִים עַל הַצָּאן	1:31:10
it WAS during her hardship	וַיְהִי בַּהֲקִשְׁתָּהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמִּלְדָּת אֶל תִּירָאִי כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן	1:35:17
it WAS during her soul's exit	וַיְהִי בְּצֵאתָ נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֵּן אוֹנִי וַאֲבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימִין	1:35:18
it WAS during Israel's dwelling	וַיְהִי בְּשִׁכְן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַחֹרָן וַיִּלֶּךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָהּ	1:35:22
it WAS during Paroh's sending	וַיְהִי בְּשִׁלּוֹחַ פֶּרְעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים	2:13:17
it WAS during Moshe's descending	וַיְהִי בְּרִדְתָּ מֹשֶׁה מִהָרְ סִינִי וַשְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת בִּיד מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן הָהָר	2:34:29
it WAS during the ark's traveling	וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קִמָּה יי וַיַּפְצֹ אֵיבִיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֹאֵיךָ מִפְּנֶיךָ	4:10:35
it WAS during the people's assembly	וַיְהִי בַּהֲקָלָה הָעֵדָה עַל מֹשֶׁה וְעַל אֲהֲרֹן וַיִּפְּנוּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַהֲנֵה כִסֵּהוּ הָעֲנַן	4:17:07

APPENDIX 4 (continued)**THE PHRASE “...וְהָיָה בִּי”**

The phrase “...וְהָיָה בִּי” with prefix-בִּי, appears 13 times in Torah, all listed below.

They all refer to one or more instances in the future and mean “it WILL be during” followed by a noun, except for one passage referring to multiple instances in the past and meaning “it WAS whenever”

			PAST TENSE
it WAS whenever during any fever of	(past continuous) וְהָיָה בְּכָל יוֹם הַצָּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשֶׁם יַעֲקֹב אֶת הַמִּקְלָוֹת	וְהָיָה בְּכָל יוֹם הַצָּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשֶׁם יַעֲקֹב אֶת הַמִּקְלָוֹת	1:30:41
			FUTURE TENSE
it WILL be during the day of his bequething	וְהָיָה בְּיוֹם הַנְּחִילוֹ אֶת בְּנָיו אֶת אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לֹא זֶכֶל לְבָכָר	וְהָיָה בְּיוֹם הַנְּחִילוֹ אֶת בְּנָיו אֶת אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לֹא זֶכֶל לְבָכָר	5:21:16
it will be during the 7th day	וְהָיָה בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׁעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זָקְנוֹ וְאֶת גִּבְתוֹ עֵינָיו	וְהָיָה בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׁעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זָקְנוֹ וְאֶת גִּבְתוֹ עֵינָיו	3:14:09
it WILL be during the day that you cross	וְהָיָה בְּיוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן...וְהִקְמַת לָךְ אֲבָנִים גְּדִלוֹת וְשָׁדַת אֲתָם	וְהָיָה בְּיוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן...וְהִקְמַת לָךְ אֲבָנִים גְּדִלוֹת וְשָׁדַת אֲתָם	5:27:02
it WILL be during the day of his bequething	וְהָיָה בְּיוֹם הַשְּׂשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיָאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם	וְהָיָה בְּיוֹם הַשְּׂשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיָאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם	2:16:05
and it WILL be during the harvest	וְהָיָה בְּתִבְרוּתָם וּבְנִתְתָּם חֲמִישִׁית לַפְּרִיעָה וְאַרְבַּע הַיָּדֵת יִהְיֶה לָכֶם	וְהָיָה בְּתִבְרוּתָם וּבְנִתְתָּם חֲמִישִׁית לַפְּרִיעָה וְאַרְבַּע הַיָּדֵת יִהְיֶה לָכֶם	1:47:24
it WILL be during my cloud-making	וְהָיָה בְּעָנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בַּעֲנָן	וְהָיָה בְּעָנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בַּעֲנָן	1:09:14
it WILL be during passing of	וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצֹּר	וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצֹּר	2:33:22
it WILL be during your eating	וְהָיָה בְּאֲכֹלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיֶמוּ תְרוּמָה לִי	וְהָיָה בְּאֲכֹלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיֶמוּ תְרוּמָה לִי	4:15:19
it WILL be on during your sitting	וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חֹץ וְחִפְרָתָה בָּהּ וְשָׁבַת וְכִסִּית אֶת צִאתְךָ	וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חֹץ וְחִפְרָתָה בָּהּ וְשָׁבַת וְכִסִּית אֶת צִאתְךָ	5:23:14
it WILL be during Gd's setting	וְהָיָה בְּהַנִּיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ מָכָל אֵיבֶיךָ מִסָּבִיב... תִּמְחָה אֶת זֵכֶר עֲמֶלְךָ	וְהָיָה בְּהַנִּיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ מָכָל אֵיבֶיךָ מִסָּבִיב... תִּמְחָה אֶת זֵכֶר עֲמֶלְךָ	5:25:19
it WILL be during your crossing	וְהָיָה בְּעִבְרָכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן תִּקְיֶמוּ אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה	וְהָיָה בְּעִבְרָכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן תִּקְיֶמוּ אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה	5:27:04
it WILL be during his hearing	וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הָאֵלֶּה הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יִהְיֶה לִּי	וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הָאֵלֶּה הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יִהְיֶה לִּי	5:29:18

APPENDIX 5

INSTANCES IN TORAH WHERE THE ACCENT IS RELOCATED TO A PRIOR SYLLABLE FOR POETIC REASONS

- 1:37:03 וישראל... כי בן זקנים הוא לו **וְלֵשָׁה** לוֹ כתבת פסים
- 1:35:01 ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם **וְעֵשָׂה** שם מזבח
- 2:12:48 וכי יגור אתך גר **וְלֵשָׁה** **פֶּסַח לִי** המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו
- 4:05:30 וקבא את אשתו והעמיד את האשה לפני יי **וְלֵשָׁה** לה הכהן את כל התורה הזאת
- 4:09:10 איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדרתיכם **וְלֵשָׁה** **פֶּסַח לִי** ...
- 4:09:14 וכי יגור אתכם גר **וְלֵשָׁה** **פֶּסַח לִי** כחקת הפסח וכמשפטו כן יעשה
- 5:05:10 **וְלֵשָׁה** חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותו
- 1:37:07 והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה **קָמָה** אלמתי וגם נצבה
- 1:37:08 **וְיֹאמְרוּ** לוֹ אחיו המלך תמלך עלינו
- 1:19:27 אל המקום אשר **לָמַד** שם את פני יי
- 4:03:31 ומשמרתם הארץ והשלחן והמנרה והמזבח וכלי הקדש אשר **יִשְׁרְתוּ** בהם...
- 4:04:12-14 ולקחו את כל כלי השרת אשר **יִשְׁרְתוּ** בם בקדש ונתנו אל בגד תכלת... ונתנו עליו את כל כלי אשר **יִשְׁרְתוּ** עליו בהם את המחתת...
- 1:24:48...60 ויקראו לרבקה **וַיֹּאמְרוּ** אליה... **וְיֹאמְרוּ** לה אחותינו
- 4:3:12 כל בכור פטר רחם מבני ישראל **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים**... (4:3:45) ואת בהמת הלזים תחת בהמתם **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** אני יי : (1)
- 4:8:14 והבדלת את הלזים מתוך בני ישראל **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** :
- 1:31:42 לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** (5)
- 1:41:54 ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** (6)
- 2:32:1 כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** לו (7)
- 2:32:23 כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** לו (8)
- 4:20:2 ולא **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** מים לעדה ויקהל על משה ועל אהרן
- 4:26:64 ובאלה לא **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** איש מפקדי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את בני ישראל במדבר סיני
- 4:25:13 **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קבא לאלהיו ויכפר על בני ישראל
- 5:2:15 וגם יד יי **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** במ להמם מקרב המחנה עד תמם
- 1:38:12 **וְיִבְחָשׁוּ** יְהוּדָה
- 1:38:15 **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** בגדי אלמנותה
- 4:26:33 וצלפחד בן חפר לא **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** לו בנים כי אם בנות (9)
- 4:27:3 אבינו מת במדבר... כי בחטאו מת ובנים לא **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** לו (10)
- 1:41:12 ושם אתנו נער עברי... **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** לו ויפתר לנו את חלמתינו
- 4:14:42 אל **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** כי אין יי בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם
- 1:50:10 ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן **וְהָיוּ לִי חֲלֹזִים** שם מספד גדול וכבד מאד

- 4:23:24 לא ישכב עד י' אכל טרף ודם חללים ישתה
- 5:3:24 אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך
- 5:4:16-25 פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל ... ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוך ... ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע
- 5:4:16-25 פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל ... ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוך ... והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל
- 5:4:26 העיד תי בכם היום את השמים ואת הארץ כי אבד תאבדון מהר
- 1:37:7 ואנה קמה אלמתי וגם בצבה
- 4:34:04 ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבם ועבר צנה
- 4:33:14 ויסעו מאלושי ויחנו ברפידים ולא היה שם מים לעם לשתות
- 4:33:54 ולמעט תמעיט את נחלתו אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה
- 3:10:2 - 3:09:24 ותמצא אש מלפני יי ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים ... ותמצא אש מלפני יי ותאכל אותם וימתו לפני יי
- as opposed to:
- (1:30:16) and ויבא יעקב מן השדה בערב ותמצא לאה לקראתו
- (1:34:01) ותמצא דינה בת לאה ... לראות בבנות הארץ
- 4:31:09 וישבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפם ואת כל בהמתם ואת כל מקניהם ואת כל חילם ב י י ו
- 4:30:11 ואם בית אישה נד רה
- 4:31:19-20 וכל נגע בחלל תתחט אן וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עוים וכל כלי עץ תתחט או
- 4:35:13 והערים אשר תת נו שש ערי מקלט תהיינה לכם את שלש הערים תתבו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתבו בארץ כנען
- 5:5:10 וע' שה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותו
- 5:5:16 כבד את אביך ואת אמך ... למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך על האדמה
- 5:6:10 והיה כי יביאך יי אליך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת לך
- 5:17:18 וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים
- 5:19:11 וכי יהיה איש שנא לרעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ומת ונס אל אחת הערים האל
- 1:15:07 אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה
- 5:06:10 כי יביאך יי אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת לך ערים גדלות וטבת אשר לא בנית
- 5:06:23 ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו
- 5:07:13 וברך ... שגר אלפיך ועשתרת צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך
- 5:10:18 עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה
- 5:21:17 כי את הבכר בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו
- 5:26:03 ובאת אל הכהן ... כי באתי אל הארץ אשר נשבע יי לאבותינו לתת לנו
- 5:28:11 והותרך יי לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך על האדמה אשר נשבע יי לאבותיך לתת לך
- 5:17:18 והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים
- 5:24:1-3 כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ... ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה
- 1:13:09 הלא כל הארץ לפניך הפךד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה
- 1:13:03 וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי
- 1:13:04 אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יי
- 1:21:23 ועתה השבעה לי באלקים הנה (Avraham to Avimelech)

וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו 1:39:04

ויהי כשמעו כי הרימ' תי קולי ואקרא 1:39:15

as opposed to

ויאמר אברם אל מלך סדם הרמ' תי ידי אל 1:14:22

וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על הדבר הזה (servant to Abraham) 1:24:09

ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב (Yakov & Esav) 1:25:33

ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על ראש המטה (Yakov & Yosef) 1:47:31

4 REPETITIVE SEGMENTS OF THE BILAAM STORY --

UPON FIRST MEETING BALAK		Bilam answers Balak's complaint	Balak complains to Bilam	Gd speaks to Bilam	Bilam tells Balak to wait here	Balak prepares what Bilam instructed	Bilam instructs Balak to prepare	Balak takes Bilam there	Balak suggests a new place
ויאמר בלק אל בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא לך למה לא הלכת אלי האמנם לא אוכל כבודך	4:22:37	ויאמר בלק אל בלעם							
הנה באתי אליך עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר אשר ישים אלהים בפי אתו אדבר	4:22:38	ויאמר בלעם אל בלק							
1 st ATTEMPT TO CURSE JEWS									
ויקח בלק את בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:22:41	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
בנה לי בזה שבעה מזבחת והכן לי בזה שבעה מזבחות ויהי עליהם שבעה אילים	4:23:01	ויאמר בלעם אל בלק	ויקח בלק את בלעם						
ועל בלק ובלעם פר ואיל במזבח	4:23:02	ויאמר בלעם אל בלק	ויקח בלק את בלעם						
ויקח בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:03	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויקח בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:04	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב איבי לקחתך והנה ברכת ברכך	4:23:11	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב איבי לקחתך והנה ברכת ברכך	4:23:12	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
2 nd ATTEMPT TO CURSE JEWS									
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:13	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויקח בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:14	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויקח בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:15	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויקח בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:16	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:25	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:26	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
3 rd ATTEMPT TO CURSE JEWS									
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:27	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויקח בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:28	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:29	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:23:30	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:24:10	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						
ויאמר בלק אל בלעם ויקחו בלק את בלעם ויעלו במזמור בעל וירא משם קצה העם	4:24:12	ויאמר בלק אל בלעם	ויקח בלק את בלעם						

IMPERITIVE VERBS THAT HAVE DIFFERENT SPELLINGS IN TORAH

The following are imperative verbs that (I have found to) have varying spellings in Torah.

ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר **ש ב ה** עמדי 1:29:19

ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך **ש** 1:20:15

1:31:03 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל יַעֲקֹב [שָׁם] אֶל אֶרֶץ אַבְתִּיךָ וּלְמִוְלַדְתְּךָ

2:04:19 ויאמר יי אל משה במדין לך ש ב מצרים

שְׁמִי מִשְׁמֵךְ

4:23:18 וישא משלו ויאמר קום בלק וְשִׁמְעֵן הָאֵלֶּיךָ עַד־בְּנוֹ צֶפֶר

5:05:24 קרב אתה וּשְׁמַע את כל אשר יאמר יי אלקינו

2:23:21 השמר מפניו וְשֹׁׁמֵם עַבְדְּךָ בְּקִלּוֹ

5:27:09 הסכת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה בְּהִיִּית לְעַם

הַאֵלֹהִים יִבְרָא הַאֵלֹהִים יִבְרָא

5:32:01 האז. ינו השמים ואדברה

1:04:23 וַיֹּאמֶר לְמַךְ לְנִשְׁיָו עֲדָה וְצִלָּה שָׁמַעַן קוֹלִי נִשְׂי לְמַךְ הָאֵלֶּה נָּה אֲמַרְתִּי

4:23:18 וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האז. ינה עדי בנו צפר

ק-ח ק-ח ח-ק ח-ק

ויאמר אליו ק. ת. ה לי עגלה משלשת (Gd to Avram) 1:15:09

1:27:09 (Yakov to Esav) לך נא אל הצאן וקח לי משם

שמע בקלי וּלְךָ (Rivka to Yakov) 1:27:13

(Moshe to Levi'im) 5:31:26 **לְךָ** את ספר התורה הזה ושמעתם אתו מצד

ק. חו. ק. חו.

וְאֶת אֲחֵיהֶם קָחָהּ // 1:42:33 וְאֶת רַעְבוֹן בְּתִיכֶם קָחָהּ וְלֹא כֹן // 1:43:11 קָחָהּ מִזְמַרְתְּ הָאָרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ

ל ל כו ל כו

1:29:07 (Yakov to shepherds) הֲשִׁקוּ הָצֹאֵן וְלֹא כֵן רָעוּ

1:37:20 (Yosef's brothers) ועתה ל כו ונהרגו

ויאמר פרעה לכל מצרים **ל** כן אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו 1:41:55

1:42:33 (Yakov to his sons) ואת רעבון בתיכם קח חן ולכן

4:24:18 והיה **אדום** ירשה 4:24:19 **יירד מיעקב** והאבד שריד מעיר 1:27:40 ואת אחיך תעבד והיה כאשר **תריד** ופרקת עלו מעל צוארך

ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו וילינו ויקומו בבקר ויאמר ש לח בני לאדני 1:24:54

ויאמר אלהם אל תאחרו אתי וי הצליח דרכי ש לחונני ואלכה לאדני 1:24:56

1:42:16 ש' לחן מכם אחד ויקח את אחיכם

1:32:26 וַיֹּאמֶר שְׁלַח בְּנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר

ש' לחון מכם אחד ויקח את אחיכם 1:42:16

1:43:08 ויאמר יהודה אל ישראל אביו ש לחת הנער אתי

2:04:13 וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בִידְךָ תִּשְׁלַח

2:04:23 ואמר אליך ש ל ח את בני ויעבדני ותמאז

2:05:01 כה אמר יי אלהי ישראל ש ל ח את עמי ויחגו לי במדבר

2:07:16 ואמרת אליו יי אלהי העברים שלחני אליך לאמר ש ל ח את עמי ויעבדני במדבר

2:07:26 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעְפָּרָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְיָ שְׁלַח אֶת עַמִּי וְעַבְדֵּנִי

2:08:16 וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה הִשְׁכֵּם בְּבֹקֶר וְהִתְיַצַּב לִפְנֵי פָרְעָה הִנֵּה יֹצֵא הַמִּימָה וְאָמְרָת אֵלָיו כֹּה אָמַר יי שְׁלַח עַמִּי וְיַעֲבֹדֵנִי

2:09:01 וַיֹּאמֶר יי אל מֹשֶׁה בֹּא אֵל פְּרַעְפָּרָה וּדְבַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יי אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי

2:09:13 וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה הִשְׁכֵּם בִּבְקָר וְהִתְיַצַּב לִפְנֵי פַרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי

ועתה **שלח** העז את מקנך 2:09:19
ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יי אלהי העברים עד מתי מאבת לענת מפני **שלח** עמי ויעבדני 2:10:03
ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש **שלח** את האנשים 2:10:07
והזה על המטהר מן הצרעת שבע פעמים וטהרו ו**שלח** את הצפר החיה על פני השדה 3:14:07
ו**שלח** את הצפר החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכפר על הבית וטהר 3:14:53
שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען 4:13:02
ש ל תשלח את האם ואת הבנים תקח לך 5:22:07

ר ד ר ד ה
החל **ר ש** עלה **ר ש**

פ תב לך // פ תב זאת
5:12:30 // **ה ש מר לך** פן תבקש אחריהם // 5:12:28 **ש מר** ושמעתי // 2:34:12 **ה ש מר לך** // 2:34:11 **ש מר** לך את אשר אנכי מצוך היום
ש מר את כל המצוה

APPENDIX 8

ALL CONJUGATIONS OF THE VERB **לחם** (meaning to BATTLE or to BE AT WAR)

The following are all occurrences that I could find of the verb root **לחם** in Torah

They are all either

- in the ACTIVE verb form **הלחם** (probably meaning to “battle”) or

- in the PASSIVE verb form **נלחם** (probably meaning “be at war with”)

Both verb forms correspond to the noun **מלחמה**.

Note that 4:22:6-11 (below) indicates that the verbs **לחם** and **נכה** have similar meaning, based on these verbs appearing in matching phrases.

These passages describe **GD** fighting **GENTILES** for **us**.

לחם 2:14:14 **לכם ואתם תחרשון**

לחם 5:01:30 **לכם יי אלקיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם**

לחם 5:03:22 **לא תיראום כי יי אלקיכם הוא הנלחם לכם**

לחם 5:20:04 **כי יי אלקיכם ההלך עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם**

לחם 2:14:25 **ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי יי נלחם להם במצרים**

These passages describe **JEWS** fighting **GENTILES**:

לחם 2:01:10 **והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו נלחם בנו ועלה מן הארץ**

לחם 2:17:09 **ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא להלחם בעמלק**

לחם 2:17:10 **ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק**

לחם 5:01:41 **ותענו ותאמר אלי חטאנו ליי אנחנו נעלה ונלחמנו**

לחם 5:01:42 **אמר להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם**

לחם 5:20:10 **כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום**

לחם 5:20:19 **כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה**

These passages describe **GENTILES** fighting **JEWS**:

לחם 2:17:08 **ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידם**

לחם 4:21:01 **וישמע הכנעני מלך ערד ישב הגלב... וילחם בישראל וישב ממנו שבי**

לחם 4:21:23 **ויאסף סיוח את כל עמו... וילחם בישראל**

לחם 4:22:6-11 **אולי אוכל נכה בו... לכה קבה לי אתו אולי אוכל להלחם בו וגרשתיו**

This passage describes **GENTILES** fighting **GENTILES**:

לחם 4:21:26 **כי חשבון עיר סיוח מלך האמרי הוא והוא נלחם במלך מואב הראשון**

These passages refer to “make” or “wage” or “go to” or “go out to” war **מלחמה**

MAKE war

לחם 1:14:02 **עשו מלחמה את ברע מלך סדם**

לחם 4:31:21 **ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה**

לחם 5:20:12 **ואם לא תשלים עמך ועשתה עמך מלחמה וצרת עליה**

לחם 5:20:20 **לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וסכרת ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה**

GO TO war

לחם 4:21:33 **ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי**

לחם 4:32:06 **ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האזיכם יבאו למלחמה ואתם תשובו פה**

לחם 5:02:32 **ויצא סיוח לקראתו הוא וכל עמו למלחמה יהצה**

לחם 5:03:01 **ויצא עוג מלך הבשן לקראתו הוא וכל עמו למלחמה אדרעי**

לחם 5:20:01 **כי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך**

לחם 5:21:10 **כי תצא למלחמה על איבך ונתנו יי אלהיך בידך ושבת שביז**

לחם 5:29:06 **ויצא סיוח מלך חשבון ועוג מלך הבשן לקראתו למלחמה ונכם**

WAGE War

לחם 5:02:09 **ויאמר יי אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במלחמה**

לחם 5:02:24 **נתתי בידך את סיוח מלך חשבון האמרי ואת ארצו החל רש והתגר בו מלחמה**

APPENDIX 9
ONE-OVER-THE-OTHER COMPARISON OF
TORAH'S 2 VERSIONS OF THE EPISODE IN WHICH
GD INFORMS MOSHE THAT MOSHE WILL NOT ENTER THE PROMISED LAND
(Pasukim 4:27:12-14 and 5:32:48-52)

This appendix is discussed above under the heading 5:32:48

וַיֹּאמֶר יי אל משה	4:27:12a
וַיְדַבֵּר יי אל משה בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר	5:32:48
עֲלֵה אֶל הָרֵי הָעֵבְרִים הַזֶּה	4:27:12b
עֲלֵה אֶל הָרֵי הָעֵבְרִים הַזֶּה הָרֵי נְבוֹ אֲשֶׁר בָּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יַרְדֵּן	5:32:49a
וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל	4:27:12c
וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָזָה	5:32:49b
וּרְאִיתָה אֹתָהּ	4:27:13a
וּמַת בָּהֶר אֲשֶׁר אֵתָּה עַל לֵה שְׁמָהּ	5:32:50a
וּבִאֲסַפְתָּ אֶל עַמִּיךְ גַּם אֵתָּה כְּאֲשֶׁר נִאֲסַף אֶהְרֵן אַחִיד	4:27:13b
וְהִאֲסַף אֶל עַמִּיךְ כְּאֲשֶׁר מֵת אֶהְרֵן אַחִיד בָּהֶר הַהוּא וַיֵּאֲסֹף אֶל עַמּוֹ	5:32:50b
כְּאֲשֶׁר מְרִיתָם פִּי בַּמַּדְבָּר צֵן	4:27:14a
עַל אֲשֶׁר מְעַלְתָּם בִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	5:32:51a
בַּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי בַּיּוֹם לְעֵינֵיהֶם	4:27:14b
הֵם מִי מְרִיבַת קֹדֶשׁ מַדְבָּר צֵן	4:27:14c
בְּמִי מְרִיבַת קֹדֶשׁ מַדְבָּר צֵן	5:32:51b
עַל אֲשֶׁר לֹא קִדְשְׁתָּם אוֹתִי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	5:32:51c
כִּי מִנְּגִד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל	5:32:52

APPENDIX 10

My comments above on pasukim 1:39:15-18 are a preface to this Appendix 10.

THE FOLLOWING LIST CONTAINS ALL VERBS (that I Mitchell Rose could find) IN ALL TANACH THAT WERE FORMED BY APPENDING A PAST-TENSE SUFFIX (e.g., יָ, יָ, or תָּ or מָ) TO A GERAND-TYPE NOUN ROOT.

A gerand in English is a noun formed by appending "ing" to a verb. The Hebrew gerands in the following list are formed by appending suffix **וֹת** to a 2-letter verb. The following list provides a corresponding quote only for those that are in Torah and not for those in other parts of Tanach.)

Root is אָרַח (cursing)

אָרַח י
אָרַח יְהוָה

Root is הִבִּיאַח (bringing)

הִבִּיאַח אֹת
הִבִּיאַח אֹתָם
הִבִּיאַח אֹתָם
אִפְּ לֹא אֶל אֶרֶץ זֶבֶת... הִבִּיאַח אֹתָם 4:6:14--
הִבִּיאַח אֹתָם יָד
הִבִּיאַח יוֹ
אִם לֹא הִבִּיאַח אֶלֶיךָ 1:43:9--
וְהִבִּיאַח אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר 4:14:24--
הִבִּיאַח יְהוָה
הִבִּיאַח יְהוָה
הִבִּיאַח יְהוָה

Root is דָּלַח (impoverishing)

דָּלַח

Root is הָחַל (starting)

הָחַל לֹחַם
אֵתָהּ הָחַל לֹחַם לְהִרְאוֹת אֶת עֶבֶדְךָ 5:3:24--
הָחַל תִּי
רָאָה הָחַל תִּי תֵת לִפְנֵיךָ אֶת 5:2:31--

Root is חָנַח (favoring)

חָנַח
וְחָנַח תִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲרָי 2:33:19--

Root is הִטִּיבַח (doing good)

הִטִּיבַח (Concordance p439a)
הִטִּיבַח (Concordance p439a)

Root is שָׁכַח = סָכַח (covering)

סָכַח
סָכַח
וּסָכַח עַל הָאָרֶץ אֶת הַפֶּרֶת 2:40:3--
שָׁכַח
וּשְׁכַחְתִּי כִּפִּי עֲלֶיךָ עַד עֲבָרִי 2:33:22--

Root is הִעִידַח (testifying)

הִעִידַח = הִעִידַח יְדִית
כִּי אֵתָהּ הִעִידַח דָּתָהּ בְּנוֹ לְאֹמֶר 2:19:23--
הִעִידַח יְדִית
הִעִידַח בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם 5:4:26--
הִעִידַח דָּתִי בְּכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבִד תִּאֲבֹדוֹן 5:8:19--
הִעִידַח בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם 5:30:19--

Root is הִקִּימַח (fulfilling)

הִקִּימַח
וְהִקִּמַח אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ 1:6:18--
וְהִקִּמַח אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם 1:9:11 & 3:26:9--
וְהִקִּמַח אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי 1:17:6--
וְהִקִּמַח אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ 1:17:19--
וְהִקִּמַח אֶת בְּרִיתִי הַשֶּׁבַע 1:26:3--

Root is הִרִימַח (raising)

הִרִימַח = הִרִימַח יְמוֹתָהּ = הִרִימַח יְמוֹתָהּ
וְהִרִימַח יְמוֹתָהּ מִכֶּסֶּס לִי מֵאֵת 4:31:28--
הִרִימַח = הִרִימַח יְמוֹתָהּ = הִרִימַח יְמוֹתָהּ
הִרִימַח יְדִי אֶל יְיָ אֱלֹהֵיךָ 1:14:22--
כִּי הִרִימַח יְקִלִּי וְאֶקְרָא 1:39:15--
הִרִימַח יְמִיתִיךָ = הִרִימַח יְמִיתִיךָ

Root is הִרְעַח (harming)

הִרְעַח עֹתָהּ = הִרְעַח עֹתָהּ
לְמָה הִרְעַחְתָּהּ לְעַם הַזֶּה 2:5:22--
לְמָה הִרְעַחְתָּהּ לְעַבְדְּךָ 4:11:11--
הִרְעַח עֹתָהּ = הִרְעַח עֹתָהּ
וְלֹא הִרְעַחְתָּ אֶת אֶחָד מֵהֶם 4:15:14--

Root is הִשִּׁיבַח (returning)

הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם = הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם
הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם = הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם
וְהִשִּׁיבַח תִּי אֶתְכֶם דְּבַר 4:22:8--
הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם = הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם
הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת 1:28:15--
הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם = הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם = הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם
הִשִּׁיבַח יְבוֹתָם
וְיָדַעַת הַיּוֹם וְהַשָּׁבַח אֶל לְבַבְךָ 5:4:39--
הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה... וְהַשָּׁבַח אֶל לְבַבְךָ 5:30:1--

-- הש' ב'תו

Root is **השימח** (destroying)

הש' מ'ת

הש' מותי = הש' מ'תי

והשמותי את מקדשיכם --3:25:31

והשמותי אני את הארץ --3:26:32

Root is **שנות** (sharpening)

שנותי

אם שנותי ברק חרבי 5:32:41

This list does not include Tehillim's "בל'תי בשמן רענן" (meaning "I am rubbed with oil"), because this list counts only **past-tense** verbs and not **passive** or present-tense verbs.

THE FOLLOWING LIST CONTAINS SNIPPETS FROM MANDELKERN CONCORDANCE published 1896, OF ALL VERBS IN TANACH THAT (I Mitchell found) OF PAST-TENSE VERBS FORMED BY APPENDING A PAST-TENSE SUFFIX (וּ, or תָּ, or ׀) TO A GERAND ROOT

Each excerpt below is labeled w/Mandelkern book's page number & column designation.

Root is **ארות**

1 perf. וְאַרְוֹתִי

וא' את-ברכותיכם וגם ארותיה Mal 2,2

suff. אַרְוֹתֶיךָ

וארותי את-ברכותיכם וגם א' Mal 2,2

154c

Root is **הביות**

suff. הִבִּיאֲתָנִי

מי אנכי... כי הב' עד-הלם 2S 7,18

מי-אני... כי הב' עד הלם 1Ch 17,16

הִבִּיאֲתָנִי

אף לא א-ארץ... הביאתנו Nu 16,14

176c

וְהִבְאֲזֹתָם

והב' בית י' א-אחת הלשכות Jer 35,2

176d upper

וְהִבִּיאוֹתֶיךָ *suff.*

Ez 38,16 והביאותיך על-ארצי

Ez 39,2 והבאותיך על-הרי ישראל

הִבִּיאוֹתִיו

Gn 43,9 אם-לא הביאתיו אליך...

Jes 48,15 הביאותיו והצליח דרכו

וְהִבִּיאוֹתִיו

Nu 14,24 והביאתיו אל-הארץ...

Is 1,22 עדי-נמל הנער והביאותיו

שֶׁהִבִּיאוֹתִיו

Cant 3,4 עד שהביאתיו ל-בית אמי

וְהִבִּיאוֹתִיהוּ

Ez 17,20 והביאותיהו בבלה

הִבִּיאוֹתֶיהָ

2R 19,25 ...עתה הביאתיה

176d lower

וְהִבִּיאוֹתִים

Jes 56,7 והביאותים אל-הר קדשי

Jer 25,9 והבאתים על-הארץ הזאת

Ez 34,13 והביאותים אל-אדמתם

Neh 1,9 והביאתים אל-המקום...

177a

Root is דלות

דָּלַל [דָּלַל] דָּלַתִּי, דָּלַתִּי *1 perf.*

deorsum pendere, vacillare;
languidum, debilem esse.

יש מחלקין שרש זה לשתי הוראות מתנגדות
דומה והשפלה, ויש מחברין אותו קלו
עם זל ונזל ומפרשים דלו עיני כמו קלו
(שמאכטען), ע"כ לא הפרדנום זה מזה. לד"ק
דלו מאנוש נעו דאיוב הכונה על העובדים
בחפירות העמוקות למכרי כסף וזהב שמעלים
ומרימים אותם מבחוץ בחבלים ודם נעים וגדים.

Ps 116,6 דלתי ולי יהושיע

Ps 142,7 ...כי-דלותי מאד

396c

Root is חלות

חָלַלְתָּ *2 perf.*

Dt 3,24 אתה הח' להראות את-עבדך

Esth 6,13 ...אשר החלות לנפל לפניו

חָלַלְתִּי *1 perf.*

Dt 2,31 ראה החלתי תת לפניך...

Is 22,15 היום הח' לשאול-לו באהים

397c

Root is חבות

וְחָנַתִּי *1 perf.*

Ex 33,19 וחנתי את-אשר אחן...

Job 19,17 ...? וחנתי לבני במני

410c

Root is ה ט בות

1 perf. וְהִיטַבְתִּי

Ez 36,11 וְהִיטַבְתִּי מְרֹאשֵׁיכֶם

439a

Root is סכות

2 perf. סִכּוּתָהּ, סִכְּבָתָהּ

Ps 140,8 סִכּוּתָהּ לְרֹאשִׁי בַיּוֹם גָּשָׁק

797b

Thr 3,43 סִכְּתָהּ בְּאֵף וּתְרַדְּפֵנוּ

Thr 3,44 סִכְּתָהּ בְּעֵנָן לֶךְ מֵעֲבוּר תְּפִלָּה

וּסְכָתָהּ

Ex 40,3 וּסְכַת עַל־הָאֹרֶן אֶת־הַפְּרֹכֶת

1 perf. וּשְׁכַתִּי

Ex 33,22 וּשְׁכַתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד־עֲבֹרִי

797c

II שָׁכַד [וּשְׁכַתִּי] 1 perf.

tegere.

אֶחָד אֶל שָׂכַד, וְלִדְרֹךְ חֲשַׁכְנִי מִן שׁוּךְ, הַקְּרוֹב
 אֶל שָׂכַד, וּמִתְרַגְּמִין וְעֵבֶעֶן, מִלְּעִנְשָׁעֵן.

Ex 33,22 וּשְׁכַתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד־עֲבֹרִי

1122c

Root is הע דות = הע דות

2 perf. הָעִידָתָהּ

Neh 9,34 וְלַעֲדוּתֶיךָ אֲשֶׁר הָעִירְתָהּ בָּהֶם

הָעִידָתָהּ

Ex 19,23 כִּי־אַתָּה הָעִירְתָהּ בָּנוּ לֵאמֹר

1 perf. הָעִידָתִי, הָעִידָתִי

Dt 4,26 הָעִידָתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם

הָעִירְתִּי בָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבַד תֹּאבְדוּן

Dt 8,19

Dt 30,19 הָעִידָתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם

Jer 11,7 כִּי הָעִירְתִּי הָעִירְתִּי בָּאֲבוֹתֵיכֶם

Jer 42,19 כִּי־הָעִירְתִּי בָכֶם הַיּוֹם

829d

Root is הק מות = הק מות

2 perf. וְהִקְמַתָּהּ

Ex 26,30 וְהִקְמַתָּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן ...

Dt 27,2 וְהִקְמַתָּ לְךָ אֲבָנִים גְּדִלוֹת

suff. הִקְמַתּוֹ

Ps 86,44 וְלֹא הִקְמַתּוֹ בַּמִּלְחָמָה

וְהִקְמַתּוֹ

2R 5,2 וְהִקְמַתּוֹ מִתּוֹךְ אֲחָיו ...

1023b

הִקִּימְתִּי, הִקְמַתִּי. 1 perf.

Gn 9,17 ואת אות-הברית אשר הקמ'
 Ex 6,4 וגם הקמתי את-בריתי אִתְּם
 1S 15,13 הקימתי את-דבר יי

וְהִקִּימֹתִי

Gn 6,18 והקמתי את-בריתי אִתְּךָ
 Gn 9,11 והקמתי את-בריתי אִתְּכֶם
 Gn 17,7 והקמתי את-בריתי ביני ...
 Gn 17,19 והקמתי את-בריתי אִתּוֹ
 Gn 26,3 והקמתי את-השבִּעָה ...
 Lev 26,9 והקימתי את-בריתי אִתְּכֶם
 1S 2,35 והקימתי לי כהן נאמן
 2S 7,12 והקימתי את-זרעך אחרֶיךָ
 1R 6,12 והקמתי את-דברי אִתְּךָ
 1R 9,5 והקמתי את-כסא ממלכתך
 Jes 29,3 והקימתי עליך מִצְרָת
 Jer 6,17 והקמתי עליכם צִפִּים
 Jer 23,4 והקמתי עליהם רעים ורעוּם
 Jer 23,5 והקמתי לדור צִמָּח צִדִּיק
 Jer 29,10 והקמתי עליכם את-דברי
 Jer 33,14 והקמתי את-הדבר הטוב
 Ez 16,60 והקימותי לְךָ ברית עולם
 Ez 16,62 והקימתי אני את-בריתי
 Ez 34,23 והקימתי עליהם רעה אחר
 Ez 34,29 והקמתי להם מִטַּע לֶשֶׁם
 1Ch 17,11 והקימו' את-זרעך אחרֶיךָ
 2Ch 7,18 והקימו' את-כסא מלכותך

1023c

הר .. מוֹת = הר . מוֹת Root is

הִרִימוּתָהּ, הִרִימוּתִּי. 2 perf.

2R 19,22 ...ועל־מי הרימות קול
 Jes 37,23 ...ועל־מי הרימותה קול
 Ps 89,43 הרימות ימין צִרְיוֹ ...

וְהִרְמֹתָ

Nu 31,28 והרמת מכם ליי מאת ...

הִרִימְתִּי, הִרְמַתִּי. 1 perf. הִרִימוּתִּי

Gn 14,22 הרמתי ידי אֶל-יי אֵל עליון
 Gn 39,15 ...כי-הרימתי קולי ואקרא
 Ps 89,20 הרימותי בחור מעם

הִרִימוּתִּיךָ, הִרְמֹתִיךָ. suff.

1R 14,7 יען אשר הרמ' מתוך העם
 1R 16,2 יען אשר הרימ' מן-העפר

1081d above

וְהִרְמֹתֶם. 2 perf. pl.

Nu 18,26 והרמתם ממנו תרומת יי

1081d below

Root is הר עות

הָרַעַתָּה, הָרַעוּת, הָרַעַתָּ 2 perf.

למה הרעתה לעם הזה Ex 5,22

למה הרעת לעבודך... Nu 11,11

הגם על-האלמנה... הרעות להמית

את-בנה 1R 17,20

(Ch) הָרַעוּתִי, הָרַעַתִּי 1 perf.

ולא הרעתי את-אחר מהם Nu 16,15

אספה הצלעה... ואשר הרעתי

Mich 4,6

אשר-חטאתי והרע הרעותי 1Ch 21,17

1100c

הָרַעַתֶּם 2 perf. pl.

למה הר' לי להגיד לאיש... Gn 43,6

הרעתם אשר עשיתם Gn 44,5

ואתם ה' לעשות מאבתיכם Jer 16,12

1100d

Root is הש בות = הש בות

וְהִשְׁבַּתָּ

והשבת אל-לבבך Dt 4,39.30,1

וְהִשְׁבַּתוּ suff.

והיה עמך... והשבתו לו Dt 22,2

1155d upper

וְהִשְׁבַּתֶּם 2 perf. pl.

...אשר השבתם לו אשם 1S 6,8

ואת-הנדרחת לא השבתם Ez 34,4

וְהִשְׁבַּתֶּם

וה' בניהם מאתריהם הביתה 1S 6,7

1155a lower

וְהִשְׁבֹּתָ 2 perf.

...השיבות מחרון אפך Ps 85,4

וְהִשְׁבַּתָּ

והשבת אל-לבבך Dt 4,39.30,1

1154d middle

וְהִשְׁבֹּתֶם, וְהִשְׁבֹּתֶם

1R 8,34 ... והשבֹּתם אֶל-הָאָרֶץ
 2Ch 6,25 ... והשיבֹּתם אֶל-הָאָרֶץ

(Am) וְהִשְׁבֹּתִי, וְהִשְׁבֹּתִי *1 perf.*

Nu 22,8 ... והשבֹּתִי אִתְּכֶם דְּבַר ...
 2S 9,7 והשבֹּתִי לָךְ אֶת-כָּל-שְׂרָה שְׂאוֹל
 Jer 23,3 והשבֹּתִי אֶתְהֵן עַל-נְהֵן
 Jer 29,14 והשבֹּתִי אִתְּכֶם אֶל-הַמָּקוֹם ...
 Jer 33,7 והשבֹּתִי אֶת-שְׁבוֹת יְהוּדָה
 Ez 20,22 והשבֹּתִי אֶת-יָדִי וְאֶעֱשֶׂה ...
 Ez 29,14 והשבֹּתִי אִתְּכֶם אֶרֶץ פְּתוּרָה
 Joel 4,7 והשבֹּתִי גְמֻלָּתְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם
 Am 1,8 וְהִשְׁבֹּתִי יָדִי עַל-עֲקָרוֹן
 Zach 13,7 והשבֹּתִי יָדִי עַל-הַצֵּעִרִים

וְהִשְׁבֹּתִיךָ, וְהִשְׁבֹּתִיךָ *suff.*

Gn 28,15 והשבֹּתִיךָ אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
 2R 19,28 וְהִשְׁבֹּתִי בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר-בָּאת בָּהּ
 Jes 37,29 וְהִשְׁבֹּתִי בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר-בָּאת בָּהּ

וְהִשְׁבֹּתִים, וְהִשְׁבֹּתִים וְהִשְׁבֹּתִים

Jer 12,15 ... והשבֹּתִים אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ ...
 Jer 16,15 והשבֹּתִים עַל-אֲדָמָתָם ...
 Jer 24,6 והשבֹּתִים עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת

1154d lower

Jer 27,21 והשיבֹּתִים אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה
 Jer 30,3 והשבֹּתִים אֶל-הָאָרֶץ... וְיִרְשׁוּהָ
 Jer 32,37 והשבֹּתִים אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה
 Jer 34,22 והשבֹּתִים אֶל-הָעִיר הַזֹּאת
 Zach 10,10 והשבֹּתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

1155a up (cont from 1154d)

Root is הִשְׁ מוֹת

הִשְׁמֹת *Hi. 2 perf.*

Job 16,7 ...הַשְּׁמוֹת כָּל-עַדְתִּי

וְהִשְׁמֹתִי, וְהִשְׁמֹתִי *1 perf.*

Lev 26,31 וְהִשְׁמֹתִי אֶת-מִקְדָּשְׁכֶם
 Lev 26,32 וְהִשְׁמֹתִי אֶת-הָאָרֶץ
 וְהִשְׁמֹתִי אֶרֶץ וּמְלָאָה בִּידְיוֹרִים
 Ez 30,12
 Ez 30,14 וְהִשְׁמֹתִי אֶת-פְּתָרִים ...
 Ez 32,10 וְהִשְׁמֹתִי עָלֶיךָ עַמִּים רַבִּים
 Hos 2,14 וְהִשְׁמֹתִי גִפְנָה וְתַאנְתָּה

1197b

Root is שְׁבוֹת

שָׁנָן [שָׁנָן] *1 perf.*

acuere; inculcare alicui ali-
 quid. *Hithpo.* confodi.

כְּמוֹדוֹ בְּסוּרִית וְעִרְבִית (וְעַ' הָעִירָה אֶל שְׁנִי).

Dt 32,41 אִם-שְׁנוֹתַי בְּרֹק חֲרִבִּי

1217c

APPENDIX 11

List of all occurrences (that I Mitchell could find) in Torah that mention the root **שנא**
In this list, the entries are categorized by their respective meanings,
so that this list shows all the meanings that the root **שנא** can have.

FORGIVE THE SINNER

1:04:07 הלא אם תטיב **שנא** ת
1:18:24 אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא **שנא** למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה
1:18:26 ויאמר יי אם אמצא בסדם חמשים צדיקים בתוך העיר ו**שנא**תי לכל המקום בעבורם

FORGIVE THE SIN

1:50:17 כה תאמרו ליוסף אבא **שנא** נא **פשע** אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה **שנא** נא **לפשע** עבדי אלהי אביך ...
2:10:17 ועתה **שנא** נא **חטאתי** אך הפעם והעתירו ליי אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה
2:32:32 ועתה אם ת**שנא** **חטאתם** ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת
2:34:07 נצר חסד לאלפים **שנא** **עון** ו**פשע** ו**חטאת** ונקמה לא ינקמה פקד עון אבות על בנים ועל בנים על שלשים ועל רבעים
2:23:21 השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא **שנא** **לפשעכם** כי שמי בקרבו
2:28:38 והיה על מצח אהרן ו**שנא** אהרן את **עון** הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם ...
2:28:43 והיו על אהרן ועל בניו בבאם אל אהל מועד או בגשתם אל המזבח לשרת בקדש ולא **שנא** **עון** ומתו ...
3:05:01 ובפש כי תחטא ושמצה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ו**שנא** **עונו**
3:05:17 ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ו**שנא** **עונו**
3:10:17 מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם ל**שנא** את **עון** העדה לכפר עליהם לפני יי
3:17:16 ואם לא יכסם ובשרו לא ירחץ ו**שנא** **עונו**
4:05:31 ונקמה האיש מעון והאשה ההוא ת**שנא** את **עונה**
4:14:18 יי ארך אפים ורב חסד **שנא** **עון** ו**פשע** ונקמה לא ינקמה פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים

CARRY GUILT OF UNFORGIVEN SIN

3:19:7-8 ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה ... ואכליו **עונו** **שנא** כי את קדש יי חלל ונכרתה הנפש ההוא מעמיה
3:19:17 לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא ת**שנא** עליו **חטא**
3:20:17 ואיש אשר יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא ... ונכרתו לעיני בני עמם ערות אחתו גלה **עונו** **שנא**
3:20:19 וערות אחות אמן ואחות אבין לא תגלה כי את שארו הערה **עונם** **שנא**
3:20:20 ואיש אשר ישכב את דדתו ערות דדו גלה **חטאת** **שנא** ערירים ימתו
3:22:09 ושמרו את משמרתו ולא **שנא** עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו אני יי מקדשם
4:09:13 והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרתה הנפש ההוא מעמיה ... **חטא** **שנא** האיש ההוא
4:18:22 ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד ל**שנא** **חטא** למות
4:18:23 ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד והם **שנא** **עונם** חקת עולם לדורותיכם ובתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה
4:18:32 ולא ת**שנא** עליו **חטא** בהרימכם את חלבו ממנו ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו
4:30:16 ואם הפר יפר אתם אחרי שמעו ו**שנא** את **עונו**
4:18:01 ויאמר יי אל אהרן אתה ובניך ובית אבין אתך ת**שנא** את **עון** המקדש ואתה ובניך אתך ת**שנא** את **עון** כהנתכם

SUSTAIN (in terms of LAND'S ability)

1:13:6 ולא **שנא** **אתם** **הארץ** לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו
1:36:7 (reason why Esav & Yakov separated) כי היה רכושם רב משבת יחדו ולא יכלה **ארץ** מגוריהם ל**שנא** **אתם** מפני מקניהם

PROMOTE to a higher official position

1:40:20 ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו ו**שנא** את **ראש** שר המשקים ואת ראש שר האפים בתוך עבדיו

PHYSICAL-CARRYING-ABILITY

1:49:03 ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר **שנא** ויתר עז

CARRY an item or burden

2:19:04 אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים וא**שנא** אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי
4:11:17 וירדתי ודברתי עמך שם ואצלתני מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ו**שנא** אתך במ**שנא** העם ולא ת**שנא** אתה לבדך
4:14:19 סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר **שנא**תה לעם הזה ממצרים ועד הנה

MENTION (like "raising" an issue)

לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקא יי את אשר ישא את שמו לשוא	2:20:07
לא תשא שמע שוא אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמס	2:23:01
לא תשא את שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקא יי את אשר ישא את שמו לשוא	5:05:11

COUNT

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליי בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם	2:30:12
שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם	4:01:02
אך את מטה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בחקר בני ישראל	4:01:49
ויאמר יי אל משה פקד כל בכר זכר לבני ישראל מבן חדש ומעלה ושא את מספר שמותם	4:03:40

RIISING TO THE OCCASION by VOLUNTEERING

ויבאו כל איש אשר נשא לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת יי למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש	2:35:21
וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העצים	2:35:26
ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב... כל אשר נשא לבו לקרבה אל המלאכה לעשת אתה	2:36:02

FAVOR A PERSON

ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת	1:19:21
... יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי כן אראה פניו אלי ישא פני	1:32:20
לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך	3:19:15
כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד	5:10:17
גוי עו פנים אשר לא ישא פנים לזקן ונער לא יחן	5:28:50
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום (in the Priestly Blessing)	4:06:26

APPENDIX 12 LISTING OF UNUSUAL TROPS

בשנה השנית וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי 4:9:1 The first tuned trop occurs on the 6th word
או בדרך רחקה לכם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טֹמֵא לְנַפְשׁוֹ 4:9:10 The first tuned trop occurs on the 6th word
הלא המה בעבר הירדן אחריו דרך מבואר השמש 5:11:30 I don't remember another ytiv (ך) following a pashta (ך)
כי אם לפני יי אלהיך תאכלנו במקום אשר יבחר יי אלהיך בו 5:12:18 I don't remember another kadma v'alzla (ך) following a pashta (ך)

LISTING OF UNUSUAL SPELLINGS

וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים כָּל הָעֵדָה לוֹ מִתְּנֶה 4:14:2 בארץ מצרים
זָבַח לְאֱלֹקִים חֶרֶץ (2:22:19) בלתי ליי לבדו
כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יִחַרְחֹר מִן הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוֹמָת חֶרֶץ (3:27:29) instead of the normal יִחַרְחֹר
עַל כֵּן חֶרֶץ (1:10:09) instead of the normal חֶרֶץ
עַל כֵּן חֶרֶץ (4:21:14) בספר מלחמת יי
וְהַשְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֹזָאוֹל חֶרֶץ (3:16:10)
וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל חֶרֶץ (1:31:32)

וְהָשִׁיב אֶת הַגּוֹלָה אֲשֶׁר... או את הפקדון אשר הֶפְקֵד 3:05:23
וְהַלֹּיִם לְמִטָּה אֲבֹתָם לֹא הֶפְקֵד 4:01:47 בתוכם
וְהַלֹּיִם לֹא הֶפְקֵד 4:02:33 בתוך בני ישראל
כִּי לֹא הֶפְקֵד 4:26:62 בתוך בני ישראל

כֹּל־מִכָּה-נִפְשׁ (4:35:30) I think that this is the only time that כֹּל (with a cholam) has a tune trop.

Verbs conjugated הִתְפַּעֵל having patach ( ) before last letter instead of tzaireh ( )

וְאַתָּה נִתְּנָה (5:3:23) instead of the normal spelling of הִתְפַּעֵל verbs - נִתְּנָה אל יי
וְאַתָּה נִתְּנָה (5:9:18) instead of the normal spelling of הִתְפַּעֵל verbs - נִתְּנָה לפני יי כראשנה
וְאַתָּה נִתְּנָה 5:9:25 לפני יי את ארבעים היום
וְתָכַסְתָּ נִתְּנָה 1:38:14 ותכס בצעיף
וְתָכַסְתָּ נִתְּנָה 2:2:4 אחתו מרחק

המאכלך מן במדבר 5:08:16 (I think this is the only word that has BOTH a pashta (ך) AND a maircha (ך)).

APPENDIX 13

**WHETHER ASSIGNMENT OF TROP INTO TORAH PRECEDED ASSIGNMENT OF DAGESHES INTO TORAH
and
DIFFERENCE IN MEANING BETWEEN כל vs כל**

5:15:10 כי בגלל הדבר הזה יברכך יי אלקיך בכל לך מעשך ובכל לך משלח ידך

4:6:4 כל ימי בורח מכל אשר יעשה מגפן היין

4:06:05 כל ימי בדר בורח תער לא יעבר על ראשו

4:06:06 כל ימי הורח ליי על נפש מת לא יבא

4:06:08 כל ימי בורח קד ש הוא לי

1:3:14 (Gd to snake) על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך

1:3:17 (Gd to Adam) בעצבון תאכלנה כל ימי חיך

5:16:15 כי יברכך יי אלקיך בכל לך תבואתך ובכל לך מעשה ידיך והיית אך שמח

5:25:16 כי תועבת יהוה אלהיך כל עשת אלה כל עשה עול

5:27:14 (on HarGrizim & Aival) ויענו הלויים ואמרו אל כל ל איש ישראל קול רם:

5:29:9 אתם נצבים היום כלכם כל ל איש ישראל:

In order to distinguish between the spellings of כל and כל in the phrase כל איש ישראל, Stone Chumash translated the 1st instance as "EVERY MAN of Israel" and the 2nd instance as "ALL MEN of Israel" (which is awkward since איש is singular).

Stone Chumash could have instead translated both the same, and attributed their difference in spelling to the fact that choice-in-spelling might simply be dictated by the difference in trop and not their difference in meaning.

The following added dagesh to ב

5:29:22 ולא תצמח ולא יעלה בל כל עשב as opposed to 5:1:22 וישבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בל

5:11:12 תמיד עיני יי אלהיך בל מרשית השנה

5:21:11 אשת יפת תואר וחשקת בל והיה אמלצ חפצת בל

5:29:19 ורבעה בל כל האלה:

5:26:01 נתן לך נחלה וירשתה וישבת בל

המאכל לך מן במדבר

5:3:5-14 ששים עיר כל חבל ארגב: כל חבל ארגב לכ להבשן: יאיר בן מנשה לקח את כל חבל ארגב: עד גבול

APPENDIX 14
THE TORAH'S USE OF ADVERBIAL NOUN AFTER ADJECTIVE
SUCH AS

חכם לב & מרת רוח & מרת נפש & רעות מראה & יפת מראה & טובת שכל & טובת מראה

I should preface this **Appendix 14** by defining the following terms used in this appendix:

In English grammar, an "adjective" (e.g., "nice") describes a noun (e.g., "girl"), and an "adverb" describes an adjective and ends with "ally" (e.g., "visually"). And the adverb always precedes the adjective (e.g., "girl is visually nice").

I MitchellRose noticed that: In contrast to English grammar, Torah has no adverbs per se. To achieve the function of an adverb (of describing an adjective), Torah places a descriptive noun (that describes the adjective) after the adjective, and adjusts the spelling of the adjective to indicate that the adjective is followed by the descriptive noun. The descriptive noun serves as an adverb in that it describes the adjective.

So, for example, to say "a visually nice girl"), Torah uses the noun "נערה" for "girl", "טוב" for the adjective "nice", and adjusts its spelling to "טובת" to indicate association with the following word, and follows it with "מראה" for the descriptive-noun "appearance", to yield "נרעה טובת מראה".

The table below shows every adjective and descriptive-noun, that I could find in Torah, that are found using

Adverbial noun		Adjective
מראה		יפת
תאר		טוב, טובת
שכל		רעות
נפש		מרת
בשר		בריא
רוח		חכם
לב		חסר
חן		ישר
		עדי

INSTANCES OF טובת מראה "good in appearance" = "visually good"

מאד טובת מראה 1:24:16 Rachel

וא כי טובת מראה ה' 1:26:7

היא כי טובת מראה 1:11 Ester

נערה בתולה טובת מראה Ester 2:3

יפת תאר וטובת מראה Ester 2:7

נערות בתולות טובות מראה Ester 2:2

מאד טוב מראה 2Shmuel 11:2 & 14:27 והאשה

וטובי מראה Daniel 1:4 ומשכלים

INSTANCES OF טובת שכל "good in terms of intelligence" = "intellectually good"

מאד ויפת תאר טובת שכל 1Shmuel 25:3 2Shmuel 11:2

INSTANCES OF רעות תאר "bad in physique" = "physically bad"

מאד דלות ורעות תאר 1:41:19

INSTANCES OF טובת תאר "good in physique" = "structurally nice"

מאד וגם הוא טוב תאר 1Melachim 1:6

INSTANCES OF רעות מראה "bad in appearance" = "visually bad"

רעות מראה ודקות בשר 1:41:3 Paroh's dream

רעות המראה הפרות 1:41:4 Paroh's dream

INSTANCES OF יפת תאר "nice in terms of physique"

יפת תאר וטובת מראה Ester 2:7
 יפת תאר יפת מראה 1:39:6
 יפת מראה היא היתה 2Shmuel 14:27
 יפת תאר בריאות בשר 1:41:18
 יפת מראה אשת 5:21:11

INSTANCES OF יפת מראה "nice in appearance"

יפת מראה יפת תאר 1:29:17 & 1:39:6
 יפת מראה אשה 1:12:11 Avram to Sara
 יפת מראה ובריאות בשר 1:41:2
 יפת מראה עם 1Shmuel 17:42

INSTANCES OF בריאות בשר "hefty in meat" = "muscularly healthy"

יפת מראה ובריאות בשר 1:41:2
 בריאות בשר ויפת תאר 1:41:18

INSTANCES OF מרת נפש "bitter in emotion" = "emotionally bitter"

מרת נפש והיא 1Shmuel 1:10
 מרת נפש לב יודע Prv 14:10???

INSTANCES OF מרת רוח "bitter in spirit"

מרת רוח ותהיין מרת רוח ליצחק 1:26:35
 מרת נפש לב יודע Prv 14:10???

INSTANCES OF חכם לב "wise at heart"

חכם לב ויקרא משה...ואל כל איש חכם לב 2:36:02
 כל חכמי לב Job 37:24

INSTANCES OF חסר לב "deficient in character"

חסר לב באף אשה Prov.6:32
 חסר לב נער Prov.7:7
 חסר לב מי פתי... Prov.9:4
 חסר לב אמרה לו Prov.9:16
 חסר לב REN Prov.7:7

INSTANCES OF ישר לב "righteous in character"

כל ישרי לב Prov.94:15 & 64:11

INSTANCES OF טובי לב "good in character"

טובי לב שמחים 2Chron 7:10

INSTANCES OF עזי נפש "powerful in peronality"

עזי נפש וכלבים Yeshiyahu 56:11

INSTANCES OF טובת חן "good in charm" = "charmngly good"

טובת חן בעלת כשפים Nuchemya 3:4